ILEANA COJOCARU
ELENA BUTNARU
LAURA BUHACIUC

Sll. B5.1
C61

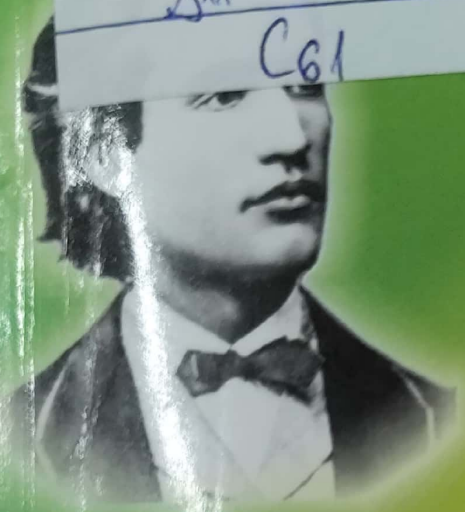

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

clasa a VIII-a

- ITEMI PENTRU CRITERIILE DE NOTARE
- BREVIARE
- TESTE SUMATIVE ŞI MODELE DE TESTE NAŢIONALE

Avizat de Ministerul Educației și Cercetării

Editura Taida
Succesul tău începe cu noi!

Scanned with OKEN Scanner

811.135.1
C 61

Ileana Cojocaru
Elena Butnaru Laura Buhaciuc

LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

- ITEMI PENTRU CRITERIILE DE NOTARE
- BREVIARE
- TESTE SUMATIVE ŞI MODELE DE TESTE NAŢIONALE

CLASA a VIII-a

BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ
„GH.ASACHI"
IAŞI

Editura TAIDA
– IAŞI –

916171

Scanned with OKEN Scanner

√ 23

Prezenta lucrare este elaborată în conformitate cu programa şcolară actuală de limba şi literatura română şi este avizată de Comisia Naţională de Limba şi Literatura română din Ministerul Educaţiei şi Cercetării cu nr. 32785/8.07.2002 pentru utilizare în clasă şi pregătirea suplimentară a elevilor.

EDITURA TAIDA Iaşi
Str. Vasile Lupu, nr. 70-74, bl. P3, sc. 3, et. 3, ap. 12, Iaşi - 700309
Tel/fax : *0232.270250; 0232.270260; 0332.496194;*
Gsm. *0744.320323*
office@edituratаida.ro; edituratаidaiasi@yahoo.com
www.edituratаida.ro; www.eduzone.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ, clasa a VIII-a
Ileana Cojocaru, Elena Butnaru, Laura Buhaciuc
Bibliogr.
Iaşi, TAIDA
174 p.; 14 x 20 cm; (Didactica)

ISBN: 978-973-7669-08-7

1. Ileana Cojocaru
2. Elena Butnaru
3. Laura Buhaciuc

811.135.1(075.33)
821.135.1.09(075.33)

© Copyright Editura TAIDA
Toate drepturile aparţin Editurii TAIDA. Nicio parte a acestei cărţi nu poate fi retipărită, reprodusă sau utilizată în orice alt fel, inclusiv prin fotocopiere sau în formă electronică, fără avizul prealabil în scris al editurii.

Scanned with OKEN Scanner

Prefață

Lucrarea de față oferă deopotrivă elevilor şi profesorilor o diversitate de exerciții elaborate în conformitate cu **Programa pentru Testarea Națională la limba şi literatura română** şi cu **Criteriile de notare la clasa a VIII-a**.

Cartea este structurată pe trei părți distincte: partea I (*Structura operei literare - Genuri şi specii literare*), partea a II-a (*Elemente de construcție a comunicării*) şi partea a III-a (*Subiecte date la teze, olimpiade şi testarea națională*).

Partea I - *Structura operei literare - Genuri şi specii literare* cuprinde texte literare - suport care vizează atât identificarea trăsăturilor celor trei genuri literare (epic, liric şi dramatic) şi a speciilor genului epic (*nuvela şi romanul*), respectiv dramatic (*comedia*) prin metoda deducerii, cât şi rezolvarea unor probleme de morfosintaxă pe care le pun textele respective.

Cea de a II-a parte - *Elemente de construcție a comunicării* conține o diversitate de exerciții menite să-i ajute pe elevi să-şi însuşească şi să-şi consolideze noțiunile de sintaxă a propoziției şi a frazei. S-a introdus un număr sporit şi diversificat de cerințe de vocabular şi fonetică, având în vedere preponderența lor în teste şi necesitatea practică de a corecta, îmbunătăți şi îmbogăți exprimarea orală şi în scris.

Ultima parte are în vedere, evaluarea cunoştințelor dobândite la sfârşitul unităților de învățare, prin *modele de lucrări semestriale, subiecte date la Concursul de limba şi literatura română „Mihai Eminescu" şi variantele din iunie 2003-2005 (din concurs) de la Capacitate şi de la Testarea Națională.*

Materialul oferit contribuie la pregătirea temeinică a elevilor în vederea susținerii testării naționale, asigurându-le reuşita.

Autorii

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

	Enunțuri	Răspunsuri
PROGRAMA PENTRU TESTAREA NAȚIONALĂ		
CRITERII DE NOTARE	5	
PARTEA I: STRUCTURA OPEREI LITERARE - GENURI ȘI SPECII LITERARE		
– GENUL LIRIC	13	132
– GENUL EPIC – NUVELA	18	133
– ROMANUL	20	134
– GENUL DRAMATIC – COMEDIA	28	136
PARTEA a II-a: ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII		
– VOCABULARUL	34	137
– FONETICA	40	140
– SINTAXA PROPOZIȚIEI ȘI A FRAZEI	45	142
• PREDICATUL	49	143
• PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ PREDICATIVĂ	51	144
• SUBIECTUL	53	145
• PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ SUBIECTIVĂ	55	145
• ATRIBUTUL	59	146
• PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ ATRIBUTIVĂ	61	147
• COMPLEMENTUL DIRECT	65	148
• PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ DIRECTĂ	66	149
• COMPLEMENTUL INDIRECT	68	149
• PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ INDIRECTĂ	70	149
• COMPLEMENTELE CIRCUMSTANȚIALE DE LOC, DE TIMP ȘI DE MOD	73	150
• PROPOZIȚIILE SUBORDONATE CIRCUMSTANȚIALE DE LOC, DE TIMP ȘI DE MOD	75	151
• COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE CAUZĂ. PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE CAUZĂ	79	152
• COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE SCOP. PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE SCOP	83	153
• PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ CONDIȚIONALĂ	88	155
• PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ CONCESIVĂ	92	156
• PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ CONSECUTIVĂ	93	157
PARTEA a III-a: SUBIECTE DE TEZE, OLIMPIADE, SUBIECTE DATE LA EXAMENUL DE TESTARE NAȚIONALĂ		
- MODELE DE LUCRĂRI SCRISE SEMESTRIALE	98	158
- CONCURSUL DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ „MIHAI EMINESCU"	103	159
- TESTAREA NAȚIONALĂ	119	164
BIBLIOGRAFIE	170	

Scanned with OKEN Scanner

CRITERII DE NOTARE

REDACTAREA UNOR TEXTE DIFERITE

Nota 5

T1. *Redactarea unor texte funcționale / vizând scrierea reflexivă:*
– *cererea, telegrama* – convenții specifice parțial respectate, conținut minimal, parțial adecvat scopului comunicării și relației cu destinatarul;
– *invitația*:
– *scrisoarea*: convenții specifice parțial respectate, conținut minimal, parțial adecvat cerinței, scopului comunicării și relației cu destinatarul;
– *curriculum vitae*:

T2. *Exprimarea în scris a propriilor sentimente, cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural:*
– încercarea de a delimita contextul spațio-temporal, descrierea parțial adecvată a atitudinilor / a stărilor / a sentimentelor.

T3. *Evidențierea trăsăturilor unui obiect (peisaj, persoană), prin utilizarea resurselor expresive ale limbii într-o descriere / într-un portret:*
– încercarea de a delimita contextul spațio-temporal și de a descrie sumar peisajul / persoana, pe baza unor elemente care diferențiază descrierea artistică de cea științifică.

T4. *Organizarea planului unei lucrări pe o temă dată:*
– selectarea unor idei principale ale planului; dispunerea parțial corectă a acestora în raport cu elementele de structură a compunerii: introducere, cuprins, încheiere.

T5. *Rezumarea unui text:*
– respectarea parțială a fidelității față de textul dat / a succesiunii faptelor;
– stabilirea elementelor esențiale / a ideilor principale ale textului (referirea strictă la ceea ce se povestește / se relatează, nu și la cine relatează sau la cum o face);
– relatarea la persoana a III-a;
– încercarea de folosire adecvată a timpurilor verbale indicate pentru un rezumat;
– încercarea de folosire a conectorilor temporali și de cauzalitate;

T6. *Motivarea apartenenței unui text la genul și / sau la specia pe care o ilustrează:*
– precizarea unei trăsături / a unei caracteristici a genului și / sau a speciei literare;
– ilustrarea parțială a acestei trăsături / caracteristici cu elemente din operă sau pe baza unei scene / a unei secvențe semnificative;
– prezentarea incompletă a subiectului (în situația textelor epice și dramatice) sau evidențierea a cel puțin unui moment al subiectului / a unei secvențe / a unei scene reprezentative; prezentarea parțială a elementelor de versificație și evidențierea unei idei poetice (în situația textelor lirice);
– prezentarea parțială a personajului principal (în situația textelor epice și dramatice) sau încercarea de comentare a unei figuri de stil / a unei imagini artistice.

Scanned with OKEN Scanner

T7. *Caracterizarea unui personaj:*
– stabilirea rolului pe care personajul îl are în text (principal / secundar);
– precizarea unei modalități / a unui procedeu de caracterizare directă și / sau indirectă, prin raportare la portretul fizic și moral;
– identificarea unor trăsături fizice și a unei trăsături morale cu elemente din operă sau pe baza unei scene / a unei secvențe semnificative;
– menționarea unei relații dintre personajul dat / ales și alt personaj al operei / al textului sau tendința de povestire a secvenței în care ele intră în legătură.
T8. *Comentarea unor secvențe din operele studiate:*
– menționarea genului și / sau a speciei literare căruia / căreia îi aparține textul dat;
– relevarea modului de expunere dominant și a unei trăsături a acestuia, identificabile în textul dat;
– exemplificarea unor mijloace artistice și a unor imagini artistice (în situația textelor lirice) sau a unui aspect stabilit prin cerință (în cazul textelor epice sau dramatice);
– exprimarea unei impresii asupra textului.

Nota 7

T1. *Redactarea unor texte funcționale / vizând scrierea reflexivă:*
– *cererea, telegrama* – respectarea convențiilor specifice, conținut adecvat scopului comunicării și relației cu destinatarul;
– *invitația*: convenții specifice parțial respectate, conținut minimal, parțial adecvat scopului comunicării și relației cu destinatarul;
– *scrisoarea*: respectarea convențiilor specifice, conținut minimal, parțial adecvat cerinței, scopului comunicării și relației cu destinatarul;
– *curriculum vitae*: --
T2. *Exprimarea în scris a propriilor sentimente, cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural:*
– inconsecvență în delimitarea contextului spațio-temporal și în precizarea unor împrejurări ale evenimentului, exprimarea atitudinilor / a stărilor / a sentimentelor și încercarea de descriere a acestora, concluzia implicită.
T3. *Evidențierea trăsăturilor unui obiect (peisaj, persoană, operă de artă), prin utilizarea resurselor expresive ale limbii într-o descriere / într-un portret:*
– delimitarea parțială a contextului spațio-temporal, descrierea parțial adecvată a peisajului / a persoanei / a operei de artă, pe baza unor elemente ale descrierii artistice.
T4. *Organizarea planului unei lucrări pe o temă dată:*
– selectarea ideilor principale și a unor idei secundare ale planului; dispunerea ezitantă a acestora, în raport cu elementele de structură a compunerii: introducere, cuprins, încheiere.
T5. *Rezumarea unui text:*
– respectarea fidelității față de textul dat / a succesiunii faptelor;
– stabilirea elementelor esențiale / a ideilor principale ale textului;

Scanned with OKEN Scanner

– transformarea ezitantă / parţial adecvată a vorbirii directe în vorbire indirectă;
– folosirea parţial adecvată a timpurilor verbale (predominanţa modului indicativ, timpurile perfect compus şi prezent);
– folosirea parţial adecvată a conectorilor temporali şi de cauzalitate.

T6. *Motivarea apartenenței unui text la genul şi / sau la specia pe care o ilustrează:*
– precizarea unor trăsături evidente / a unor caracteristici ale genului şi / sau ale speciei literare;
– ilustrarea parţială a acestor trăsături / caracteristici cu elemente din operă sau pe baza unei scene / a unei secvenţe semnificative;
– prezentarea pe scurt a subiectului (în situaţia textelor epice şi dramatice) sau evidenţierea unor momente ale subiectului / a unor secvenţe / scene / situaţii reprezentative; prezentarea unor elemente de structură şi evidenţierea unor idei poetice şi a unor mijloace artistice (în situaţia textelor lirice);
– prezentarea sumară a personajului principal (în situaţia textelor epice şi dramatice) sau comentarea parţială a principalelor mijloace artistice (în situaţia textelor lirice);
– încercarea de exprimare a unui punct de vedere asupra personajului şi / sau asupra semnificaţiilor textului.

T7. *Caracterizarea unui personaj:*
– precizarea unor modalităţi / a unor procedee de caracterizare directă şi indirectă, prin raportare la portretul fizic şi moral;
– identificarea trăsăturilor fizice şi a principalelor trăsături morale ale personajului;
– ilustrarea parţială a acestor trăsături cu elemente din operă sau pe baza unor scene / secvenţe / situaţii semnificative;
– încercarea de exprimare a unui punct de vedere asupra personajului;
– prezentarea parţială a relaţiilor dintre personajul dat / ales şi alt personaj al operei / al textului, cu unele tendinţe de povestire.

T8. *Comentarea unor secvenţe din operele studiate:*
– menţionarea unei trăsături a genului şi / sau a speciei literare căruia / căreia îi aparţine textul dat;
– relevarea modului de expunere dominant şi a unor trăsături ale acestuia, identificabile în textul dat;
– prezentarea parţială a unor mijloace artistice şi a unor imagini artistice (în situaţia textelor lirice) sau a unui aspect stabilit prin cerinţă (în cazul textelor epice sau dramatice);
– încercarea de exprimare a unui punct de vedere despre semnificaţiile textului.

Nota 9

T1. *Redactarea unor texte funcționale / vizând scrierea reflexivă:*
– *cererea, telegrama*: --
– *invitația*: respectarea convenţiilor specifice, conţinut parţial adecvat scopului comunicării şi relaţiei cu destinatarul;

Scanned with OKEN Scanner

– *scrisoarea*: respectarea convenţiilor specifice, conţinut adecvat cerinţei, scopului comunicării şi relaţiei cu destinatarul, dar fără elemente de personalizare / de nuanţare;
– *curriculum vitae*: conţinut minimal, în conformitate cu tipul de text cerut (respectarea parţială a structurii, răspuns parţial succint / standartizat, pe baza structurilor nominale etc.).

T2. *Exprimarea în scris a propriilor sentimente, cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural:*
– delimitarea unor aspecte esenţiale ale contextului spaţio-temporal, precizarea unor împrejurări ale evenimentului, descrierea sumară a atitudinilor / a stărilor / a sentimentelor, concluzia explicită.

T3. *Evidenţierea trăsăturilor unui obiect (peisaj, persoană, operă de artă), prin utilizarea resurselor expresive ale limbii într-o descriere / într-un portret:*
– delimitarea contextului spaţio-temporal, descrierea sumară a peisajului / a persoanei / a operei de artă; viziune parţial personalizată / argumentată, în care sunt dominante elementele limbajului artistic / beletristic.

T4. *Organizarea planului unei lucrări pe o temă dată:*
– selectarea ideilor principale şi a unor idei secundare ale planului; dispunerea lor coerentă, în raport cu elementele de structură a compunerii: introducere, cuprins, încheiere.

T5. *Rezumarea unui text:*
– --
– discriminare între elementele esenţiale şi detaliile textului / delimitarea parţială a ideilor principale de cele secundare;
– transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă, pe baza convenţiilor acesteia;
– folosirea ezitantă a timpurilor verbale (indicativ prezent şi / sau perfectul compus pentru a reda firul acţiunii principale şi timpurile verbale potrivite pentru a exprima anterioritatea sau posteritatea în raport cu aceasta);
– folosirea adecvată a conectorilor temporali şi de cauzalitate.

T6. *Motivarea apartenenţei unui text la genul şi / sau la specia pe care o ilustrează:*
– precizarea principalelor trăsături studiate / a principalelor caracteristici ale genului şi / sau ale speciei literare;
– ilustrarea acestor caracteristici / trăsături cu elemente din operă sau pe baza unei scene / a unei secvenţe semnificative;
– prezentarea pe scurt a subiectului (în situaţia textelor epice şi dramatice), o dată cu evidenţierea momentelor subiectului sau a secvenţelor / a scenelor / a situaţiilor reprezentative; prezentarea elementelor de structură, evidenţierea principalelor idei poetice şi a principalelor mijloace artistice (în situaţia textelor lirice);
– exprimarea ezitantă a unui punct de vedere asupra personajului şi / sau asupra semnificaţiilor textului.

Scanned with OKEN Scanner

T7. *Caracterizarea unui personaj:*
– precizarea majorității modalităților / a majorității procedeelor de caracterizare directă și indirectă, prin raportare la portretul fizic și moral;
– identificarea trăsăturilor fizice și morale ale personajului;
– ilustrarea trăsăturilor fizice și a principalelor trăsături morale cu elemente din operă sau pe baza unor scene / secvențe / situații semnificative;
– exprimarea unui punct de vedere asupra personajului insuficient argumentat;
– prezentarea sumară a relațiilor dintre personajul dat / ales și alt personaj al operei / al textului.
T8. *Comentarea unor secvențe din operele studiate:*
– încadrarea parțială a textului în gen și / sau în specie literară;
– relevarea modului de expunere dominant și a trăsăturilor studiate, identificabile în textul dat;
– prezentarea parțială a unor mijloace artistice și a imaginilor artistice (în situația textelor lirice) sau a aspectelor stabilite prin cerință (în cazul textelor epice sau dramatice);
– exprimarea unui punct de vedere insuficient argumentat, despre semnificațiile textului.

Nota 10

T1. *Redactarea unor texte funcționale / vizând scrierea reflexivă:*
– *cererea, telegrama*:
– *invitația*: respectarea convențiilor specifice, conținut parțial adecvat scopului comunicării și relației cu destinatarul;
– *scrisoarea*: respectarea convențiilor specifice, conținut adecvat cerinței, scopului comunicării și relației cu destinatarul, dar fără elemente de personalizare / de nuanțare;
– *curriculum vitae*: conținut minimal, în conformitate cu tipul de text cerut (respectarea parțială a structurii, răspuns parțial succint / standartizat, pe baza structurilor nominale etc.).
T2. *Exprimarea în scris a propriilor sentimente, cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural:*
– delimitarea nuanțată a contextului spațio-temporal, precizarea împrejurărilor evenimentului, descrierea adecvată, personalizată a atitudinilor / a stărilor / a sentimentelor, concluzia explicită.
T3. *Evidențierea trăsăturilor unui obiect (peisaj, persoană, operă de artă), prin utilizarea resurselor expresive ale limbii într-o descriere / într-un portret:*
– delimitarea cadrului spațio-temporal, descrierea nuanțată, personalizată a peisajului / a persoanei / a operei de artă; viziune personalizată / argumentată, în care sunt dominante elementele limbajului artistic / beletristic.
T4. *Organizarea planului unei lucrări pe o temă dată:*
– selectarea ideilor principale și a celor secundare ale planului, în succesiune logică; dispunerea lor optimă, în raport cu elementele de structură a compunerii: introducere, cuprins, încheiere.

Scanned with OKEN Scanner

T5. *Rezumarea unui text:*
– ---
– discriminare între elementele esenţiale şi detaliile textului / delimitarea ideilor principale de cele secundare;
– ---
– folosirea adecvată a timpurilor verbale;
– folosirea adecvată a tuturor conectorilor ceruţi de context; modificarea, acolo unde este cazul, a adverbelor de loc şi a demonstrativelor, după modelul: aici - acolo, acesta - acela etc.
T6. *Motivarea apartenenței unui text la genul şi / sau la specia pe care o ilustrează:*
– precizarea trăsăturilor studiate / a caracteristicilor studiate ale genului şi / sau ale speciei literare;
– ilustrarea nuanţată a acestor caracteristici / trăsături cu elemente din operă sau pe baza a două scene / secvenţe semnificative;
– prezentarea pe scurt a subiectului (în situaţia textelor epice şi dramatice), o dată cu evidenţierea momentelor subiectului sau a secvenţelor / a scenelor reprezentative; prezentarea elementelor de structură studiate şi evidenţierea ideilor poetice, a mijloacelor artistice (în situaţia textelor lirice);
– prezentarea nuanţată a personajelor şi a relaţiilor dintre acestea (în situaţia textelor epice şi dramatice) sau evidenţierea rolului mijloacelor artistice şi a imaginilor artistice (în situaţia textelor lirice);
– exprimarea nuanţată a unui punct de vedere asupra personajului şi / sau asupra semnificaţiilor textului.
T7. *Caracterizarea unui personaj:*
– --
– precizarea modalităţilor / a procedeelor de caracterizare directă şi indirectă, prin raportare la portretul fizic şi moral;
– ---
– ilustrarea adecvată / nuanţată a trăsăturilor fizice şi morale cu elemente din operă sau pe baza a două scene / secvenţe / situaţii semnificative;
– exprimarea unui punct de vedere coerent / argumentat asupra personajului dat / ales şi celelalte personaje ale operei / ale textului.
T8. *Comentarea unor secvenţe din operele studiate:*
– încadrarea textului în gen şi / sau în specie literară, pe baza trăsăturilor definitorii ale acestuia / acesteia;
– ---
– analiza / comentarea sumară a principalelor mijloace artistice şi a imaginilor artistice (în situaţia textelor lirice) sau a aspectelor stabilite prin cerinţă (în cazul textelor epice sau dramatice);
– exprimarea unui punct de vedere coerent / argumentat despre semnificaţiile textului.

Scanned with OKEN Scanner

CRITERII DE NOTARE
MORFOSINTAXĂ

Nota 5

1. Selectarea / transcrierea unei categorii sintactice (parte de propoziţie, propoziţie) dintr-un text dat, care nu presupune dificultăţi gramaticale (intercalări, incidenţe, dislocări topice, părţi de vorbire cu funcţie sintactică nespecifică, părţi de propoziţie sau propoziţii care admit dubla interpretare, propoziţii având elemente de relaţie nespecifice / rare etc.)
2. Analiza gramaticală a unei categorii sintactice (parte de propoziţie, propoziţie) dintr-un text dat, care nu presupune dificultăţi gramaticale.
3. Realizarea unei extensii şi / sau a unei contrageri într-un text dat, care nu presupune dificultăţi de transformare.
4. Explicarea unui rol al semnelor de punctuaţie la nivelul frazei dintr-un text dat (coordonare, subordonare, incidenţă).
5. Aplicarea inconsecventă într-un text propriu a semnelor de punctuaţie la nivelul frazei (coordonare, subordonare, incidenţă).
6. Rescrierea unui text dat, corectând inconsecvent greşeli de natură morfosintactică, de ortografie şi de punctuaţie.
7. Redactarea unei compuneri gramaticale / a unui text propriu în care să se utilizeze parţial corect cunoştinţele morfosintactice, precum şi semnele ortografice şi de punctuaţie adecvate cerinţei
8. ---

Nota 7

1. Selectarea / transcrierea unor categorii sintactice (părţi de propoziţie, propoziţii) dintr-un text dat, care nu presupun dificultăţi gramaticale.
2. Analiza gramaticală a unor categorii sintactice dintr-un text dat (părţi de propoziţie, propoziţii), care nu presupune dificultăţi gramaticale..
3. Realizarea unor extensii şi / sau a unor contrageri într-un text dat, care nu presupun dificultăţi de transformare.
4. Explicarea rolului îndeplinit de semnele de punctuaţie la nivelul frazei dintr-un text dat, în două din următoarele situaţii: coordonare, subordonare, incidenţă.
5. Aplicarea parţială într-un text propriu a semnelor de punctuaţie la nivelul frazei (coordonare, subordonare, incidenţă).
6. Rescrierea unui text dat, corectând parţial greşeli de natură morfosintactică, de ortografie şi de punctuaţie.
7. Redactarea unei compuneri gramaticale / a unui text propriu în care să se utilizeze parţial adecvat cunoştinţele morfosintactice, precum şi semnele ortografice şi de punctuaţie adecvate cerinţei.
8. ---

Nota 9

1. Selectarea / transcrierea unor categorii sintactice (parte de propoziţie, propoziţie) dintr-un text dat, care nu presupune minime dificultăţi

Scanned with OKEN Scanner

gramaticale (propoziţie intercalată, incidenţe, părţi de vorbire cu funcţie sintactică nespecifică, propoziţii având elemente de relaţie nespecifice etc.)
2. Analiza gramaticală a unor categorii sintactice dintr-un text dat (părţi de propoziţie, propoziţii), care presupune minime dificultăţi gramaticale (propoziţie intercalată, incidenţe, părţi de vorbire cu funcţie sintactică nespecifică, propoziţii având elemente de relaţie nespecifice etc.)
3. Realizarea unor extensii şi a unor contrageri într-un text dat, care presupun minime dificultăţi de transformare, şi precizarea principalelor transformări care se produc.
4. Explicarea rolului îndeplinit de semnele de punctuaţie la nivelul frazei (coordonare, subordonare, incidenţă) dintr-un text dat, care nu presupune dificultăţi gramaticale.
5. Aplicarea corectă într-un text propriu a semnelor de punctuaţie la nivelul frazei (coordonare, subordonare, incidenţă).
6. Rescrierea unui text dat, corectând majoritatea greşelilor de natură morfosintactică, de ortografie şi de punctuaţie.
7. Redactarea unei compuneri gramaticale / a unui text propriu în care să se utilizeze cunoştinţele morfosintactice, precum şi semnele ortografice şi de punctuaţie adecvate contextului (una-două erori, indiferent de natura lor)
8. Redactarea unui text în care să încerce realizarea expresivităţii cu ajutorul unor semne de punctuaţie.

Nota 10

1. Selectarea / transcrierea categoriilor sintactice (părţi de propoziţie, propoziţii) dintr-un text dat, care presupune minime dificultăţi gramaticale.
2. Analiza gramaticală a categoriilor sintactice dintr-un text dat (părţi de propoziţie şi propoziţii), care presupune minime dificultăţi gramaticale
3. Realizarea extensiilor şi a contragerilor posibile într-un text dat, care presupun minime dificultăţi de transformare, şi precizarea principalelor transformări care se produc.
4. Explicarea rolului îndeplinit de semnele de punctuaţie la nivelul frazei (coordonare, subordonare, incidenţă) dintr-un text dat, care presupune minime dificultăţi gramaticale.
5. Aplicarea nuanţată într-un text propriu a semnelor de punctuaţie la nivelul frazei (coordonare, subordonare, incidenţă, intercalări şi inversiuni / dislocări topice).
6. Rescrierea corectă a unui text dat, care conţine greşeli de natură morfosintactică, de ortografie şi de punctuaţie.
7. Redactarea unei compuneri gramaticale / a unui text propriu în care să se utilizeze corect cunoştinţele morfosintactice, precum şi semnele ortografice şi de punctuaţie adecvate contextului
8. Redactarea unui text în care să se realizeze expresivitatea cu ajutorul unor semne de punctuaţie.

Scanned with OKEN Scanner

PARTEA I: STRUCTURA OPEREI LITERARE
GENURI ŞI SPECII LITERARE

GENUL LIRIC

Se dau versurile:

„Toamna a făcut inimi de aur din foi...
Nicio vorbă, niciun glas. Linişte târzie.
O pasăre se face mică, în cerul ce o să fie
Alb de ploi

Linişte în pământul unde sămânța veghează,
Linişte în sufletul învins,
Linişte în foile ce s-au desprins,
Şi în steaua care o să cază."

(Adrian Maniu – **Glas de toamnă**)

I. TEXTUL LIRIC (3.1, 3.2, 3.3)

1. Încadrează opera din care face parte acest fragment într-unul dintre genurile literare învățate. (*nota 5*)

2. Recunoaşte o trăsătură a respectivului gen în fragmentul dat. (*nota 6*)

3. Identifică două coordonate spațiale ale tabloului creat.(*nota 5*)

4. Recunoaşte două figuri de stil care creează imagini artistice diferite. (*nota 6*)

5. Cu ce sens este folosit cuvântul *foi* în text? Alcătuieşte două enunțuri prin care să demonstrezi polisemantismul acestui cuvânt. (*nota 6*)

6. Care crezi că este semnificația versului în care apare cuvântul *foi*? (*nota 7*)

7. Reformulează în stil propriu ideile poetice ale acestor versuri. (*nota 7*)

8. Analizează modul în care părțile de vorbire sunt prezente în fragment. Care deține ponderea? Cum explici acest fapt?(*nota 8*)

9. Comparând versurile clasice cu cele ale lui Adrian Maniu, vei distinge unele deosebiri. Cum le explici? (*nota 9*)

Scanned with OKEN Scanner

10. Comentează prezența sinonimelor *vorbă – glas* în enunțul „Nicio vorbă, niciun glas". De ce crezi că autorul nu a optat pentru sinonime și în cazul substantivului *liniște*, preferând repetiția? (*nota 9*)

11. Analizează și comentează modul în care au fost construite enunțurile din al doilea vers. (*nota 9*)

12. Comentează semnificația titlului poeziei, ținând cont de prezența în text a adjectivului pronominal negativ (*nicio, niciun*). (*nota 10*)

II. MORFOSINTAXA

13. Rescrie din fragmentul citat pronumele și adjectivele pronominale. (*nota 6*)

14. Descoperă propozițiile subordonate și precizează felul lor. (*nota 7*)

15. Contrage una dintre propoziții și spune ce parte de propoziție ai obținut. (*nota 5*)

16. Care este rolul virgulei în enunțul „*Nicio vorbă, niciun glas*"? (*nota 6*)

17. Construiește patru propoziții în care virgula să aibă diferite roluri. (*nota 6*)

18. Rescrie subiectele din prima strofă citată. (*nota 7*)

19. Precizează valoarea morfologică a verbului *a face* în textul dat („*Toamna a făcut inimi de aur*"; „*O pasăre se face mică*"). (*nota 8*)

20. Stabilește funcția sintactică a cuvintelor *ce* și *unde* din a doua strofă. (*nota 9*)

21. Descoperă valorile lui *o* din prima strofă. (*nota 9*)

22. Delimitează propozițiile din ultima frază a textului și indică felul lor din punctul de vedere al realizării predicatului. (*nota 9*)

23. Comentează modul în care semnele de punctuație contribuie la realizarea expresivității textului. (*nota 10*)

24. Alcătuiește un enunț în care *învins* să aibă altă valoare morfologică și altă funcție sintactică. (*nota 10*)

Scanned with OKEN Scanner

Test – Genul liric

„Lasă-mi, toamnă, pomii verzi
Uite, ochii mei ți-i dau.
Ieri spre seară-n vântul galben
Arborii-n genunchi plângeau.
Lasă-mi, toamnă, cerul lin.
Fulgeră-mi pe frunte mie.
Astă noapte zarea-n iarbă
Încerca să se sfâșie.
Lasă, toamnă-n aer păsări,
Pașii mei alungă-mi-i.
Dimineața bolta scurse
Urlete de ciocârlii.
.....
Lasă-mi, toamnă, ziua, nu mai
Plânge-n soare fum.
Înserează-mă pe mine,
Mă-nserez oricum."

(Ana Blandiana – **Cântec**)

1. Încadrează fragmentul dat într-un gen literar. (4p) (*nota 5*)
2. Oferă două argumente în sprijinul afirmației tale.(6p) (*nota 5*)
3. Descoperă în textul dat o repetiție; indică partea / părțile de vorbire care intră în componența acesteia. (6p) (*nota 5*)
4. Găsește în prima strofă a poeziei o personificare. (6p) (*nota 5*)
5. Identifică în text trei cuvinte aparținând aceluiași câmp lexical. (6p) (*nota 5*)
6. Găsește în text două perechi de sinonime. (6p) (*nota 5*)
7. Poezia este concepută ca o adresare. Cui se adresează eul liric și prin ce procedeu? (6p) (*nota 5*)
8. Ce simbolizează *pomii verzi*, *cerul lin*, (*-n aer*) *păsări*? (5p) (*nota 5*)
9. *Toamna* este o stare sufletească sau pur și simplu un anotimp? Argumentează răspunsul tău. (10p) (*nota 7*)
10. Indică starea de spirit pe care o degajă versurile (argumentează). (5p) (*nota 7*)
11. Ce efect are folosirea formei *alungă-mi-i*? (5p) (*nota 9*)

Scanned with OKEN Scanner

12. Comentează ultimele două versuri, ținând cont de sensul cuvântului *a (se) însera*. (10p) (*nota 9*)
13. Indică figura de stil din sintagma *vântul galben* și comentează-o. (5p) (*nota 9*)
14. Comentează efectul creat de folosirea invocației. (5p) (*nota 10*)
15. Formulează o idee poetică desprinsă din acest text. (5p) (*nota 10*)

Test inițial
– 2005 –

I. Citește cu atenție textul următor:

„Era o vreme dulce cu aburi pe zăvoaie
Și dangăte de clopot în turlele de fier,
Cântau în prag cocoșii prevestitori a ploaie
Cu gâturile-ntinse spre apele din cer.

Pe măgurile negre cu poalele jilave
Mijea un fir de sate răznite de la drum,
Ieșeau pe brânci din iarnă cătunele buhave
Și își scoteau la soare căciulile de fum.“

(Vasile Voiculescu – **Florii**) (54p)

Dicționar: zăvoi = pădurice pe malul unei ape
măguri = dealuri
răznite = izolate
buhav = puhav (forma corectă), umflat, buhăit
dangăt = sunet prelung al clopotului

A. 1. Identifică două elemente / structuri care alcătuiesc tabloul descris de către poet. (2p)
2. Transcrie, din primul vers, o figură de stil și explică valoarea ei expresivă. (2p)
3. Extrage, din text, o imagine auditivă. (2p)
4. Exprimă-ți opinia despre sensul metaforei *apele din cer*. (2p)
5. Comentează ultimele două versuri în cel mult cinci rânduri. (4p)
B. 6. Explică folosirea cratimei în construcția *gâturile-ntinse*. (4p)
7. Identifică, în text, un cuvânt care să conțină un triftong și subliniază-l. (4p)

Scanned with OKEN Scanner

8. Formează câte o propoziție în care cuvintele *un* și *negru* să aibă alte valori morfologice decât cele din text. (6p)

9. Transcrie, din text, un adjectiv variabil cu o singură terminație și alcătuiește o propoziție cu același adjectiv la gradul superlativ relativ de inferioritate. (4p)

10. Alcătuiește un enunț în care verbul „*a fi*" să aibă rol de auxiliar cu care se construiește diateza pasivă. (4p)

11. Cuvântul *a* din structura *a ploaie* este:

a) articol posesiv;

b) prepoziție cu acuzativ;

c) verb auxiliar;

d) prepoziție cu genitiv. (4p)

12. Transcrie, din text, un atribut substantival prepozițional, un complement circumstanțial de loc, un complement direct și un atribut pronominal în dativ. (4p)

13. Desparte în propoziții prima frază a textului, prin sublinierea predicatelor, indicarea elementelor de relație, și precizează felul lor după înțeles și raportul sintactic. (8p)

14. Formează o propoziție în care verbul *a ieși* să aibă altă valoare decât cea din text, respectând categoriile gramaticale din text (mod, timp, persoană, număr). (4p)

II. Demonstrează apartenența la genul literar liric a unei opere literare studiate, într-o compunere de 1-2 pagini. În realizarea compunerii se va urmări:

– precizarea modului de expunere; (4p)

– precizarea trăsăturilor genului liric; (4p)

– argumentarea trăsăturilor genului liric, eul liric, subiectivitatea etc. (5p)

– evidențierea rolului mijloacelor artistice; (5p)

– redactarea. (18p)

(36p)

Pentru aspect, corectitudine și calitatea răspunsurilor: (10p)

916171

BIBLIOTECA JUDETEANA „GH.ASACHI" IASI

Scanned with OKEN Scanner

GENUL EPIC
NUVELA

I. Citeşte cu atenţie textul:

„Tot norodul românesc, încă neînvăţat cu falnicele podoabe ale curţii şi ale ordinii lui Suleiman, privea cu mirare măreţ alaiu. (...)

Toate aceste minunate daruri, precum şi chipul plăcut al lui Stamatie, lesne fermecă mințele domniței celei mari; dar Ancuța, sărmana, sta nesimțitoare sau mai bine vedea cu groază apropiindu-se minutul logodnei cu Andronic, ce-i însuflase numai ură şi frică. Cu toate acestea, ceasul cel groaznic sosi. În biserica domnească se gătise, pentru aceeaşi zi, serbarea amândoror nunțile: patru cununii erau aşezate pe sfințita masă şi nunii cu patru făclii înconjurară, d'o parte o pereche veselă şi potrivită, de cealaltă, două ființe ce semănau una cu alta cum seamănă cruntul junghietor cu jertfa-i nevinovată: Slujba se începuse şi Ancuța, galbenă şi plânsă, abia se ținea pe picioare, când din gloata adunată în biserică, un tânăr, împins ca de furia desnădăjduirii se repezi în cercul nuntaşilor şi, ridicând pe d'asupra unei făclii, un văl de zăbranic negru îi dete foc strigând: «Piei, amăgita mea nădejde!» O vâltoare de foc se înălță în bolta bisericii ş-apoi o uşoară cenuşă căzu pe masa cununiilor.

Ancuța cunoscuse într-acel tânăr pe Radu şi scoțând din pieptu-i sfărâmat un strigăt de durere, ea căzu jos leşinată.

Această împrejurare rămase de toți neînțeleasă; pe Ancuța o ridicară pe brațe şi slujba se urmă cu grabă."

(Alexandru Odobescu – **Doamna Chiajna**)

I. TEXTUL EPIC (2.1, 3.2, 3.3)

1. Numeşte principalul mod de expunere din textul dat. (*nota 5*)

2. Încadrează fragmentul dat în genul literar corespunzător şi oferă un argument. (*nota 5*)

3. Formulează două idei principale care se desprind din textul dat. (*nota 5*)

4. Stabileşte două idei secundare din textul dat. (*nota 6*)

Scanned with OKEN Scanner

5. Identifică personajele în textul dat şi relaţiile dintre ele. (*nota 6*)
6. Descoperă, în al doilea alineat al textului, două figuri de stil diferite. (*nota 7*)
7. Care este semnificaţia sintagmei „scoţând din pieptul sfărâmat un strigăt de durere"? (*nota 7*)
8. Identifică mijloacele de caracterizare a Ancuţei în fragmentul dat. (*nota 7*)
9. Încadrează fragmentul dat în momentul subiectului corespunzător. (*nota 9*)
10. Comentează specificul momentului subiectului identificat. (*nota 8*)
11. Indică tipul de portret realizat în fragmentul dat şi argumentează. (*nota 9*)
12. Comentează valoarea expresivă a prezenţei numeralului în fragmentul de mai sus. (*nota 10*)

II. MORFOSINTAXA (4.2)

13. Transcrie, din primul alineat al textului, un atribut adjectival şi un atribut substantival. (*nota 5*)
14. Precizează numărul de propoziţii din ultimul alineat al textului dat. (*nota 6*)
15. Explică folosirea unui semn de punctuaţie din textul dat. (*nota 5*)
16. Alcătuieşte un enunţ cu altă valoare morfologică a cuvântului tot. (*nota 7*)
17. Analizează morfosintactic cuvintele: „*erau aşezate*", „*rămase... neînţeleasă*". (*nota 6*)
18. Extinde funcţia sintactică a cuvântului *plăcut* („chipul plăcut al lui Stamatie") într-o propoziţie corespunzătoare. (*nota 7*)
19. Precizează principalele transformări pe care le-ai operat pentru extindere. (*nota 8*)
20. Contrage propoziţia „ce-i însuflase numai ură şi frică". (*nota 5*)
21. Precizează funcţia sintactică a cuvântului *ce* din propoziţia de mai sus. (*nota 7*)
22. Indică funcţia sintactică a cuvântului *i* din structura „*jertfa-i nevinovată*". (*nota 6*)

Scanned with OKEN Scanner

23. Alcătuieşte un enunţ în care *i* să aibă altă valoare morfologică şi altă funcţie sintactică. (*nota 9*)
24. Modifică următoarele sintagme potrivit normelor limbii române actuale: „*căzu jos*“, „*serbarea amândoror nunţile, toate aceste minunate daruri... fermecă minţile*“. (*nota 8*)

GENUL EPIC
ROMANUL
Capitolul X
Despre nunta domnească şi despre năcazurile lui Niculăeş Albu, jitnicer

„Voievodul se întoarse fără întârziere la Cetatea Sucevei, ca să gătească primirea Doamnei Maria. Pe urmă, gândul său era statornicit în hotărârea de a-şi desfăşura către amiazăzi cât de degrabă ameninţare de război spre hotarul ismailitenilor.

Cel dintâi boier tânăr care-i ieşi întru întâmpinare când se întoarse din petrecerea de vânătoare fu domnia sa Mihail Vrânceanu, spătarul cel nou. Pe acesta îl orândui măria sa ca să iasă întru întâmpinarea Împărăţiei la Iaşi, cu boieri şi călăreţi din Ţara-de-Sus. Prea vrednic şi credincios i se arăta acest boier mare-spătar. Încă n-ajunsese la căruntеţă, nici purta barbă, nici nu era mare. Dar în acel trup puţin de om negricios şi uscat era o putere de dragoste în Domnul său, ce se răsfrângea în afară prin ochii lui mari şi bulbucaţi. După pilda lui Mihail spătar, măria sa nu înceta de o vreme să suie în trepte oameni noi, preţăluindu-i numai după vrednicie, la alte vremuri, trebuiau alţi oameni; bătăile jertfei, pe care măria sa urma să le viseze în nopţi de nelinişte, cereau inimi arse de credinţă.

Odată cu Mihail spătar, trebuia să încalece şi postelnicul Simion Jder, cu două sute de slujitori.

Vremea de toamnă urma să fie lină; întinderile de către Marea scânteiau de ţesături de funigei, aninate în bolândarii stepei.“

(Mihail Sadoveanu - **Fraţii Jderi**)

I. TEXTUL EPIC (2.1, 3.2, 3.3)

1. Stabileşte modul de expunere dominant. (*nota 5*)

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie în ce gen literar poți încadra fragmentul dat, oferind și un argument în acest sens. (*nota 6*)
3. Detașează, din text, câte doi indici spațiali și temporali. (*nota 5*)
4. Identifică un alt mod de expunere prezent în text. (*nota 5*)
5. Numește personajele prezente în text și scrie ce relații sunt între ele. (*nota 5*)
6. Formulează câte o idee principală și una secundară care se desprind din textul dat. (*nota 7*)
7. Explică semnificația sintagmei „bătăliile jertfei... cereau inimi arse de credință." (*nota 7*)
8. Precizează ce mijloc de caracterizare a lui Mihail Vrânceanu este folosit în fragmentul dat. (*nota 5*)
9. Numește, ținând cont de un detaliu structural, specia literară în care se încadrează fragmentul dat și găsește alte două argumente spre a-ți susține punctul de vedere. (*nota 9*)
10. Notează momentul subiectului în care se încadrează textul. (*nota 8*)
11. Înscrie personajul Mihail Vrânceanu într-o anumită categorie de personaje. (*nota 7*)
12. Comentează atitudinea domnitorului față de personajul Mihail Vrânceanu și față de cei asemeni lui, într-un text de minim 5 rânduri. (*nota 10*)

II. MORFOSINTAXA (4. 2)

13. Scrie, din primul enunț, un complement circumstanțial de loc. (*nota 5*)
14. Precizează câte propoziții sunt în penultimul alineat. (*nota 6*)
15. Explică folosirea virgulei din primul enunț. (*nota 6*)
16. Alcătuiește un enunț cu altă valoare a lui **i**. (*nota 6*)
17. Analizează morfosintactic cuvintele: *domnia sa, alți* („alți oameni"). (*nota 6*)
18. Realizează expansiunea funcției sintactice a cuvântului *de toamnă*. (*nota 7*)
19. Scrie ce transformări au rezultat prin expansiune. (*nota 8*)
20. Fă contragerea propoziției „când se întoarse din petrecerea de vânătoare". (*nota 5*)

Scanned with OKEN Scanner

21. Notează funcţia sintactică a unui verb la infinitiv din text. (*nota 9*)
22. Stabileşte valorile lui **şi** din text. (*nota 9*)
23. Transcrie un verb impersonal din text. (*nota 7*)
24. Împarte în propoziţii următorul enunţ: *Nu ştie dacă trebuie să vină pe la noi.* (*nota 10*)

Genul epic
Structuri narative, personaje

Autorii ***operelor epice*** (vezi clasa a VI-a) cultivă diverse procedee de legare a secvenţelor narative.

Înlănţuirea constă în prezentarea faptelor în ordinea desfăşurării, fie prin *juxtapunerea* lor, fie prin utilizarea unor cuvinte / expresii care sugerează cursivitatea, continuitatea (*la început, apoi, după aceea, în sfârşit* etc).

Alternanţa constă în prezentarea simultană a acţiunilor desfăşurate în planuri separate. Acest lucru este posibil prin folosirea unor cuvinte / expresii precum: *în acelaşi timp, să ne întoarcem la vorba de la început* etc.

Inserţia este procedeul prin care este introdusă o povestire în interiorul alteia. Mai este cunoscută sub denumirea de *povestire în ramă* (sau chiar *povestire în povestire*)

A. „Soarele bătea pieziş în hanul Ancuţei, scânteind în geamurile zăbrelite. Lăutarii se sculaseră din cotloanele lor şi-şi sticleau dinţii; Ancuţa cea sprâncenată aţâţa iar focul în covrul vechi de spuză; noi, gospodarii şi cărăuşii din Ţara de Sus ne uitam numai cu coada ochiului la oalele goale înşirate lângă proţapuri. Dar cobzele şi scripcile încă n-aveau căutare. Şi nici comisul Ioniţă de la Drăgăneşti nu-şi începu povestea pe care o aşteptam. Căci pe şleahul Romanului se vedea venind un călăreţ (...)

Cum coborî de pe cal, zâmbind cu prietenie şi privindu-ne cu ochiu-i limpede şi albastru, comisul Ioniţă îl cunoscu şi se repezi din locul lui, înălţând braţele şi strigând cu mare glas:

– Oare mă-nşel? Nu eşti domnia ta prietinul meu Neculai Isac, căpitan de mazâli? (...)

Scanned with OKEN Scanner

Căpitanul Neculai păşi la butucul din preajma focului. Îşi scoase blănița şi îşi înfăşură în contăş pistoalele. Puse şaua şi frâul deasupra şi se aşeză mulțămit alături, privind în juru-i (...)

– Domnilor şi fraților, a vorbit căpitanul Isac de la Bălăbăneşti, - ascultați ce mi s-a întâmplat pe-aceste meleaguri, când eram tânăr.(...) Aşa, într-o toamnă ca asta, duceam vinuri la ținutul Sucevei. Şi eram în popas aici, la hanul Ancuței (...). Şi mă aflam în mare mâhnire, căci dragostea mea din anul acela se desfrunzise cu vara. Iar mama acestei Ancuțe se uita pe sub sprâncene la mine şi râdea, căci nici vinul nu-mi plăcea, nici pe lăutari nu-i sufeream. Umblam bezmetic şi singur ca un cuc".

(Mihail Sadoveanu – **Fântâna dintre plopi**)

1. Stabileşte sensul cuvintelor subliniate în următoarele exemple: *privindu-ne cu ochiu-i* ***limpede*** *şi albastru; mă aflam în mare* ***mâhnire****, căci* ***dragostea*** *mea din anul acela* ***se desfrunzise*** *cu vara; lăutarii....-****şi sticleau*** *dinții.* (5p)

2. Topica şi sonoritatea unor cuvinte creează o muzicalitate deosebită întregului text. Transcrie exemple relevante în acest sens. (5p)

3. Fiind o operă epică, modul predominant de expunere este narațiunea. Faptele sunt dispuse, însă, pe două planuri narative. Delimitează-le şi numeşte procedeul utilizat. (5p)

4. Trecerea dintr-un plan narativ în celălalt este anunțată de anumite formule. Delimitează, în text, paragraful prin care se face această trecere. (5p)

5. Indică timpul şi spațiul întâmplărilor din primul plan al narațiunii. Care sunt întâmplările prezentate aici? (10p)

6. Selectează elementele semnificative în schițarea portretelor personajelor prezentate. (10p)

7. Comentează relația autor-narator-personaj, ilustrând-o cu elemente din text. (10p)

8. Care este procedeul de legare a secvențelor narative în acest prim plan narativ? (10p)

Scanned with OKEN Scanner

9. Cum este captată atenția ascultătorilor, în vederea „istorisirii" ce urmează? (10p)

10. Selectează elementele prin care se asigură legătura între personajele, faptele, spațiul și timpul celor două planuri narative. (10p)

11. Selectează și interpretează elementele care compun imaginea hanului. Care este atmosfera creată aici? (10p)

> Într-o operă epică *personajele* pot fi caracterizate prin: *mijloace directe* (autocaracterizare, de către autor, de alte personaje) și prin *mijloace indirecte* (comportament, vestimentație, mediul din care provin, mentalitate, gânduri etc.)
>
> Personajele pot fi: *principale* (participă la toate evenimentele), *secundare* (nu iau parte la toate acțiunile), *episodice* (apar doar în scene izolate), *figurante* (nu au replici, rolul lor este de a completa, de a „umple" decorul).
>
> Uneori personajele nu sunt individualizate, rolul lor fiind de a contura mentalitatea, comportamentul unei mase de oameni (*personaj colectiv*). Dacă de cele mai multe ori personajele sunt fictive, construite de autor pentru a-i sluji o idee, există și situații când *personajul are atestare documentară*. Portretul personajelor este, de obicei, dominat de o trăsătură de caracter (calitate sau defect), din acest punct de vedere clasificându-se în *personaje pozitive* și *personaje negative*

B. „Mama ieșise în prag cu fața roșie și obosită. Năduşala îi curgea în șiroaie înnegrite peste obraji și gât. Familia abia venise de la câmp și toată lumea se împrăștiase lăsând-o pe mamă să pregătească singură masa de seară.

– Ilie, unde s-au dus fetele alea, strigă ea, ștergându-și fruntea cu nădejde. Băiatu-ăla unde-o fi?

Ilie Moromete, tatăl, care ieșise și el la drum și nu mai termina de vorbit cu Tudor Bălosu, vecinul din spatele casei, auzind-o pe mamă strigând, intră în curte și goni calul care scăpase din grajd și se scărpina de un stâlp al casei cu atâta nădejde, încât toată casa se cutremura.

– Niculaie, unde ești, mă? Strigă Moromete spre grădină.

– Aicea sunt! Se auzi un glas undeva.

– Ce faci acolo? Treci încoace și ajută-i maică-ti. Te duseși în grădină, săracu de tine, să stai, că până acuma te omorâși muncind. Treci încoace, n-auzi?

Scanned with OKEN Scanner

Pe poarta grădinii intră un băiat de vreo doisprezece ani. Avea capul gol şi cămaşa de pe el ferfeniţă. Picioarele goale erau pline de zgârieturi vechi cu urme de sânge închegat cu praf (...)

– Da Ilinca unde e?! Ea de ce nu se duce? gângăvi băiatul fără să se uite la tatăl său.

– Haida-haida, Niculaie! Când ţi-oi da o palmă după ceafă vezi tu de ce nu se duce! ameninţă omul pierind după şira de paie din fundul grădinii". (Marin Preda – **Morometii**)

1. Fragmentul de mai sus face parte dintr-o operă epică. Indică modul de expunere predominant şi oferă argumente. (5p)

2. Numeşte personajele care iau parte la acţiune şi încadrează-le într-o anumită tipologie. (5p)

3. Transcrie două sintagme care conţin epitet. (5p)

4. Transcrie cuvintele / sintagmele care oferă cititorului indici de timp şi de spaţiu. (5p)

5. Delimitează trei secvenţe ale textului şi indică procedeul de legare folosit în trecerea de la o secvenţă la alta. (5p)

6. Ce relaţii există între personajele fragmentului? (10p)

7. Caracterizează succint personajul feminin, evidenţiind mijloacele de caracterizare. (10p)

8. Ilie Moromete, personajul central al fragmentului (de fapt al întregului roman), este capul familiei, un model de autoritate neclintită. Găseşte, în atitudinea copilului, un gest care confirmă acest lucru. (10p)

9. Comentează titlul operei, explicând folosirea pluralului *Morometii*. (10p)

10. Realizează, într-o compoziţie de maxim 20 de rânduri, portretul personajului Ilie Moromete, având în vedere:
- evidenţierea a cel puţin două tăsături;
- ilustrarea lor cu elemente din text;
- evidenţierea mijloacelor de caracterizare. (10p)

Scanned with OKEN Scanner

Test – Genul epic

„În nicio minte nu mai licărea un cuget întreg, un gând bărbătesc şi limpede. Se stinseseră toate, cum se stingeau în fiecare seară luminile, de frica păsărilor de oţel ce spionau văzduhurile.

Şi totuşi, în bezna cumplită o lumină ardea în sufletul unui copil. Nu era mai mare de doisprezece ani şi nu ştia nici el ce puteri ascunse purta în adânnc, gata să se închege într-o faptă mare. Ştia atât, că el trebuie să se apere şi să scape şcoala de pângărirea duşmanilor. Aceasta o făgăduise altuia şi lui însuşi şi trebuia să o facă. Învăţătorul pornise la cea dintâi chemare, luptase la Turtucaia şi nu mai ştia nimic de el, dar la plecare atât spusese băiatului:

– Ionică, ia seama de şcoală şi de grădină, în grija ta le las. Ţine şi cheile... Când oi veni, să le găsesc toate la locul lor. Am nădejde mare în tine. Şi i-a strâns mâna ca unui om în toată firea. Băiatul era mâna dreaptă a dascălului. El îi da ajutor şi îi ţinea locul în clasă, când acesta pleca după alte treburi, şi toate mergeau strună, buna rânduială ca şi învăţătura. Copiii îi dau ascultare, la joc ca şi la carte, şi, mai presus de toate îl iubeau pentru voioşia şi vioiciunea lui..."

Frământat de această grea responsabilitate ce-i apăsa umerii înguşti, de a salva şcoala ca să nu fie tranformată în grajd sau în spital, băiatul mobilizează copiii satului şi face lecţii zilnic.

„Pe la ceasurile patru după-amiază, pe o zi geroasă, cu norii hărţuiţi de vânt, s-au ivit cei dîntâi duşmani... Un pâlc s-a oprit şi a intrat în curte. Înlăuntru lecţia îşi urma şirul... Micul învăţător, încercând să-i lămurească, fusese lovit cu pumnii şi acum obrajii îi ardeau ca jarul. Un fir de sânge se prelingea dintr-o nară şi picura pe mintean*. Celorlalţi li se luase piuitul..."

(Vasile Voiculescu – **Micul învăţător**)

I. A. 1. Menţionează indicii temporali şi spaţiali pe baza fragmentului. (4p)

2. Stabileşte câte o idee principală pentru fiecare fragment şi numeşte momentul subiectului pe care îl reprezintă. (4p)

---

* mintean – haină ţărănească lungă.

Scanned with OKEN Scanner

3. Menționează și exemplifică 4 mijloace de caracterizare a prersonajului principal. (4p)
4. Realizează, în 4-5 rânduri o scurtă caracterizare a micului învățător, folosind răspunsul la punctul **3**. (4p)
5. Extrage două metafore din text și explică semnificația uneia din ele. (4p)
B. 6. Desparte în silabe: *sufletul, adânc, dușmani, piuitul.* (4p)
7. Explică scrierea cuvântului *copiii*. (4p)
8. Subliniază câte un diftong, triftong și hiat în fragmentul: „îl iubeau pentru voioșia și vioiciunea lui." (4p)
9. Caută, în text, două locuțiuni verbale. (4p)
10. Rescrie un pronume nehotărât și un adjectiv pronominal nehotărât, din primul alineat. (4p)
11. Extrage din textul suport: un complement indirect exprimat prin pronume personal, două atribute adjectivale, exprimate prin adjectiv pronominal de întărire și prin numeral ordinal cu valoare adjectivală și un substantiv fără funcție sintactică. (4p)
12. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvântului *înlăuntru*. Formează un enunț cu altă valoare morfologică a acestui cuvânt. (4p)
13. Recunoaște două propoziții subiective din text. (4p)
14. Construiește o frază în care o propoziție predicativă să aibă ca element regent verbul copulativ *a ieși*. (4p)

Total: 56 puncte

II. Demonstrează, într-o compunere de 1 - 2 pagini, că textul suport face parte dintr-o operă epică. (34p)

Pentru corectitudinea exprimării, pentru ortografie și pentru calitatea răspunsurilor: (10p)

Scanned with OKEN Scanner

GENUL DRAMATIC
COMEDIA
Actul IV
Scena II

Aceiaşi Trahanache şi Agamiţă Dandanache venind din fund.

Trahanache (*foarte politicos*): Poftim, poftim, stimabile!

Tipătescu: Cine să fie?

Zoe: Un străin?...

Trahanache (*coborând*): Daţi-mi voie, Joiţico, să-ţi recomand pe d. Agamiţă Dandanache!

Zoe şi Tipătescu: Dandanache! (*Complimente*)

Trahanache: Candidatul nostru!... adică ce mai candidat... alesul nostru.

Dandanache (*vorbeşte peltic şi sâsâit*): Sărut mâna... Si domnul? bărbatul dumneaei?

Trahanache: Nu, eu sunt bărbatul dumneaei... Eu (*serios*) Zaharia Trahanache prezidentul Comitetului permanent, Comitetul electoral şi... ai puţintică răbdare... (*se caută în buzunar şi scoate o carte de vizită, pe care i-o dă lui Dandanache*), sunt aicea toate comitetele...

Dandanache (*ia cartea*): Mersi!... Si domnul?

Trahanache: Domnul Fănică Tipătescu prefectul nostru, amicul meu şi al familiei mele.

Dandanache (*lui Fănică*): Îmi pare bine, d-le prezident! (*Îi dă mâna. Trahanache trece lângă Zoe*).

Tipătescu: Şi mie, onorabile, nu mai puţin... Sunt încântat... Dar cu ce ocazie pe la noi?

Dandanache: Cu ocazia aledzerii, neicusorule, cu ocazia aledzerii, ştii, m-a combătut opoziţia şi acolo şi dincolo, şi rămăsesem eu... care familia mea de la patruzopt în Cameră... rămăsesem mă-nţeledzi fără coledzi... şi aşa am venit pentru aledzere."

(Ion Luca Caragiale – **O scrisoare pierdută**)

Scanned with OKEN Scanner

I. TEXTUL DRAMATIC (3.1, 3.2, 3.3)

1. Identifică modul de expunere din textul dat.
2. Rescrie două indicații scenice și precizează rolul acestora.
3. Încadrează opera din care face parte acest fragment în genul literar corespunzător. (*nota 5*)
4. Recunoaște principalele trăsături ale genului literar descoperit.
5. Ce reprezintă o scenă în cadrul operei dramatice?
6. Identifică tema dialogului dintre personajele acestei scene. (*nota 7*)
7. Identifică, în textul dat, modalitățile de caracterizare a personajelor.
8. Exemplifică principalele surse ale comicului în textul dat și comentează-le.
9. Ilustrează principalele trăsături ale speciei literare în care se încadrează această operă. (*nota 9*)
10. Ce trăsătură de caracter a personajului Trahanache iese în evidență din cuvintele sale: „*ai puțintică răbdare*"?
11. Cunoscând conținutul operei din studiul la clasă, comentează titlul său.
12. Comentează valoarea expresivă a adjectivului pronominal posesiv din sintagmele: *Candidatul nostru!, alesul nostru.* (*nota 10*)

II. MORFOSINTAXĂ (4.2)

13. Transcrie, din textul dat, două substantive care exprimă adresarea dintre personaje.
14. Selectează două verbe la moduri predicative diferite.
15. Rescrie un atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal. (*nota 5*)
16. Indică funcția sintactică a cuvintelor: *Cine* („*cine să fie*?") și *sunt încântat*.
17. Contrage propoziția „să-ți recomand pe d. Agamiță Dandanache."
18. Explică folosirea virgulei în enunțul: „Domnul Fănică Tipătescu, prefectul nostru, amicul meu". (*nota 7*)
19. Construiește două enunțuri în care virgula să aibă alt rol.
20. Indică valoarea morfologică a cuvintelor: *rămăsesem* („*rămăsesem, mă-nțeledzi, fără coledzi*") și „(*îmi*) *pare rău*".
21. Contrage propoziția „pe care i-o dă lui Dandanache". (*nota 9*)

Scanned with OKEN Scanner

22. Precizează transformările care au loc pentru contragere.
23. Explică folosirea punctelor de suspensie în ultima replică a fragmentului citat.
24. Ilustrează posibilitatea virgulei de a realiza raportul de subordonare. (*nota 10*)

Genul dramatic
Trăsături caracteristice

Genul dramatic cuprinde opere concepute spre a fi jucate pe scenă.
Alte trăsături:
- operele dramatice cuprind în structura lor atât elemente epice cât şi lirice;
- modul de expunere caracteristic este dialogul;
- acţiunea se desfăşoară în faţa spectatorilor;
- conflict puternic între personaje, concepţii, atitudini;
-apar multe personaje, dar acţiunea se concentrează asupra celor principale;
-locul naratorului din operele epice este luat de personaje;
-textul literar nu trebuie să depăşească anumite dimensiuni şi anumite perioade de timp pentru a putea ţine atent publicul;
- se structurează pe acte, scene, tablouri.

Comicul rezultă din contrastul între esenţă şi aparenţă, între adevăr şi neadevăr, efort exagerat în comparaţie cu rezultatul obţinut.

Comicul este:
de situaţie (întâmplări hazlii, încurcături);
- *de caracter* (felul de a fi al personajelor);
- *de limbaj* (modul de exprimare a personajelor);
- *de nume*;
- subiectul are aceleaşi momente ca în opera narativă: expoziţiune, intrigă, desfăşurarea acţiunii, punctul culminant, deznodământ.

Reprezentanţi: Ion Luca Caragiale; Vasile Alecsandri, Lucian Blaga, Marin Sorescu, Eugen Ionescu, Matei Vişniec, Ion Băieşu etc.

Citeşte cu atenţie textul:

Actul I
Scena 3

„Chiriţa, Guliţă, Şarl, Safta, Ion (Ion vine alergând dintre culisele din dreapta. Ceilalţi ies din casă şi se cobor din cerdac).
Guliţă: Cine mă cheamă?... Nineaca!
Safta: Ce este? ... Ce este?

Scanned with OKEN Scanner

Şarl: Qui diable?... Ah, madame!...
Ion: Aud, cucoană... Iaca ia...
Chiriţa: Da veniţi azi de mă coborâţi de pe cal... Ce, Doamne iartă-mă!... Aţi adormit cu toţii?
(*Ion se pune dinaintea calului şi-l apucă de zăbale ca să-l ţie. Ceilalţi se adun împrejurul Chiriţei*)
Guliţă: Ba nu, nineacă... dar învăţam <<Telemac>> cu monsiu dascalu.
Safta: Şî eu făceam dulceţi în cămară, cumnăţâcă.
Ion: Şî eu...
Chiriţa: Taci din gură...că eşti încă cu ochii plini de somn...Ţâne calu!
Şarl (*apropiindu-se de Chiriţa*): Madam cocoana...sari in braţi a me.
Chiriţa (*cochetând*): În braţăle d-tale, monsiu Şarlă?... Eşti foarte galant ... însă mă tem...
Şarl: O! Non te tem ... că sunt vurtos.
Chiriţa: Nu de-aceea ... că şî eu îs uşurică ca o pană; dar apoi ...să sar în braţăle unui cavaler...nu ştiu de să cuvine...
Şarl: Dacă non vre la mine, sari la Ion... (*În parte*:) J'aime mieux ça.
Chiriţa: Ei, dacă vroieşti numaidecât, monsiu Şarlă... aţâne-te, că sar.
Şarl: No...poftim...une, deux, trois.
Chiriţa (*sărind*): Hup!
Şarl (*în parte*): Cristi! uşuric ca un pan ... merci".

(Vasile Alecsandri – **Chiriţa în provinţie**)

1. Concepute pentru a fi jucate pe scenă, operele dramatice au o structură specifică. Indică acele elemente care te fac să observi de la prima vedere că textul este o piesă de teatru. (5p)
2. Care este modul de expunere pe care se bazează textul dramatic?(5p)
3. În afară de modul de expunere predominant, mai apare şi alt mod de expunere. Indică-l, oferind exemple din text. (5p)
4. Arată care sunt elementele care întreţin dinamica textului, a replicilor. (5p)
5. Comentează rolul indicaţiilor scenice care însoţesc replicile personajelor. (5p)
6. Arată care este pronunţia corectă a cuvintelor: *ţâne, braţăle, şî, îs, de să cuvine*. Cu ce scop le foloseşte autorul? (10p)
7. Protagonista, coana Chiriţa, se caracterizează prin limbaj şi comportament. Conturează un portret, în patru-cinci rânduri, al personajului. (10p)

Scanned with OKEN Scanner

8. În privința acțiunii, se deosebește această operă de creația epică? Cine a luat locul naratorului? (10p)
9. Povestește fragmentul citat. (10p)
10. Argumentează, într-o scurtă compoziție, că fragmentul citat face parte dintr-o operă dramatică. (10p)

Test – Genul dramatic

1. „*Jupân Dumitrache* (*Întâmpinându-l cu sabia scoasă*): Stai!
Rică (*dându-se înapoi*): Sunt mort, sfinte Andrei! (*Se repede la fereastra schelelor în stânga*)
Chiriac (îîntâmpinându-l sare pe fereastră în scenă, cu puşca cu baionetă în mână, ca de asalt): Stăi!
Rică (dându-se înapoi, şovăind): Geniu bun al venitorului României! (*Se repede la uşa din fund*)
Ipingescu (*întâmpinându-l cu sabia scoasă*): Stăi! (*Recunoscând pe Rică, îi cade sabia din mână*). Nu mă nebuni, onorabile! Dumneata eşti?
Rică (*tremurând grozav*): Eu!
(*Ziţa intră prin fund*)
Jupân Dumitrache: Ce pofteşti, mă musiu? (*Se repede să-l umfle. Ziţa-i sare-n piept şi-l opreşte*)
Chiriac (trânteşte puşca şi scuipă în palme): Lasă-mi-l mie, jupâne! (*Se repede şi el să-l umfle*)
Ipingescu (*sărind şi oprind în piept pe Chiriac*): Nu da, onorabile!... îl cunosc eu.
Chiriac (*lui Ipigescu*): Dă-te la o parte!
Ziţa (*lui Jupân Dumitrache*): Nene Dumitrache, nu-mi asasina viitorul! (*Se luptă cu el*)
Jupân Dumitrache: Lasă-l să-l întreb numai: ce pofteşti, mă musiu?
Chiriac: Lasă-mă, nene Nae, să-l învăţ eu pe maţe-fripte să mai umble după nevestele negustorilor!“

(Ion Luca Caragiale – **O noapte furtunoasă**)

Scanned with OKEN Scanner

I. A. 1. Numeşte modul de expunere dominant. (4p)
2. Arată care este rolul indicațiilor scenice (didascaliilor). (4p)
3. Numeşte două tipuri de comic întâlnite în textul-suport. (4p)
4. Ce moment al subiectului consideri că reprezintă acest fragment? (4p)
5. Fragmentul evidențiază un mijloc de caracterizare directă a personajelor. Comentează, în 4 - 5 rânduri viziunea diferită a celorlalte personaje asupra lui Rică (Venturiano). (4p)
B. 6. Desparte în silabe: *Dumitrache, viitorul, negustori, furtunoasă*. Subliniază diftongul şi hiatul. (4p)
7. Explică folosirea cratimei în construcțiile: *lasă-l* şi *mațe - fripte*. (4p)
8. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din sintagmele: „al venitorului", „lasă-mi-l mie, jupâne!". (4p)
9. Indică funcțiile sintactice ale cuvintelor din propoziția: „Nu mă nebuni, onorabile!". (4p)
10. Arată felul propozițiilor: „Ce pofteşti, mă musiu?" şi „Nu da, onorabile!", după scopul comunicării, după alcătuire şi după aspectul predicatului. (4p)
11. Extrage ultima propoziție din text şi arată felul subordonatei. (4p)
12. Contrage subordonate de la punctul **11** şi numeşte partea de propoziție obținută. (4p)
13. În propoziția: „Dumneata eşti?" verbul *a fi* este:
a) copulativ; **b)** impersonal; **c)** predicativ. (4p)
14. Construieşte o frază în care o propoziție predicativă să aibă ca element regent verbul copulativ *a fi*. (4p)

Total: 56 puncte

II. Pe baza răspunsurilor la întrebările **1 - 5** şi a schemei *Genului dramatic*, demonstrează, într-o compunere de 1 - 2 pagini că textul-suport aparține unei opere dramatice. (34p)

Pentru corectitudinea exprimării şi ortografiei, pentru calitatea răspunsurilor: (10p)

Scanned with OKEN Scanner

PARTEA a II-a:
ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

VOCABULARUL

Se dau textele:

A. „... lexicul unei limbi pare că seamănă cu frunzătura codrului. Ceea ce stă acum în umbră mâine poate să strălucească la soare; ramura care dimineața se clatină ușor la amiazi poate să vâjâie, lovind neașteptat frunză de frunză și stârnind prelungi răsunete aspre. De la șoapta duioasă la răzvrătire, toate posibilitățile stau într-un cuvânt dat. Și totuși, frunza mesteacănului este alta decât a stejarului, iar lumina care cade pe firul de iarbă sau pe ramura de sulfină nu poate să le schimbe câte stau în ființa lor. Cu atât mai mult cuvintele, oricare ar fi lumina variată care cade asupra lor." (Dumitru Caracostea – **Ut poesis verbum**)

I. Înțelegerea textului:

1. Stabilește o idee care se desprinde din textul dat. (*nota 5*)

2. Identifică procedeele de expresivitate artistică din text. (*nota 7*)

3. Stabilește sensul cuvântului *lumină* în textul dat. (*nota 9*)

4. Comentează în 7 - 8 rânduri semnificația fragmentului subliniat. (*nota 10*)

II. Derivare. Compunere. Conversiune.

5. Rescrie, din textul dat, cinci cuvinte din fondul principal lexical. (*nota 5*)

6. Transcrie cuvintele derivate din fragmentul dat. (*nota 5*)

7. Explică modul de formare a derivatelor descoperite, precizându-le părțile componente. (*nota 7*)

8. a. Găsește, în textul dat, două cuvinte compuse. (*nota 7*)

b. Dă exemple proprii de cuvinte compuse create cu ajutorul prefixoidelor și al sufixoidelor (câte trei). (*nota 7*)

9. a. Indică valoarea morfologică a cuvintelor: *duioasă, dimineața, oricare*.

b. Construiește enunțuri cu alte valori morfologice ale aceloraşi cuvinte. (*nota 9*)

Scanned with OKEN Scanner

10. Scrie gerunziul verbului *a cădea*. Alcătuieşte o propoziţie în care gerunziul să-şi schimbe valoarea morfologică. (*nota 9*)
11. Folosind derivatele termenului *cuvânt*, alcătuieşte enunţuri care să ilustreze posibilitatea cuvântului de a exprima *şoapta duioasă* şi *răzvrătirea*. (*nota 10*)
12. Folosind procedeul conversiunii, alcătuieşte noi cuvinte de la *uşor*, pe care apoi să le introduci în enunţuri despre *fiinţa cuvântului*. (*nota 10*)

B. „Discutând criteriile după care stabilim dacă un cuvânt este sau nu din fondul principal, am precizat că în general cerem cuvintelor din fondul principal să aibă sensuri multiple şi variate, căci aceasta este o dovadă şi de întrebuinţare frecventă şi de legătură durabilă cu restul vocabularului şi cu gramatica, cu limba în general. Urmează de aici că dacă un cuvânt îşi îmbogăţeşte conţinutul cu sensuri noi, el se apropie prin aceasta de fondul principal, şi invers, dacă un cuvânt pierde o parte din sensuri, poziţia lui slăbeşte, el este respins spre periferia limbii."
(Al. Graur)

I. Înţelegerea textului:
1. Încadrează fragmentul dat într-un tip de text. (*nota 5*)
2. Oferă cel puţin două argumente în sprijinul afirmaţiei de la punctul **1**. (*nota 7*)
3. La ce elemente cunoscute ale vocabularului se referă fragmentul citat? (*nota 9*)
4. Explică semnificaţia sintagmei *periferia limbii*. (*nota 10*)

II. Neologisme. Cuvânt şi context. Sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice, paronime. (vezi Vocabularul din Auxiliar pentru manualele alternative de clasa a VI-a, a VII-a)
5. Stabileşte semnificaţia cuvântului *conţinut* în cazul cuvintelor în general. (*nota 5*)
6. Numeşte cuvintele cu „sensuri multe şi variate" şi exemplifică. (*nota 5*)
7. Rescrie din fragmentul dat trei neologisme şi explică-le prin sinonime din fondul principal şi prin definiţii. (*nota 7*)

Scanned with OKEN Scanner

8. Descoperă omonimele următoarelor cuvinte: *general*, *noi*, demonstrează polisemantismul cuvintelor *limbă* şi *cuvânt*. (*nota 7*)
9. Inventariază cuvintele din text, încadrându-le, în categoria cuvintelor mono sau polisemantice. Explică frecvența unei categorii din cele două. (*nota 9*)
10. Oferă antonimele contextuale ale cuvintelor *frecventă*, *durabilă*. Introdu-le în enunțuri despre masa vocabularului. (*nota 9*)
11. Exemplifică, folosind un cuvânt din text, modalitățile prin care „un cuvânt își îmbogățește conținutul cu sensuri noi". (*nota 10*)
12. Alcătuieşte un scurt text despre capcanele limbii în care să foloseşti cel puțin trei perechi de paronime. (*nota 10*)

Test 1 – Vocabularul

„Dănuț își stăpâni un zâmbet de superioritate. Pleoapele lui, pe care le privea cu ochii închişi, împodobeau haina de mătase cenuşie a somnului abia isprăvit, cu întortocheate crizanteme portocalii scuturate de lumină. [...]

Doamna Deleanu se aşează oftând pe marginea patului. Prezența ei parfumă altfel căldura venită din livadă. „Se uită la mine... Ha-ha!... Cu-cu, aici-s", țipă gândul lui Dănuț, țupăind ascuns în trupul cald şi fericit ca într-un pod în care atârnă lenea strugurilor copți. [...] Fiecare bucurie avea pentru Dănuț, întocmai ca şi săptămâna, o sâmbătă şi o duminică... Duminica, în timpul şcolii, era vacanța cea mare a săptămânii. Sâmbăta era ajunul ei [...].

– Eşti un rău crescut!

– Vra să zică mă insulți?... Lasă că-ți arăt eu!

Cu o mişcare vijelioasă o apucă de cozi şi smuci...

Monica îşi strânse dinții; ochii i se înnegriră subt sprâncenele încordate [...]. Înainte de a-şi da sama de ce i-au scăpat cozile din mâini simți o arsură la deget."

(Ionel Teodoreanu – **La Medeleni**)

1. Motivează, într-o compunere de opt rânduri, apartenența fragmentului la un text literar. (10 p) (*nota 8*)

Scanned with OKEN Scanner

2. Numeşte modurile de expunere folosite în text. (4 p) (*nota 5*)
3. Comentează, în patru rânduri, una din metafore. (6 p) (*nota 7*)
4. Formulează două idei principale desprinse din acest fragment. (4 p) (*nota 6*)
5. Găseşte două trăsături ale lui Dănuţ, ce rezultă din atitudinea lui faţă de doamna Deleanu şi faţă de Monica. (6 p) (*nota 5*)
6. Identifică cele trei mijloace de îmbogăţire a vocabularului, dând câte două exemple din text. (6 p) (*nota 5*)
7. Explică scrierea diferită a derivatelor: *încordate*, *împodobeau*, *înnegriră*. (6 p) (*nota 7*)
8. Numeşte felul compunerii cuvântului *rău-crescut*. (2 p) (*nota 5*)
9. Motivează valoarea de substantiv a cuvintelor *o sâmbătă* şi *o duminică*. Schimbă-le valoarea gramaticală în două enunţuri. (8 p) (*nota 8*)
10. Extrage, din al doilea enunţ al textului, patru adjective provenite din verbe la participiu. (18 p) (*nota 6*)
11. Alcătuieşte o propoziţie în care gerunziul *ţupăind* să aibă valoare adjectivală. (4 p) (*nota 5*)
12. Caută, în text, o locuţiune verbală şi construieşte un enunţ cu un sinonim neologic al acesteia. (6 p) (*nota 6*)
13. Demonstrează, în patru enunţuri, polisemia cuvântului *coadă*. (8 p) (*nota 8*)
14. Într-o compunere de o pagină cu titlul „Ploaia" foloseşte cuvinte derivate parasintetic (prefixe: *în*, *îm*, *în+n*; *dez/des*; *răz* etc.) (12 p) (*nota 9*)

Test II – Vocabularul

„Am considerat întotdeauna arta ca o recreaţie după muncă. Dacă aş fi trăit într-o regiune de şes e sigur însă că aş fi avut o altă viziune asupra naturii decât cea cunoscută. La Bacău cenuşiul e o culoare frecventă. Existând în natură, s-a strecurat necalculat în versurile mele. De-asemeni, violetul. Cine a privit larga vale a Bistriţei de la Bacău, e imposibil să nu-l fi întrezărit. În cele mai multe poezii am plecat de la elementele concrete şi

Scanned with OKEN Scanner

de la date autobiografice. Din turnul bisericii „Precista", încă din copilărie îmi plăcea să privesc zările Bacăului. Dintr-o astfel de contemplație s-a născut poezia „Amurg violet"."

(Vasile Netea – **De vorbă cu Bacovia - 1943**)

1. Caută o explicație pentru folosirea persoanei I. (6 p) (*nota 7*)
2. Citează principalele surse de inspirație ale liricii bacoviene, după propria mărturisire a poetului. (4 p) (*nota 5*)
3. Extrage o comparație din text; motivează afirmația autorului. (8 p) (*nota 8*)
4. Numește culorile Bacăului regăsite în lirica lui Bacovia. (2 p) (*nota 5*)
5. Dă o explicație personală cu privire la viziunea originală a poetului asupra naturii. (4 p) (*nota 7*)
6. Transcrie patru neologisme din textul-suport și formează cu fiecare câte un enunț. (8 p) (*nota 6*)
7. Dă un exemplu de substantiv propriu compus în care să intre cuvântul *vale*. (4 p) (*nota 5*)
8. Transcrie un cuvânt compus cu pseudoprefixe (prefixoide) și integrează în câte un enunț alte patru cuvinte obținute prin elemente de compunere savantă. (6 p) (*nota 8*)
9. Selectează, din text, cinci cuvinte formate prin conversiune. (5 p) (*nota 6*)
10. Formează enunțuri în care cuvintele de la punctul 9 să aibă alte valori gramaticale. (10 p) (*nota 7*)
11. Demonstrează apartenența cuvântului *copil* la fondul principal lexical, formând familia lexicală (cinci cuvinte derivate): două cuvinte compuse și două cuvinte obținute prin conversiune (10 p) (*nota 9*)
12. Folosește, în două enunțuri, cuvântul *biserică* cu sens figurat. (5 p) (*nota 6*)
13. Găsește câte un sinonim neologic și câte un antonim pentru cuvintele: *întotdeauna*, *sigur*, *a plăcea*, *cunoscută*. (12 p) (*nota 8*)
14. Alcătuiește enunțuri prin care să demonstrezi polisemia cuvântului *a privi* (4 exemple). (8 p) (*nota 9*)

Scanned with OKEN Scanner

Test III – Vocabularul

„Văzând Făt-Frumos că Strâmbă Lemne n-a făcut nicio ispravă, a hotărât ca să rămâie la pândă Sfarmă-Peatră, iar el cu Strâmbă-Lemne au pornit la vânat. Şi cum s-au dus ei, Sfarmă-Peatră se făcu o pietricică şi se puse sub laviţă; şi nu trece mult şi numai iaca vede intrând pe uşă pocitura de Statu-palmă-barba-cot, care ie toporul, se duce de-a dreptul la pietricică [...]

– ... Să stăm mai întâi la masă, şi apoi vă voiu arăta eu ce face frumuşelul oaspete [...]

... Şi aşa s-a hotărât Fiul Iepei să plece numaidecât la gura iadului [...]

Atunci iapa, înduioşată de cuvintele fiului său, suflă şi asupra lui Strâmbă-Lemne, care pe loc învie, iar ea căzu jos moartă. Făt-Frumos o îngropă după făgăduinţă şi-i presură flori deasupra mormântului."

(Ion Creangă – **Făt-Frumos, fiul iepei**)

1. Menţionează genul şi specia literară cărora aparţine fragmentul. (4 p) (*nota 5*)

2. Exemplifică, cu elemente din text, două trăsături caracteristice ale speciei. (6 p) (*nota 6*)

3. Selectează, din text, cuvinte/construcţii care realizează înlănţuirea dintre episoadele narate. (4 p) (*nota 6*)

4. Formulează trei idei din cele trei fragmente marcate prin alineate. (6 p) (*nota 7*)

5. Numeşte personajele şi precizează natura lor. (4 p) (*nota 5*)

6. Corectează cuvintele: *să rămâie*, *ie*, *voiu*, *presură*. (4 p) (*nota 5*)

7. Selectează din cuvintele de la punctul 6 un arhaism fonetic şi un regionalism morfologic. (6 p) (*nota 7*)

8. Numeşte felul compunerii substantivelor proprii din text şi arată din ce părţi de vorbire sunt alcătuite. (4 p) (*nota 6*)

9. Extrage, din textul suport, două diminutive; explică rolul lor stilistic. (8 p) (*nota 9*)

10. Caută patru cuvinte formate prin schimbarea valorii gramaticale. (4 p) (*nota 7*)

Scanned with OKEN Scanner

11. Integrează în enunțuri cuvintele de la punctul 10 cu alte valori gramaticale. (8 p) (*nota 8*)

12. Construiește enunțuri pentru cuvântul *masă* ca omonim și ca polisemantic. (10 p) (*nota 9*)

13. Cuvântul *presură* (presară) are înțelesuri diferite în funcție de accentul primit, e **omograf**. Demonstrează, în două enunțuri, acest lucru. (8 p) (*nota 8*)

14. Integrează în alte perechi de enunțuri două omografe și două omofone. (12 p) (*nota 7*)

FONETICA

„Vraciul îşi mişcă buzele într-un soi de şoaptă, neînțeleasă de urechile omului, un fel de freamăt uşor, schimbat în adiere de şuier...

Doar uitându-te la gura lui vedeai sau îți închipuiai că ar vorbi.

Numaidecât un câine din apropiere ciuli urechile şi prinse să se neliniştească. Suci capul, ascultă sfeclit, se mişcă în jurul lui însuşi, căutând. Apoi, doi, trei, înfiorați, se sculară. Pe urmă, oricât de departe se aflau, toți câinii ațintiră auzurile fără astâmpăr şi înaintară pe măsură ce Şotropa îşi frământa fără glas buzele. Deodată dulăul cel bătrân se întoarse şi chelfăni un cățelandru, rămas în urmă, care nu prea se sinchisea. Apoi el cel dintâi se apropie gudurându-se de solomonar şi i se lungi supus la picioare, tăvălindu-se în țărână."

(Vasile Voiculescu – **Iubire magică**)

I. Înțelegerea textului:

1. Încadrează fragmentul dat într-un anumit tip de text. (*nota 5*)

2. Descoperă cel puțin trei argumente în sprijinul afirmației de la punctul **1**. (*nota 7*)

3. Indică procedeele artistice folosite de autor în textul dat şi comentează-le. (*nota 9*)

4. Comentează fraza subliniată (frecvența unor părți de vorbire, modul de realizare a relațiilor sintactice etc.) (*nota 10*)

Scanned with OKEN Scanner

II. Diftong, triftong, hiat. Despărțirea în silabe. Valorile stilistice ale sunetelor.

5. Rescrie cuvintele care conțin diftongi, din ultima frază a textului. (*nota 5*)

6. Marchează vocalele și semivocalele în diftongii descoperiți.(*nota 5*)

7. Precizează numărul de litere și numărul de sunete din cuvintele: *suci, ciuli, închipuiai, picioare.* (*nota 7*)

8. Dă câte un exemplu în care grupurile *ce / ci* să fie urmate în cuvinte de triftongi. (*nota 7*)

9. Accentuează (marcând vocala) cuvintele din fraza subliniată. Care dintre cuvinte își pot schimba accentul și cu ce urmări în planul conținutului? (*nota 9*)

10. Dă exemple proprii de cuvinte al căror sens se schimbă prin accentuare diferită (cinci). (*nota 9*)

11. Recitește prima frază a textului și remarcă frecvența unui sunet; comentează efectul sonor realizat. (*nota 10*)

12. Numește două figuri de stil sonore și dă câte două exemple pentru fiecare dintre ele, introducându-le într-un text. (*nota 10*)

Test I – Fonetica

„Orbul sculptor în chilie pipăie marmura clară.
Dalta-i tremură... înmoaie cu gândirea-i temerară
Piatra rece. Neted iese de sub mâna-i un întreg.
Ce la lume își arată palida-i, eterna-i fire.
Stabilă-n a ei mișcare, mută-n cruda ei simțire –
O durere-ncremenită printre secolii ce trec [...]
Miazănoaptea-n visuri d-iarnă își petrece-a ei viață.
Doarme-n valurile-i sfinte și-n ruinele-i de gheață,
Însoțită de-ani o mie cu bătrânul rege Nord,
Ce, superb în haina-i albă, barba-n vânturi, fruntea ninsă,
Rece suflă,-n nori aruncă vocea-i tulbure și plânsă,
Îmbătat de mândre stele și cântat de-al mării acord."

(Mihai Eminescu – **Memento mori**)

1. Modul de expunere folosit este: **a)** descrierea; **b)** narațiunea; **c)** ambele. (4 p) (*nota 5*)

Scanned with OKEN Scanner

2. Susține, cu două argumente din text, folosirea unuia din modurile de expunere. (6 p) (*nota 7*)

3. Structura: „Dalta-i tremură..." este: **a)** metaforă; **b)** personificare; **c)** ambele. (4 p) (*nota 6*)

4. Comentează ultimul vers al primei strofe. (8 p) (*nota 8*)

5. Stabilește elementele de versificație (strofa, măsura, rima, ritmul). (8 p) (*nota 5*)

6. Selectează două cuvinte monosemantice. (4 p) (*nota 6*)

7. Rescrie câte două cuvinte: **a)** monosilabice; **b)** bisilabice; **c)** cu trei și mai multe silabe. (6 p) (*nota 5*)

8. Cuvintele: *palida-i*, *eterna-i*, *stabilă-n* au: **a)** două silabe; **b)** trei silabe, c) patru silabe. (4 p) (*nota 6*)

9. Transcrie, din primele două versuri, câte un cuvânt care conține diftong, triftong, hiat. (6 p) (*nota 5*)

10. Desparte în silabe cuvintele: **a)** *tremură*, *temerară*; **b)** *plânsă*, *cântat*; *piatra*, *suflă*; c) *mândre*, *întreg*; *sculptor*. (6 p) (*nota 7*)

11. Formulează regulile și excepțiile conform cărora s-a făcut despărțirea în silabe a cuvintelor de la punctul 10a, b, c. (14 p) (*nota 8*)

12. Reformulează regula despărțirii în silabe a cuvintelor compuse și a celor derivate cu prefixe și desparte: *miazănoaptea*, *înmoaie*. (6 p) (*nota 7*)

13. Indică numărul de sunete și de litere ale cuvintelor: *chilie*, *rece*, *gheață*, *vocea-i*. (4 p) (*nota 8*)

14. La sfârșit de rând, despărțirea în silabe acolo unde este cratima (exemplu: *durere-ncremenită*, *dându-le*): **a)** e permisă; **b)** nu e permisă. Precizează numărul de silabe ale celor două cuvinte. (10 p) (*nota 7*)

Test II – Fonetica

„La gâtul cailor cânta lin cling-cling de clopoței.

O fată vorbea tare cu vrăbiile în luna cireșelor și râdea cu dinți proaspeți; a doua, mai cuminte, mai măicuță la umbra genelor negre, avea în brațe un mănunchi de flori câmpenești, sprinten multicolore. Purtau pe cap acele pălării de pai, împletite în Ardeal, abea puse pe creștet – plutind în soare ca lotușii pe

Scanned with OKEN Scanner

ape – şi prinse cu elastic pe subt bărbie, să nu le răstoarne vântul. Rochii de pânză, cam mototolite, cu mâneci scurte. Sandale. Din spate, deopotrivă de înalte, păreau surori, din față, prietene tinere, care s-ar scoborî din acelaşi scrânciob, unde-au plutit râzând alături animate în soare, cer şi vânt, la fel de vii, la fel de amețite de vară, aducând pe pământ un neastâmpăr aerian."

(Ionel Teodoreanu – **Lorelei**)

1. Încadrează fragmentul într-un tip de text. (4 p) (*nota 5*)

2. Susține modul de expunere folosit în textul-suport cu două argumente. (6 p) (*nota 6*)

3. Caută o explicație pentru prezența unor propoziții eliptice de predicat. (6 p) (*nota 7*)

4. Selectează două figuri de stil diferite. (6 p) (*nota 5*)

5. Comentează efectul stilistic al unei metafore (6 p) (*nota 5*)

6. Scrie câte litere şi câte sunete au cuvintele: *cireşe*, *mănunchi*, *rochii*, *acelaşi*. (4 p) (*nota 5*)

7. Explică scrierea cu litere diferite (*î*, *â*) în cuvintele: *gâtul*, *scoborî*, *înalte*. (4 p) (*nota 5*)

8. Pune accentul corespunzător pe cuvintele: *câmpeneşti*, *acelaşi*, *mănunchi*, *elastic* şi formulează regula despre locul accentului pe cuvinte, în limba română. (8p) (*nota 7*)

9. Selectează, din ultima frază a textului, câte două cuvinte ce conțin diftong, triftong, hiat. (6 p) (*nota 6*)

10. Desparte în silabe cuvintele: *negre*, *mănunchi*, *câmpeneşti*, *multicolore*, *răstoarne*, făcând observații cu privire la regulile şi excepțiile aplicate la despărțirea lor. (10 p) (*nota 8*)

11. Alcătuieşte un enunț astfel ca *acele*, prin schimbarea accentului, să aibă alt înțeles. (4 p) (*nota 5*)

12. Formează câte două enunțuri cu alte trei cuvinte care-şi schimbă înțelesul în funcție de accent. (6 p) (*nota 7*)

13. Alege varianta accentuată corect: fenómen/fenomén, regízor/regizór; profésor/profesór; satíră/sátiră; gíngaş/gingáş; spléndid/splendíd. (5 p) (*nota 8*)

14. Descoperă, în primele fraze ale textului, efectul artistic realizat prin repetarea unor sunete. (4 p) (*nota 9*)

Scanned with OKEN Scanner

Test – Vocabular și fonetică

Se dă textul:

„Când am făcut acest pas, mi-am dat seama până în cele mai mici amănunte de înfricoșătoarea luptă ce-mi stătea înainte. Aveam mereu sentimentul omului care se aruncă cu capul în jos într-o prăpastie întunecoasă și fără fund, într-o singură speranță totuși: că acolo – jos de tot – voi fi prins în plasa Domnului Iisus, așa cum, prin circurile marilor orașe, cei ce fac exhibiții la mari înălțimi, când se prăbușesc, cad într-o plasă care îi salvează de la moarte sau fracturi grave."

(Pr. Arhim. Paulin Lecca – **De la moarte la viață**)

1. Indică modul de expunere din acest fragment. (2p) (*nota 5*)

2. Selectează două cuvinte care conțin diftongi; marchează vocalele și semivocalele. (5p) (*nota 5*)

3. Rescrie trei cuvinte formate în limba română prin procedee diferite. (5p) (*nota 5*)

4. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele: *luptă, amănunt, speranță, grav.* (5p) (*nota 5*)

5. Găsește antonime pentru: *mereu, înainte, moarte, a (se) prăbuși.* (5p) (*nota 5*)

6. Descoperă, în text, cinci cuvinte din fondul lexical principal. (5p) (*nota 5*)

7. Rescrie, din text, două neologisme. (5p) (*nota 5*)

8. Desparte în silabe cuvintele: *sentimentul, exhibiții, fracturi,* aruncă. (4p) (*nota 5*)

9. Formează familia lexicală a cuvântului om (patru termeni). (4p) (*nota 5*)

10. În text sunt prezente verbe și pronume la persoana I. Care este rolul lor? (2p) (*nota 7*)

11. Alcătuiește enunțuri cu omonimele cuvântului pas; scrie patru expresii care să conțină cuvântul cap. (5p) (*nota 7*)

12. Găsește în text două expresii / locuțiuni. (4p) (*nota 7*)

13. Indică sensul pe care îl are în text cuvântul luptă. (4p) (*nota 7*)

Scanned with OKEN Scanner

14. Găseşte, în text, două cuvinte al căror accent poate fi schimbat. Care este urmarea acestui fapt în planul conţinutului? (5p) (*nota 7*)
15. Formulează o idee ce se desprinde din aceste rânduri. (2p) (*nota 9*)
16. Indică sinonime (lexical şi frazeologic) pentru metafora *prăpastie întunecoasă şi fără fund*. (5p) (*nota 9*)
17. Demonstrează, prin două exemple, polisemantismul cuvântului *grav*. (5p) (*nota 9*)
18. Construieşte enunţuri cu sensul figurat al cuvintelor: *fractură, circ*. (4p) (*nota 9*)
19. Scrie patru cuvinte care prin conţinutul lor ar rezuma textul de mai sus. (4p) (*nota 9*)
20. Comentează figura de stil pe care este construit acest fragment. (5p) (*nota 10*)
21. Selectează cuvintele „cheie" din textul dat şi apoi comentează-le în 7-8 rânduri. (5p) (*nota 10*)

SINTAXA PROPOZIŢIEI ŞI A FRAZEI

Incidenţa

1. Subliniază predicatele, delimitează propoziţiile şi clasifică-le după criteriile cunoscute. (vezi *Auxiliar.... cl. a VI-a*) (*nota 7*)

a) „– Ce vrei să faci aici, măi omule?
– Da nu vezi?
– Stăi, mă! nu te-apuca de năzbâtii! Iazul, locul şi pădurea de pe-aici sunt ale noastre."

(Ion Creangă – **Dănilă Prepeleac**)

b) „Izbucneam în râs ca un mic păgân blond şi cârlionţat, închideam ochii, şi schimbam cursul vorbelor: moş Ion Creangă, ziceam [...] dă-mi dumneata niţel derdeluş sub sanie, dă-mi mereu câte-o poveste, dă-mi-l pe Harap-Alb şi Dănilă Prepeleac, pune-l pe Ivan Turbincă să-l taie cu paloşul pe popa Danciu [...] du-mă pe mine la Humuleşti!"

(Fănuş Neagu – **A doua carte cu prieteni**)

2. Având în vedere că sunt şi propoziţii în care predicatul se subînţelege, subliniază predicatele existente, încercuieşte

Scanned with OKEN Scanner

elementele de relație și, după delimitarea propozițiilor, arată felul lor după toate criteriile: (*nota 8*)

a) „– «Tu eşti Mircea?»
– «Da-mpărate!»
– «Am venit să mi te-nchini,
De nu, schimb a ta coroană într-o ramură de spini»”
(Mihai Eminescu – **Scrisoarea III**)

b) „Decât să fiu un preot la un astfel de cult,
Mai bine-mi rupeam capul şi-aş fi pierit de mult!
Şi totuşi, totuşi, scumpo... de nu te-aş fi văzut
Au astă bogăție de-amor aş fi avut?”
(Mihai Eminescu – **Pierdută pentru mine, zâmbind prin lume treci!**)

3. Stabileşte raporturile dintre propozițiile frazelor şi arată mijloacele prin care acestea sunt exprimate: (*nota 9*)

a) „Pe când eram copil şi înseram cu poveştile lui pe buze şi îngenuncheam în adumbriri de Dumnezeu (N.n.: aplecări pioase), ca să mă rog, înainte de culcare, izbucneam în râs...”
(Fănuş Neagu – **A doua carte cu prieteni**)

b) „Când se lumină de ziuă, Făt-Frumos vede că şirul munților dă într-o mare verde şi întinsă, ce trăieşte în mii de valuri senine, strălucite, care treieră aria mării încet şi melodios, până unde ochiul se pierde în albastrul cerului şi în verdele mării.”
(Mihai Eminescu – **Făt-Frumos din lacrimă**)

Incidența, procedeu adesea întâlnit în texte, cuprinde acele cuvinte, construcții, propoziții şi fraze care vin de pe alt plan decât comunicarea de bază.
Între incidente şi comunicarea de bază nu se poate stabili niciun raport de coordonare, de subordonare sau de congruență (între subiect şi predicat); de aceea rămân în afara schemei propoziției sau frazei.
Adesea incidentele pot lipsi din comunicare, prezența lor având fie un rol explicativ, fie o valoare afectivă, chiar stilistică şi, deci, necesară.
a) *cuvinte incidente*: Vom merge, *firește*, la concurs.
b) *construcții incidente*: *După părerea mea*, minți! *În primul rând*, ai greşit.
c) *propoziții incidente*: „– Aşa ar trebui să urmez, om bun, *zise fiul craiului*.” (Ion Creangă)
d) *fraze incidente*: „– Da, mi-a spus, *răspunsei şi tăcui*.” (Marin Preda)
Punctuația incidentei: între virgule, între paranteze sau între linii de pauză.

Scanned with OKEN Scanner

4. Desparte textul în propoziții, după algoritmii cunoscuți, și extrage incidentele: (*nota 6*)

a) „– Hai, Petrică, continuăm la masă, zise ea întrerupându-l, domnul Petrini, văd eu, nu are acum gândul la cărți ca tine, ci, probabil, i se profilează mai degrabă în minte, prin telepatie cu bucătăreasa, imaginea unei supe fierbinți și a unui mușchi de porc împănat, care sunt gata. Poftiți la masă!"

(Marin Preda – **Cel mai iubit dintre pământeni**)

b) „Vreau să-ți spun, de pildă, că n-aș vrea deloc să fiu copilul unui entuziast, îl dansa cu surâsuri, spre bucuria bătrânului inginer și antreprenor, care lucrase toată viața numai cu cifre [...]

Peste vreo săptămână i-am spus, așa în treacăt (și ca de o enormitate), despre propunerea unchiului deputat. Spre mirarea mea, în loc să râdă, a devenit serioasă. Pe deasupra, ideea de afaceri o interesa."

(Camil Petrescu – **Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război**)

Uneori, propozițiile (sau frazele) incidente pot avea aspect de subordonate, fără ca între ele și comunicarea de bază să existe un raport de subordonare:

„Era de-ajuns să-l vezi pe Cubleș (*căci așa îl chema*) și să simți...".

(Marin Preda)

Incidentele cu aspect de subordonate sunt introduse prin elemente subordonatoare ca: *fiindcă, precum, cum, ca să, căci* etc.

5. Rescrie mijloacele prin care sunt „introduse" incidentele; arată ce reprezintă ele:

a) „Statuia, zise ea, trebuie păstrată. Și pe urmă, dacă îmi amintesc bine, aici s-au întâlnit cei care au cântat pentru prima dată „Deșteaptă-te române" [...]

– De șase luni, cu o pauză vagă, lucrez sub presiunea și sub tensiunea conștiinței că sunt necontenit supravegheat și urmărit în fiecare gest și în fiecare mișcare de acea nefericită brigadă de control, sau, cum i se spune acum, ... de studiere a optimizării procesului de producție."

(Dinu Săraru – **Clipa**)

b) „Era de-ajuns uneori să-l vezi pe Cubleș (căci așa îl chema) și să simți aproape fără să vrei că, în general, gravele probleme: hm! nu sunt atât de grave și că existența putea fi abordată și sub alt unghi."

(Marin Preda – **Cel mai iubit dintre pământeni**)

Scanned with OKEN Scanner

Test – Sintaxa propoziției și frazei. Incidența

„Deodată auzii dincolo un hohot de râs [...] „De ce râzi?" o întrebai cu blândețe (să-i zicem, în realitate cu o dorință vie să-și justifice bine veselia) [...]. „Mai ai mult?" o întrebai cu grijă (să-i zicem, în realitate cu îngrijorare să nu întrerupă chiar acum lectura, când îi mai rămăseseră de citit doar câteva file) [...] Și aici se opri deodată, își dădu, parcă, seama că era pe punctul să spună cum sunt oamenii, lucru care n-o mai încânta, sau n-avea chef, sau spusesem eu în ceea ce citise și ar fi însemnat să mă rezume, ceea ce iarăși i-ar fi stricat plăcerea pe care o resimțise."

(Marin Preda – **Cel mai iubit dintre pământeni**)

1. Numește genul literar căruia îi aparține fragmentul. (4 p)(*nota 5*)
2. Demonstrează, cu două exemple din text, apartenența la genul literar respectiv. (6 p) (*nota 6*)
3. Precizează modurile de expunere din text. (4 p) (*nota 5*)
4. Motivează, cu o părere personală, lipsa procedeelor artistice. (6 p) (*nota 8*)
5. Subliniază predicatele din ultima frază. (6 p) (*nota 7*)
6. Încercuiește elementele de relație ale acestei fraze și arată felul lor. (6 p) (*nota 6*)
7. Delimitează propozițiile și arată raporturile dintre ele. (8 p) (*nota 8*)
8. Selectează, din fraza analizată, câte o propoziție:
a) principală, enunțiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, incidentă (4 p) (*nota 5*)
b) secundară, enunțiativă propriu-zisă, negativă, dezvoltată. (4 p) (*nota 5*)
c) principală, enunțiativă optativă, afirmativă, dezvoltată.(4 p) (*nota 6*)
9. Folosind aceleași criterii, arată felurile primelor două propoziții ale textului. (6 p) (*nota 6*)
10. Transformă a doua propoziție din text, astfel ca să devină:
a) principală, interogativă-optativă, simplă, negativă. (4 p) (*nota 7*)
b) principală, enunțiativă propriu-zisă, dezvoltată, afirmativă. (4 p) (*nota 7*)

Scanned with OKEN Scanner

c) principală, enunțiativă-imperativă, dezvoltată, negativă.
(4 p) (*nota 7*)

11. Există, în textul-suport, numeroase cuvinte şi construcții, propoziții şi fraze care nu intră în relație cu comunicarea de bază. Recunoaşte incidentele din acest text. (8 p) (*nota 8*)

12. Arată care este punctuația incidentelor găsite. (4 p) (*nota 5*)

13. Motivează ortografia verbului *auzii.* (4 p) (*nota 6*)

14. Analizează sintactico-morfologic propoziția *cum sunt oamenii.*
(4 p) (*nota 9*)

Predicatul

1. Transcrie predicatele din exemplele date, precizând felul acestora:

a) „Evitase drumul tocmai pentru a nu se întâlni cu cineva şi iată că acum şi-ar fi dorit acest lucru." (*nota 5*)

b) „Îl urmărisem zilnic, îi cunoşteam pe de rost gesturile, aş fi fost în stare să spun ce va face peste o lună la ora cutare, cum va tăcea supus la nu ştiu ce apostrofări ale nu ştiu cui şi, tocmai amestecată cu o infinită dragoste generată chiar şi de convingerea mea că e neajutorat." (*nota 7*)

c) „râsul Magdalenei explodă, părea o furtună, el antrena şi influența până şi bătăile reînviorate ale bătrânului dacă mai înainte ele erau acompaniate de vorbe şi gâfâituri, treptat, datorită râsului, se organizară, erau ritmice, uniforme." (*nota 9*)

d) „avusesem brusc o tresărire, tot ce era în jur îmi stârnise o neînțeleasă curiozitate, de părea că aş fi fost paraşutat din întâmplare ori din glumă acolo.

«Conferința e planificată, tovarăşii țărani sunt nerăbdători.»"

(Augustin Buzura – **Absenții**) (*nota 10*)

2. Analizează sintactic şi morfologic predicatele de la exercițiul **1**.

3. Selectează predicatele nominale din textele de mai jos:

a) „De astă dată însă cerul nu mai însemna nimic, chiar şi durerea se dizolvase treptat, devenisem un obiect... care nu mai reacționa la nimic." (*nota 5*)

Scanned with OKEN Scanner

b) „Luna, oarbă, apusese, iar întunericul, sporit de teamă, devenise de nepătruns, se concentrase în mase uriaşe, imposibile... încât copacii, din ce în ce mai deşi, păreau cumva, luminaţi, erau pete distincte, deşi monstruoase, într-o lume stinsă, asfixiantă... Pisica neagră pe care o urmărise aproape o săptămână... începuse să se agite din ce în ce mai mult, se făcea ghem, apoi (...) îşi încerca ghearele, mieuna scurt, des (...)“

(*nota 7*)

c) „E nemaipomenită pasiunea mea pentru autocunoaştere, de speriat chiar şi, poate, nelimitată încât plonjez în mine ca într-o mlaştină...“ (Austin Buzura – **Absenţii**) (*nota 9*)

d) „Cunoaşterea este o plagă pentru viaţă, iar conştiinţa o rană deschisă în sâmburele vieţii.“

(Emil Cioran – **Pe culmile disperării**) (*nota 10*)

4. Găseşte predicatele verbale exprimate prin verbe la diateza pasivă din următoarele exemple şi analizează-le.

a) „privind strada (...) fusesem surprins de un aer neobişnuit, înviorător ce se întindea asemeni focului...“

(Augustin Buzura – **Absenţii**) (*nota 5*)

b) „De nicăieri niciun zgomot. Casa întreagă parcă ar fi fost înecată de pădure (...)

– Ţi-e somn?“ (Mircea Eliade – **Nuntă în cer**) (*nota 7*)

c) „nu pridídesc să descopăr că sunt legat de mâini şi de picioare, cu sprijinul meu preţios şi că au mai pierdut o zi.“ (*nota 9*)

d) „Cerul era înnorat acum (...) iar poarta fusese împinsă cu putere propulsând individul peste bordură...“

(Augustin Buzura – **Absenţii**) (*nota 10*)

5. Construieşte enunţuri în care:

a) – predicatul verbal să fie exprimat prin verb predicativ la diateza reflexivă;

– predicatul nominal să aibă numele predicativ multiplu.(*nota 5*)

b) – predicatul verbal să fie exprimat prin locuţiune verbală;

–predicatul nominal să aibă numele predicativ exprimat printr-o locuţiune substantivală; (*nota 7*)

Scanned with OKEN Scanner

c) – predicatul verbal să fie exprimat printr-un verb la diateza pasivă;
– predicatul nominal să fie exprimat printr-o expresie verbală impersonală. (*nota 9*)

d) – predicatul verbal să fie exprimat printr-un adverb predicativ;
– predicatul nominal să aibă numele predicativ exprimat prin verb la participiu. (*nota 10*)

Propoziția subordonată predicativă – PR

Propoziția predicativă *(PR) îndeplinește funcția de nume predicativ pe lângă un verb copulativ.* Deși numele predicativ este componentă a unei părți principale de propoziție (predicatul nominal), propoziția predicativă este o propoziție secundară (subordonată).

Prietenii *sunt* [1]/ cum ți-i faci.[2]/

Sunt – verb copulativ, predicat nominal incomplet; *cum ți-i faci* – propoziție predicativă, corespunzătoare numelui predicativ *așa.*

Predicatul nominal incomplet este exprimat printr-un verb copulativ de care depinde o propoziție predicativă, corespunzătoare unui nume predicativ.
A devenit [1]/ ce și-a dorit.[2]/ *a devenit* = predicat nominal incomplet

Expansiunea – constă în transformarea unei părți de propoziție în propoziția corespunzătoare: El a ajuns *inginer* → El a ajuns [1]/ *ce și-a dorit.*[2]/

Contragerea – este fenomenul invers.

Elemente de relație:
– conjuncții subordonatoare – simple: *că, să, dacă*
– compuse: *ca să*
– locuțiuni conjuncționale: *ca și cum, după cum*
– pronume (adjective pronominale) relative și nehotărâte: *care, cine, ce, cât, ceea ce, oricine, orice* etc.
– adverbe relative și nehotărâte: *unde, când, cum, oricum* etc.

Topica – în mod obișnuit, după propoziția regentă

Punctuația – nu se desparte prin virgulă de verbul copulativ.

1 Recunoaște subordonatele predicative:

a) „Aveam sentimentul că (...) singura mea rațiune este să merg înainte orb, insensibil, mânat de o forță neînțeleasă, fantastică..." (*nota 5*)

b) „Norocul meu este că arăt altfel, sobru, tăcut, poate puțin îngâmfat (...) Prostia mea este că încerc să stau altfel de vorbă cu mine..." (*nota 7*)

Scanned with OKEN Scanner

c) „Plimbarea mea, neîntreruptă, automată, mereu în aceeaşi direcţie, părea că face parte dintr-un ritual; nu mă mai gândeam să mă opresc.“ (*nota 9*)

d) „Singura mea nădejde era să sfârşesc cât mai repede cartea, să scap de obsesia aceasta, să devin din nou liber, tânăr, sănătos... Ce ştiam mai bine era tabla lui Pitagora.“

(Augustin Buzura – **Absenţii**) (*nota 10*)

2. Contrage subordonatele predicative de la exercițiul **1** în părțile de propoziție corespunzătoare.

3. Realizează expansiunea numelor predicative din textele date.

a) „A şti carte nu înseamnă a şti înţelepciune.“

(Nicolae Iorga – **Cugetări**) (*nota 5*)

b) „Eram printre cei dintâi invitaţi şi odăiţele acelea în care (...) o cunoscusem pe Ioana păreau acum prea mari şi prea triste.“ (*nota 7*)

c) „Aş fi voit să mă fac ofiţer, dar ştiam că asta nu-i plăcuse mamei (...) declararea războiului a însemnat pentru mine zorile unei vieţi noi.“ (Mircea Eliade – **Nuntă în cer**) (*nota 9*)

d) „Întunericul a devenit brusc mai omenesc.“

(Camil Petrescu – **Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război**) (*nota 10*)

4. Construieşte subordonate predicative introduse prin:

a) conjuncția subordonatoare dacă; (*nota 5*)

b) pronumele relativ cine în nominativ; (*nota 7*)

c) pronumele relativ care în acuzativ; (*nota 9*)

d) pronumele relativ care în genitiv. (*nota 10*)

Test – Predicatul

(100 de puncte – 70 de puncte (conţinut); 30 de puncte (redactare); 10 puncte (exprimare); 10 puncte (stil); 10 puncte (aspectul lucrării))

„Totuşi, Herdelea se ferea să nu ajungă indignarea lor până la urechile preotului. Râvna lui era să fie bine cu toată lumea, să nu jignească pe nimeni şi astfel să se strecoare mai bine prin viaţa asta plină de dureri. Soarta îi hărăzise atâtea necazuri că avea nevoie de bunăvoinţa tuturor.“ (Liviu Rebreanu – **Ion**) (70 p)

1. Notează, din textul dat, felul predicatelor din primul enunț.

(5p) (*nota 5*)

Scanned with OKEN Scanner

2. Analizează sintactic şi morfologic un predicat nominal din text. (5p) (*nota 5*)

3. Transcrie subordonatele predicative din textul dat. (5p) (*nota 5*)

4. Contrage subordonatele predicative din text în părţile de propoziţie corespunzătoare. (5p) (*nota 5*)

5. Rescrie enunţul în care sunt incluse subordonatele predicative înlocuind verbul a fi cu alt verb copulativ în aşa fel încât subordonatele să rămână tot predicative. (5p) (*nota 7*)

6. Realizează expansiunea unui nume predicativ din textul dat. (5p) (*nota 7*)

7. Alcătuieşte două enunţuri în care propoziţia predicativă să fie introdusă în frază prin conjuncţiile dacă şi ca ... să. (5p) (*nota 9*)

8. Arată ce rol îndeplineşte virgula din al doilea enunţ al textului. (5p) (*nota 9*)

9. Explică dacă schimbând topica celui de al doilea enunţ, după modelul de mai jos, se produc modificări la nivelul sintaxei frazei. (5p) (*nota 10*)

Să fie bine cu toată lumea, să nu jignească pe nimeni asta era râvna lui.

10. Notează subordonata / subordonatele predicativă(e) din exemplele date: (5p) (*nota 10*)

Cei ce erau prezenţi au rămas cum nu ne aşteptam.

Ceea ce s-a discutat rămâne să dezbatem altădată.

11. Notează modul de expunere folosit în text. (5p) (*nota 5*)

12. Precizează numele personajului despre care se vorbeşte în text. (5p) (*nota 5*)

13. Scrie cărui gen literar îi aparţine textul şi menţionează o trăsătură a acestuia. (5p) (*nota 5*)

14. Precizează de ce doreşte Herdelea „să fie bine cu toată lumea." (5p) (*nota 5*)

Subiectul

Există propoziţii cu subiect nedeterminat, al căror predicat exprimă acţiuni generale care nu pot fi atribuite unei anumite persoane: *S-a anunţat în presă.*

1. Transcrie subiectele exprimate din exemplele date şi notează felul lor:

Scanned with OKEN Scanner

a) „Mila şi consolarea sunt nu numai ineficace, dar sunt şi insulte.“
„Ultimul dintre noi care ratează în această lume este entuziasmul.“ (Mircea Eliade – **Nuntă în cer**) (*nota 5*)

b) „Mult mi-e dor şi mult mi-e sete
Să văd frunza-n codru verde.“ (**Folclor**) (*nota 7*)

c) „Ai mei pierduţi sunt, paşă, toţi.“ (George Coşbuc – **Poezii**)
„Multe sunt de regretat în lumea în care n-ar trebui să regret nimic.“ (Emil Cioran – **Pe culmile disperării**) (*nota 9*)

d) „Hai fiecare pe la casa cui ne are...“
„Prin îndemnul său ce mai de pomi s-au pus în ţinţirim.“
(Ion Creangă – **Amintiri din copilărie**) (*nota 10*)

2. Analizează sintactic şi morfologic subiectele din exemplele de la exerciţiul **1**.

3. Stabileşte acordul corect al predicatului cu subiectul în următoarele enunţuri.

a) **A.** Se zăreşte o mulţime de oameni în stradă.
B. Se zăresc o mulţime de oameni în stradă. (*nota 5*)

b) **A.** Niciunul nu puteam sta acolo.
B. Niciunul nu putea sta acolo. (*nota 7*)

c) **A.** Două milioane de lei este o sumă importantă.
B. Două milioane de lei sunt o sumă importantă. (*nota 9*)

d) **A.** „Era odată un moşneag şi o babă.“
B. Erau odată un moşneag şi o babă.“ (*nota 10*)

4. Construieşte câte un enunţ în care subiectul să fie exprimat prin:

a) – trei pronume personale;
– o locuţiune substantivală; (*nota 5*)

b) – un numeral colectiv;
– trei verbe la infinitiv; (*nota 7*)

c) – un pronume posesiv;
– un substantiv în genitiv; (*nota 9*)

d) – un pronume în dativ;
– un substantiv în acuzativ. (*nota 10*)

5. Stabileşte felul subiectelor (exprimate, neexprimate, nedeterminate, propoziţii fără subiect).

Scanned with OKEN Scanner

a) Citea-n camera alăturată. (*nota 5*)
b) Părinții și copiii se înțeleg minunat. (*nota 7*)
c) „Scria-n gazetă că s-a dat poruncă
Să se-ntoarcă-n țară
Toți cei plecați de astă vară." (George Coşbuc – Poezii) (*nota 9*)
d) Ploaie, vânt, toamnă târzie. Se înserează. (*nota 10*)

Propoziția subordonată subiectivă – SB

Propoziția subiectivă *(SB) îndeplinește, la nivelul frazei, funcția de subiect al propoziției regente.*
Este cerută de:
1. un verb personal → elemente de relație: *care, cine, ce, cât, ceea ce (cel ce).* Cine *se scoală de dimineață* [1]*/ departe ajunge.* [2]*/*
2. adverb predicativ: *desigur, firește, poate, bineînțeles, probabil* → elemente de relație: *că, să*: *Probabil* [1]*/ că va ploua.* [2]*/*
3. verb personal cu formă impersonală: *pare, doare, rămâne, merită, vine*: *Merită* [1]*/să trăiești.* [2]*/*
4. verbe impersonale: *a trebui*: *Trebuie* [1]*/ să renunț.* [2]*/*
5. locuțiuni adverbiale predicative: *de neînchipuit, de necrezut*: *De necrezut* [1]*/ că voi ajunge la timp.* [2]*/*
6. verbe reflexive impersonale (*a se părea, a se auzi, a se zice* etc.): *I se păru* [1]*/ că plânge.* [2]*/*
7. expresii verbale impersonale ca înțeles și unipersonale ca formă: *e bine, e firesc, e normal, e rău* etc.: *E bine* [1]*/ să te oprești la timp.* [2]*/*
Este introdusă de:
– pronume și adjective pronominale relative: *care, cine, ce, cât*;
– adverbe relative și nehotărâte: *unde, când, cum, oriunde, oricum* etc.
– pronume și adjective pronominale nehotărâte: *oricine, orice* etc.
– conjuncții subordonatoare: *că, să, ca să, de, dacă.*
Regenta propoziției subiective se numește *propoziție insuficientă*, întrucât ea cere obligatoriu un determinant, ca și regenta propoziției predicative.
Topica – subiectiva poate preceda, urma sau poate fi intercalată între elementele regentei.
Punctuația – subiectiva nu se desparte prin virgulă de regentă.

1. Recunoaște subordonatele subiective identificând mai întâi și notând, apoi, într-un tabel elementele lor regente:
a) „Bineînțeles că în casa noastră a fost o jale retroactivă."

Scanned with OKEN Scanner

„... era mai bine să fii prieten cu Nae Gheorghidiu decât dușman... .“

„E și adevărat că era foarte temut ca «gură rea».“ (*nota 5*)

b) „Te rog să iei notă că mie îmi place să vorbesc oricând despre frânghii.“(Camil Petrescu – **Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război**)

„Se înșeală cine crede că o privelişte e aceeaşi văzută în aceleaşi condițiuni.“ (Mihail Sadoveanu – **Anii de ucenicie**) (*nota 7*)

c) „El trebuie să știe că și iubirea are riscurile ei.“

(Camil Petrescu – **Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război**)

„Pare că și trunchii vecinici poartă suflete sub coajă
Ce suspină printre ramuri cu a glasului lor vrajă.“

(Mihai Eminescu – **Călin, file din poveste**)(*nota 9*)

d) „Ba copil chiar, era să fiu sfâșiat de un buldog care se năpustise asupra mea.“

(Camil Petrescu – **Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război**)

„Acum nu-mi rămâne decât să-mi recunosc greşeala şi să-mi spun că drept ar fi să o iau de la capăt.“

(Augustin Buzura – **Absenții**) (*nota 10*)

2. Contrage subordonatele subiective de la exercițiul **1** în părțile de propoziție corespunzătoare.

3. Realizează expansiunea subiectelor din următoarele exemple:

a) „Acel tânăr cu ochii mari,
Cât istoria noastră
Trecea bătut de gânduri
Din cartea cirilică în cartea vieții...“

(Marin Sorescu – **Trebuiau să poarte un nume**) (*nota 5*)

b) „A avea un grad dezvoltat de conștiință (...), a-ți da seama în fiecare clipă de situația ta în raport cu lumea, a trăi într-o veşnică încordare de cunoaştere este a fi pierdut pentru viață.“

(Emil Cioran – **Pe culmile disperării**) (*nota 7*)

c) „E uşor a scrie versuri...“ (Mihai Eminescu – **Poezii**) (*nota 9*)

d)„E greu de spus când Petrovici a adus în sfârşit mantaua...“

(N. V. Gogol – **Mantaua**) (*nota 10*)

Scanned with OKEN Scanner

4. Corectează eventualele greşeli de punctuaţie din următoarele texte:

a) „Părul îi crescuse acum lung, atât de lung încât uneori i se părea, că are plete pe umeri.“

(Mircea Eliade – **Domnişoara Christina**) (*nota 5*)

b) „A trăi de azi pe mâine înseamnă să trăieşti în eternitate.“

(Emil Cioran – **Pe culmile disperării**) (*nota 7*)

c) „Cetitor înseamnă, cine înţelege o carte.“

(Nicolae Iorga – **Cugetări**) (*nota 9*)

d) „Norocu-i după cum şi-l face omul.“ (**Folclor**) (*nota 10*)

Test – Subiectul şi propoziţia subiectivă

„– Nu-i rău, măi Ştefane, să ştie şi băietul tău oleacă de carte, nu numaidecât pentru popie... Şi decât n-a fi cumsecade, mai bine să nu fie. Dar cartea îţi aduce şi o oarecare mângâiere. Eu să nu fi ştiut a ceti de mult aş fi înnebunit, câte am avut pe capul meu... Ş-apoi să fie cineva de tot bou, încă nu este bine...“

(Ion Creangă – **Amintiri din copilărie**) (70 p)

1. Notează, din textul dat, primele două subiecte exprimate.(5p) (*nota 5*)

2. Analizează sintactic şi morfologic subiectul din enunţul: „*Dar cartea îţi aduce şi oarecare mângâiere*“. (5p) (*nota 5*)

3. Transcrie o subordonată subiectivă din textul dat. (5p)(*nota 5*)

4. Contrage prima subordonată subiectivă din text în partea de propoziţie corespunzătoare. (5p) (*nota 5*)

5. Realizează expansiunea subiectelor exprimate din ultimele două enunţuri ale textului. (5p) (*nota 9*)

6. Înlocuieşte elementul regent al subiectivei din primul enunţ cu un verb impersonal care să arate necesitatea.(5p) (*nota 7*)

7. Alcătuieşte două enunţuri în care propoziţia subiectivă să fie introdusă în frază prin pronume nehotărâte. (5p) (*nota 7*)

8. Explică întrebuinţarea virgulei din ultimul enunţ. (5p) (*nota 9*)

9. Arată dacă schimbând topica primului enunţ se produc modificări la nivelul sintaxei frazei. (5p) (*nota 10*)

10. Notează alte două subordonate subiective din textul dat. (5p) (*nota 10*)

Scanned with OKEN Scanner

11. Menționează modul de expunere folosit în text. (5p) (*nota 5*)
12. Notează numele personajului căruia i se adresează bunicul David Creangă. (5p) (*nota 5*)
13. Scrie cărui gen literar îi aparține textul dat și menționează o trăsătură care să-i argumenteze apartenența la gen. (5p) (*nota 5*)
14. Transcrie, din text, o structură prin care David Creangă subliniază importanța cărții (a studiului) în viață, pornind chiar de la propriul exemplu. (5p) (*nota 5*)

Test – Predicatul, subiectul și propozițiile predicativă și subiectivă

„Ce limpede e linia vieții fiecăruia către amurgul ei! Să fie bătrânețea jegul Dumnezeilor îndoielii? A cârti înseamnă a nu-ți fi trăit timpul la dimensiunile cuvenite [...]. Eu cred, totuși, că o viață cheltuită fără saţiu nu înseamnă frivolitate ci tinerețe energică [...]. A găsi ce cauți e, adesea, o chestiune de timp; a te sili să înțelegi că n-ai găsit și nici nu se putea să găseşti e darul înțeleptului. Mai ales că în şcoală nu se mai țin lecții diamantine despre iubirea aproapelui. Lumea nu va triumfa însă de-a-ndoaselea şi una din multiplele căi de salvare poate fi şi poezia ca formă a durerii şi a grâului luminând poala odăilor – grâul din câmpia Olteniței, a Călăraşilor şi a Brăilei, care vine spre sate înfrățit cu iarba, cu fluturii, cu amintirile pământului, pe sub vântul galben, pe sub stelele cât pepenii, pe sub nori."

(Fănuş Neagu – **A doua carte cu prieteni**)

1. Numeşte tipul de text în care se încadrează fragmentul. (4 p) (*nota 5*)
2. Susține-ți afirmația cu două argumente. (6 p) (*nota 6*)
3. Extrage, din text, două procedee artistice diferite.(6 p)(*nota 7*)
4. Explică semnificația epitetului din structura *lecții diamantine*. (6 p) (*nota 7*)
5. Comentează una din maximele din text. (8 p) (*nota 9*)
6. Rescrie predicatele şi subiectele din primele patru enunțuri ale textului-suport. (8 p) (*nota 7*)

Scanned with OKEN Scanner

7. Analizează sintactico-morfologic predicatele şi subiectele extrase. (10 p) (*nota 8*)
8. Descoperă două propoziţii subiective. (6 p) (*nota 9*)
9. Contrage una din propoziţiile subiective. (4 p) (*nota 6*)
10. Realizează expansiunea subiectului şi predicatului din propoziţia: *A cârti înseamnă a nu-ţi fi trăit timpul.* (6 p) (*nota 7*)
11. Realizează schema frazei obţinute anterior (ex. 10). (4 p) (*nota 6*)
12. Arată felul predicatului şi valorile verbului *a fi* din enunţurile: **a)** Un litru de untdelemn e 4 lei; **b)** N-a fost cum ţi-ai fi dorit; **c)** Hoţul a fost arestat. (10 p)
13. Construieşte o frază astfel ca verbul *a rămâne* să fie precedat de o propoziţie subiectivă şi urmat de o predicativă.(6 p)(*nota 8*)
14. Alcătuieşte câte un enunţ în care adverbul relativ *cum* să introducă: **a)** o subiectivă; **b)** o predicativă. (6 p) (*nota 7*)

Atributul

Atributul determină: un substantiv, un pronume sau un numeral cu valoare substantivală.

Se clasifică după părţile de vorbire prin care se exprimă (şi după caz, după cele declinabile).

1. Atributul substantival:
– **în nominativ**: **apoziţie**: Ion, *vizitiul*; Anca, **prietena mea**.
– **în genitiv**: Mama *fetiţei*.
– **în dativ**: acordarea de premii *olimpicilor*.
– **prepoziţional**: „florile *de mucigai*“.
2. Atribut pronominal – cu acelaşi subclasificări.
3. Atribut adjectival: veştile *transmise*.
4. Atribut verbal: sarcina *de a învăţa, de realizat*.
5. Atribut adverbial: pragul *de sus*.
6. Atribut interjecţional: cântecul *cucurigu*.

1. Transcrie atributele din exemplele următoare, scriind totodată şi felul acestora:

a) „Fugeau săniile cu nuntaşi pe gheaţa Bistriţei. Mireasa şi druştele cu capetele înflorite, nevestele numai în catrinţi şi bondiţi.“ (*nota 5*)

Scanned with OKEN Scanner

b) „Cum au văzut oameni străini pe drumul de sus, vorniceii au pus pinteni şi le-au ieşit înainte cu năfrămile de la urechile cailor fâlfâind." (Mihail Sadoveanu – **Baltagul**) (*nota 7*)

c) „Dimineaţa era măreaţă, neguri fumegânde pluteau în văzduhul adânc (...)

Peste înălţimile aeriene din dreapta noastră, frământate de văi adânci, ca peste o mare de valuri încremenite, se întindea feeric şi fără sfârşit o reţea imensă şi fin ţesută din flăcările roşietice." (Calistrat Hogaş – **Pe drumuri de munte**) (*nota 9*)

d) „Moşnegii din Alăuteşti îşi aminteau de înfăţişarea-i sură, de ochii lui ce iscodeau tăios din stuful sprâncenelor." (Gala Galaction – **Moara lui Călifar**) (*nota 10*)

2. Analizează sintactic şi morfologic atributele din textele de la exerciţiul **1**.

3. Indică atributele pronominale din exemplele date şi precizează felul acestora:

a) Punctul tău de vedere asupra discuţiei despre aceştia m-a impresionat.

Scriitorul a cărui nuvelă ai citit-o este foarte cunoascut în America. (*nota 5*)

b) Proiectul acesta pentru ai tăi a fost remarcabil.

Unii dintre munţii în ale căror subsoluri se găsesc zăcăminte aurifere sunt Apusenii. (*nota 7*)

c) Şi-a îmbrăcat cămaşa pe dos.

N-a aflat pentru care elevi este premiul. (*nota 9*)

d) Cu ochi-ţi lăcrimând l-ai întrebat ce mai face. (*nota 10*)

4. Construieşte câte un exemplu în care:

a) – atributul substantival să fie exprimat prin substantiv în genitiv cu / fără prepoziţie;

– atributul adjectival să fie exprimat prin adjectiv pronominal. (*nota 5*)

b) – atributul substantival să fie exprimat prin substantiv în dativ cu prepoziţie;

– atributul verbal să fie exprimat prin verb la infinitiv. (*nota 7*)

Scanned with OKEN Scanner

c) – atributul verbal să fie exprimat prin verb la gerunziu;
– atributul adjectival să fie exprimat prin verb la gerunziu. (*nota 9*)

d) – atributul pronominal să fie exprimat prin pronume reflexiv în dativ;
– atributul substantival apozițional să fie exprimat prin substantive în acuzativ. (*nota 10*)

Propoziția atributivă – AT

Propoziția atributivă *(AT) îndeplinește, la nivelul frazei, funcția de atribut al unui substantiv (sau înlocuitor al substantivului) din regentă.*
Mielul [1]*/ care este blând* [2]*/ suge la două oi*[1]*/.*
P_1 – propoziție principală (regentă); P_2 – propoziție atributivă.
Elemente de relație:
– conjuncții: *că, să, dacă, de*;
– adverbe relative și nehotărâte: *unde, când, cum, oriunde etc.*
– pronume relative și nehotărâte: *care, cine, ce, cât, ceea ce (cel ce), oricare, oricine* etc.

Topica – atributiva stă de obicei după elementul regent.

Punctuația – subordonata atributivă *determinativă* (care aduce o precizare necesară regentului) nu se izolează prin virgulă de regentă;
– subordonata *explicativă* (care aduce o precizare suplimentară regentului) se izolează prin virgulă de regentă.
A ajuns fata *pe care o așteptam*.
Toamna, *care nu se dă dusă*, răscolește frunzele pe drum.

1. Recunoaște propozițiile atributive din următoarele texte:

a) „Necunoscutul care vorbea era, de fapt, prietenul lui, Radu Prajan, mort demult într-un accident stupid de stradă. L-a recunoscut după glas și după emoția cu care vorbea despre lăzi.“
(Mircea Eliade – **Domnișoara Christina**) (*nota 5*)

b) „Mă străbătu deodată gândul că am îmbătrânit și că părul mi-e alb de supărare și sării în sus ca să mă uit în oglindă.“
(Mircea Eliade – **Maitreyi**) (*nota 7*)

c) „Exact în seara când am împlinit nouăzeci și nouă de ani ne-am întâlnit lângă cușca cu lei.“
(Ion Băieșu – **În căutarea sensului pierdut**) (*nota 9*)

d) „Mergând într-acolo, am văzut locul de unde trăsese, locul pe unde trecuse mistrețul, locul unde sta Virgil, colnicul îngust.“
(I. Al. Brătescu-Voinești – **Povestiri**) (*nota 10*)

Scanned with OKEN Scanner

2. Contrage subordonatele atributive din textele de la exercițiul **1.**
3. Realizează expansiunea atributelor din exemplele următoare:
a) Casa natală rămâne mereu în conștiința oamenilor ca un loc aparte. (*nota 5*)
b) Cartea de pe masa mea este interesantă. (*nota 7*)
c) Dorința de a avea totul în viață devine uneori posibilitatea acumulării unui important capital. (*nota 9*)
d) Ața de cusut s-a rupt și ea cu ochii lăcrimând s-a îndreptat atentă spre lucrurile de altădată. (*nota 10*)
4. Construiește enunțuri în care atributiva să fie introdusă prin:
a) pronume relativ în acuzativ; (*nota 5*)
b) conjuncție subordonatoare; (*nota 7*)
c) adverb relativ; (*nota 9*)
d) pronume relativ în dativ. (*nota 10*)

Test I – Atributul și propoziția atributivă

„Titu Maiorescu a sporit necontenit prestigiul său prin devotamentul dăruit cauzelor bune și pasiunii dezinteresate de a sluji... Și înainte și după el au existat în cultura noastră personalități dinamice, animatori, mai înflăcărați, dar niciunul care să-și fi asociat, deopotrivă cu Titu Maiorescu, naturile cumpătate și judicioase, oamenii care pun înaintea faptului deliberarea și care se conduc după lumina spiritului. Datorită, în primul rând, lui Maiorescu s-a format în cultura română o stare de spirit de criticism, a cărei valoare nu o putem aprecia decât închipuindu-ne că nu s-ar fi produs niciodată."

(Tudor Vianu – **Istoria literaturii române moderne**) (70p)

1. Transcrie, din textul dat, un atribut adjectival / pronominal și un atribut verbal. (5p) (*nota 5*)
2. Analizează sintactic și morfologic un atribut substantival genitival. (5p) (*nota 5*)
3. Transcrie ultima subordonată atributivă din textul dat. (5p) (*nota 5*)
4. Contrage ultima subordonată atributivă din text în partea de propoziție corespunzătoare. (5p) (*nota 9*)

Scanned with OKEN Scanner

5. Realizează expansiunea atributelor adjectivale din primul enunț al textului. (5p) (*nota 7*)
6. Înlocuiește, pe rând, elementul regent al primei subordonate atributive cu un pronume nehotărât simplu și cu unul compus. (5p) (*nota 7*)
7. Alcătuiește două enunțuri în care propoziția atributivă să fie introdusă în frază prin adverbele relative cum și unde. (5p) (*nota 5*)
8. Explică punctuația ultimei atributive din text. (5p) (*nota 9*)
9. Explică, pornind de la exemplul din text, punctuația propoziției atributive. (5p) (*nota 10*)
10. Construiește un enunț după următoarea schemă: (5p)

PP intercalată (*nota 10*)

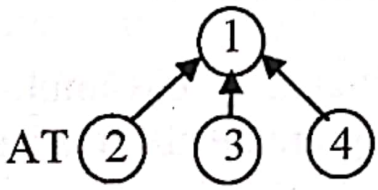

11. Scrie două calități ale criticului Titu Maiorescu precizate la începutul textului. (5p) (*nota 5*)
12. Scrie cărui gen literar îi aparține textul dat. (5p) (*nota 5*)
13. Menționează o trăsătură a genului literar în care se încadrează textul dat. (5p) (*nota 5*)
14. Precizează la ce persoană se narează textul dat. (5p) (*nota 5*)

Test II – Atributul și propoziția atributivă

„Toate fetele din Brașov – cele minunate – visează schiuri și campioni ai zăpezii. Iar când se mută la București, aduc cu ele un clopot de ninsoare, bătând pe orizonturi senin desenate. Fericirea lor este o scânteie albă după care vor fugi toată viața și n-o vor găsi decât sub forma agresivă a nesfârșitei amăgiri.

Violeta Andrei, ființă de brânduși albastre – frumoasă ca o persecuție a zilelor uitate – în dealul toamnelor – s-a minunat de uimirea Bucureștilor în preziua adolescenței."

(Fănuș Neagu – **A doua carte cu prieteni**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Încadrează fragmentul dat într-un tip de text: **a)** literar; **b)** nonliterar. (4 p) (*nota 5*)

2. Formulează două argumente pentru susținerea afirmației. (6 p) (*nota 6*)

3. Exemplifică două figuri de stil diferite din text. (4 p) (*nota 5*)

4. Explică semnificația metaforei *scânteie albă după care vor fugi toată viața.* (6 p) (*nota 7*)

5. Susține, cu argumente din text, două trăsături ale descrierii literare. (6 p) (*nota 7*)

6. Grupează atributele din text după clasificările cunoscute. (10 p) (*nota 6*)

7. Arată părțile de vorbire prin care se exprimă atributele. (5 p) (*nota 5*)

8. Indică valoarea morfologică a cuvântului *senin*. Scrie o propoziție cu altă valoare gramaticală a acestui cuvânt și cu funcția sintactică de atribut. (4 p) (*nota 8*)

9. Transformă în propoziția corespunzătoare ultimul atribut din textul de referință. (3 p) (*nota 6*)

10. Detașează o propoziție atributivă din acest fragment. (4 p) (*nota 5*)

11. Contrage propoziția atributivă. (4 p) (*nota 6*)

12. Construiește câte o frază în care propoziția atributivă să aibă ca regent: **a)** un pronume; **b)** un numeral. (6 p) (*nota 8*)

13. Alcătuiește enunțuri în care propozițiile atributive să fie introduse prin pronumele relativ *care* în: **a)** nominativ; **b)** genitiv (8 p); indică funcțiile sintactice ale pronumelui relativ în cadrul fiecărei propoziții atributive pe care o introduc. (4 p) (*nota 9*)

14. Într-o compunere descriptivă de o pagină folosește cel puțin 6 atribute substantivale și adjectivale și 4 propoziții atributive introduse prin: *ce*, *unde*, *ale căror*, *să*. (16 p) (*nota 10*)

Scanned with OKEN Scanner

Complementul direct

Complementul direct arată obiectul asupra căruia se răsfrânge direct acțiunea verbului. Se exprimă prin: **substantive, pronume, numerale** în cazul acuzativ cu sau fără prepoziția *pe* [am auzit *trenul*, (*pe mama*), *l*-am întrebat *pe acela*, ați întrebat *pe primul*, (*pe doi*)]; **locuțiune substantivală** (urăsc *statul degeaba*); **verbe și locuțiuni verbale – la infinitiv, supin** și **gerunziu** (știe *a citi*, are *de învățat*, aude *vorbind*; nu vrea *a-și aduce aminte*; are *de pus pe roate* o afacere; vedea *dându-se de-a valma*)

1. Transcrie complementele directe din următoarele texte, numind și elementele regente ale acestora.

a) „Atenție... Iată-ne opriți în celălalt capăt... ranițe risipite răsunător...“ (*nota 5*)

b) „Iorgovan (...) bătea din palme și striga mereu:
– Hupa – țupa! hupa – țupa, hop!“ (Ioan Slavici – **Nuvele**) (*nota 9*)

c) „Auzi vorbă! Să vie cineva, să ieie fata ei, s-o ducă, și ea să nu poată face nimic, iar peste pod să treacă oameni și care, să treacă fără crăițari.“ (Ioan Slavici – **Mara**) (*nota 9*)

d) „Și toată lumea care se afla față, întorcând ochii holbați, a văzut venind în vârtej sucit, cu mare iuțeală.“ (Mihail Sadoveanu – **Hanu-Ancuței**) (*nota 10*)

2. Analizează sintactic și morfologic complementele directe din textele de la exercițiul **1.**

3. Indică funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate din enunțurile:

a) Încep pregătirea pentru olimpiada de istorie.
Iată luarea în seamă cu care am fost întâmpinați. (*nota 5*)

b) Încep a mă pregăti pentru olimpiada de istorie.
Am de citit mai multe cărți. (*nota 7*)

c) E bine a citi cât mai mult.
Putea citi cât mai mult. (*nota 9*)

d) E lesne de studiat în timpul liber.
Aveam deseori de studiat în timpul liber. (*nota 10*)

4. Construiește câte un enunț în care complementul direct să fie exprimat prin:

a) pronume posesiv; (*nota 5*)

b) pronume negativ; (*nota 7*)

Scanned with OKEN Scanner

c) pronume interogativ; (*nota 9*)
d) pronume relativ. (*nota 10*)

Propoziția subordonată completivă directă – CD

Propoziția subordonată completivă directă *(CD) îndeplinește, la nivelul frazei, funcția de complement direct pentru un element regent.*
Elemente regente:
– verb tranzitiv: Cred [1]/ că *suferă* mult.[2]/ A încerca [1]/ *să-l schimbi* [2]/ e o nebunie. [1]/
– locuțiune verbală tranzitivă: *A trece cu vederea* [1]/ *ceea ce a făcut* [2]/ este o greșeală. [1]/
– interjecție cu valoare predicativă: Iată [1]/ *că nu am uitat de tine.* [2]/
Elemente de relație:
– conjuncții subordonatoare: **că, să, dacă, ca să** etc.;
– pronume sau adjective pronominale relative: **cine, ce, care, cât**;
– pronume și adjective pronominale nehotărâte: **oricine, orice** etc.;
– adverbe relative: **unde, când, cum, cât**.

Topica – în general, CD stă după regentă; dacă se insistă asupra ei, precedă elementul regent: *Că am greșit, știu.*

Punctuația – în general, nu se desparte prin virgulă de regentă; dacă este antepusă, se desparte prin virgulă de regentă.

1. Recunoaște completivele directe din enunțurile de mai jos:

a) „Se apleacă spre el atât de insistent încât Egor nu avea unde să se mai retragă... Aștepta să simtă buzele ei pe obraz.(...)

– (...) Nu e adevărat, n-am făcut ceea ce spun oamenii despre mine... N-am fost un monstru, Egor."

(Mircea Eliade – **Domnișoara Christina**) (*nota 5*)

b) „Acum să-mi spui tu cine ești, de unde vii și încotro te duci că de nu acolo îți putrezesc ciolanele."

(Ion Creangă – **Povestea lui Harap-Alb**) (*nota 7*)

c) „Persida și Trică ședeau tăcuți și strâmtorați, căci știau, ce-i drept, că de înecat nu se vor îneca." (Ioan Slavici – **Mara**) (*nota 9*)

d) „De aici urmau la școală și ori s-a prins cartea de mine, ori nu dar râia căprească știu că s-a prins."

(Ion Creangă – **Amintiri din copilărie**) (*nota 10*)

2. Contrage subordonatele completive directe din textele de la exercițiul **1**.

3. Realizează expansiunea complementelor directe din exemplele următoare:

Scanned with OKEN Scanner

a) Aud susurul apelor, murmurul pădurii şi glasul tainic al depărtării. (*nota 5*)
b) Putea veni la noi în orice moment al zilei fără a ne deranja. (*nota 7*)
c) Băgând de seamă de lucrul ascuns, i-a spus mamei suspiciunea sa. (*nota 9*)
d) Cunoştea socotitul de la ai săi, meşteşugul de a vorbi pe care-l deprinse de la alţii şi tăinuitul lucrurilor de care ceilalţi nu trebuie să ştie. (*nota 10*)

4. Construieşte câte un enunţ în care completiva directă să fie introdusă în frază prin:
a) conjuncţia subordonatoare dacă; (*nota 5*)
b) adverbul relativ cum; (*nota 7*)
c) pronumele relativ compus ceea ce; (*nota 9*)
d) adjectiv pronominal nehotărât. (*nota 10*)

Test – Complementul direct şi completiva directă

„Ştiam că iubirile sunt trecătoare dar îmi spuneam că sfârşiturile trebuie să fie cinstite, ca între oameni care, după ce au făcut o călătorie împreună se despart elegant, se salută cu cordialitate şi, la nevoie, cu părere de rău că totul a durat atât de puţin (...) Mi-e cu neputinţă să notez toate încercările prin care am trecut, haosul de gânduri pe care le-am confruntat... Ars tot trecutul, arsă casa, murdărit şi dizolvat ca personalitate, iată ce găsisem după patru ore de drum cu automobilul."

(Camil Petrescu – **Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război**) (70p)

1. Transcrie, din text, două complemente directe exprimate prin părţi de vorbire diferite. (5p) (*nota 5*)
2. Analizează sintactic şi morfologic complementele directe de la punctul **1.** (5p) (*nota 5*)
3. Realizează expansiunea primului complement direct din text. (5p) (*nota 5*)
4. Înlocuieşte elementul regent al primei propoziţii completive directe cu o locuţiune verbală în aşa fel încât aceasta să nu-şi schimbe felul. (5p) (*nota 5*)

Scanned with OKEN Scanner

5. Transcrie, din text, completivele directe. (5p) (*nota 7*)
6. Contrage subordonatele completive directe în partea de propoziție corespunzătoare. (5p) (*nota 7*)
7. Alcătuiește două enunțuri în care completiva directă să aibă ca termeni regenți verbe la moduri nepersonale.(5p) (*nota 9*)
8. Explică punctuația ultimei completive directe din text. (5p) (*nota 9*)
9. Arată dacă schimbând topica regentei primei propoziții completive directe și așezând-o înaintea subordonatei se produc modificări la nivelul sintaxei frazei. (5p) (*nota 10*)
10. Alege subordonata completivă directă din exemplele:
Se știe că n-a ajuns la timp.
Știe că n-a ajuns la timp. (5p) (*nota 10*)
11. Scrie la ce persoană se narează în textul-suport. (5p) (*nota 5*)
12. Menționează cărui gen literar îi aparține textul. (5p) (*nota 5*)
13. Precizează o trăsătură a genului literar în care se încadrează textul. (5p) (*nota 5*)
14. Transcrie, din text, enunțul care ilustrează ce îi este cu neputință personajului. (5p) (*nota 5*)

Complementul indirect

Complementul indirect arată obiectul asupra căruia se exercită indirect o acțiune sau o însușire. Se exprimă prin: **substantive sau locuțiuni substantivale, pronume, numerale – în acuzativ** cu prepoziții sau locuțiuni prepoziționale [se pricepe *la matematică* (*la aceasta*), l-ai supărat *cu luatul în râs*; *în afară de doi* n-a mai rămas nimeni etc]; **în genitiv** cu prepoziție sau cu locuțiune prepozițională [a luptat *împotriva nemților, contra câtorva, în locul celor doi*)]; **în dativ** fără sau cu prepoziție [a spus *colegilor(multora, celui de al doilea)*; grație *mamei(ție, celor trei*)]; **adjective** (*din roșu* s-a îngălbenit); **verbe sau locuțiuni verbale la infinitiv, gerunziu** sau **supin** [m-am săturat *a vorbi* (*învățând, de scris*)].

1. Transcrie complementele indirecte din textele date:
a) „Începusem să simt iarăși un timp imens, absolut gol, pe care, nefiind capabil de altceva trebuia să-l umplu, să fug de el, să nu-i spun pe nume.“ (Augustin Buzura – **Absenții**) (*nota 5*)

Scanned with OKEN Scanner

b) „Tânărul Iuga ceru o întâlnire lui Gogu Ionescu (...) Grigore se duse la Baloleanu (...) se înarmase cu o cuirasă împotriva tuturor consolărilor.

(...) – Se poate, Grigoriță, să-mi pomenești numai acuma de tânărul acela, am și uitat cum îi zicea?... N-a fost vorba să vie pe la mine, să..." (Liviu Rebreanu – **Răscoala**) (*nota 7*)

c) „Eu nu cred nici în Iehova
Nici în Buda-Sakya-Muni
Nici în viață, nici în moarte,
Nici în stingere ca unii." (Mihai Eminescu – **Poezii**) (*nota 9*)

d) „Scris în cartea vieții este și de veacuri și de stele
Eu să fiu a ta stăpână, tu stăpân vieții mele." (*nota 10*)

2. Analizează sintactic și morfologic complementele indirecte de la exercițiul **1**.

3. Stabilește felul părților de propoziție subliniate din exemplele:

a) Se teme <u>de injecție</u>.
Și-a dat seama <u>de ceva</u> ce nu poate spune. (*nota 5*)

b) Mă uitam <u>la amândoi</u>.
Se pricepe <u>la curățat</u> legumele. (*nota 7*)

c) Se cunoaște <u>dorința</u> lor de muncă.
Mă tot satur <u>așteptându-te</u>. (*nota 9*)

d) I-a spus să nu crâșnească <u>de cele</u> ce văzuse.
I-am plătit <u>cui</u> m-a ajutat. (*nota 10*)

4. Construiește câte un enunț în care complementul indirect să fie exprimat prin:

a) pronume personal în cazul dativ; (*nota 5*)

b) substantiv comun compus în cazul acuzativ; (*nota 7*)

c) numeral colectiv în cazul genitiv; (*nota 9*)

d) pronume posesiv în cazul dativ. (*nota 10*)

Scanned with OKEN Scanner

Propoziția completivă indirectă – CI

Propoziția completivă indirectă *(CI)îndeplinește, la nivelul frazei, funcția de complement indirect pentru un element regent.*

Elemente regente:
– verb tranzitiv și intranzitiv: Am explicat [1]/ *oricui m-a întrebat.* [2]/
– locuțiune verbală: Nu-mi dau seama [1]/ ce *face.* [2]/
– adjectiv: Privea cu ochii plini [1]/ *de ceea ce numim fericire.* [2]/
– interjecție cu valoare verbală: Halal [1]/ *de cine te-a crescut.* [2]/
– adverb: E rău [1]/ *de cine nu muncește.* [2]/

Elemente de relație: – conjuncții subordonatoare (aceleași);
– adverbe relative (aceleași);
– pronume și adjective pronominale relative, interogative și nehotărâte (aceleași).

Topica și punctuația – completiva indirectă stă, de obicei, după regentă; uneori stă înaintea regentei și, în această situație, se desparte prin virgulă de aceasta.

1. Recunoaște subordonatele indirecte din următoarele exemple:

a) „Sunt în stare să fac față cu un sânge rece neobișnuit chiar întâmplărilor extraordinare, pot transforma însă mici incidente din cauza unui singur moment contradictoriu.“ *(nota 5)*

b) „Au înțeles toți că sunt hotărât să răspund și apoi să mă omor.“
(Camil Petrescu – **Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război**) *(nota 7)*

c) „Ce era mai greu de explicat era că din ziua când avusesem discuția menită a ne hotărî să ne despărțim, ea nu mai era capabilă să se mențină la înălțimea-i de dinainte.“
(Camil Petrescu – **Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război**) *(nota 9)*

d) „Pe urmă povestește cui are vreme să-l asculte.“
(Ion Luca Caragiale – **Momente și schițe**) *(nota 10)*

2. Contrage completivele indirecte de la exercițiul **1**. în partea de propoziție corespunzătoare.

3. Realizează expansiunea funcției sintactice a cuvintelor subliniate din exemplele:

a) Nu și-a dat seama de apropierea ploii. *(nota 5)*
b) Se gândește la venitul său lunar. *(nota 7)*
c) S-a năpustit asupra acelora din dreapta. *(nota 9)*
d) Oferiți-le cărți celor dragi. *(nota 10)*

Scanned with OKEN Scanner

4. Construieşte câte un enunţ în care subordonata completivă indirectă să fie introdusă în frază prin:
a) conjuncţia subordonatoare să; *(nota 5)*
b) conjuncţia subordonatoare dacă; *(nota 7)*
c) pronume nehotărât în dativ; *(nota 9)*
d) pronume relativ în acuzativ. *(nota 10)*

Test – Complementul indirect
Propoziţia subordonată completivă indirectă

„Aşa, mi-am dat seama că ceea ce mi se întâmplase era un lucru care era al meu şi trebuia să-l trăiesc numai eu fiindcă mi-era dat şi nimeni n-avea chef să-l trăiască în locul meu."

(Camil Petrescu – **Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război**) (70p)

1. Transcrie, din text, un complement indirect. *(nota 5)*
2. Analizează-l sintactic şi morfologic. *(nota 5)*
3. Transcrie, din text, o completivă indirectă. *(nota 5)*
4. Contrage o subordonată completivă indirectă din text. *(nota 5)*
5. Construieşte câte un enunţ în care subordonata completivă indirectă să aibă alte două elemente regente decât în textul dat. *(nota 7)*
6. Introdu subordonata completivă indirectă printr-o conjuncţie şi o locuţiune conjuncţională. *(nota 7)*
7.Găseşte, în textul dat, o altă subordonată completivă indirectă. *(nota 9)*
8. Schimbă topica primei subordonate completive indirecte şi scrie ce modificări s-au produs. *(nota 9)*
9. Construieşte un enunţ în care completiva indirectă să preceadă regenta, iar aceasta din urmă să conţină un adverb corelativ.*(nota 10)*
10. Selectează subordonata indirectă din exemplele:
Îmi pare că va ploua.
Îmi pare bine că ai venit.
El îmi pare că e cam supărat.
El pare că e cam supărat. *(nota 10)*
11. Scrie ce tip de naraţiune este folosit în textul dat. *(nota 5)*
12. Notează genul literar în care se încadrează textul. *(nota 5)*

Scanned with OKEN Scanner

13. Precizează care este relația narator – personaj în fragmentul dat. (*nota 5*)

14. Scrie de ce este convins personajul că ceea ce i se întâmplase era un lucru al său pe care trebuia să-l trăiască numai el. (*nota 5*)

Test – Complementul direct și indirect. Propozițiile subordonate corespunzătoare

„De ce pana mea rămâne în cerneală, mă întrebi?
De ce ritmul nu m-abate cu ispita-i de la trebi? [...]
Dacă tu știai problema astei vieți cu care lupt,
Ai vedea că am motive pana chiar să o fi rupt,
Căci întreb la ce-am începe să-ncercăm în luptă dreaptă
A turna în formă nouă limba veche și-nțeleaptă? [...]
De-oi urma să scriu în versuri, teamă mi-e ca nu cumva
Oamenii din ziua de-astăzi să mă-nceap-a lăuda."

(Mihai Eminescu – **Scrisoarea II**)

1. Precizează genul literar în care se încadrează aceste versuri. (4 p) (*nota 5*)

2. Caută două trăsături caracteristice ale acestui gen literar în versurile citate. (6 p) (*nota 5*)

3. Rescrie două figuri de stil. (6 p) (*nota 5*)

4. Comentează structura: *limba veche și-nțeleaptă.* (8 p) (*nota 8*)

5. Caută, în text, trei complemente directe exprimate prin părți de vorbire diferite și analizează-le morfologic. (6 p) (*nota 7*)

6. Extinde complementul direct *a turna* în propoziția corespunzătoare. (4 p) (*nota 6*)

7. Rescrie trei complemente indirecte exprimate prin părți de vorbire diferite și fă analiza lor morfologică. (6 p) (*nota 7*)

8. Transformă structura *cu ispita* într-o propoziție subordonată și menționează felul ei. (4 p) (*nota 7*)

9. Găsește, în text, două subordonate completive directe introduse prin elemente de relație diferite. (6 p) (*nota 6*)

10. Contrage una dintre completivele directe găsite. (6 p) (*nota 5*)

11. Extrage o propoziție completivă indirectă din text și arată natura elementului de relație al acesteia. (4 p) (*nota 6*)

Scanned with OKEN Scanner

12. Construiește o frază în care o propoziție completivă directă și o completivă indirectă să aibă ca element regent verbul *a povesti.*
(8 p) (*nota 8*)

13. Găsește câte o propoziție regentă astfel ca subordonata *cui va răspunde* să fie: **a)** completivă directă; **b)** *completivă indirectă.*
(8 p) (*nota 8*)

14. Alcătuiește fraze în care pronumele relativ *ce* să introducă o: **a)** subiectivă; **b)** predicativă; **c)** atributivă; **d)** completivă directă; **e)** completivă indirectă.

Complementele circumstanțiale de loc, de timp și de mod

1. Identifică, pe rând, câte două complemente circumstanțiale de loc, de timp și de mod din fiecare text:

a) „Căci acest târg în(tru) care ne aflăm în popas e târgul măriei tale. Aici se află buni negustători și iscusiți vameși. Negustătorii armeni duc mărfuri la Lehia și din Țara Nemțească vin cu postavuri și cu piei căutând fie miere, fie lână, fie vite." (*nota 5*)
(Mihail Sadoveanu – **Fraților Jderi**)

„Când veni, joi dimineață, – Titu Herdelea nu văzu nici măcar pe Roșu... Află, ce-i drept, că a fost și a plecat adineaori."
(Liviu Rebreanu – **Răscoala**)

„Căliman se ridicase... ca o fantomă ascultând și el cu urechea ațintită și cu o mână încovoiată..."

„Însă Onofrei... începu a sui pieptiș...".
(Mihail Sadoveanu – **Frații Jderi**) (*nota 5*)

b) „Mă duc înainte ca să dau vestire la Cremuș. Știu că pe cale..., la hanul cel mare al călugărilor franțuzcani, în preajma Colomeei, am să-l găsesc pe Gheorghe Buzatu. (...) de acolo se dă vestire la Cremuș." (*nota 7*)

„Își adună slujitorii pe care îi are risipiți și trebuie să ajungă și domnia sa după miezul nopții, ori către ziuă." (*nota 7*)

„Se întoarse... cercetându-l chiar măria sa cu luare-aminte, asupra tuturor lucrurilor văzute la Izvorul Alb. (...)
Vodă cugeta cu sprânceana coborâtă."
(Mihail Sadoveanu – **Frații Jderi**) (*nota 7*)

c) „Înaintea noastră (...) se ivește ... o dungă, o coamă gălbuie și creață."
(Alexandru Vlahuță – **România pitorească**)

Scanned with OKEN Scanner

„Înaintea lor, zmeul intră... ca să vază cine îndrăznise să-i calce pragul.“ (**Poveştile lui Făt-Frumos**)

„Ionuț abia avu vreme să se ferească..., cuprinzând de după cap pe Pehlivan şi îngrămădindu-l.“

(Mihail Sadoveanu – **Fraţii Jderi**) (*nota 9*)

d) „Visez la basmul vechi al zânei Dochii
În juru-mi ceața creşte rânduri-rânduri.“

(Mihai Eminescu – **Poezii**)

„De două zile sta (...) în acel loc... Îi crescuseră ochii în cap.“
„Călimanii intrară unul câte unul la măria sa.“

(Mihail Sadoveanu – **Fraţii Jderi**)

„Într-o viață de-o durată
Ai murit de patru ori
De aceea n-ai să mori
Înc-odată, niciodată.“ (Tudor Arghezi – **Poezii**)

2. Analizează sintactic şi morfologic complementele circumstanțiale de loc, de timp şi de mod găsite de la exercițiul **1.**

3. Stabileşte felul complementelor circumstanțiale subliniate (de loc, de timp şi de mod) din exemplele de mai jos:

a) Locuieşte <u>la periferie.</u>
S-a mutat <u>la nouă</u> în blocul de peste drum.
<u>La necaz</u> îşi ajută prietenii.
Povesteşte <u>la nesfârşit</u> despre călătoriile făcute. (*nota 5*)

b) „<u>Din Hotin</u> şi pân' la mare
Vin muscalii de-a călare.“ (Mihai Eminescu – **Poezii**)
Îl cunoştea încă <u>din tinerețe.</u>
Clădiri înalte au răsărit peste noapte (ca) <u>din pământ.</u> (*nota 7*)

c) S-au aşternut <u>înaintea ta</u> coşuri cu flori.
El a venit <u>înaintea voastră</u> la şcoală. (*nota 9*)

d) S-au năpustit <u>asupra lor</u>. (*nota 10*)

4. Construieşte câte un enunț în care:

a) – complementul circumstanțial de loc să fie exprimat prin substantiv / pronume în acuzativ;
– complementul circumstanțial de timp să fie exprimat prin substantiv însoțit de numeral în acuzativ;

Scanned with OKEN Scanner

– complementul circumstanțial de mod să fie exprimat prin substantiv cu prepoziție în acuzativ. (*nota 5*)

b) – complementul circumstanțial de loc să fie exprimat prin adverb de loc;

– complementul circumstanțial de timp să fie exprimat prin adverb de timp;

– complementul circumstanțial de mod să fie exprimat prin locuțiune adverbială de mod. (*nota 7*)

c) – complementul circumstanțial de loc să fie exprimat prin pronume în dativ;

– complementul circumstanțial de timp să fie exprimat prin verb la infinitiv;

– complementul circumstanțial de mod să fie exprimat prin verb la infinitiv. (*nota 9*)

d) – complementul circumstanțial de loc să fie exprimat prin substantiv în dativ;

– complementul circumstanțial de timp să fie exprimat prin adjectiv pronominal în genitiv;

– complementul circumstanțial de mod să fie exprimat prin verb la gerunziu. (*nota 10*)

Propozițiile subordonate circumstanțiale de loc, de timp și de mod - CL, CT, CM

• ***Propoziția subordonată circumstanțială de timp*** *(CT) îndeplinește funcția de complement circumstanțial de timp la nivelul frazei.*

Elemente regente: - verb la mod personal și nepersonal;
- locuțiune verbală la mod personal și nepersonal.

Elemente de relație:
- adverbe relative și nehotărâte: **când, oricând**;
- conjuncții și locuțiuni conjuncționale specifice (*până să, îndată ce, înainte să, ori de câte ori, imediat ce*).

• ***Propoziția subordonată circumstanțială de loc*** *(CL) îndeplinește funcția de complement circumstanțial de loc la nivelul frazei.*

Elemente regente:
- verb la mod personal și nepersonal;
- locuțiune verbală la mod personal și nepersonal;
- adverb;
- interjecție predicativă.

Scanned with OKEN Scanner

Elemente de relaţie:- adverbe relative şi nehotărâte (**unde, ori** (**şi unde**), **încotro**);
- pronume relative şi nehotărâte însoţite de prepoziţii

• ***Propoziţia subordonată circumstanţială de mod*** *(CM) îndeplineşte funcţia de complement circumstanţial de mod la nivelul frazei.*

Elemente regente:
- verb la mod personal şi nepersonal;
- locuţiune verbală la mod personal şi nepersonal;
- adjectiv;
- adverb.

Elemente de relaţie:
- adverbe relative: **cum, precum, cât**;
- locuţiuni conjuncţionale specifice (*fără să, ca şi cum, ca şi când, după cum*).

Topica şi punctuaţia – CT, CL, CM stau, de obicei, după regentă, însă o pot şi preceda (în cazul acesta despărţindu-se prin virgulă de regentă); uneori, circumstanţialele pot fi intercalate între elementele regentei (în această situaţie CT se izolează prin virgule).

1. Recunoaşte subordonatele circumstanţiale de loc, de timp şi de mod din exemplele:

a) „Mă şupuresc pe unde pot şi... mă trezesc în cireşul femeii."

(Ion Creangă)

„Când ajunseră destul de departe în fund, Jder se întoarse şi văzu pragul de stâncă în înălţimea cerului."

„«Cum nu se dioache călcâiul sau gura sobei aşa să nu mi se dioache copilaşul»" (Ion Creangă) (*nota 5*)

b) „Iar tu, Hiperion, rămâi
Oriunde ai apune."

(Mihai Eminescu – **Luceafărul**)

„Alţii închinau oalele pline întru lauda măriei sale şi nu le lăsau de la gură până ce nu suflau în fundul lor."

(Mihail Sadoveanu – **Fraţii Jderi**)

A trudit ca şi când ar fi intrat zilele-n sac. (*nota 7*)

c) „M-aş fi putut scula de cum stăteam lungit acolo jos şi aş fi stins ca prin farmec văpaia ce cădea."

(Calistrat Hogaş – **Pe drumuri de munte**)

„Cum a auzit Negoiţă toate astea, şi-a desfăcut coşurile la precupeţi cu rădicata ... şi s-a dus de-a dreptul să vază şi el pe fata apucată şi cum a ajuns acolo, s-a vârât printre lumea

Scanned with OKEN Scanner

adunată, ş-a spus părinţilor şi logodnicului că el o scapă pe fată dacă i-or da o sută de galbeni."

(Ion Luca Caragiale – **Nuvele şi povestiri**)

„Şi s-o trăzneşti cu capul de păretele cel despre răsărit, cât îi putea." (Ion Creangă – **Amintiri din copilărie**) (*nota 9*)

d) A venit de acolo de unde ceea ce nu gândea se ivise întâia dată.

„Anton se cuibărise, de cum a dat iarna, la baba Ioana care-l ocăra şi-l răbda." (Liviu Rebreanu – **Răscoala**)

„Când ştii că visu – acesta cu moarte se sfârşeşte
Că-n urmă-ţi rămân toate astfel cum sunt de dragi
Oricât ai drege-n lume – atunci te oboseşte
Eterna alergare ... ş-un gând te-ademeneşte." (*nota 8*)

(Mihai Eminescu – **Poezii**)

2. Contrage din textele de la exerciţiul **1.** subordonatele circumstanţiale de loc, de timp şi de mod. (*nota 7*)

3. Realizează, după caz, expansiunea complementelor circumstanţiale de loc, de timp şi de mod din textele de la exerciţiul 3, pag.70.(*nota 9*)

4. Construieşte enunţuri în care:

a) – subordonata circumstanţială de loc să fie introdusă în frază prin adverbul relativ *unde*;

– subordonata circumstanţială de timp să fie introdusă în frază prin adverbul nehotărât *oricând*;

– subordonata circumstanţială de mod să fie introdusă în frază prin adverbul relativ *cum*. (*nota 5*)

b) – subordonata circumstanţială de loc să fie introdusă în frază printr-un adverb nehotărât;

– subordonata circumstanţială de timp să fie introdusă în frază printr-o locuţiune conjuncţională ce indică posterioritatea unei acţiuni;

– subordonata circumstanţială de mod să fie introdusă în frază printr-un adverb relativ, altul decât adverbul *cum*. (*nota 7*)

c) – subordonata circumstanţială de loc să fie postpusă regentei sale;

– subordonata circumstanţială de timp să fie intercalată între termenii regentei;

– subordonata circumstanţială de mod să fie aşezată înaintea regentei sale. (*nota 9*)

Scanned with OKEN Scanner

d) – subordonata circumstanțială de loc să fie introdusă în frază prin adverbul relativ *orîncotro*;
– subordonata circumstanțială de timp să fie introdusă în frază prin conjuncția *până*;
– subordonata circumstanțială de mod să fie introdusă în frază prin locuțiunea conjuncțională *ca şi când*.

Test – Complementele circumstanțiale de loc, de timp, de mod şi propozițiile circumstanțiale corespunzătoare

„– «Cum vânătoru-ntinde-n crâng
La păsărele lațul,
Când ți-oi întinde brațul stâng,
Să mă cuprinzi cu brațul...

Când fața mea se pleacă-n jos,
În sus rămâi cu fața;
Să ne privim nesățios
Şi dulce toată viața»...

Şi zice-ncet: - «Încă de mic
Te cunoşteam pe tine.»[...]
Căci unde-ajunge nu-i hotar,
Nici ochi spre a cunoaşte;
Şi vremea-ncearcă în zadar
Din goluri a se naşte."

(Mihai Eminescu – **Luceafărul**)

1. Numeşte modul de expunere predominant. (4 p) (*nota 5*)
2. Susține două trăsături ale acestui mod de expunere cu exemple din text. (6 p) (*nota 5*)
3. Selectează, din text, două figuri de stil diferite. (6 p) (*nota 6*)
4. Dă un titlu primelor două strofe. (4 p) (*nota 6*)
5. Grupează pe trei coloane complementele circumstanțiale. (5 p) (*nota 7*)
6. Analizează sintactico-morfologic câte două din cele trei feluri de complemente circumstanțiale exprimate prin părți de vorbire diferite. (9 p) (*nota 7*)

Scanned with OKEN Scanner

7. Transformă părțile de propoziție: *din goluri*, *de mic* și *nesățios* în propoziții subordonate corespunzătoare; arată felul lor. (6 p) (*nota 8*)
8. Caută câte o propoziție circumstanțială de loc, de timp și de mod, în textul-suport. (6 p) (*nota 5*)
9. Explică punctuația celor trei propoziții circumstanțiale. (6 p) (*nota 6*)
10. Contrage fiecare subordonată circumstanțială de la punctul **8** în partea de propoziție corespunzătoare. (6 p) (*nota 7*)
11. Formează o frază cu adverbul *cum* temporal. (4 p) (*nota 7*)
12. Indică numărul propozițiilor și felul lor din fraza: *Spune-mi unde, când și cum pot să te mai văd o dată.* (6 p) (*nota 8*)
13. Recunoaște felul subordonatelor din exemplele: (10 p) (*nota 9*)
a) Băiatul n-a spus unde e sora lui. Îmi închipui unde a ascuns mingea. Locul unde a aterizat avionul era pustiu. Du-te unde vrei!
b) Ai aflat când e concursul? Se știe când va ploua. Îți aduci aminte de vremea când era foarte mic? Vii când îți spun eu!
c) Iată cum ai ajuns! Mă comport cu fiecare cum merită. Ne întrebăm cum va fi toamna. Cum s-a trezit, a făcut gimnastică.
14. Descrie un răsărit de soare folosind complemente și propoziții circumstanțiale de loc, de timp, de mod. (17 p) (*nota 10*)

Propoziția subordonată circumstanțială cauzală - CZ

→ **CZ** *îndeplinește în frază funcția de complement circumstanțial de cauză*
→ **Elemente introductive**
a) conjuncții subordonatoare: *fiindcă, deoarece, căci, întrucât, că, dacă, de*;
b) locuțiuni conjuncționale subordonatoare: *pentru că, din pricină că, de vreme ce, din moment ce, o dată ce*;
c) adverbe relative cu valoare conjuncțională (fără funcție sintactică!): *cum, unde.*
→ **Elemente regente**: – verb
– locuțiune verbală
– adjectiv
→ **Topica** – înainte și după regentă
→ **Punctuația** – se desparte prin virgulă de regentă, cu excepția cazului în care exprimă singura cauză.

Scanned with OKEN Scanner

1. Analizează din punct de vedere sintactic frazele de mai jos, indicând felul subordonatelor:

a) „N-am plâns... m-am bucurat că trăiesc... că am scăpat de pădurea spânzuraților.“ (Liviu Rebreanu – **Pădurea spânzuraților**) (*nota 5*)

b) „pe noi nu ne-au putut subjuga prin băncile şi creditele lor, nici prin industria lor. Numai noi le rezistăm şi pentru că nu au izbutit să ne doboare altfel, iată-i apărătorii țăranilor împotriva noastră, ei care nu au trecut bariera oraşelor de frică să nu-şi mânjească ghetele.“ (Liviu Rebreanu – **Răscoala**) (*nota 7*)

c) „Mă leg de tine, pământule, că eu voi fi a lui Allan, şi a nimănui altuia. [...] Mă leg în fața ta că unirea noastră va rodi, căci mi-e drag cu voia mea, şi tot răul dacă va fi, să nu cadă asupra lui, ci asupră-mi, căci eu l-am ales.“

(Mircea Eliade – **Maitreyi**) – (*nota 9*)

d) „Ei, cuvioşia ta parcă nu ştii? Sunt duşmani şi duşmance pe lumea asta, care n-au hodină cât te văd mulțumit.“

(Mihail Sadoveanu – **Romane**) (*nota 10*)

„Ce folos de pământuri dacă cine ți-e pe lume drag nu e al tău.“

(Liviu Rebreanu – **Ion**)

„Şi ce folos de boi şi vaci
Nevasta dacă nu ți-o placi
Le dai în trăsnet toate“

(George Coşbuc – **Duşmancele**)

2. Contrage subordonatele cauzale descoperite la exercițiul **1.** în părți de propoziție corespunzătoare.

3. Analizează complementele circumstanțiale de cauză din textele de mai jos, apoi extinde-le în subordonate cauzale:

a) „Mă grăbesc însă să sfârşesc acest tablou, de frică ca nu vreun provințial om de duh (pentru că nu sunt toți ca originalul ce ți l-am arătat) să se apuce a ne zugrăvi şi pre noi locuitorii din capitalie cu toate metehnele şi ticăloşiile noastre.“

(Costache Negruzzi – **Fiziologia provințialului**) (*nota 5*)

„Acest om demn, unsuros şi de formă aproape eliptică, din cauza nervozității excesive la care a ajuns de pe urma ocupațiilor ce le avea în consiliul comunal, este silit să mestece, mai toată ziua, celuloid brut...“

(Urmuz – **Pâlnia şi Stamate**) (*nota 5*)

Scanned with OKEN Scanner

b) „Acum era aproape de douăzeci de ani, înăltuț, foarte zvelt, cu o frunte albă foarte frământată, cu părul castaniu lung și dat pe spate, având ceva din înfățișarea tinerilor de la începutul secolului trecut, gata să moară după un dor."

(Liviu Rebreanu – **Pădurea spânzuraților**) (*nota 7*)

Întârziind, s-a așezat în ultimul rând al amfiteatrului.

c) „...capul era atins de o calviție totală, fața părea aproape spână, pătrată. Buzele erau întoarse în afară și galbene de prea mult fumat, acoperind numai doi dinți vizibili, ca niște aschii întocmai ca bufnițele supărate de o lumină bruscă..."

(George Călinescu – **Enigma Otiliei**) (*nota 9*)

De aceea nu a auzit discursul profesorului.

d) „Într-o seară de la începutul lunii iulie 1909, cu puțin înainte de orele zece, un tânăr de vreo opsprezece ani, îmbrăcat în uniformă de licean, intra în strada Antim, venind dinspre strada Sfinții Apostoli cu un soi de valiză în mână, nu prea mare dar desigur foarte grea, fiindcă, obosit, o trecea des dintr-o mână în alta."

(George Călinescu – **Enigma Otiliei**) (*nota 10*)

4. Sesizează punctuația subordonatelor cauzale descoperite la exercițiul **1.** Completează apoi textele de mai jos cu semne de punctuație corespunzătoare:

Întrucât a plouat roadele pământului au revenit la viață.

Dacă nici azi nu voi primi niciun răspuns promit să renunț a aștepta.

De vreme ce nu m-a așteptat pot să renunț la prietenia ei.

Cum e nouă în clasă Ileana stă mereu singură.

5. Construiește enunțuri care să conțină cauzale introduse prin următoarele elemente de relație.

a) conjuncțiile căci și întrucât; (*nota 5*)

b) conjuncțiile că și dacă; (*nota 7*)

c) conjuncția de și locuțiunea conjuncțională o dată ce; (*nota 9*)

d) adverbele relative cu valoare conjuncțională cum și unde. (*nota 10*)

Scanned with OKEN Scanner

Test – Complementul circumstanțial de cauză. Propoziția subordonată cauzală

„Să fi mers o bucată bună de drum. Viforul creştea scuturându-mă de pe şea. În înalt, nori după nori zburau opăciți ca de spaima unei pedepse de mai sus, unii la vale pe dedesubt, alții pe deasupra la deal, perdeluind în clipe largi, când mai gros, când mai subțire, lumina ostenită a sfertului din urmă. Frigul ud mă pătrundea; simțeam că-mi îngheață pulpele şi brațele. Mergând cu capul plecat ca să nu mă-nece vântul, începui să simt durere la cerbice, la frunte şi la tâmple fierbințeală şi bubuituri în urechi."

(Ion Luca Caragiale – **La Hanul lui Mânjoală**)

1. Indică modul / modurile de expunere din textul de mai sus. (*nota 5*)

2. Indică două trăsături ale genului literar în care poate fi încadrat textul dat. (*nota 7*)

3. Identifică termeni dintr-un anumit câmp lexical, prezenți în text şi indică semnificația lor. (*nota 9*)

4. Comentează corespondența dintre starea sufletească şi fizică a personajului şi natură. (*nota 10*)

5. Indică modul şi timpul verbelor cu funcție de predicat din textul dat. (*nota 5*)

6. Încadrează în categoria potrivită elementele de relație din textul dat. (*nota 5*)

7. Rescrie toate cuvintele cu rol de instrument gramatical. (*nota 7*)

8. Indică elementele regente pentru fiecare propoziție subordonată din text. (*nota 7*)

9. Contrage propozițiile subordonate în părțile de propoziție corespunzătoare. (*nota 9*)

10. Construieşte propoziții cauzale care să aibă ca element regent: o locuțiune verbală şi un adjectiv. (*nota 9*)

11. Construieşte două enunțuri care să conțină propoziții subordonate cauzale introduse prin <u>dacă</u> şi <u>de</u>, având în regentă un corelativ. (*nota 10*)

Scanned with OKEN Scanner

12. Alcătuieşte un scurt text pe o temă aleasă de tine, în care să cuprinzi cinci subordonate cauzale introduse prin diverse elemente de relaţie, în fraze de cel puţin trei subordonate.

(*nota 10*)

Propoziţia subordonată circumstanţială de scop (finală) – CS

→ **FINALA** reprezintă realizarea propoziţională a complementului circumstanţial de scop
→ **Elemente regente**: – verb
– locuţiune verbală
– interjecţie
→ **Elemente introductive (de relaţie)**
– conjuncţii subordonatoare: ca să, să, de;
– locuţiunea conjuncţională pentru ca să.
→ **Topica** – după regentă, introdusă prin: să, de, ca ... să.
– **Punctuaţia** – nu se desparte prin virgulă de regentă când este introdusă prin de şi să;
– se desparte prin virgulă când în regentă este un corelativ (întotdeauna) sau când este aşezată înaintea regentei (de obicei).

1. Descoperă subordonatele finale în textele de mai jos. Precizează felul celorlalte subordonate.

a) „Am întins braţele să cuprind trunchiul, dar braţele nu i-au putut face colan; am netezit cu mâna scoarţa aspră şi prin mână s-a strecurat cântecul lemnului... Şi am rămas aşa cu braţele întinse, sorbind glasul care ca un fior picura din sufletul lemnului în sufletul meu...“ (Hortensia. Papadat-Bengescu – **Ape adânci**)

„... îi clocoteşte sângele şi parcă aştepta înadins să-l atingă barem cu un deget ca să-l poată sfârteca în bucăţele... genunchii îi tremurau, iar în cerul gurii simţea o uscăciune parcă i s-ar fi aprins sufletul.“ (Liviu Rebreanu – **Ion**) (*nota 5*)

b) „Aici e casa fratelui meu, şi eu sunt unica lui soră. Nimic nu se mişcă aici în casă şi nimeni nu s-atinge de nimic. Trebuie să stăm aici să păzim.“ (George Călinescu – **Enigma Otiliei**)

„Cât s-au zbătut ei să aibă pământ şi iată că pământul i-a cules pe toţi.“ (Liviu Rebreanu – **Răscoala**) (*nota 7*)

c) „... simţeam că trebuie să retrăiesc, ca să pot consuma definitiv această dramă, care-mi schimbase radical viaţa, silindu-mă să

Scanned with OKEN Scanner

renunț la toate proiectele pe care le făcusem în legătură cu şederea mea în India." (Mircea Eliade – **Memorii**) (*nota 9*)

d) „... trece deseori parcă înadins pe lângă pământurile lui Baciu. Le cântăreşte din ochi dacă sunt bine lucrate şi se supără când vede că nu sunt toate cum trebuie." (Liviu Rebreanu – **Ion**)

„Acest personaj martor este Titu Herdelea, fiul învățătorului din Pripas, venit la Bucureşti ca – ajutat de rudele lui Pintea – să se afirme în literatură şi în cariera jurnalistică."

(Marică Bărbieru – **Comentariul literar. Ghid de abordare**) (*nota 10*)

2. Contrage subordonatele finale descoperite la exercițiul **1.**

3. Realizează, după caz, expansiunea complementelor circumstanțiale de loc, de timp şi de mod din textele de la exercițiul **3.** (*nota 9*)

a) „... morții să fie lăsați unde se găseau spre a servi o pildă tuturor celor vii (...); sătenii, fără nicio excepție, inclusiv femeile şi copiii, să fie adunați degrabă în curtea şi grădina primăriei pentru cercetări...!" (Liviu Rebreanu – **Răscoala**)

„Două echipe de soldați cu vergi şi pari băteau fără alegere şi cu rândul, pentru a nu obosi." (Liviu Rebreanu – **Răscoala**)

„Dar cine a deschis ochii numai pentru a iubi?"

(Octavian Paler – **Aventuri**) (*nota 5*)

b) „După un pătrar de oră, zărirăm o lumină de forma unei aşezări omeneşti: era o stâncă; dar tocmai pentru acest cuvânt, rămăseserăm câțiva în cumpănă, dacă trebuie sau nu să ne apropiem." (Calistrat Hogaş – **Amintiri dintr-o călătorie**)

În vederea organizării activității a fost formată o comisie specială. (*nota 7*)

c) Săptămâna viitoare voi da două lucrări. Pentru cele două mă voi pregăti serios la sfârşitul acestei săptămâni.

Hai la cules de viorele! (*nota 9*)

d) „– Iubite domnule Marenne (...) dacă n-ar fi această copilă ceea ce este, nu mi-aş pune capul ca să mă întâlnesc cu ea (...) Pentru asta m-am grăbit să vin la domnia ta (...)

... Acest tovarăş de osândă al meu mi-a arătat în mai multe rânduri care sunt rânduielile pe care le scoate Domnia pentru pieirea acestei sărmane țări." (Mihail Sadoveanu – **Zodia Cancerului**)

Ca să nu mă ude ploaia, de asta am luat-o la fugă. (*nota 10*)

Scanned with OKEN Scanner

4. Descoperă elementele regente pentru complementele de scop găsite de tine şi explică ce transformări ai operat pentru extindere.

5. Construieşte fraze în care să existe subordonate finale.
a) cu element regent un verb şi introdusă prin conjuncţia ca să; (*nota 5*)
b) cu element regent o locuţiune verbală şi introdusă prin să; (*nota 7*)
c) cu element regent o interjecţie şi introdusă prin ca ... să (disociat); (*nota 9*)
d) negativă, cu element regent o locuţiune verbală. (*nota 10*)

Test – Complementul circumstanţial de scop. Propoziţia subordonată finală

„Zgribulit şi în culmea deznădejdei, se lăsă pe pământul jilav, scâncind, apoi începu să plângă tare, ca să-l audă pustietatea necruţătoare care-l înconjura, şi vreme îndelungată trupul îi fu zgâlţâit de suspine adânci. Când îşi veni puţin în fire, aprinse focul şi bău apă fiartă, ca să se mai încălzească. După aceea se culcă, la fel ca şi în noaptea trecută, pe o lespede de piatră. Ultima lui grijă fu să se încredinţeze că chibriturile sunt uscate şi să-şi întoarcă ceasul."

(Jack London – **Dragoste de viaţă**)

1. Numeşte modul de expunere prezent în acest text şi oferă un argument. (10p) (*nota 5*)
2. Indică figura de stil prezentă în sintagma pustietatea necruţătoare şi comenteaz-o succint. (5,5p) (*nota 7*)
3. Precizează care este starea de spirit a personajului, folosind elemente din text. (5p) (*nota 9*)
4. Imaginează-ţi posibile cauze ale stării actuale a personajului. Alcătuieşte un text care să preceadă din punct de vedere logic faptele prezentate în fragmentul dat. (2p) (*nota 10*)

Scanned with OKEN Scanner

5. Analizează complementele de scop din propozițiile date: (15p) (*nota 5*)

Pentru a avea o viață liniștită trebuie să respecți anumite reguli.
Merge la pescuit pe o baltă de lângă satul său în fiecare duminică.
S-a pregătit în vederea greului examen ce-l așteaptă.
De asta lipsește, pentru că este bolnav.

6. Indică predicatele din textul suport, precizând felul lor. (15p) (*nota 5*)

7. Precizează numărul propozițiilor subordonate din frazele textului suport și stabilește felul lor. (9p) (*nota 7*)

8. Contrage propozițiile subordonate din textul analizat.(4,5p) (*nota 7*)

9. Construiește fraze în care prima propoziție de scop din textul-suport să devină predicativă, respectiv subiectivă. (9p) (*nota 9*)

10. Dă exemple de corelative ale subordonatei de scop și introdu-le, apoi, în enunțuri. (6p) (*nota 9*)

11. Deosebește subordonatele cauzale de cele finale. (4p) (*nota 10*)

Ca să nu întârzie, a venit la întâlnire cu autobuzul.
Că a luat notă mică, de aceea nu a fost bucuroasă.
Unde nu a primit scrisoarea, nu mi-a dat niciun răspuns.
M-a căutat ieri ca s-o ajut să întocmească un referat.

12. Construiește fraze care să conțină subiectivă, predicativă, cauzală, finală, introduse prin <u>*ca să*</u> (<u>*ca ... să*</u>). Frazele astfel alcătuite trebuie să formeze un text. (4p) (*nota 10*)

Test – Complementele circumstanțiale de cauză și de scop și propozițiile circumstanțiale corespunzătoare

„... mâine, luni, cu acceleratul de după-amiazi, ca să aibă timp să se pregătească, va pleca la București [...] N-a fost, bineînțeles, la Pitești, ci la București, să-și mute toate lucrurile personale [...]. A făcut gestul, oricât i-a venit de greu, spre a evita scandalul [...] Îl lasă pe Grig aici dacă domnul Herdelea vrea să-i fie tovarăș de drum. Firește, domnul Herdelea primi cu entuziasm și de dragul ei, și de bucurie că poate să economisească cheltuiala de tren [...]

– Bine ai făcut că mi-ai spus! zise la urmă simplu, liniștit."

(Liviu Rebreanu – **Răscoala**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Numeşte modul de expunere folosit şi susţine-l cu două argumente din text. (6 p) (*nota 6*)
2. Transformă în dialog conţinutul acestui fragment. (6 p) (*nota 5*)
3. Numeşte personajele acţiunii. (4 p) (*nota 5*)
4. Rescrie indicii spaţiali oferiţi de textul-suport. (4 p) (*nota 5*)
5. Indică funcţia sintactică a substantivului propriu *Herdelea*. (4 p) (*nota 7*)
6. Selectează, din text, un complement circumstanţial de cauză şi un complement circumstanţial de scop. (6 p) (*nota 7*)
7. Analizează sintactico-morfologic complementele găsite. (6 p) (*nota 6*)
8. Transformă cele două complemente circumstanţiale în propoziţiile subordonate corespunzătoare. (6 p) (*nota 8*)
9. Rescrie o subordonată circumstanţială de scop şi numeşte elementul de relaţie. (6 p) (*nota 6*)
10. Contrage circumstanţiala de scop. (4 p) (*nota 5*)
11. Indică elementul regent al circumstanţialei de scop şi precizează care din acţiunile exprimate de verbele predicative are loc mai întâi: cea din regentă sau cea din cauzală (*va pleca, să pregătească*). (8 p) (*nota 7*)
12. Caută o propoziţie circumstanţială de cauză. (4 p) (*nota 6*)
13. Compară acţiunile verbului predicativ din subordonata cauzală cu acţiunea verbului regent (care are loc mai întâi?)
14. Distinge între propoziţia circumstanţială de cauză şi circumstanţiala de scop (finală) din textele (precum şi între complementele circumstanţiale de cauză şi de scop).
a) „Şi, ca să mă-mpiedice ursita, a dat poruncă să se facă o închisoare sub pământ."

(**Legendele Olimpului**)

„Fii bun şi leagă-mă, că ţi-oi face şi eu un bine".

(Ligia Bârgu-Georgescu – **Povestea cu ciobanul care ştie limba animalelor**)

b) „Altfel, Jderul cel mititel, plăcând tuturor, îi place şi ei"

(Mihail Sadoveanu – **Fraţii Jderi**)

„Cardinalul porni atunci la Roma la secretarul său... să-l roage a-i da iertare spre a se putea cununa cu Maria-Cristina."

(Nicolae Bălcescu – **Românii supt Mihai-Vodă Viteazul**)

Scanned with OKEN Scanner

„Şi-ntreg un regiment atunci
A plâns de milă”

(George Coşbuc – **Povestea căprarului**)

Propoziția subordonată condițională – CȚ

→ CȚ exprimă o condiţie sau o ipoteză de a cărei îndeplinire depinde realizarea acţiunii din regentă. (cu ce condiţie?)
→ **Elemente regente** – verb
– locuţiune verbală
→ **Elemente introductive:**
– conjuncţii subordonatoare: dacă, de, să;
– locuţiunea conjuncţională subordonatoare: în caz că.
→ **Topica şi punctuația**
– CȚ – stă înainte şi după regentă;
– se desparte de obicei prin virgulă de regentă cu excepţia situaţiei în care exprimă singura condiţie necesară pentru realizarea acţiunii din regentă.

1. Analizează frazele de mai jos, precizând subordonatele condiționale:

a) „Dacă mâine îi daţi pământ de pomană, are să vă ceară pe urmă şi vite şi unelte de pomană, pe urmă bani de pomană...“

(Liviu Rebreanu – **Răscoala**)

„... dacă un tânăr ar avea răbdarea şi bunătatea lui Pascalopol, l-aş iubi.“

(George Călinescu – **Enigma Otiliei**) (*nota 5*)

b) „Îți mai aminteşti de mine, Maitreyi? Şi dacă da, au putut să mă ierți?...“

(Mircea Eliade – **Maitreyi**)

„– Hildegard, începu el târziu, se întâmplă ceva cu mine, şi nu ştiu bine ce. Dacă nu te-aş fi auzit vorbind cu birjarul, aş crede că visez...“

(Mircea Eliade – **La ţigănci**) (*nota 7*)

c) „– Mircea Nedelciu, prima întrebare pe care aş vrea să ți-o pun (...) este dacă ai avut modele în viață, să le spunem aşa, sau, dacă ți se pare prea pretenţios, dacă ai fost influenţat de anumite persoane în timpul formării tale?“

(Andrei Bodui – **Interviu cu Mircea Nedelciu**) (*nota 9*)

d) „Şi după mintea ce-o aveam, ne-am fi întors chiar atunci de nu eram daţi în seama lui moş Luca, de care ne ruşinam ca şi de părinţii noştri.“

(Ion Creangă – **Amintiri din copilărie**)

Scanned with OKEN Scanner

Aş fi uitat certurile, aş fi iertat cuvintele să fi ştiut că e sinceră. (*nota 10*)

2. Completează un tabel cu elementele de relație descoperite în textele de la exercițiul **1.**

3. Indică felul predicatelor din textele de la exercițiul **1.**

4. Completează spațiile libere cu subordonate condiționale potrivite. (*nota 5*)

Reuşea, să ... .
Te ajut, dacă ... .
Ți-oi spune mai multe, de ... .
În caz că ..., mă voi retrage din grup.

5. Precizează felul propozițiilor din frazele de mai jos, indicând tipul de raport sintactic. (*nota 9*)

Vrei să câştigi, luptă!
Merită, dă-i! Nu merită, nu-i da nimic!

6. Construieşte câte şase subordonate diferite introduse prin conjuncțiile de şi să. (*nota 7*)

7. Construieşte fraze în care să existe condiționale:

a) introdusă prin dacă şi având ca element regent un verb; (*nota 5*)

b) introdusă prin de şi având ca element regent o locuțiune verbală; (*nota 7*)

c) introdusă prin să şi având ca regent o locuțiune verbală; (*nota 9*)

d) juxtapusă regentei. (*nota 10*)

Test I – Propoziția subordonată condițională

„De-abia după ce mi-am dat seama că Lena nu-mi mai aparține, am înțeles că viața mea a ratat într-un lamentabil naufragiu. Sentimentul acesta dumneata nu-l poți intui; sentimentul propriului tău naufragiu. E o descoperire pe care o faci mai târziu în viață, în jurul vârstei de patruzeci de ani, când încă te mai poți păcăli cu iluzia că tinerețea nu e sfârşită, că undeva trebuie să existe o posibilitate de scăpare. Şi tocmai iluzia aceasta că ar fi timp să faci ceva, că stă în putința ta să evadezi din mizerie şi deşertăciune, nutreşte sentimentul ratării

Scanned with OKEN Scanner

şi al naufragiului.Dacă ai fi bătrân, poate că nu te-ai mai plânge de hotărârile destinului. Dar ţi se pare că ceva mai poate fi încă salvat – şi neputinţa de a salva, paralizarea oricărei iniţiative, te zdrobeşte... (Mircea Eliade – **Nuntă în cer**)

1. Stabileşte tipul de text prezent în fragmentul dat. (10p) (*nota 5*)

2. Observă persoana verbelor şi a pronumelor din text. Ce remarci? (5p) (*nota 7*)

3. Formulează ideea desprinsă din textul citit. (5p) (*nota 9*)

4. Comentează fraza subliniată, în 5-6 rânduri. (2p) (*nota 10*)

5. Identifică toate complementele circumstanţiale din textul dat. (15p) (*nota 5*)

6. Contrage prima subordonată a textului; extinde cuvântul lamentabil într-o propoziţie corespunzătoare. (15p) (*nota 5*)

7. Fă analiza sintactică a ultimei fraze din textul dat. (5p) (*nota 7*)

8. Construieşte cinci tipuri de subordonate introduse prin conjuncţia dacă. (10p) (*nota 7*)

9. Construieşte fraze în care propoziţia că ar fi timp să fie: subiectivă, completivă indirectă. (8p) (*nota 9*)

10. Comentează / explică folosirea virgulei în punctuaţia subordonatelor din textul dat. (7p) (*nota 9*)

11. Construieşte o frază în care să existe trei condiţionale aflate în raport de coordonare şi juxtapuse regentei. (3p) (*nota 10*)

12. Alcătuieşte un scurt text în care să vorbeşti despre condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească un om spre a fi un lider. Foloseşte în textul tău cinci subordonate condiţionale. (5p) (*nota 10*)

Test II – Propoziţia subordonată condiţională

„– Dacă poate să-l facă, facă-l, moşnege; şi atunci fata şi jumătate din împărăţia mea ale lui să fie. Iar de nu, atunci... poate-i fi auzit ce-au păţit alţii, mai de viţă decât dânsul!? Dacă te prinzi aşa, apoi mergi de-ţi adă feciorul încoace. Iar de nu, caută-ţi de drum şi nu umbla cu gărgăuni în cap. [...]

Scanned with OKEN Scanner

– D-apoi, să avem iertare, luminarea voastră că acesta ni-i flăcăul, despre care v-am spus mai dăunăzi că m-a trimis la măria voastră, dacă vă mai aduceți aminte. [...]

– Hai, ie-ți porcul de-aici şi ieşi afară! Şi dacă până mâne dimineață n-a fi podul gata, moşnege, are să-ți steie capul unde-ți stau talpele. Înțelesu-m-ai?"

(Ion Creangă – **Povestea porcului**)

1. Numeşte genul şi specia literară cărora aparține opera din care face parte fragmentul. (6 p) (*nota 5*)

2. Formulează două idei pe baza acestui fragment. (8 p) (*nota 7*)

3. Încadrează fragmentul în unul din momentele subiectului. (4 p) (*nota 8*)

4. Descoperă în acest fragment două trăsături ale oralității. (8 p) (*nota 9*)

5. Exemplifică elemente fantastice din fragmentul dat. (4 p) (*nota 5*)

6. Rescrie predicatele din ultimul dialog (*Hai!... Înțelesu-m-ai?*) şi analizează-le. (8 p) (*nota 7*)

7. Descoperă, în acest ultim fragment al textului, o propoziție condițională. (4 p) (*nota 6*)

8. Ținând cont de existența unor propoziții cu predicatul subînțeles, delimitează propozițiile din fragmentul: *Dacă poate... cu gărgăunii în cap.* (10 p) (*nota 8*)

9. Transcrie propozițiile în care se subînțelege predicatul. (4 p) (*nota 8*)

10. Explică ortografia formelor verbale inverse. (6 p) (*nota 7*)

11. Analizează morfologic un predicat verbal şi un predicat nominal din ultimul fragment. (6 p) (*nota 6*)

12. Caută în fragmentul nedelimitat în propoziții, alte subordonate condiționale. (6 p) (*nota 7*)

13. Propoziția: *de-ți adă feciorul încoace* este: **a)** condițională; **b)** finală; c) completivă indirectă. (4 p) (*nota 5*)

14. Propoziția: *dacă vă mai aduceți aminte* este: **a)** temporală; **b)** condițională; **c)** incidentă. (6 p) (*nota 9*)

Scanned with OKEN Scanner

Propoziția subordonată circumstanțială concesivă – CV

→ **CV** arată o împrejurare în măsură să împiedice realizarea acţiunii din regentă, dar care nu o împiedică.
(în ciuda cărui fapt?).
→ **Elemente regente:** – verb
– locuţiune verbală
– interjecţie
– adjectiv
→ **Elemente introductive:**
a) conjuncţii subordonatoare: deşi, dacă, de, că, să;
b) locuţiuni conjuncţionale subordonatoare: cu toate că, măcar că, măcar să, măcar de, chiar dacă, chiar de, chiar să, fără să, fără ca ... să, chit că;
c) adverbe nehotărâte: oricât, oricum, oriunde;
d) pronume nehotărâte, adjective pronominale nehotărâte.
→ **Topica şi punctuaţia:**
→ **CV** stă înainte sau după regentă
→ se desparte întotdeauna prin virgulă de regentă

1. Extrage subordonatele concesive din următoarele fraze:

a) „Pentru cine cunoaşte din interior totalitatea creației eminesciene este de prisos afirmația că nu puține poezii postume au o valoare estetică ce le situează alături de ceea ce a publicat Eminescu însuşi în timpul vieții sale. Orice-ar spune însă modernii care aşază metodele şi tehnicile critice înaintea creației literare, în caracterizarea artei poetului, a imaginii lui de creator romantic şi modern totodată, fundamentale rămân în primul rând acele texte care-au primit aprobarea rațiunii creatorului."

(Mihai Drăgan – **Eminescu tânăr sau „a doua mea ființă"**) (*nota 5*)

b) Te voi însoți, oricâtă nevoie vei avea de singurătate.
Mama, că-i mamă, şi tot te ceartă uneori. (*nota 7*)

c) Că vrei sau nu, trebuie să munceşti ca să ajungi sus.
Să fi aşteptat, tot nu ne întâlneam. (*nota 9*)

d) „Ori că mori de foame, ori de altceva, tot moarte se cheamă."

(Liviu Rebreanu – **Răscoala**)

2. Precizează felul predicatelor din textele de la exercițiul **1.**

3. Completează spațiile libere cu subordonate concesive potrivite. (*nota 5*)

a) Deşi..., am sunat-o.
b) Mă voi întoarce, chit că...

Scanned with OKEN Scanner

c) De..., tot voi cumpăra albumul.
d) Fără să..., a luat notă mare.
e) Tot încearcă, cu toate că...

4. Indică felul subordonatelor introduse prin că: (*nota 7*)
a) Se ştie că va veni.
b) Mama nu ştia că voi pleca la mare.
c) Mă gândesc că nu-mi va ajunge timpul.
d) Că vrei, că nu vrei, trebuie să pleci.
e) Plouă, că nu se vede la doi metri.
f) Mă bucur că ai trecut pe la mine.

5. Construieşte două fraze în care să existe concesive juxtapuse față de regentele lor. (*nota 9*)

6. Concesiva poate avea următoarele corelative: tot, totuşi, cu toate acestea. Alcătuieşte fraze în care să foloseşti aceste corelative. (*nota 9*)

7. Alcătuieşte un scurt text în care să prezinți împrejurările prin care ai trecut, care ar fi putut împiedica plecarea ta într-o excursie, tabără, drumeție. Foloseşte în compoziția ta cinci concesive. (*nota 10*)

Propoziția subordonată circumstanțială consecutivă – CNS

→ **CNS** exprimă urmarea unei acțiuni sau a existenței unei calități din regentă, (**care este consecința faptului că?**).
→ **Elemente regente:** – verb
– locuțiune verbală
– adjectiv
– adverb
→ **Elemente introductive:**
a) conjuncții subordonatoare: încât, de, că, să, încât să, aşa că, cât să;
b) locuțiuni conjuncționale subordonatoare: încât să, aşa că, cât să.
→ **Topica şi punctuația:**
– stă întotdeauna după regentă şi se desparte de aceasta prin virgulă, cu excepția situației în care este introdusă prin de şi are în regentă corelativul prea.

1. Analizează sintactic frazele de mai jos şi descoperă subordonatele consecutive:

a) „De fapt negustoria ca atare nu i-ar fi plăcut lui Moromete dacă câştigul ar fi fost lipsit de peripeții, încât insistența lui Bălosu i se păru firească." (Marin Preda – **Morometii I**)

Scanned with OKEN Scanner

„O groază mare pare că a rărit şi risipit aerul, încât pe faţa pământului n-a mai rămas decât un vid imens, chinuitor de suflete."

(Liviu Rebreanu – **Răscoala**)

„... eu te iubesc în atâtea feluri, încât nu pot să analizez acum, cât te iubesc ca frate şi cât ca iubit."

(George Călinescu – **Enigma Otiliei**) (*nota 5*)

b) „Intrasem atât de repede şi fără rezerve într-o casă în care totul mi se părea neînţeles şi dubios, încât mă deşteptam câteodată din acest vis indian, mă întorceam cu gândul la viaţa mea, la viaţa noastră, şi-mi venea să zâmbesc."

„Fugeam noaptea din odaie, goală, şi mă urcam pe pomul meu; nu puteam dormi singură... Şi când mă mângâia el cu frunzele pe obraz, simţeam o fericire atât de dulce, încât îmi pierdeam răsuflarea."

(Mircea Eliade – **Maitreyi**) (*nota 7*)

c) „Am întins trupul să-l rup, şi am simţit că încordarea asta mă odihneşte; de hainele mele ude fierbinţeala nisipului s-a prins ca un vestmânt de foc."

(Hortensia Papadat -Bengescu – **Ape adânci**)

„... Cei trei lăutari cântă lângă şopron să-şi rupă arcuşurile. Briceag, cu piciorul pe o buturugă, cu cotul stâng pe genunche, cu obrazul culcat pe vioară, cu ochii închişi, îşi sfârâie degetele pe strune şi cântecul saltă aprig, înfocat."

(Liviu Rebreanu – **Ion**) (*nota 9*)

d) „Avea acasă trei copii şi o nevastă care zăcea de astă toamnă, de nici nu trăia, nici nu murea."

(Liviu Rebreanu – **Răscoala**)

„Puteri din adânc tescuite îi izbucniră în priviri, cerând supunere şi ascultare. În faţa lui oamenii uimiţi începură să clipească şi fără a vrea să-şi ferească ochii. Însufleţirea îi ajunse într-atât, că parcă dogorea din el ceva fierbinte."

(Vasile Voiculescu – **Ultimul Berevoi**) (*nota 10*)

2. Descoperă adverbele corelative din enunţurile de mai jos. precizează felul subordonatelor.

a) Învaţă aşa de mult, încât nu mai are timp pentru prieteni.

b) Chiar dacă munceşte mult, cu toate acestea rezultatele nu sunt mulţumitoare.

Scanned with OKEN Scanner

c) De vei trece peste mândrie, atunci vei reuşi să-i iubeşti pe cei apropiați.
d) A iubit aşa de mult aproapele, încât s-a uitat pe sine însuşi.
e) Să fii aşa de bun, de să te iubească toată lumea.

3. Recunoaşte subordonatele introduse prin să şi de în următoarele fraze:
a) Vrea să cucerească lumea cu vocea sa. (*nota 5*)
b) De va reuşi să învingă, e în primul rând meritul ei. (*nota 5*)
c) Nu ştia de e bine sau de e rău să stea. (*nota 7*)
d) E bine să fii mereu îngăduitor. (*nota 7*)
e) Întrebarea de pe buzele lor era de va reuşi să termine cursa. (*nota 9*)
f) Să câştige, să cucerească lumea era singura lui dorință. (*nota 9*)
g) A bătut din poartă în poartă, a întrebat pe toată lumea, s-a întristat atât de nu mai vedea nicio ieşire. (*nota 10*)
h) Să-i fi dat acum totul, să o fi purtat pe brațe până la cer, inima îi era de piatră. (*nota 10*)

4. Contruieşte fraze în care să existe subordonate consecutive:
a) cu element regent un verb, introdusă prin încât; (*nota 5*)
b) cu element regent o locuțiune verbală, introdusă prin de; (*nota 7*)
c) cu element regent un adjectiv, introdusă prin să; (*nota 9*)
d) cu element regent un adverb, introdusă prin că. (*nota 10*)

5. Alcătuieşte un text de zece rânduri în care să vorbeşti despre urmările unei ploi abundente, folosind cel puțin patru subordonate consecutive introduse prin elemente de relație diferite. (*nota 10*)

Test – Propoziția subordonată consecutivă

„Naşterea, botezul, nunta, moartea sunt, în roman, momente care fixează cadrul şi pulsul vieții satului, iar ceremonialul, îndătinarea într-un mod de viață ce rămâne acelaşi, încât, dacă oamenii, după legea firii şi în frământarea vieții, se sting, alții le iau locul, în acelaşi sat, în care pare că nimic nu s-a schimbat."
(Limba şi literatura română – **Manual pentru clasa a XI-a**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Stabileşte tipul de text din fragmentul dat. (10p) (*nota 5*)
2. Formulează ideea desprinsă din textul citit. (6p) (*nota 7*)
3. Găseşte în prima propoziţie a textului cuvinte care pot fi folosite cu sens figurat. Argumentează, prin alcătuire de enunţuri. (6p) (*nota 9*)
4. Dă exemple de opere studiate în care apar ca teme: naşterea, botezul, nunta şi comentează preferinţa autorilor pentru ele. (2p) (*nota 10*)
5. Subliniază predicatele şi stabileşte felul lor. (15p) (*nota 5*)
6. Delimitează propoziţiile; rescrie subordonata consecutivă. (15p) (*nota 5*)
7. Contrage două propoziţii subordonate din textul dat. (6p) (*nota 7*)
8. Construieşte patru tipuri de subordonate (altele decât din text) introduse prin ce. (8p) (*nota 7*)
9. Precizează felul subordonatei *că nimic nu s-a schimbat*. (7p) (*nota 9*)
10. Alcătuieşte o frază în care propoziţia că nimic nu s-a schimbat să fie consecutivă. (7p) (*nota 9*)
11. Construieşte două fraze care să conţină consecutive introduse prin *ca să* şi *că*. (4p) (*nota 10*)
12. Alcătuieşte un text în care consecutivele având ca elemente regente adjective şi adverbe să exprime consecinţele sosirii primăverii. (4p) (*nota 10*)

Test – Propoziţiile subordonate concesivă şi consecutivă

„Niculae înţelese din spusele celui care părea centrul atenţiei şi care nu ieşea dintr-o veselie gâlgâitoare, [...] că sărbătoreau într-adevăr ceva şi anume un film pe care îl făcuseră ei doi şi care ieşise de o tâmpenie nemărginită. Să te fi străduit să iasă aşa de nărod şi tot n-ai fi reuşit. Era atât de cretin, încât numai doi inşi talentaţi cum erau ei l-ar fi putut imagina şi numai un regizor genial cum era cel pe care îl avuseseră i-ar fi putut surprinde viziunea propusă [...]

«Am uitat, eram necăjită că m-au lăsat nenorociţii ăia singură, în praful ridicat pe câmp de trei sute de vite, de mă dor picioarele, de nu le mai simt. Da, asta e, eram necăjită, foarte

Scanned with OKEN Scanner

necăjită, cu toate că râdeam, foarte necăjită, şi-au bătut joc de mine, m-au pus să mă cert pentru ei pe la contabilitate, să le obţin un avans şi a doua zi m-au părăsit»..."

(Marin Preda – ***Marele singuratic***)

1. Explică trecerea de la folosirea persoanei a III-a la introducerea persoanei I în al doilea aliniat. (6 p) (*nota 5*)

2. Desprinde două idei principale din acest fragment. (6 p) (*nota 5*)

3. Identifică trăsătura esenţială a atitudinii naratorului faţă de întâmplările prezentate. (6 p) (*nota 7*)

4. Susţine această atitudine cu elemente lexicale din text. (4 p) (*nota 6*)

5. De ce personajele sunt anonime? (4 p) (*nota 7*)

6. Subliniază predicatele în al doilea alineat. (8 p) (*nota 7*)

7. Analizează un predicat verbal şi un predicat nominal. (6 p) (*nota 6*)

8. Delimitează propoziţiile din al doilea alineat. (8 p) (*nota 6*)

9. Arată felul subordonatelor. (8 p) (*nota 8*)

10. Analizează elementele de relaţie ale subordonatelor concesive şi consecutive descoperite. (4 p) (*nota 5*)

11. Descoperă o propoziţie subordonată consecutivă în primul alineat şi una concesivă. (4 p) (*nota 7*)

12. Indică elementul regent al propoziţiei *cum erau ei*; propoziţia este: **a)** CM; **b)** AT; **c)** CI. (4 p) (*nota 6*)

13. Caută propoziţiile concesive şi pe cele consecutive din exemplele: (8 p) (*nota 8*)

a) „Oamenii s-au bulucit aşa de tare în jurul lui încât abia îşi puteau trage sufletul." (Mihail Sadoveanu – **Fraţii Jderi**)

„Cu toate că ne întâlnim rar, mă simt legat de el ca lacrima de pleoapă."

(Fănuş Neagu – **A doua carte cu prieteni**)

b) „Nici ea nu era mai reţinută când se certa cu bărbatul ei, un om care cât îl vedeai îi spunea... că aşa e cum gândeşti tu despre el, chiar dacă nu-l cunoşteai."

„Niculae se uita la el... cum schelălăia de parcă ai fi zis că acum o să se învârtească în jurul lui ca un titirez."

(Marin Preda – *Marele singuratic*)

14. Distinge între subordonatele introduse prin conjuncţia subordonatoare *de*: (12 p) (*nota 9*)

Scanned with OKEN Scanner

a) Du-te de te spală!
b) De te învoieşti, anunţă-mă!
c) Îl cunoşti pe omul de a trecut?
d) Marius se întreabă de l-a jignit cu ceva pe Paul.
e) Întrebarea este de va veni.
f) Nu ştiu de-ţi arde de glumă.
g) Mi-e indiferent de pleci sau rămâi.

PARTEA a III-a
SUBIECTE DE TEZE, OLIMPIADE
SUBIECTE DATE LA EXAMENUL DE TESTARE NAŢIONALĂ
MODELE DE LUCRĂRI SCRISE SEMESTRIALE
Semestrul I
Test (varianta I)

I. Citeşte cu atenţie:

„Din caier încâlcit de nouri
toarce vântul
fire lungi de ploaie.
Fluşturaticii fulgi de nea,
s-ar aşeza-n noroi,
dar cum li-e silă -
se ridică iar.
şi zboară să-şi găsească
cuib pe ramuri.
E vânt şi-i frig -
iar mugurii
prea lacomi de lumină
îşi zgulesc acum
urechile în guler.“

(Lucian Blaga – **Martie**)

1. Textul de mai sus aparţine genului literar: **a)** liric; **b)** epic; **c)** dramatic. (2p)
2. Transcrie, din text, două figuri de stil diferite. (2p)
3. Rescrie versurile care redau imaginea primăverii. (2p)
4. Găseşte două argumente pentru a demonstra, în 3-4 rânduri, că textul dat este un pastel. (2p)
5. Menţionează ce tip de vers foloseşte poetul. (2p)
6. Scrie patru derivate din familia lexicală a cuvântului *ramură*. (5p)
7. Indică sinonimele contextuale ale cuvintelor *fluşturatici* şi *lacomi*, precum şi antonimele termenilor *a se ridica* şi *acum*.(5p)
8. Construieşte câte un enunţ cu paronimele *mugur* şi *măgură*. (5p)

Scanned with OKEN Scanner

9. Selectează, din text, câte un cuvânt care să conțină diftong și vocale în hiat. (5p)

10. Indică patru cuvinte monosilabice din textul dat. (5p)

11. Scrie câte sunete și câte litere sunt în cuvintele: *toarce*, *încâlcit*, *fulgi*, *urechile*. (5p)

12. În textul de mai sus există: **a)** șapte propoziții; **b)** opt propoziții; **c)** nouă propoziții. (5p)

13. Scrie ce relație/relații sintactică/sintactice se stabilește/stabilesc între propozițiile din ultima frază a textului. (5p)

14. Notează două consecințe ale folosirii cratimei în structurile *așeza-n* și *să-și*. (5p)

(60p)

II. Argumentează, într-o compunere de 1-2 pagini, că Lacul de Mihai Eminescu este o operă lirică.

În redactarea conținutului compunerii, vei avea în vedere:

– precizarea a patru trăsături ale operei lirice și-a ipostazei eului liric;

– ilustrarea trăsăturilor pe baza textului;

– evidențierea rolului imaginilor artistice;

Redactare: 15 puncte (30p)

Pentru corectitudine, calitatea enunțurilor și pentru aspect: (10p)

Test (varianta a II-a)

„Vasile se întoarse, zâmbind tainic. Boierul tăcea...

– Ei! zise Vasile, scărpinându-se în cap; cum merge?

– Vasile, bre du-te și adă punga de sub pernă...

– Nu, nu-i nevoie să aducă nicio pungă, zise voinicul; nu-mi trebuie niciun ban.

– Ce? mormăi boierul; a! da, nu-ți trebuie? de ce?

– E vorba să-ți pun în brațe pe cucoana Sultana de la Frasini (...)

Răcoare se întoarse, păși până în fundul grădinii; își legă calul de un copac, trase din șa o manta de șiac, se întinse jos și se înfășură cu ea.“ (Mihail Sadoveanu – **Cozma Răcoare**) (56p)

1. Transformă vorbirea directă în vorbire indirectă. (4p)

2. Stabilește, pe rând, câte două trăsături ale personajului Vasile. (4p)

3. Care sunt personajele despre care se vorbește în text? (4p)

Scanned with OKEN Scanner

4. Care sunt acțiunile pe care le face Răcoare după ce stă de vorbă cu boierul? (4p)
5. Precizează două argumente care să încadreze textul în unul din genurile literare studiate. (4p)
6. Dă câte un sinonim pentru cuvintele: pungă, copac. (4p)
7. Stabileşte un antonim pentru: a lega, a întinde. (4p)
8. Detaşează, din text, patru verbe la indicativ perfect simplu. (4p)
9. Scrie ce funcții sintactice au, în text, primele două verbe la moduri nepersonale. (4p)
10. Precizează cazul substantivelor din ultimul enunț. (4p)
11. Stabileşte funcțiile sintactice ale substantivelor: Vasile, şi pe cucoana, Sultana, de la Frasini. (4p)
12. Numeşte ce raporturi sintactice se stabilesc între propozițiile din ultimul enunț. (4p)
13. Scrie felul subiectelor şi al predicatelor din ultimul enunț. (4p)
14. Motivează întrebuințarea cratimei din structura „să-ți pun". (4p)
II. Caracterizează personajul principal din opera literară epică studiată semestrul acesta. (34p)
Pentru corectitudine, calitatea enunțurilor şi pentru aspect: (10p)

Semestrul al II-lea
Test (varianta I)

I. Citeşte cu atenție versurile:

„Mândră, ochii tăi cei dragi
Ce-s frumoşi ca şi doi fragi
Şi-s negri ca două mure
Ce-au vărat vara-n pădure,
La umbră şi la răcoare
Nearse deloc de soare!
N-am îmbătrânit lucrând,
Nici cu coasa fân cosind,
Am îmbătrânit cu calul
Tot suind la mândra dealul."

(Doina)

(46p)

1. Oferă două argumente prin care să demonstrezi că opera citată este o doină. (2p)
2. Descoperă, în text, două figuri de stil diferite. (2p)
3. Indică mărcile prezenței eului liric în text. (2p)
4. Care sunt sentimentele prezentate în aceste versuri? (2p)
5. Comentează în câteva rânduri, semnificația ultimelor două versuri. (2p)

Scanned with OKEN Scanner

6. Precizează numărul de sunete şi numărul de litere din cuvintele : *dragi*, *ochii*. (4p)
7. Găseşte un cuvânt compus şi unul derivat şi explică formarea lor. (4p)
8. Introdu în context paronimul cuvântului *fân*. (4p)
9. Stabileşte valoarea morfologică a cuvintelor: *tăi*, *cei*, *vara*, *două*. (4p)
10. Identifică funcţia sintactică a cuvintelor: *frumoşi*, *doi*, *ce*, *lucrând*. (4p)
11. Alcătuieşte două enunţuri în care verbul *a cosi* să fie la alte diateze, diferite de cea din text. (4p)
12. Transcrie ultimele două propoziţii din text şi stabileşte raportul sintactic dintre ele. (4p)
13. Scrie două fraze în care pronumele relative *ce* să introducă propoziţii subordonate diferite. Precizează-le! (4p)
14. Explică folosirea virgulei în primul vers al operei. (4p)
II. Te numeşti Cristi / Cristina Ignat şi-ţi petreci vacanţa de vară la verişorii tăi din Sinaia. Scrie, pe o pagină distinctă, o scrisoare părinţilor tăi din Botoşani, în care să le împărtăşeşti impresiile. (10p)
III. Într-o compunere de 1-2 pagini, caracterizează un personaj dintr-o comedie studiată / cunoscută. Vei avea în vedere:
– prezentarea a patru procedee / mijloace de caracterizare;
– precizarea a patru trăsături ale personajului;
– ilustrarea acestora cu ajutorul textului;
– evidenţierea mijloacelor artistice folosite în caracterizare.(34p)

Semestrul al II-lea
Test (varianta a II-a)

I. Se dă textul:

„Dacă din întâmplare faci o plimbare sentimentală pe colinele care încing Iaşii la apus, dacă-ţi dai osteneala să urci până la feluritele mănăstiri, şi cu deosebire la Galata, (...) dacă te opreşti la câţiva paşi dedesubtul ruinelor palatului Ipsilanti, căzut în

Scanned with OKEN Scanner

zorii lui, ca și stăpânii, uimirea ce te cuprinde e mare pe cât de frumoasă e panorama pe care o desfășoară Iașii."

(Alecu Russo – **Iașii și locuitorii lui în 1840**) (48p)

1. Transcrie, din text, două cuvinte / grupuri de cuvinte care denumesc elemente ale cadrului prezentat. (2p)
2. Extrage, din text, o structură care conține un epitet. (2p)
3. Explică semnificația sintagmei: *căzut în zorii lui*. (2p)
4. Indică motivul uimirii ce cuprinde privitorul. (2p)
5. Menționează două trăsături care să justifice faptul că fragmentul face parte dintr-o operă literară. (4p)
6. Indică un sinonim lexical pentru locuțiunea *a-și da osteneala* și un antonim pentru verbul *a desfășura*. (4p)
7. Extrage, din text, două neologisme. (4p)
8. Indică (prin rescriere) vocalele din cuvintele *dai* și *lui*. (4p)
9. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor ***-ți*** (*dacă-**ți** dai osteneala*) și ***și*** (***și** cu deosebire la Galata*). (4p)
10. Alcătuiește două enunțuri în care cuvintele *câțiva* și *dedesubtul* să aibă alte valori morfologice decât în text. Precizează-le. (4p)
11. Cuvântul *lui* din structura *căzut în zorii lui* este: **a)** atribut adjectival; **b)** atribut pronominal. (4p)
12. Indică funcțiile sintactice ale pronumelui relativ *ce* (*ce te cuprinde*) și *pe care* (... *pe care o desfășoară Iașii*). (4p)
13. Rescrie propoziția principală din fraza dată; indică două propoziții secundare subordonate ei, precizându-le felul. (4p)

14. Construiește o frază după următoarea schemă:

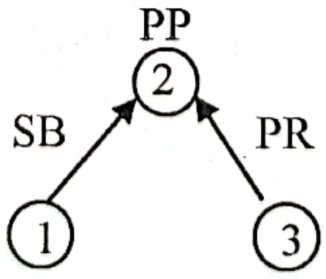

(4p)

Scanned with OKEN Scanner

II. Ai aflat cu întârziere că prietena ta, Mihaela Ivancov, din localitatea Vorona, județul Botoşani, îşi va sărbători ziua de naştere. Trimite-i o **telegramă** prin care să o feliciți.
(Te numeşti Maria Creangă şi locuieşti în Iaşi, pe Bulevardul Copou la nr. 7) (10p)

III. Ilustrează trăsăturile **comediei**, apelând la textul studiat, într-o compunere de **1-2 pagini**. Ai în vedere: precizarea a patru caracteristici ale comediei; ilustrarea acestor caracteristici cu elemente din opera studiată; prezentarea conținutului unei scene semnificative; ilustrarea a două mijloace de caracterizare a personajului comic. (32p)

CONCURSUL DE LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ
„Mihai Eminescu“
Etapele locale şi județene
2003-2006

2003

I. Citeşte cu atenție următorul text:
„M-am băgat surugiu la cuvinte;
Le momesc cu văpăi, le hrănesc cu jăratec,
Le strunesc în ham de gând, când lin, când sălbatec,
Le-ncing cu harapnicul dorului şi mână-nainte!
Ca să nu zboare la cer ca puricii din basm, pripite,
Mă plec la fiecare, migălos faur,
Şi-ncalț agerile versuri la copite
Cu potcoavele rimelor de aur.
Oprim în nori, la palatul de cleştaruri
Să furăm umbra frumoasei din vis fără trup, nici sânge.
Dar scorpia-i după noi. Arunc în urmă zaruri,
Coif şi buzdugan, toate grelele-mi daruri;
Inima, sufletul, mințile nătânge.
Loc, loc! Rădvanul coboară pe pământ,
Dar aici se destramă crăiasa de imagini,
Amuțesc speriați, zurgălăii de rime-n vânt,

Scanned with OKEN Scanner

Chingile se rup, caii răzvrătiți, cuvânt de cuvânt,
Strâng aripile şi fug înapoi prin paragini
Rămân, negre, dârele roților pe albele pagini."

(Vasile Voiculescu – **Poezie**)

Cerințe:

1. Transcrie o metaforă din text şi explică-i semnificația în maxim patru rânduri. (4p)

2. Explică scopul folosirii în textul poeziei a cuvintelor ce fac parte din sfera semantică a cuvântului *basm*. (4p)

3. Alcătuieşte un eseu de maxim o pagină, titlul îl vei alege singur(ă), în care să prezinți părerea ta despre valoarea (valorile) *cuvântului*. (15,5p)

4. Dă sinonime neologice pentru următoarele cuvinte: *a hrăni*, *a coborî*, *a strânge*, *a struni*. (4p)

5. Comentează în maxim patru rânduri varietatea structurilor strofice. (5p)

6. Alcătuieşte locuțiuni şi expresii cu ajutorul cuvântului *mână*. (2p)

7. Scoate din textul poeziei: **a)** un pronume reflexiv cu funcție sintactică; **b)** un adjectiv provenit din verb la participiu; **c)** un adverb de loc. (1,5p)

8. Transcrie din text un adverb de loc şi schimbă-i valoarea gramaticală într-un enunț! Precizează această valoare gramaticală. (2p)

9. Precizează valoarea morfologică, funcția sintactică şi cazul cuvintelor subliniate:

„Mă plec la fiecare, migălos faur," , „toate grelele-mi doruri";

„Rămân, negre, dârele roților pe albele pagini." (2p)

10. Motivează rolul virgulei în versul: *Rămân, negre, dârele roților pe albele pagini*. (2p)

11. Creează o frază alcătuită din patru propoziții care să conțină o propoziție subordonată subiectivă având ca element regent un verb folosit ca impersonal precedat de un pronume personal în D şi o propoziție subordonată predicativă având ca element regent verbul *a însemna*. (4p)

Scanned with OKEN Scanner

II. Citeşte cu atenţie:

„Cuvintele fiind umbra structurii materiei, căutăm întruna sursa ce a iluminat materia ca să lase o umbră atât de majestuoasă, atât de semantică... Traversarea cuvintelor prin materie s-ar putea numi chiar poezia.

Dacă materia are timp, cuvântul are eternitate, dacă materia este simultană cu secunda, cuvântul este simultan cu orice oricând".

(Nichita Stănescu –**Războiul cuvintelor**)

Alcătuieşte o compunere în care să demonstrezi că Poezie de Vasile Voiculescu este o artă poetică. Compară concepţia lui Voiculescu despre cuvânt, cu cea a lui Nichita Stănescu din citatul de mai sus şi spune-ţi părerea. (45p)

2003

Citeşte cu atenţie textul dat:

„ Când am pornit cu mult avânt pe-un drum,
Pe care îl urmez, aţi râs de mine.
Dar eu urmez şi-acum acelaşi drum,
Cu ochii duşi în zările senine.
Îmi urmăresc şi-acuma drumul meu
Pe care pas de om nu-i pomenit,
Şi de prăpăstii m-am ferit mereu
Oricât de mult m-ar fi ademenit.

De fiare mă feresc în drumul meu,
Nu că m-aş teme doară eu de ele,
Dar ţinta-naltă a vieţii mele
Era spre culmi, spre culmi să urc mereu.
Şi dacă bat azi drumuri nebătute
Şi sângeră genunchii mei pe stânci,
E numai ca să pot scăpa mai iute
Din mucegaiul văilor adânci" (Ştefan Octavian Iosif- **Spre ideal**)

I. Scrie o compunere, de 20-25 rânduri, în care comentezi textul citat, având în vedere:

- elementele universului/ cadrului poetic; (4p)
- semnificaţia a două imagini artistice; (4p)
- mesajul poetic transmis. (4p)

Scanned with OKEN Scanner

II. Pornind de la ideile exprimate în textul citat, scrie o compunere, de 30-35 de rânduri, cu titlul ***Drumul meu...***, în care să-ți imaginezi etapele propriei evoluții. În redactarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:

- viziunea/ opinia personală asupra elementelor/ reperelor „cadrului" pentru care ai optat; (6p)
- înlănțuirea logică a ideilor; (6p)
- ordonarea detaliilor; (6p)
- folosirea adecvată a unor figuri de stil studiate. (6p)

III. 1. Scrie câte două cuvinte derivate cu prefixul *dez-* şi două cuvinte derivate cu prefixul *com-*. (4p)

2. Alcătuieşte două enunțuri în care să ai câte un adjectiv compus prin contopire (unire, alipire...) (4p)

3. Scrie două enunțuri în care să ai un adverb provenit din alte părți de vorbire, respectiv din adjectiv şi din substantiv (schimbarea valorii gramaticale sau conversiunea). (4p)

4. Precizează câte un sinonim al fiecăruia dintre cuvintele: *amabilitate*, *lacom*. (4p)

5. Alcătuieşte un enunț în care să ai un omonim al cuvântului subliniat: *Şi de prăpăstii m-am ferit mereu*, precizându-i valoarea morfologică. (4p)

6. Scrie două enunțuri în care să foloseşti sensul propriu, respectiv, figurat al cuvântului *genunchi*. (4p)

7. Exemplifică, prin două enunțuri, valoarea predicativă impersonală, respectiv, copulativă impersonală a verbului *a fi*. (4p)

8. Precizează valoarea morfologică şi funcția sintactică a cuvântului subliniat: *Îmi urmăresc şi-acuma drumul meu*. (4p)

9. Alcătuieşte un enunț în care subordonata atributivă să aibă ca regent un pronume demonstrativ. (4p)

10. Transcrie propoziția subordonată din enunțul *Dar ținta-naltă a vieții mele/ Era spre culmi, spre culmi să urc mereu*, precizându-i felul. (4p)

Scanned with OKEN Scanner

2004

Citeşte cu atenţie textul dat:

1. *„Coboară-n mirişti vara. Şi câmpul gol acum*
Se umple cu-o lumină sălbatică şi mare.
Scăldat de soare fruntea spre fruntea lui mi-o-ndrum
Să i-o sărut. Şi-s singur şi-s beat de-atâta zare.

2. *Din guri de miere pomii împrăştie în vânt*
Un zvon dulceag pe care îl înmulţesc ecouri.
Şi nu pot şti pe suflet îmi curge-un râu adânc
Sau poate peste ochi îmi umblă perechile de nouri.

3. *Destul că pretutindeni un fel de cântec mut*
Trezeşte-n ochii tulburi de-atâta somn visarea.
Dorm păsări mari în baia de soare şi lăut
Şi pleoape moi deschide şi-nchide depărtarea.

4. *Fântâna zilei varsă găleţile pe prund*
Şi cerul tot se scurge prin albii în pâraie -
M-apuc-un dor de ducă: să plec şi să m-ascund
În cerul strâns, acolo pe şesuri vaste, claie [...].“

(Radu Stanca – **Coboară-n mirişti vara**)

lăut (pop.) = *acţiunea de a se spăla*

I. Scrie o compunere de 35-40 de rânduri, în care să comentezi fragmentul citat (Radu Stanca – **Coboară-n mirişti vara**), având în vedere următoarele repere.

- elementele universului poetic (relaţia *terestru-cosmic*, relaţia dintre *eul liric* şi *cadrul exterior*); (4p)
- semnificaţia a două imagini artistice; (4p)
- atitudinea faţă de natură. (4p)

II. Pornind de la ideile exprimate în textul citat, scrie o compunere de 35-40 de rânduri, cu titlul **Chemarea depărtării**, în care să integrezi şi două imagini artistice ale poeziei **Coboară-n mirişti vara**.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere următoarele repere:

– viziunea / opinia personală asupra elementelor cadrului prezentat; (6p)
– înlănţuirea logică a ideilor; (6p)
– ordonarea detaliilor; (6p)
– folosirea adecvată a unor figuri de stil studiate. (6p)

Scanned with OKEN Scanner

1. Scrie două cuvinte derivate cu prefixul *con-* (*com-/ co-*) şi două cuvinte derivate cu prefixul *răs-* (*răz/ ră-*). (4p)
2. Alcătuieşte un enunţ în care să existe şi un adjectiv compus prin sudare/ prin contopire. (4p)
3. Scrie două enunţuri în care să existe câte un substantiv provenit din adverb, respectiv, din verb la supin (prin schimbarea valorii gramaticale sau conversiune). (4p)
4. Alcătuieşte un enunţ în care să existe un omonim al cuvântului subliniat: ... *pleoape moi deschide şi-nchide depărtarea*, precizându-i valoarea morfologică. (4p)
5. Scrie două enunţuri în care să foloseşti sensul propriu, respectiv, sensul figurat al cuvântului *lumină*. (4p)
6. Exemplifică, prin câte un enunţ, valoarea predicativă impersonală, respectiv, copulativă impersonală a verbului *a părea*. (4p)
7. Transcrie complementele directe din a doua strofă a textului citat. (4p)
8. Menţionează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate: *Scăldat de soare fruntea spre fruntea lui mi-o-ndrum/ Să i-o sărut. Şi-s singur şi-s beat de-atâta zare.* (4p)
9. Alcătuieşte un enunţ în care subordonata atributivă să aibă ca regent pronumele nehotărât *tot*. (4p)
10. Transcrie propoziţiile subordonate din enunţul *De bună seamă că-l doare ceea ce i-ai spus!*, precizându-le felul. (4p)

2005

„N-am fost nici ieri,
Nu sunt nici azi
Şi nu voi fi.
Cu-atât mai mult, nici mâine după moarte,
Nimic din ce vor crede poate
Cei câţiva cititori din carte –
Naivii care-mi vor citi
Volumele numai pe jumătate...
Volumele-mi de versuri, cumpărate,
Împrumutate,
Sau furate!...

Scanned with OKEN Scanner

N-am fost aşa precum se spune
Şi nu sunt nici aşa cum sunt-
Nu sunt nici foc,
Nici ploaie
Şi nici vânt!...
Nu sunt nimic din ce-aş putea fi pe pământ...
Nu sunt decât un snop de vorbe bune,
Ce-aştept un cititor cinstit să mă răzbune
Şi să m-arate lumii cine sunt!...
Sunt un volum ce n-are titlu încă,
Deşi există-n mine tipărit –
Volum unic, ce trebuie citit
Rând după rând
Şi tot aşa, la fel,
De la-nceput şi până la sfârşit –
Până se va înțelege ce daltă de oțel
Va trebui să-mi sape titlul-n stâncă
Atunci când titlul meu nu va fi găsit!...
Nu sunt ce par a fi –
Nu sunt
Nimic din ce-aş fi vrut să fiu!...
Dar fiindcă m-am născut fără să ştiu,
Sau prea curând,
Sau poate prea târziu...
M-am resemnat, ca orice bun creştin,
Şi n-am rămas decât... cel care sunt!..."

(Ion Minulescu – **În loc de prefață**)

Subiectul I (20 puncte)

Alcătuieşte o compunere de o pagină, în care să comentezi destinul cultural al autorului de literatură, aşa cum este prezentat de Ion Minulescu. În compunerea ta vei avea în vedere următoarele repere:

– relația dintre titlul poeziei şi mesajul comunicat; (5p)

– evidențierea particularităților modului de expunere folosit;(5p)

Scanned with OKEN Scanner

– identificarea figurilor de stil, a elementelor de prozodie şi argumentarea valorilor lor expresive; (8p)
– exprimarea opiniei personale despre semnificaţia poeziei. (2p)

Subiectul al II-lea (40 puncte) – Limba română

1. Selectează cuvintele care conţin diftongi, din următoarea structură: „*Nimic din ce-aş fi vrut să fiu!... /Dar fiindcă m-am născut fără să ştiu*“, apoi marchează-i printr-un dreptunghi. (4p)

2. Scrie modificările de ordin fonetic pe care le produce prezenţa cratimei în structura: „*Cu-atât mai mult, nici mâine după moarte*“. (4p)

3. Selectează două cuvinte din ultima strofă, apoi construieşte câte două enunţuri pentru a demonstra omonimia acestora. (4p)

4. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate din structurile: „*câţiva copii*“, „*naivii care-mi vor citi...*“, apoi alcătuieşte câte un enunţ în care acestea să aibă altă valoare morfologică. (4p)

5. Identifică funcţia sintactică a cuvântului subliniat din structura: „*Volumele-mi de versuri, cumpărate*“. (4p)

6. Dezvoltă structura: „*Naivii (...) vor citi (...)/ Volumele-mi de versuri cumpărate,/ Împrumutate,/ Sau furate!*“ într-o frază cu patru propoziţii: o propoziţie principală şi trei propoziţii secundare, precizând felul acestora. (4p)

7. Construieşte o frază alcătuită din trei propoziţii, în care verbul „*a fi*“ să fie termen regent deopotrivă pentru o SB şi o PR. (4p)

8. Transcrie propoziţiile ce alcătuiesc fraza: „*M-am resemnat, ca orice bun creştin / Şi n-am rămas decât ... cel care sunt!...*“, apoi precizează felul acestora. (4p)

9. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică a cuvântului „*ce*“ din structura „*Până se va-nţelege ce daltă de oţel / Va trebui să-mi sape titlul-n stâncă*“. (4p)

10. Alcătuieşte o frază cu trei propoziţii, în care pronumele relativ „*ce*“ să introducă, pe rând, o SB şi o AT. (4p)

Subiectul al III-lea (16 puncte)

Compune o scrisoare de o pagină către prietena ta, Antonia, în care să-i prezinţi o experienţă pe care ai trăit-o în vis şi care a

Scanned with OKEN Scanner

însemnat întâlnirea ta de taină cu Mihai Eminescu. În redactarea scrisorii, vei avea următoarele repere:
– respectarea convențiilor unei scrisori și datarea acesteia: 12 februarie 2005, localitatea unde se desfășoară olimpiada, etapa județeană; (4p)
– prezentarea temei impuse, într-un limbaj expresiv, clar și persuasiv; (4p)
– folosirea unui stil adecvat tipului de scriere, destinatarului și scopului propus; (4p)
– originalitatea viziunii, varietatea mijloacelor expresive folosite. (4p)

Redactarea (punctaj acordat pentru ambele compuneri) 14 puncte. Se acordă 10 puncte din oficiu. Total 100 de puncte. Timp de lucru, din momentul comunicării subiectului, două ore și jumătate.

Etapa locală
2006

Subiectul I (20 puncte)

I. Poezia *Stea vinovată* aduce în fața cititorului imaginea omului în spațiul infinit al universului și pune problema existenței ființei în raport cu destinul.

„noaptea târziu
ca pământean
am vrut să mă fălesc
în fața roiurilor de planete.
toate cântau
iradiau
și se roteau
în dans supralumesc
se preamăreau
în graiurile lor secrete
numai Pământul
în mijlocul a tot și toate
tăcea –
asemeni unei stele
vinovate.“ (Ștefan Augustin Doinaș – **Stea vinovată**)

Scanned with OKEN Scanner

Citeşte cu atenţie textul, apoi formulează răspunsuri scurte, clare şi convingătoare, de câte 5 – 7 rânduri pentru fiecare, la următoarele întrebări:

1. Care crezi că este ideea în jurul căreia s-a construit textul?(5p)

2. Care este relaţia dintre fiinţa umană şi universul planetar?(5p)

3. Care sunt figurile de stil dominante? (5p)

4. Care este relaţia dintre titlul şi conţinutul poeziei? (5p)

Prin claritatea şi corectitudinea răspunsurilor tale, trebuie să-l ajuţi să înţeleagă mai bine mesajul acestui fragment.

Subiectul II (30 puncte)

Imaginează-ţi că te afli în noapte, eşti singur pe pământ, supravieţuitor al unui cataclism şi martorul începutului unei noi ere. Celelalte planete din univers îţi ţin companie. Povesteşte, în 25 – 30 de rânduri, îmbinând naraţiunea cu descrierea şi cu dialogul, despre experienţa trăită în acest context neobişnuit. Pentru a obţine punctajul dorit de tine, compunerea trebuie să aibă un subiect şi o realizare artistică specifice **genului** SF. Totodată, vei respecta următoarele cerinţe:

– vei construi textul ţinând seama că acesta trebuie să aibă: introducere, cuprins şi încheiere; (3p)

– vei folosi elemente de vocabular care să înscrie compunerea ta în tipul de lucrări **SF**; (3p)

– vei crea cel puţin două personaje adecvate tipului de **scriere SF**. (8p)

– vei relata, urmând logica naraţiunii, experienţa imaginată în contextul neobişnuit creat; (5p)

– vei îmbina modurile de expunere precizate; (6p)

– vei propune, pentru textul creat de tine, un titlu potrivit; (3p)

– compunerea ta se va încadra în 25 – 30 de rânduri. (2p)

Subiectul III (20 puncte)

Alcătuieşte o compunere de 10 – 15 rânduri, pe o temă la alegere, în care să foloseşti:

– două propoziţii aflate în raport de coordonare prin juxtapunere; (4p)

Scanned with OKEN Scanner

– o propoziție secundară, subordonată regentei sale printr-un pronume relativ; (4p)
– o construcție incidentă; (4p)
– două cuvinte compuse, prin contopire; (4p)
– neologismele: *pueril, fidel, incert,* vindicativ. (4p)
Notă: Dă-i compunerii tale un titlu potrivit.

20 de puncte vei primi dacă întreaga lucrare va îndeplini următoarele condiții: 1. *Respectă convențiile tipului de text* (1p)
2. *Textul este așezat corect în pagină* (1p)
3. *Textul este coerent prin* logica și claritatea enunțurilor, adecvarea conținutului la cerințe, registrul de comunicare și stilul adecvat conținutului (8p)
4. *Exprimarea scrisă va fi de calitate prin* exprimarea corectă, ortografie, punctuație (10p)
Din oficiu: 10 puncte
Punctaj maxim: 100 de puncte

Etapa județeană
2006

Subiectul I (20 puncte)

Citește cu atenție textul dat:

„Între personajele romanului, personaje rafinate, cu acțiuni gândite și subtile, Daniel avea nevoie de un fel de «urs» simbolic, un om mătăhălos, puternic însă lent, cu gândire înceată, infantilă. Își construi personajul, abandonând pe moment galopul scrisului, îl gândi migălos până când îi dădu viață, îl introduse în țele acțiunii unde era perfect veridic, exact ce trebuia, îl simți perfect, îl văzu mișcându-se, îl auzi aievea și abia atunci din amintirea lui se desprinse ceva și începu să se apropie, să se apropie, să se tot apropie, până când Daniel își dădu seama că personajul pe care îl plămădise era .... fostul lui coleg." (Ion Bogdan Lefter – **Fabulă cu măști**)

În 1 - 2 pagini, continuă fragmentul, construind profilul personajului – *protagonistul romanului* – așa cum crezi că și l-a imaginat Daniel.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul II (30 puncte)

Având ca suport *textul construit de tine*, elaborează o compunere de 1 - 2 pagini, în care să caracterizezi personajul respectiv, ca şi cum acesta ar fi produsul imaginației unui romancier talentat. În compunerea ta, vei avea în vedere următoarele aspecte:

– tipul de personaj; (2p)
– portretul său fizic; (8p)
– portretul său moral; (10p)
– mijloace de caracterizare a personajului; (2p)
– cuvinte, expresii, fragmente de text care să ilustreze afirmațiile tale; (6p)
– valoarea de simbol a personajului creat conform indicațiilor din textul de la punctul I. (2p)

Subiectul III (20 puncte)

Literatura nu se poate construi fără o bună cunoaştere a limbii române. Prin urmare, va trebui să demonstrezi şi tu că, alături de creativitate şi de priceperea de a aplica elementele de teorie literară, dovedeşti şi o foarte bună cunoaştere a problemelor de limbă română. Având ca text-suport fragmentul aparținând operei lui Ion Bogdan Lefter, răspunde cerințelor de mai jos, apelând la cunoştințele tale de limba română:

1. Precizează care este structura morfologică a cuvântului: *migălos*. (2p)
2. Înlocuieşte acest cuvânt cu un sinonim, care să se potrivească în contextul propus de autor. (2p)
3. Identifică, în fragmentul dat, un adjectiv care să poată avea rol de epitet în raport cu personajul creat. (4p)
4. Alcătuieşte o frază în care să existe o propoziție cu predicat nominal, al cărui nume predicativ să fie exprimat prin adjectivul selectat prin sarcina de lucru de la punctual 3. (6p)
5. Dezvoltă numele predicativ construit la sarcina de lucru de la punctul 4, într-o propoziție subordonată corespunzătoare. (4p)

Scanned with OKEN Scanner

6. Precizează care este felul propoziţiilor, după rolul lor în fraza căreia îi aparţin, din structura: „*... îl simţi perfect, îl văzu mişcându-se, îl auzi aievea şi abia atunci din amintirea lui se desprinse ceva*". (2p)

20 de puncte vei primi dacă întreaga lucrare va îndeplini următoarele condiţii:

1. ***Respectă convenţiile tipului de text*** **(1p)**

2. ***Textul este aşezat corect în pagină*** **(1p)**

3. ***Textul este coerent prin*** **logica şi claritatea enunţurilor, adecvarea conţinutului la cerinţe, registrul de comunicare şi stilul adecvat conţinutului (8p)**

4. ***Exprimarea scrisă va fi de calitate prin*** **corectitudine, ortografie, punctuaţie (10p)**

Din oficiu: 10 puncte

Punctaj maxim: 100 de puncte

iunie, 2003

I. Citeşte cu atenţie textul de mai jos. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare din cerinţele:

„Toamna şi-a întins marama de aramă pe zăvoi;*
Taie aerul, cu zboruri mici şi frânte, rândunele;
Frunze cad şi-n praf de aur, de la munte după ele
Pică şi treptat se umflă gârla turmelor de oi.
Am lăsat pridvorul casei sub umbrarele de nuci;
Urmărim, urmând poteca, şipotul de apă vie;
Pasul nostru sperie sturzii hrăpăreţi şi sus în vie,*
Dulci, se pârguiesc în soare strugurii de pe butuci."

(Ion Pillat – **La culesul viei**)

**maramă* = fâşie lungă de voal fin, cu care îşi acoperă capul femeile de la ţară când se îmbracă în costum naţional:
**sturzii hrăpăreţi* = (aici) păsările lacome.

1. Transcrie o structură/ un grup de cuvinte prin care se concretizează o imagine vizuală. (2p)

2. Stabileşte felul rimei din fragmentul citat. (2p)

3. Transcrie o structură / un grup de cuvinte care conţine un epitet. (2p)

4. Explică semnificaţia metaforei *marama de aramă*. (2p)

Scanned with OKEN Scanner

5. Menționează două trăsături care să justifice faptul că textul este o descriere. (2p)
6. Desparte în silabe cuvintele: *treptat, umflă, pridvorul, sperie*. (4p)
7. Stabilește câte un sinonim pentru fiecare dintre cuvintele subliniate: *Pică și treptat se umflă gârla turmelor de oi.* (4p)
8. Scrie doi termeni din familia lexicală a substantivului *munte*. (4p)
9. Precizează cazul cuvintelor subliniate: *...se pârguiesc în soare strugurii de pe butuci*. (4p)
10. Selectează, din prima strofă, câte un verb de conjugarea I, respectiv, de conjugarea a II-a. (4p)
11. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate: *Urmărim, urmând poteca, și podul de apă vie*. (4p)
12. Alcătuiește câte un enunț în care să folosești substantivul *soare* cu funcția sintactică de complement indirect, respectiv, de complement circumstanțial de cauză. (4p)
13. Transcrie ultima propoziție principală din textul dat. (4p)
14. Alcătuiește un enunț în care substantivul *poteca* să fie regent pentru o subordonată atributivă. (4p)

II. Te numești Mihai / Mihaela Velescu, locuiești în Brăila, pe strada Alecu Russo, la numărul 71, ești elev / elevă în clasa a VIII-a la Școala Generală Nr. 67 și dorești să te înscrii la cercul de ziaristică, de la „*Clubul Copiilor*“ din localitate, pentru a participa la manifestările organizate pe plan județean. Redactează, **pe o pagină distinctă a foii de examen, o cerere** de înscriere, adresată directorului acestui club. (10p)

III. Scrie o compunere de 1-2 pagini, în care să caracterizezi **un personaj dintr-un roman**, pe baza fragmentelor studiate la școală. În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

• precizarea, însoțită de exemple, a patru mijloace / procedee de caracterizare, existente în romanul studiat; • ilustrarea celor patru trăsături menționate prin referire la întâmplări / la situații semnificative; • numirea a patru trăsături menționate, prin referire la întâmplări / la situații semnificative; • prezentarea relațiilor dintre personajul ales și alte două personaje ale romanului. (34p)

Scanned with OKEN Scanner

iunie, 2004

I. Citeşte cu atenţie textul dat. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre cerinţele de mai jos.

„Peste dealuri, peste ape, pretutindenea se lasă
O lumină învelită în marame de mătasă.*
Vin iar carele-ncărcate şi cu spice, şi cu vis...
Şi pe ceruri liniştite, şi în suflet şi-au deschis
Unghiul dorului de ducă stolurile de cucoare.
Mori de vânt nostalgic-nalţă aripile călătoare
Şi se lasă în durere să zdrobească grâul nou.“

(Ion Pillat – **Toamnă la Miorcani**)

Explicaţie: maramă - *fâşie lungă de voal fin, piesă a portului popular*

1. Desparte în silabe cuvintele: *învelită, liniştite, suflet, durere*. (4p)
2. Transcrie din text două cuvinte conţinând diftongi. (4p)
3. Menţionează doi termeni din familia lexicală a verbului *a înălţa*. (4p)
4. Transcrie din text două adjective în cazul acuzativ. (4p)
5. Stabileşte valoarea morfologică din text a cuvintelor subliniate: *Mori de vânt nostalgic-nalţă aripile călătoare*. (4p)
6. Alcătuieşte un enunţ în care substantivul *lumină* să aibă funcţia sintactică de atribut substantival. (4p)
7. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate: *...şi în suflet şi-au deschis / Unghiul dorului de ducă stolurile de cucoare*. (4p)
8. Transcrie a doua propoziţie principală din textul dat. (4p)
9. Alcătuieşte o frază în care să existe şi o subordonată subiectivă, având ca regent verbul *a (se) lăsa*. (4p)
10. Precizează măsura celui de al treilea vers din fragmentul citat. (4p)
11. Transcrie din text un vers/ o structură care să conţină o enumeraţie. (4p)
12. Menţionează o figură de stil identificată în versul *O lumină învelită în marame de mătasă*. (4p)

Scanned with OKEN Scanner

13. Precizează două trăsături care să justifice faptul că textul este o descriere artistică în versuri. (4p)

14. Explică semnificația versului *Vin iar carele-ncărcate și cu spice, și cu vis... .* (4p)

II. Te numești Nicolae/ Nicoleta Popescu, ai absolvit clasa a VIII-a și îți petreci vacanța de vară la bunici, într-o zonă de câmpie, în localitatea Sinești. Redactează, **pe o pagină distinctă a foii de examen**, o scrisoare de 15 - 20 de rânduri, adresată fostei tale colege de bancă, Mihaela, în care să îi comunici impresiile din această vacanță, în scrisoare, trebuie:

– să utilizezi convențiile specifice acestui tip de compunere; (4p)

– să folosești un stil și un conținut adecvate situației imaginate; (4p)

– să respecți normele de ortografie, de punctuație și de exprimare corectă. (4p)

Atenție! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerință! Data redactării scrisorii este 14.06.2004.

III. Alege un **roman** dintre cele studiate de tine la clasă. Motivează, într-o compunere de 1-2 pagini, că această operă literară este **un roman**. În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- precizarea a patru caracteristici ale romanului, ca specie literară;
- exemplificarea acestor caracteristici, pe baza operei alese/ a fragmentelor studiate;
- prezentarea, pe scurt, a subiectului (referire la momentele subiectului sau la minimum două capitole/ două secvențe reprezentative);
- prezentarea unui personaj, prin raportare la două întâmplări/ la două situații semnificative.

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise.

Scanned with OKEN Scanner

TESTARE NAȚIONALĂ

iunie, 2005
(varianta 1)

Partea I (48 puncte)

Citeşte cu atenție textul dat. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre cerințele de mai jos.

„În poiana tăimuită blânde zboară dungi de lună
Când departe-n munți şi codri duios buciumul răsună.
Pe-a lor lume ridicată peste nouri se deschide
Cartea cerului albastru cu mari litere aurite,
Iară munții nalți şi negri, înțelepți de bătrânețe,
Ridic fruntea lor de piatră şi încep ca s-o învețe.“

(Mihai Eminescu – **Peisaj**)

1. Desparte în silabe cuvintele: „*poiana*“, „*departe*“, „*duios*“, „*deschide*“. (4p)

2. Transcrie din text două cuvinte conținând vocale în hiat. (4p)

3. Menționează doi termeni din familia lexicală a adjectivului „*blând*“. (4p)

4. Transcrie din text două substantive în cazul nominativ. (4p)

5. Stabileşte valoarea morfologică din text a cuvintelor subliniate: „*Când departe-n munți si codri duios buciumul răsună*“. (4p)

6. Alcătuieşte un enunț în care substantivul „*munte*“ să aibă funcția sintactică de atribut substantival. (4p)

7. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate: „*Pe-a lor lume ridicată peste nouri se deschide*“. (4p)

8. Transcrie din text propoziția subordonată circumstanțială de timp. (4p)

9. Alcătuieşte o frază în care să existe şi o subordonată completivă indirectă, având ca regent verbul a (se) *deschide*. (4p)

10. Precizează măsura celui de al doilea vers din fragmentul citat. (2p)

11. Transcrie din text un vers/ o structură care să conțină o imagine auditivă. (2p)

12. Menționează o figură de stil identificată în versul „*în poiana tăimuită blânde zboară dungi de lună*“. (2p)

Scanned with OKEN Scanner

13. Precizează două trăsături care să justifice faptul că textul este o descriere artistică în versuri. (2p)

14. Explică semnificația versului „*Cartea cerului albastru cu mari litere aurite*". (4p)

Partea a II-a (10 puncte)

Te numeşti Marcel/ Marcela Panduru, locuieşti în Bucureşti, pe Strada Morii, la numărul 87, eşti elev/ elevă în clasa a VIII-a la Şcoala Generală „Andrei Şaguna" şi doreşti să te înscrii la cercul de artă populară de la „Clubul Copiilor" din localitate, întrucât vrei să-ți aprofundezi cunoştințele despre folclor.

Redactează, **pe o pagină distinctă a foii de examen,** o cerere de înscriere, adresată directorului acestui club, în cerere, trebuie:

- să respecți convențiile acestui tip de compunere; (4p)
- să expui clar şi concis conținutul solicitării; (4p)
- să respecți normele de ortografie, de punctuație şi de exprimare corectă. (4p)

Atenție! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerință! Data redactării cererii este 20.06.2004.

Partea a III-a (32 puncte)

Scrie o compunere de 1-2 pagini, în care să motivezi că o operă literară dintre cele studiate de tine la clasă este o **comedie.**

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- precizarea a două caracteristici ale comediei, ca specie literară;
- exemplificarea acestor caracteristici, pe baza operei alese/ a fragmentelor studiate;
- prezentarea, pe scurt, a subiectului (prin referire la cel puțin două momente ale subiectului sau la două scene reprezentative);
- prezentarea unui personaj, prin raportare la două scene/ la două situații semnificative.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4 puncte pentru fiecare cerință rezolvată) şi **16 puncte** pentru redactare {*unitatea compoziției* -1p; *coerența textului* - 3p; *registrul de comunicare, stilul şi*

Scanned with OKEN Scanner

vocabularul adecvate conținutului - 3p; *ortografia* - 4 p; *punctuația* - 3p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* - 2 p).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise.

iunie, 2005
(varianta a II-a)

Partea I (48 de puncte)

Citește cu atenție textul dat. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre cerințele de mai jos.

„Cu soarele azi galben ca fagurii de miere,
În jurul meu se-nchide un măr boltit de mere.
Din ram eu rup ca-n basme un rod de aur și
O pom vrăjit de toamnă, nu poți să mă reții.

Prin ramuri desfăcute ușor de mâna mea,
Zăresc comoara viei și-odihna ei mă vrea.
Sub un butuc de viță rămân culcat pe spate -
Privesc în gol la cerul cu ape neschimbate.“

(Ion Pillat – **Brumărel** *)

1. Desparte în silabe cuvintele:„*boltit*“, „*basme*“, „*desfăcute*“, „*odihna*“. (4p)

2. Transcrie din text două cuvinte conținând diftongi. (4p)

3. Menționează doi termeni din familia lexicală a adjectivului „*galben*“. (4p)

4. Transcrie din text un adverb de timp și o interjecție. (4p)

5. Stabilește valoarea morfologică din text a cuvintelor subliniate: „*Prin ramuri desfăcute ușor de mâna mea*“. (4p)

6. Alcătuiește un enunț în care substantivul „*măr*“ să aibă funcția sintactică de complement indirect. (4p)

7. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate: „*Zăresc comoara viei și-odihna ei mă vrea*“. (4p)

8. Transcrie din text propoziția subordonată completivă directă. (4p)

---

* brumărel – (pop.) octombrie; (prin extensie) sfârșitul lunii septembrie, luna octombrie și începutul lunii noiembrie

Scanned with OKEN Scanner

9. Alcătuieşte o frază în care să existe şi o subordonată subiectivă, având ca regent verbul *a privi*. (4p)
10. Precizează măsura celui de al doilea vers din fragmentul citat. (2p)
11. Transcrie din text un vers/ o structură care să conțină o imagine vizuală. (2p)
12. Menționează o figură de stil identificată în versul „O, *pom vrăjit de toamnă, nu poți să mă reții*". (2p)
13. Precizează două trăsături care să justifice faptul că textul aparține unei opere lirice. (2p)
14. Explică semnificația versului „*Privesc în gol la cerul cu ape neschimbate*". (4p)

Partea a II-a (10 puncte)

Te numeşti Emil/ Emilia Ştefan, ai absolvit clasa a **VIII-a** şi îți petreci vacanța de vară la bunici, într-o zonă de deal, în localitatea Paltinul.

Redactează, **pe o pagină distinctă a foii de examen,** o scrisoare de 15 - 20 de rânduri, adresată fostei tale colege de bancă, Ana, în care să îi comunici impresiile din această vacanță. În scrisoare, trebuie:

- să utilizezi convențiile specifice acestui tip de compunere; (3p)
- să foloseşti un stil şi un conținut adecvate situației imaginate;(4p)
- să respecți normele de ortografie, de punctuație şi de exprimare corectă. (3p)

Atenție! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerință! Data redactării scrisorii este 20.06.2005.

Partea a III-a (32 de puncte)

Scrie o compunere de 1-2 pagini, în care să motivezi că o operă literară dintre cele studiate de tine ta clasă este o **schiță.** În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- precizarea a patru caracteristici ale schiței, ca specie literară;
- exemplificarea acestor caracteristici, pe baza operei alese;
- prezentarea, pe scurt, a subiectului (prin referire la momentele subiectului sau la cel puțin două secvențe reprezentative);
- prezentarea personajului principal, prin raportare la două întâmplări/ la două situații semnificative.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Scanned with OKEN Scanner

Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4 puncte pentru fiecare cerință rezolvată) și **16 puncte** pentru redactare (*unitatea compoziției* -1p; *coerența textului* - 3p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* - 3p; *ortografia* - 4p; *punctuația* - 3p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* - 2p).
În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise.

iunie, 2005
(varianta a III-a)

Partea I (48 de puncte)

Citește cu atenție textul dat. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre cerințele de mai jos.

„Cu trosnet un brad a căzut și aud
Din lut cum un mugur trudește să vie,
Am ochi la veșnica trecere-a lumii,
Din inima-mi plină de grea bucurie.
Mă bucur când moare o stea în înalt,
Mă bucur când steaua pe ceruri răsare,
Mă bucură tainic oricare apus
Și-aprinsă, oricare ivire de soare.“

(Nicotae Labiș – **Bucurie**)

1. Desparte în silabe cuvintele: „*trosnet*“, „*trudește*“, „*bucurie*“, „*aprinsă*“. (4p)
2. Transcrie din text două cuvinte conținând vocale în hiat. (4p)
3. Menționează doi termeni din familia lexicală a substantivului „*brad*“. (4p)
4. Transcrie din prima strofă conjuncția subordonatoare și adverbul relativ. (4p)
5. Precizează valoarea morfologică din text a cuvintelor subliniate: „*Din inima-mi plină de grea bucurie*“. (4p)
6. Alcătuiește un enunț în care substantivul „*soare*“ să aibă funcția sintactică de nume predicativ. (4p)
7. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate: „*mă bucură tainic oricare apus*“. (4p)
8. Transcrie din text ultima propoziție subordonată. (4p)
9. Alcătuiește o frază în care să existe și o subordonată subiectivă, având ca regent verbul *a cădea.* (4p)

Scanned with OKEN Scanner

10. Precizează măsura versului *„Şi-aprinsă, oricare ivire de soare"*. (2p)
11. Transcrie din text un vers/ o structură care să conţină o imagine auditivă. (2p)
12. Menţionează o figură de stil identificată în versul *„Din lut cum un mugur trudeşte să vie"*. (2p)
13. Precizează două trăsături care să justifice faptul că textul aparţine unei opere lirice. (2p)
14. Explică semnificaţia versului *„Am ochi la veşnica trecere-a lumii"*. (4p)

Partea a II-a (10 puncte)

Te numeşti Adrian/ Adriana Sorescu, locuieşti în Braşov, ai absolvit clasa a VIII-a şi părinţii te-au anunţat că peste două săptămâni urmează să pleci pentru o scurtă vacanţă la Constanţa, la verişoara ta, Iulia. Redactează, **pe o pagină distinctă a foii de examen,** o scrisoare de 15-20 de rânduri, adresată luliei, în care să îi împărtăşeşti gândurile tale despre acest eveniment neaşteptat. în scrisoare, trebuie:

- să utilizezi convenţiile specifice acestui tip de compunere; (3p)
- să foloseşti un stil şi un conţinut adecvate situaţiei imaginate;(4p)
- să respecţi normele de ortografie, de punctuaţie şi de exprimare corectă. (3p)

Atenţie! Nu folosi alte mime decât cele indicate în cerinţă! Data redactării scrisorii este 20.06.2005.

Partea a III-a (32 de puncte)

Scrie o compunere de 1-2 pagini, în care să caracterizezi **personajul principal dintr-o schiţă** studiată de tine la clasă. în redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- precizarea, însoţită de exemple din schiţa aleasă, a patru mijloace/ procedee de caracterizare a personajului principal;
- numirea a patru trăsături (fizice şi/ sau morale) ale personajului principal din schiţa aleasă;
- ilustrarea trăsăturilor menţionate, prin referire la întâmplări/ la situaţii semnificative sau prin citate comentate;
- prezentarea relaţiilor dintre personajul principal şi celelalte personaje ale schiţei.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conţinut (câte 4 puncte pentru fiecare

Scanned with OKEN Scanner

cerință rezolvată) și **16 puncte** pentru redactare (*unitatea compoziției* - 1p; *coerența textului* - 3p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* - 3p; *ortografia* - 4p; *punctuația* - 3p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* - 2p).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise.

iunie, 2006
(varianta I)

Partea I (48 puncte)

Citește cu atenție textul dat. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre cerințele de mai jos:

„Iancule, Măria ta,
când treceam spre Baia dealul,
ți-am văzut sub un gorun
priponit de-o floare – calul.
Iarba scăpăra sub el
și în ochii mari cât pruna
și în scările de-oțel
se juca, nebună, luna.
Întrebai atunci o stea
ce-și ardea, departe, dorul,
și o frunză întrebai:
*– Unde-i, soro, Crăișorul?**
Codul tot vui din poale
un răspuns ca doina dulce:
– Ia, s-o dus, în jos, spre vale
sub un carpen, să se culce.
Era seară, calul blând,
învelit în neguri sure
sta-nșăuat și aștepta
nechezând către pădure...“

(Mircea Micu – **Baladă cu Iancu**)

1. Desparte în silabe cuvintele: *treceam*, *priponit*, *scăpăra*, *codrul*. (4p)

2. Transcrie din text două cuvinte conținând vocale în hiat. (4p)

3. Menționează doi termeni din familia lexicală a substantivului *pădure*. (4p)

4. Transcrie din text o interjecție și un adverb relativ. (4p)

5. Precizează valoarea morfologică din text a cuvintelor subliniate: *ce- și ardea, departe, dorul*. (4p)

6. Alcătuiește un enunț în care substantivul *frunză* să aibă funcția sintactică de nume predicativ. (4p)

---

* Crăișorul Munților – nume popular dat conducătorului revoluției de la 1848 din Transilvania, Avram Iancu gorun; carpen – nume de arbori.

Scanned with OKEN Scanner

7. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate:
Codrul tot vui din poale / un răspuns ... . (4p)
8. Transcrie din text propoziția subordonată circumstanțială de timp. (4p)
9. Alcătuiește o frază în care să existe și o subordonată subiectivă, având ca regent verbul *a (se) juca*. (4p)
10. Precizează măsura versului: „– *Unde-i, soro, Crăișorul?*“ (2p)
11. Transcrie din text un vers care să conțină o imagine vizuală. (2p)
12. Menționează o figură de stil identificată în versul:
„*un răspuns ca doina dulce*“. (2p)
13. Precizează două trăsături care să justifice faptul că, deși în titlu apare termenul „*Baladă*“, textul aparține unei opere lirice. (2p)
14. Explică semnificația versului „*se juca, nebună, luna.*“ (4p)

Partea a II-a (10 puncte)
Te numești Alin/ Alina Dumitrescu, ai absolvit clasa a VIII-a și îți petreci vacanța de vară la bunici, într-o zonă de câmpie, în localitatea Râul cu Plopi. Redactează, **pe o pagină distinctă a foii de examen,** o scrisoare de 15-20 de rânduri, adresată fostei tale colege, Mădălina, căreia să îi descrii locul în care îți petreci această vacanță. În scrisoare, trebuie:
– să utilizezi convențiile specifice acestui tip de compunere; (2p)
– să ai un stil și un conținut adecvate relației tale cu destinatarul și situației imaginate; (6p)
– să respecți normele de ortografie, de punctuație și de exprimare corectă. (2p)
Atenție! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerință! Data redactării scrisorii este de 19.06.2006.

Partea a III-a (32 de puncte)
Scrie o compunere de 1-2 pagini, în care să caracterizezi **personajul principal dintr-o schiță** studiată de tine la școală. În redactarea compunerii, vei avea în vedere:
– precizarea, însoțită de exemple, a patru mijloace/ procedee de caracterizare a personajului principal din schița aleasă;

Scanned with OKEN Scanner

– numirea a patru trăsături (fizice şi / sau morale) ale personajului principal;
– ilustrarea trăsăturilor, prin referire la întâmplări / la situaţii semnificative sau prin citate comentate;
– prezentarea relaţiilor dintre personajul principal şi celelalte personaje ale schiţei.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conţinut (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă rezolvată) şi **16 puncte** pentru redactare (*unitatea compoziţiei* – 1p; *coerenţa textului* – 3p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 3p; *ortografia* – 4p; *punctuaţia* – 3p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* - 2p).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puţin o pagină sau echivalentul a 25 – 30 de rânduri scrise.

iunie, 2006
(varianta II)*

Partea I (48 puncte)

Citeşte cu atenţie textul dat. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre cerinţele de mai jos:

„ *Prin iarnă din cămara zăvorâtă**
Se furişează cald miros de mere
Readucând în vremea viscolită
Iar toamna cu trecută mângâiere,
Când sufletul împovărat venise,
Cu târna lui de poame şi de vise,*
În casa amintirilor închise.“

(Ion Pillat – **Copil de-o dinioară**)

1. Desparte în silabe cuvintele: „*zăvorâtă*“, „(*se*) *furişează*“, „*viscolită*“, „*închise*“. (4p)

---

* Varianta extrasă, sesiunea iunie 2006.
* zăvorâtă – închisă cu zăvorul.
* târna – coş împletit din nuiele.

Scanned with OKEN Scanner

2. Transcrie din text două cuvinte derivate cu prefix. (4p)
3. Menționează doi termeni din familia lexicală a substantivului „*suflet*". (4p)
4. Transcrie din text un pronume personal și un adverb relativ. (4p)
5. Stabilește valoarea morfologică din text a cuvintelor subliniate: „*Readucând în vremea viscolită*
Iar toamna cu trecută mângâiere." (4p)
6. Alcătuiește un enunț în care substantivul „*vis*" să aibă funcția sintactică de complement indirect. (4p)
7. Precizează funcția sintactică a cuvintelor sublineate:
„*Prin iarnă din cămara zăvorâtă*
Se furișează cald miros de mere". (4p)
8. Transcrie din text propoziția subordonată, precizându-i felul. (4p)
9. Alcătuiește o frază în care să existe și o subordonată subiectivă, având ca regent verbul *a veni*. (4p)
10. Precizează măsura ultimului vers din fragmentul citat. (2p)
11. Transcrie din text un vers care să conțină o imagine vizuală. (2p)
12. Menționează o figură de stil identificată în versul:
„*Când sufletul împovărat venise*". (2p)
13. Precizează două trăsături care să justifice faptul că textul aparține unei opere lirice. (2p)
14. Explică semnificația sintagmei: „*casa amintirilor închise*". (4p)

Partea a II-a (10 puncte)

Te numești Marcel / Marcela Robescu, ai absolvit clasa a VIII-a și îți petreci vacanța de vară la bunici, într-o zonă de munte, în localitatea Buciumul. Redactează, pe o pagină distinctă a foii de examen, o scrisoare de 15 – 20 de rânduri, adresată fostei tale colege, Mădălina, căreia să îi descrii locul în care îți petreci această vacanță. În scrisoare, trebuie:
– să utilizezi convențiile specifice acestui tip de compunere; (2p)
– să ai un stil și un conținut adecvate relației tale cu destinatarul și situației imaginate; (6p)
– să respecți normele de ortografie, de punctuație și de exprimare corectă. (2p)

Scanned with OKEN Scanner

Atenție! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerință! Data redactării scrisorii este de 19.06.2006.

Partea a III-a (32 de puncte)

Scrie o compunere de 1-2 pagini, în care să motivezi că o operă literară dintre cele studiate de tine la şcoală este un **basm popular**. În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

– precizarea a patru caractersitici ale basmului popular, ca specie literară;

– exemplificarea acestor caracteristici, pe baza operei alese;

– prezentarea subiectului, prin referire la cel puțin trei momente ale acestuia sau la trei secvențe reprezentative;

– prezentarea unui personaj, punând în evidență semnificația comportamentului acestuia.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conținut (câte 4 puncte pentru fiecare cerință rezolvată) şi **16 puncte** pentru redactare (*unitatea compoziției* – 1p; *coerența textului* – 3p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 3p; *ortografia* – 4p; *punctuația* – 3p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* - 2p).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puțin o pagină sau echivalentul a 25 – 30 de rânduri scrise.

iunie, 2006
(varianta III)

Partea I (48 puncte)

Citeşte cu atenție textul dat. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre cerințele de mai jos.

„O foaie se desprinde din crâng şi calendar:
De-un an o aşteptase Septemvrie ca dar.*
Tot ce legat fusese, de-acuma o să zboare.
Lumina e mai caldă, deşi e mai răcoare.

---

* Septemvrie – septembrie

Scanned with OKEN Scanner

Culorile învie pe moartea frunzăturii,
Dând farmecu-nfloririi declinului naturii.*
Şi tremurând în vântul ce-o smulge şi-o ridică,
O pasăre de aur e frunza cea mai mică.“

(Ion Pillat – **Septemvrie**)

1. Desparte în silabe cuvintele: „*foaia*“, „(*se*) *desprinde*“, „*aşteptase*“, „*Septemvrie*“. (4p)
2. Motivează scrierea cu *ii* a cuvântului „*naturii*“. (4p)
3. Menţionează doi termeni din familia lexicală a adjectivului „*mic*“. (4p)
4. Transcrie din text un pronume nehotărât şi un verb la modul gerunziu. (4p)
5. Stabileşte valoarea morfologică din text a cuvintelor subliniate:
„*O foaie se desprinde din crâng şi calendar*“. (4p)
6. Alcătuieşte un enunţ în care substantivul „*an*“ să aibă funcţia sintactică de atribut substantival. (4p)
7. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate: „*Lumina e mai caldă, deşi e mai răcoare*“. (4p)
8. Transcrie ultima propoziţie principală din text. (4p)
9. Alcătuieşte o frază în care să existe şi o subordonată subiectivă, având ca regent verbul *a (se) ridica*. (4p)
10. Precizează măsura celui de al doilea vers din fragmentul citat. (2p)
11. Motivează scrierea cu majusculă a cuvântului „*Septemvrie*“ în interiorul versului. (2p)
12. Menţionează o figură de stil identificată în versul „*Culorile învie pe moartea frunzăturii*“. (2p)
13. Precizează două trăsături care să justifice faptul că textul conţine o descriere artistică. (2p)
14. Explică semnificaţia versului: „*O pasăre de aur e frunza cea mai mică*“. (4p)

---

* declin – decădere (fig. sfârşit al unei glorii)

Scanned with OKEN Scanner

Partea a II-a (10 puncte)

Te numeşti Andrei/ Andreea Marinescu, ai absolvit clasa a VIII-a şi îţi petreci vacanţa de vară la bunici, într-o zonă deluroasă, în localitatea Vârfuri.

Redactează, **pe o pagină distinctă a foii de examen,** o scrisoare de 15-20 de rânduri, adresată fostei tale colege, Mădălina, căreia să îi descrii locul în care îţi petreci această vacanţă. În scrisoare, trebuie:

– să utilizezi convenţiile specifice acestui tip de compunere; (2p)

– să ai un stil şi un conţinut adecvate relaţiei tale cu destinatarul şi situaţiei imaginate; (6p)

– să respecţi normele de ortografie, de punctuaţie şi de exprimare corectă. (2p)

Atenţie! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerinţă! Data redactării scrisorii este de 19.06.2006.

Partea a III-a (32 de puncte)

Scrie o compunere de 1-2 pagini, în care să caracterizezi **personajul principal** dintr-o **nuvelă** studiată de tine la şcoală. În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

– precizarea, însoţită de exemple, a patru mijloace/ procedee de caracterizare a personajului principal din nuvela aleasă;

– numirea a patru trăsături (fizice şi/ sau morale) ale personajului principal;

– ilustrarea trăsăturilor, prin referire la întâmplări/ la situaţii semnificative sau prin citate comentate;

– prezentarea relaţiilor dintre personajul principal şi alt personaj al nuvelei.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi **16 puncte** pentru conţinut (câte 4 puncte pentru fiecare cerinţă rezolvată) şi **16 puncte** pentru redactare (*unitatea compoziţiei* – 1p.; *coerenţa textului* – 3p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 3p.; *ortografia* – 4p.; *punctuaţia* – 3p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* - 2p.).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă cel puţin o pagină sau echivalentul a 25 – 30 de rânduri scrise

Scanned with OKEN Scanner

RĂSPUNSURI

PARTEA I.

Genul liric. I. 1. genul liric; **2.** prezența eului liric, descrierea ca mod de expunere; figuri de stil; **3.** coordonate cereşti: cerul, steaua; coordonate pământeşti: sămânța, foi. **4.** imaginea vizuală: inimi de aur (metafora); imagine dinamică: steaua care o să cază (personificare); **5.** foi (în text) = frunze; Foile cărții foşnesc sub mâna fetei.(file) I-am dat florăresei două foi de câte zece mii (bancnote). **6.** Trecerea timpului rugineşte frunzele copacilor care devin simboluri ale trăirii umane. **7.** Liniştea domneşte pe pământ la venirea toamnei. **8.** predomină substantivele însoțite de determinanți atributivi, ca însuşire a descrierii. **9.** Versurile sunt inegale ca măsură. **10.** Sunt două modalități diferite de a sublinia o idee prin insistare. **11.** Propoziții eliptice de predicat (E liniște ..., E liniște ...). Este cuvântul cheie al poeziei, simbolizând amorțirea naturii, generată de venirea toamnei. **12.** Adjectivele pronominale negative niciun..., nicio... anulează semnificația cuvântului glas, el devenind sinonim cu liniște. **13. pronume:** se, ce, ce, s-, care; **adjective pronominale:** nicio, niciun. **14.** *ce o să fie alb de ploi; unde sămânța veghează; ce s-au desprins; care o să cază* – atributive. **15.** *ce o să fie alb de ploi* → albit de ploi (atribut). **16.** marchează raportul de coordonare între două propoziții de acelaşi fel. **17.** Maria, ieşi la tablă! (punctuația vocativului); Vino, stai lângă mine! (desparte două propoziții); Astăzi, zise mama, vom servi curcan umplut. (punctuația incidentei intercalate); Ioana, colega mea, este simpatică. (punctuația apoziției). **18.** *subiecte: toamna, vorbă, glas, liniște, o pasăre, ce.* **19.** predicativ; copulativ. **20.** *unde* – complement circumstanțial de loc; *ce* – subiect. **21.** *(nici)o* – adj. pron. negativ; *o (pasăre)* – articol nehotărât; *o (să fie)* – particulă în componența viitorului popular. **22.** P_1 – [e] liniște în pământul (eliptică de predicat); P_2 – unde sămânța veghează; P_3 – [e] liniște în sufletul (eliptică de predicat); P_4 – [e] liniște în foile (eliptică de predicat); P_5 – ce s-au desprins; P_6 – şi (e liniște) în steaua (eliptică de predicat); P_7 – care o să cază. **23.** prezența punctelor de suspensie; virgula ca mijloc de realizare a relațiilor sintactice. **24.** *Învinsul* pierde totul. (substantiv, subiect); Se întoarce *învins* (adverb, complement circumstanțial de mod).

Test – Genul liric. 1. genul liric. **2.** prezența eului liric; monologul ca mod de expunere; abundența figurilor de stil. **3.** *Lasă* – (mi) – verb; *toamnă* – substantiv. **4.** *Arborii ... plângeau.* **5.** *cer, fulgere, vântul, zarea, bolta.* **6.** *pomi – arbori; cer – boltă.* **7.** Eul liric se adresează, prin intermediul *invocației*, toamnei. **8.** simboluri ale vieții, ale tinereții, ale vitalității. **9.** *Toamna* este simbolul tristeții unui suflet, tristețe determinată de conştientizarea trecerii timpului. **10.** melancolie, jale, tristețe. **11.** Forma *alungă-mi-i* conține un dativ posesiv ce exprimă implicarea afectivă. **12.** Verbul *a (se) înser*a sugerează apropierea omului de „asfințit", de

Scanned with OKEN Scanner

bătrâneţe, de moarte. **13.** *epitet cromatic* – frunzele spulberate colorează, în coborârea lor spre pământ, întregul peisaj – terestru şi ceresc – în galben. **14.** Invocaţia dă glas neliniştii profunde a eului liric, având accentele unei somaţii. **15.** Timpul trece, lăsând urme adânci în sufletele noastre.

Test iniţial – 2005. A. 1. *„Era o vreme dulce, cu aburi pe zăvoaie"*, *„Ieşeau pe brânci din iarnă cătunele buhave"*. **2.** *„vreme dulce"* – vreme blândă, plăcută (epitet). **3.** *„dangăte de clopot în turlele de fier"* – imagine auditivă. **4.** *„apele din cer"* – norii (metaforă). **5.** Sărbătoarea Floriilor are loc primăvara, cu o săptămână înainte de Paşte, când şi satele se înviorează şi înfloresc de curăţenie.

B. 6. Cratima, semn de ortografie, marchează rostirea într-o silabă a sfârşitului vocalic al unui cuvânt (*gâturile*) şi începutul vocalic al cuvântului următor (*întinse*); se elidează vocala *î*; se uşurează pronunţarea; se micşorează numărul de silabe, în versuri: şi pentru respectarea măsurii. **7.** scot*eau* – triftong. **8.** Vânătorul a împuşcat *un* iepure (numeral). *Negrul* din echipa de fotbal a fost cel mai bun (substantiv). **9.** Faţă de mitocănie, atitudinea doamnei a fost *cea mai puţin dulce*. **10.** Băiatul *a fost* aspru *pedepsit* de părinţi. **11.** b. **12.** *cu aburi* – atribut substantival prepoziţional; *pe măgurile* (*în prag, spre apele, la soare*) – complement circumstanţial de loc; *căciulile* – complement direct; *îşi* – atribut pronominal dativ. **13.** P_1: *„Era o vreme ... de fier"*; P_2: *„Cântau în prag ... din cer"* – propoziţii principale, aflate în raport de coordonare prin juxtapunere. **14.** În ciuda străduinţei copilului, rezultatele problemei *ieşeau* greşite (verb capulativ).

Genul epic – NUVELA. 1. naraţiunea. **2.** genul epic (se povesteşte o întâmplare de către un narator, la persoana a III-a; la acţiune iau parte personaje). **3.** Ancuţa şi sora sa sunt în faţa altarului, alături de viitorii soţi. Un tânăr pe care Ancuţa l-a recunoscut a aruncat un zăbranic aprins pe masa cununiilor. **4.** Spre deosebire de sora sa, Ancuţa este tristă. Împrejurarea nelămurită pentru ceilalţi a scos din pieptul Ancuţei un strigăt de durere. **5.** Ancuţa şi sora sa; Stamatie şi Andronic, viitorii lor soţi; norodul. **6.** *pereche veselă şi fericită* – enumeraţie; *amăgită ... nădejde* – epitet. **7.** Sintagma sugerează suferinţa nemărginită a Ancuţei. **8.** Mijloace directe de caracterizare (de către autor – *Ancuţa, sărmana*); indirecte (prin comportament: *scoţând din pieptu-i sfărâmat un strigăt de durere*). **9.** intriga. **10.** schimbă situaţia iniţială, declanşând conflictul. **11.** portret moral. **12.** *patru cununii; patru făclii; două fiinţe*; ajută la realizarea antitezei. **13.** *românesc* – atribut adjectival; *ale curţii* – atribut substantival. **14.** trei propoziţii. **15.** Ancuţa, sărmana, – punctuaţia apoziţiei. **16.** A mâncat *tot.* – adverb. *Totul* este neschimbat. – substantiv. **17.** *erau aşezate* – predicat verbal (verb la diateza pasivă); *rămase ... neînţeleasă* – predicat nominal (verb copulativ *a rămâne* şi nume predicativ *neînţeleasă*). **18.** *plăcut* → care era plăcut. **19.** Se introduce un element de

Scanned with OKEN Scanner

relaţie şi verbul *este* – la un mod predicativ. **20.** *înfricoşător.* **21.** subiect. **22.** atribut pronominal (dativ posesiv). **23.** Fata-**i** harnică. – verb copulativ; Cartea-*i* acolo. – verb predicativ; predicat verbal; Ii! ce se întâmplă? – interjecţie, fără funcţie sintactică. **24.** căzu (pleonasm); amânduror; fermecară.

Genul epic – ROMANUL. 1. naraţiunea; **2.** epic; indici spaţiali şi temporali; personaje. **3.** indici spaţiali: *„la Cetatea Sucevei"*, *„la Iaşi"*; indici temporali: *„la alte vremuri"*, *„vremea de toamnă"*; **4.** descrierea. **5.** voievodul, Mihail Vrânceanu, spătarul; de subordonare; **6.** Voievodul se întoarce la Suceava pentru a se gândi la ameninţarea cu războiul. Voievodul îi ridică în rang pe cei vrednici de preţuire. **7.** *„inimi arse de credinţă"* – oameni devotaţi domnitorului, gata de jertfă pentru patrie. **8.** directă de către narator; **9.** romanul; mobilitate spaţio-temporală, personaje în număr mare; **10.** desfăşurarea acţiunii; **11.** personaj principal pozitiv al fragmentului; **12.** îşi manifestă recunoştinţa faţă de credinţa şi devotamentul lor; **13.** la cetatea (Sucevii); **14.** două propoziţii; **15.** virgula desparte propoziţia subordonată de regenta ei; **16.** Nu-*i* acasă – verb predicativ; **17.** *domnia sa* – nume predicativ exprimat prin pronume personal de politeţe, persoana a III-a, singular, caz nominativ; *alţi* – atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal nehotărât, gen masculin, plural, caz nominativ; **18.** *de toamnă* – care prevestea venirea toamnei; **19.** apariţia elementului de relaţie, a verbului predicativ; **20.** întorcându-se de la vânătoare; **21.** de a desfăşura – atribut verbal; **22.** pronume reflexiv, conjuncţie coordonatoare, adverb; **23.** trebuie / trebuiau; **24.** Nu ştie [1]/ dacă trebuie [2]/ să vină pe la noi [3]/.

Genul epic – structuri narative, personaje. A. 1. *ochi limpede* – limpezimea privirii sugerează liniştea şi echilibrul interior (sens figurat); *mă aflam în mare mâhnire...dragostea...se desfrunzise cu vara* – tristeţe sufletească pricinuită de pierdera iubirii, ofilite asemeni frunzelor, toamna (sens figurat); *lăutarii....-şi sticleau dinţii* – buna dispoziţie (sens figurat); **2.** *soarele bătea pieziş în hanul Ancuţei, scânteind în geamurile zăbrelite*; *Şi mă aflam în mare mâhnire, căci dragostea mea din anul acela se desfrunzise cu vara*; **3.** primul plan: *soarele... privind în juru-i*; al doilea plan: *-Domnilor şi fraţilor...*; procedeul se numeşte inserţie sau povestire în ramă; **4.** *Ascultaţi ce mi s-a întâmplat pe aceste meleaguri când eram tânăr*; **5.** Hanul Ancuţei, toamna (*soarele bătea pieziş, Ancuţa.... aţâţa focul*) ca de obicei la han se află lume multă, în frunte cu Ioniţă comisul, a cărui istorisire se lasă aşteptată; gospodarii şi cărăuşii din Ţara de Sus aşteaptă să li se umple paharele cu vin; cu toţii asistă la sosirea lui Neculai Isac; **6.** *lăutarii....-şi sticleau dinţii; un călăreţ...cu ochiu-i limpede şi albastru; noi... ne uitam la oalele goale*; **7.** Naratorul este martor al întâmplărilor de la han, o prezenţă discretă (*„noi*, gospodarii şi cărăuşii din Ţara de Sus *ne uitam*); **8.** Înlănţuirea prin juxtapunere şi prin cuvinte care asigură cursivitatea (**cum** *coborî de pe*

Scanned with OKEN Scanner

cal....); **9.** Prin adresarea directă: *-Domnilor şi fraţilor...*; **10.** *într-o toamnă ca asta; aici, la hanul Ancuţei; mama acestei Ancuţe*; **11.** *soarele bătea pieziş în hanul Ancuţei; cobzele şi scripcile încă n-aveau căutare* – atmosfera creată este caldă, însă melancolică, soarele bătând în han creându-i parcă, o aureolă legendară;
B. 1. *naraţiunea* (înşiruire de fapte prezentate de un *narator, la persoana a III-a*; acţiunea care creează *subiectul* operei literare este pusă pe seama unor *personaje* etc.);**2.** familia: mama, Ilie Moromete – tatăl (protagonistul), Niculaie – fiul, Ilinca – fiică; Tudor Bălosu – vecin; **3.** *(faţa) obosită,(şiroaie) înnegrite*; **4.** *în prag, de la câmp, la drum; abia venise de la câmp*; **5.** secvenţele narative se înlănţuie prin juxtapunere. **6.** Personajele sunt membrii unei familii în care tatăl reprezintă simbolul autorităţii, în vreme ce mama este cea care îngrijeşte ca totul să se petreacă aşa cum trebuie, robotind ziua întreagă; **7.** caracterizare directă, de către autor: *cu faţa roşie şi obosită*; caracterizare indirectă, prin fapte, comportament etc.: *toată lumea se împrăştiase lăsând-o pe mama să pregătească masa de seară*; **8.** (*gângăvi băiatul*) *fără să se uite la tatăl său*; **9.** *Moromeţii* poate fi numele unui personaj colectiv, însemnând familia lui Ilie Moromete.
Test – Genul epic. I. A. 1. Un sat, în timpul primului război mondial. **2. a)** Pe Ionică îl preocupă dorinţa de a duce la îndeplinire făgăduinţa făcută învăţătorului său, de a apăra şcoala de ororile războiului (intriga). **b)** Găsind şcoala ocupată de elevi, soldaţii îl bruschează pe micul învăţător (punctul culminant). **3.** *Caracterizarea directă*, făcută de autor: *„Nu era mai mare de doisprezece ani“*; de alte personaje *„Am nădejde mare în tine“*; *„Copiii îi dau ascultare ... şi îl iubeau pentru voioşia şi vioiciunea lui“*. *Caracterizarea indirectă*; prin comportament şi mentalitate: *„Ştia atât, că el trebuie să apere şi să scape şcoala de pângărirea duşmanilor“*. **4.** Inteligent, fire veselă şi vioaie, Ionică se bucură de încrederea dascălului său şi de dragostea şi simpatia copiilor. Prin seriozitate şi responsabilitate, prin inventivitatea cu care găseşte soluţia de a salva şcoala, el îşi depăşeşte vârsta, dovedind o maturitate precoce. **5.** metafore: *„păsările de oţel“* (avioanele); *„lumină“* – aici: dorinţă înflăcărată. **B. 6.** su-fle-tul, a-dânc, duş-mani, pi-u-i-tul. **7.** *copiii*: i_1 – terminaţia rădăcinii cuvântului; i_2 – desinenţa de plural; i_3 – articol hotărât. **8.** *diftongi*: voi*o*şia, vioiciun*ea*, l*ui*, *triftong*: iub*eau*; *hiat*: voio*şi*a, vioiciunea. **9.** *ia seama, li se luase piuitul* – locuţiuni verbale. **10.** pronume nehotărât: *toate*; adjectiv pronominal nehotărât: *fiecare*. **11.** complement indirect: *lui*; atribute adjectivale: *cei dintâi, însuşi* (lui însuşi); substantivul în cazul vocativ: *Ionică*. **12.** *înlăuntru* – adverb de loc, complement circumstanţial de loc. Călin intră *înlăuntrul* colibei (prepoziţie cu cazul genitiv). **13.** propoziţii subiective: *să apere*; *să scape şcoala de pângărirea duşmanilor*; *să o facă*. **14.** Planul i-a ieşit[1]/ cum îşi propusese[2]/
P.P. P.R.

Scanned with OKEN Scanner

II. Plan: – definiţia genului epic; trăsături;
– modul de expunere dominant – naraţiunea; dar şi celelalte;
– folosirea persoanei a III-a în naraţiune şi a timpului trecut;
– prezentarea acţiunii pe momentele subiectului;
– relaţia autor – narator – personaj; obiectivitatea.
– caracterizarea personajului principal, cu exemplificări;
– sinteză asupra trăsăturilor operei epice comentate.

Genul dramatic – COMEDIA. 1. dialogul dramatic. **2.** *vorbeşte peltic şi sâsâit* – caracterizează personajul; *Îi dă mâna. Trahanache trece lângă Zoe.* – subliniază atitudinea personajelor. **3.** genul dramatic. **4.** dialogul – principalul mod de expunere; indicaţii scenice; numele personajelor la începutul fiecărei replici. **5.** subdiviziunea unui act, marcată de intrarea / ieşirea unui personaj sau de modificarea locului / timpului acţiunii. **6.** prezentarea personajelor şi a relaţiei dintre ele; alegerile. **7.** limbajul (vezi ultima replică), indicaţiile regizorale. **8.** limbajul; confuzia între personaje. **9.** *comedia* – conflict minor; personaje hilare; acţiune veselă; final optimist. **10.** Trahanache este un personaj încet, „ticăit". **11.** Pierderea scrisorii generează conflictul operei; articolul nehotărât (**O** *scrisoare pierdută*) şi faptul că Dandanache a folosit acelaşi mijloc de parvenire ne indică faptul că scrisorile de acest tip erau o modalitate frecventă în epocă de accedere la funcţii înalte. **12.** Lipsa de caracter şi acomodarea la orice situaţie este evidenţiată şi prin folosirea acestui adjectiv pronominal posesiv. **13.** *onorabile, neicusorule.* **14.** *să recomand* – conjunctiv; *sunt* – indicativ. **15.** atribut adjectival: *nostru; toate; meu.* **16.** *cine*– subiect; *sunt încântat* – predicat nominal. **17.** a-ţi recomanda pe... **18.** punctuaţia apoziţiei. **19.** punctuaţia vocativului şi a imperativului (Cerule, deschide-te!). **20.** *rămăsesem* – verb copulativ. **21.** dată lui Dandanache. **22.** se elimină elementul de relaţie şi verbul la mod predicativ. **23.** punctele de suspensie sugerează lipsa de coerenţă în vorbire. **24.** Ai carte, ai parte. (condiţională) Vrei, nu vrei, trebuie să pleci.(concesivă).

Genul dramatic - trăsături caracteristice. 1. *Actul I, scena 3* – delimitări ale operei dramatice; prezentarea personajelor; indicaţiile regizorale; numele personajului la începutul fiecărei replici; **2.** dialogul; **3.** Naraţiunea (în indicaţiile regizorale): *apropiindu-se de Chiriţa, cochetând, sărind, în parte; Ion vine alergând din culisele din dreapta* etc. **4.** Modul de expunere folosit: dialogul (replicile se succed rapid, fără intervenţii prea ample de regie; ritmul sacadat imprimat de numirea personajelor) întreţin dinamica textului; **5.** Întrucât aceste opere sunt concepute pentru a fi jucate pe scenă, indicaţiile de regie au rolul de a transmite intenţia autorului în legătură cu punerea în scenă; **6.** *ţine, braţele, şi, sunt, de se cuvine*; autorul foloseşte forma neliterară a cuvintelor pentru a indica mediul din care provine personajul şi nivelul său de cultură; **7.** Folosirea formei neliterare a cuvintelor produce comicul de

Scanned with OKEN Scanner

limbaj, scotând în evidenţă diferenţa dintre ceea ce este cu adevărat personajul şi ceea ce pretinde a fi. Comportamentul coanei Chiriţa evidenţiază lipsa unei educaţii sănătoase, în ciuda erudiţiei pe care o pretinde (ea nu se opreşte a sări în braţele profesorului, deşi nu este sigură *de să cuvine*). **8.** Locul naratorului este luat de personaje, prin intermediul lor autorul transmiţându-şi ideile; opera dramatică este, de fapt, de aceeaşi esenţă cu opera epică, fiind însă lipsită de vorbirea povestitorului; subiectul operei dramatice are: expoziţiune, intrigă, desfăşurarea acţiunii, punct culminant, deznodământ; **9.** Coana Chiriţa, călare, strigă cu disperare Guliţă, Safta, Şarl şi Ion îi sar în ajutor. Chiriţa îi mustră că se mişcă greu, fiecare găsindu-şi, însă, câte o scuză. Şarl îi spune să sară în braţele lui, pentru că este „vurtos". Coana Chiriţa sare în braţele profesorului. **10.** Foloseşte informaţiile despre opera dramatică care însoţesc testul.

Test – Genul dramatic. I. A. 1. dialogul. **2.** Didascaliile (indicaţiile scenice) notează mimica, gesturile, atitudinea personajelor, mărind dramatismul acţiunii. **3.** comic de situaţie, de caracter, de limbaj. **4.** punctul culminant. **5.** Pentru Jupân Dumitrache, Rică este „*mă musiu*". Asocierea unui termen din vorbirea familiară, chiar de mahala, cu un franţuzism, e un exemplu de comic de limbaj şi exprimă, pe de o parte, incultura vorbitorului, pe de alta desconsideraţia faţă de cel căruia i se adresează. Chiriac îl tratează pe Rică cu acelaşi dispreţ ca şi Jupânul, numindu-l „*mațe-fripte*" (un flămând, un neisprăvit), iar pentru Ziţa pierderea lui Rică înseamnă „*asasinarea viitorului*" (comic de limbaj), pierderea fericirii.

B. 6. Du-mi-tra-che, vi-$\overset{H}{i}$-to-rul, ne-gus-tori, fur-tu-$\overset{D}{noa}$-să. **7.** *lasă-l* – cratima e semn de ortografie ce marchează rostirea într-o silabă a sfârşitului vocalic al verbului la imperativ *lasă* împreună cu pronumele personal *îl*, prin elidarea vocalei; *mațe-fripte* – cratima e semn de punctuaţie folosit în compunerea prin alăturare. **8.** al – articol posesiv (genitival); *lui* – articol hotărât; *mi* – pronume personal în dativul etic; *jupâne* – substantiv în vocativ. **9.** *nu nebuni* – predicat verbal; *mă* – complement direct; *onorabile* – nu are funcţie sintactică. **10.** „*Ce pofteşti mă, musiu?*" – propoziţie interogativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată; „*Nu da, onorabile!*" – propoziţie enunţiativă imperativă, negativă, simplă. **11.** „*să mai umble după nevestele negustorilor*" – subordonată completivă directă. **12.** *a mai umbla ...* – complement direct. **13. c) 14.** Să $\overset{S.B.}{\text{citesc}}$ [1]/ este $\overset{P.P.}{\text{pasiunea}}$ mea[2]/

II. Vezi: Varianta I – 2005

PARTEA A II-A

Vocabularul. A. I. Cuvintele sunt capabile să exprime orice sentiment. **2.** *în umbră* – metaforă; *şoapta duioasă* – epitet personificator; *lumina* – metafora etc. **3.** sens figurat. **4.** Prin cuvânt se pot exprima cele mai diverse

Scanned with OKEN Scanner

sentimente: bucurie, ură, melancolie, tristeţe. **5.** *limbă, codrului, soare, frunză, stejar* etc. **6.** *frunzătura , strălucească, neaşteptat, prelungi, răsunete, fiinţa*. **7.** exemplu: cuvânt de bază *frunză*; radical *frunz* + sufix *ătură* → cuvânt derivat *frunzătură*. **8. a)** *decât* (de + cât); *oricare* (ori + care); **b) microcosmos**; **hidrocentrală**; **policalificat**; fratricid; francofil; democraţie. **9. a)** *duioasă* – adjectiv; *dimineaţa* – adverb; *oricare* – pronume nehotărât; **b)** Vorbeşte *duios*. (adverb); *Dimineaţa* este călduţă. (substantiv); *Oricare* om iubeşte viaţa. (adjectiv pronominal nehotărât). **10.** *căzând* – gerunziu; Frunza *căzândă* pare că face un ultim semn de adio. (adjectiv). **11.** *cuvinţel, N-a rostit niciu cuvinţel de dragoste. A cuvântat, îndemnând la revoltă. cuvântător, necuvântător, cuvântat* etc. **12.** uşor – Vindecă *uşor* orice rană sufletească. (adverb); *Uşorul* şi greul, pe toate le exprimă cuvântul. (substantiv). **B. 1.** text nonliterar. **2.** cuvintele se folosesc cu sensul lor propriu; apar neologisme; există preferinţa pentru cuvintele din fondul lexical principal. **3.** definiţiile fondului lexical principal şi a masei vocabularului. **4.** *periferia limbii* – metaforă pentru masa vocabularului. **5.** conţinut = sens. **6.** cuvinte cu „sensuri multe şi variate" = *cuvinte polisemantice* (ex. *subţire* – Pânză *subţire* îi acoperea faţa. E un băiat *subţire*. Cântă *subţire*. Aţa este *subţire*.) şi *omonime* (mare) **7.** *principal*: *de căpetenie; (a) preciza*: *a arăta; frecventă*: *deasă*. **8.** *Generalul* a ordonat începerea atacului. *Noi* avem colegi simpatici. *Limbă*: Tot omul pe *limba* lui piere. *Limba* maternă este dragă oricui. Nu vorbim aceeaşi *limbă* (nu ne înţelegem). *Cuvânt*: Primul său *cuvânt* a fost „mama". Nu ascultă de *cuvântul* mamei. I-am promis că voi veni şi *cuvântul* e cuvânt. **9.** fiind un text nonliterar, sunt frecvente cuvintele monosemantice. **10.** *frecventă* – rară; Neologismele neconforme cu limba noastră sunt *trecătoare; rară*. Arhaismele au o întrebuinţare *rară*; *durabilă* – trecătoare. **11.** *periferia* – folosit în text cu sensul de „latură neîntrebuinţată a vocabularului". **12.** paronime: *familial – familiar*; *temporal – temporar*, *oral – orar*.

Test I. Vocabularul. 1. Pornind de la propria experienţă de viaţă, Ionel Teodoreanu recreează un univers imaginar propriu, în care îşi găsesc întruchiparea „poetică" cele mai înaripate vise ale copilăriei şi adolescenţei. Mânuitor recunoscut al limbajului figurat, autorul face exces de **metafore**: *haina de mătase cenuşie a somnului, lenea strugurilor copţi*; **comparaţii**: *ca într-un pod*, **epitete** (şi **inversiune**), întortocheate crizanteme, **enumeraţii** şi **repetiţii**: *o sâmbătă şi o duminică, sâmbăta şi duminica*; sunt şi **imagini vizuale**: *crizanteme portocalii scuturate de lumină* şi **olfactive**. **2.** naraţiunea, dialogul şi monologul. **3.** Metafora „haina de mătase cenuşie a somnului" sugerează starea de veghe. **4. a)** Aflat între somn şi trezie, Dănuţ urmăreşte, într-un monolog copilăresc, atenţia cu care îl înconjoară doamna Deleanu; **b)** Fericirea lui Dănuţ se risipeşte în cearta cu Monica, pe care o necăjeşte, trăgând-o de codiţe. **5.** ambiţios şi răzbunător copilăreşte faţă de Monica,

Scanned with OKEN Scanner

copilăros, chiar alintat față de doamna Deleanu. **6. cuvinte derivate**: zâmbet, (a) împodobi; **cuvinte compuse**: *altfel*, *întocmai*, **cuvinte obținute prin conversiune:** *ascuns* (adverb provenit din verb la participiu), *un rău-crescut* (adjectiv compus substantivizat prin articulare). **7.** *încordate* – format cu prefixul *în*+ cuvântul de bază *coardă*; *împodobeau* – format cu prefixul *în*, care înaintea unui cuvânt ce începe cu *b* sau *p*, devine *îm*; *podoabă* + cuvântul de bază; *înnegriră* – format cu prefixul *în* + un cuvânt de bază ce începe cu *n* (*negru*). **8.** compunere prin alăturare. **9.** Sunt articulate cu articolul nehotărât *o*. *Sâmbăta* facem curățenie. *Duminica ne odihnim.* (adverbe). **10.** *închiși*, *isprăvit*, *întortocheate*, *scuturate*. **11.** Iezișorii *țupăinzi* își urmau mamele în turmă. **12.** *a-și da seama* – a constata. Ai constatat că ai greșit? **13.** Chiar curățat, peștele a mișcat *coada*. Rochia prințesei avea o *coadă* de patru metri (trenă). Cireșile cu *cozi* atârnau la urechile fetelor. Apele au spart digul de la *coada* lacului.

Test II. Vocabularul. 1. Este un text autobiografic; are un caracter confesiv. **2.** „elemente concrete", „surse autobiografice". **3.** Comparația „arta ca o recreație după muncă" rezultă din plăcerea de a scrie, de a se relaxa în mijlocul naturii. **4.** Cenușiul, violetul etc. **5.** Originalitatea lui Bacovia constă în aceea că a selectat din natură ceea ce corespundea temperamentului său: realități și culori sumbre, deprimante. **6.** Porțile maramureșene sunt adevărate opere de *artă*. Ai o *viziune* greșită despre colega noastră. Nimic nu e *imposibil* dacă ai voință. Obiectele *concrete* se reține ușor. **7.** Valea Prahovei. **8.** *autobiografie* (prefixoide: *auto* și *bio*). Am primit *fotografia* ta. Am cumpărat ouă de la *Avicola*. Am trimis doamnei învățătoare o *telegramă* de felicitare. La ora de *biologie* folosim *microscopul*. **9.** *altă* – adjectiv pronominal nehotărât provenit din pronume nehotărât; *asupra* – prepoziție cu cazul genitiv, provenită din adverb; *necalculat* – adverb provenit din forma negativă a participiului; *cenușiul*, *violetul* – adjective substantivizate prin articulare. **10.** Cerul s-a colorat *cenușiu*, a ploaie. (adverb) **11.** *copil – copilaș*, *copilărie*, *copilăros*, *copilărește*, *copilandru*, *necopil*; **cuvinte compuse**: *copil de casă*, *copil din flori*; conversiune: vorbește *copilăros* (adverb). Nu fi *copil*! (valoare adjectivală: *naiv*). **12.** Era liniște ca într-o biserică. (comparație) Amintirea celor dragi dispăruți o păstrăm în biserica inimii. (metaforă). **13.** *întotdeauna – etern – efemer*; *sigur – cert – incert*; *a plăcea - a agrea – a nu agrea*; *cunoscută- renumită*, *celebră – anonimă*, *obscură*. **14.** Teo *privește* florile. (se uită). Nu-ți pasă cum te *privesc* ceilalți? (consideră). Te *privește* personal cum îți făurești viitorul. (răspunzi). Aceste probleme mă *privesc* numai pe mine. (mă interesează).

Test III. Vocabularul. 1. genul epic, specia basm. **2.** personaje fantastice, metamorfozări (Sfarmă-Peatră se transformă în pietricică). **3.** *și cum s-au dus, mai întâi... și apoi*; folosirea lui *și* narativ. **4. a)** Rămas la pândă, Sfarmă

Scanned with OKEN Scanner

Peatră se metamorfozează în pietricică; **b)** Fiul Iepei se duce la gura iadului; **c)** La rugămintea fiului ei, iapa îl învie pe Strâmbă-Lemne şi apoi moare. **5.** Făt-Frumos – personaj principal; Sfarmă-Peatră, Strâmbă-Lemne, Statu-palmă-barba-cot – personaje secundare; sunt personaje fabuloase. **6.** *să rămână, ia, voi, presară*. **7.** arhaism fonetic: *voiu*; regionalism morfologic: *ie*. **8.** compunere prin alăturare; *Făt* – substantiv; *Frumos* – adjectiv; *Sfarmă, Strâmbă* – verbe; *Peatră, Lemne* – substantive; *Fiul Iepei* – substantive aflate în relaţie de subordonare (*Fiul* – nominativ, *Iepei* – genitiv); *Statu* – verb; *palmă* – substantiv, *barba* – substantiv, *cot* – *substantiv*. **9.** diminutivul *pietricică* sugerează reducerea substanţială a dimensiunilor unui personaj fabulos (metamorfozarea); *frumuşelul* este folosit peiorativ (chiar antonim: *urâtul*). **10.** *nicio* – adjectiv pronominal negativ; *său* – adjectiv pronominal posesiv; *asupra* – prepoziţie cu genitivul; *deasupra* – la fel. **11.** *Niciuna* dintre colege nu a lipsit de la petrecere (pronume negativ). Testul meu e bun, *al său* e slab (pronume posesiv). Uleiul stă *deasupra*. (adverb) **12.** *masă*- **omonim polisemantic: 1)** S-a ridicat de la masă *masă*. **2)** După *masă* se odihneşte. **3)** *Masa* de prânz a fost copioasă. **1)** Cuvântul „vodă" face parte din *masa* vocabularului. Familia stă la *masă*; **2)** *Masa* corpului era redusă. **3)** O *masă* de oameni aştepta în curte. **13.** présură – pasăre migratoare: „Stigleţi, presuri, macalendri... prin tufe se alungă" (Vasile Alecsandri). Mama *presură* sare pe mâncare.; **14. omografe:** *Fíla* scrisă s-a pătat. Ofiţerul fílă un civil. În Deltă era o colonie de pelicani. Sticla de *colónie* s-a vărsat. *Úmbrele* serii se lasă peste sat. În ploaie se deschid *umbréle*; **omofone:** Fotomodelele erau *tot una* şi una. Mi-e *totuna* dacă pleci sau rămâi. *Întruna* din zile a sosit acasă fratele. Plouă *într-una*.

Fonetica. 1. text literar. **2.** limbaj figurat; realitate transfigurată. **3.** *freamăt uşor* – epitet; *şoaptă ... şuier* – aliteraţie. **4.** frecvenţa verbelor, juxtapunerea conferă caracter sacadat enunţului. **5.** apoi, dintâi, picioare. **6.** apoi (**o** – vocală; **i** – semivocală); dintâi (**â** – vocală; **i** – semivocală); picioare (**o** – semivocală; **a** – vocală). **7.** *suci* – 4 litere, patru sunete; *ciuli* – 5 litere, patru sunete; *închipuiai* – zece litere, nouă sunete; *picioare* – opt litere, şapte sunete. **8.** şoricioaică. **9.** ascultă – ascultă; mişcă – mişcă; se schimbă timpul verbelor. **10.** veselă – veselă; acele – acele; torturi – torturi. **11.** *s – ş* – se creează impresia de şuierare, care stă la baza unei atmosfere misterioase. **12.** asonanţa: „Argint e pe ape şi aur în aer."; „Lacul codrilor albastru / Nuferi galbeni îl încarcă." – M. Eminescu; aliteraţia: „Vâjâind ca vijelia şi ca plesnetul de ploaie" – M. Eminescu; „... şi zalele-i zurzuie crunte" – G. Coşbuc.

Test I Fonetica. 1.c. 2. predomină naraţiunea: prezenţa verbelor la timpul prezent exprimă acţiuni succesive (*pipăie, tremură, iese*); folosirea persoanei a III-a a verbelor şi pronumelor (*a ei*, mâna-*i*). **3.b. 4.** Sculptorul concentrează în opera de artă durerile trecutului, generalizând astfel propriile sale trăiri. **5.** Strofa are 6 versuri (sextină), măsura versurilor: 16 silabe; rima: variată;

Scanned with OKEN Scanner

ritmul trohaic. **6.** daltă, iarnă. **7. a)** sub, de-al; **b)** dalta-i, printre; **c)** petrece, însoțită. **8.b. 9.** diftong: *pipăie*; triftong: *gândirea-i*; *chilie* – hiat. **10, 11. a)** tre-mu-ră, te-me-ra-ră (o consoană între vocale trece la silaba următoare; **b)** plân-să, cân-tat (două consoane aflate între vocale se despart; *excepție* dacă a doua consoană este *r* sau *l*, ambele consoane trec la silaba următoare); pia-tra, su-flă; **c)** mân-dre, în-treg (din trei sau mai multe consoane intervocalice, prima rămâne la o silabă, celelalte trec la silaba următoare; *excepție*: despărțirea se face între ultima și penultima consoană la grupurile: *nct, ncț, mpt, ncș, rtg, stm, lpt*) sculp-tor. **12.** Despărțirea în silabe a cuvintelor compuse și a cuvintelor formate cu prefixe se face ținându-se cont de elementele alcătuitoare: mia-ză-noap-tea; în-moa-ie. **13.** *chilie* – 6 litere, 5 sunete; *rece* – 4 litere, 4 sunete; *gheață* – 6 litere, 4 sunete; *vocea-i* – 6 litere, 5 sunete. **14. b)** *durere – ncremenită* – 7 silabe; *dându-le* – 3 silabe.

Test II. Fonetica. 1. Text literar. **2.** descrierea, realizată prin figuri de stil, preponderența substantivelor și adjectivelor, imagini vizuale etc. **3.** propozițiile eliptice folosite în descriere înlesnesc enumerațiile (aici). **4.** epitete: *sprinten multicolore, neastâmpăr aerian*; metafore: *luna cireșelor, umbra genelor negre*; comparație: *ca lotușii pe ape*. **5.** *animate în soare, cer și vânt* – metafora sugerează detașarea, o stare de imponderabilitate caracteristică tinereții. **6.** *cireșe* – 6 litere, 6 sunete; *mănunchi* – 8 litere, 7 silabe; *rochii* – 6 litere, 4 sunete; *același* 7 litere, 7 sunete. **7.** în interiorul cuvântului se scrie *â*; la începutul și sfârșitul cuvântului se folosește *î* (și în cuvinte derivate cu prefix, ale căror cuvinte de bază încep cu *î*: *neîntors*). **8.** câmpenești, acélași, mănúnchi, elástic. Accentul cade pe penultima sau pe antepenultima silabă. **9.** *diftongi*: soare, vii; *triftongi*: părеau, unde-au; *hiat*: prietene, aerian. **10.** ne-gre, mă-nunchi, câm-pe-nești, mul-ti-co-lo-re, răs-toar-ne (regulile și excepțiile – la exercițiile 10, 11, 12 (Test I. Fonetica). **11.** Ácele ceasornicului sunt fosforescente. **12.** Focul *duduí* în sobă. Trec două *dudúi* elegante. N-au mai rămas *căi* de acces terestre neinundate. Copilul se *căi* pentru că și-a mințit părinții. Trage două drepte *paraléle*. Acum numărăm mai ușor *parálele*. **13.** fenomén, regizór, profesór, satíră, gíngaș, spléndid. **14.** Aliterația vocalelor i, î (â) sugerează o atmosferă romantică, tinerească, veselă (avem și onomatopeea *cling-cling*).

Test Vocabularul și fonetica. 1. narațiunea; **2.** mi-am (*a* – vocală); seama (*a* – vocală). **3.** *înfricoșătoare* – derivare parasintetică; *cei ce* – compunere; *acest* – conversiune. **4.** luptă – bătălie; amănunt – detaliu; speranță – nădejde; grav – puternic. **5.** mereu – rar; înainte – înapoi; moarte – viață; a (se) prăbuși – a se înălța. **6.** *pas, luptă,om, înainte, jos* etc. **7.** *ex-hi-bi-ții, (a) salva*. **8.** sen/ti/men/tul; ex/hi/bi/ții; frac/turi; a/run/că. **9.** *om* – omenie; neom; omuleț; neomenos. **10.** narațiunea se face la persoana I deoarece naratorul este și personaj. **11.** *pas – Pasul* Craiului este un adevărat monument al naturii. Am făcut un

Scanned with OKEN Scanner

pas spre prăpastie. *cap* – a-i veni mintea la cap; a-şi face de cap. **12.** *mi-am dat seama* – am înţeles; *a sta înainte* – a se opune. **13.** *luptă* – viaţă. **14.** luptă – luptă; aruncă – aruncă; se schimbă timpul verbelor, valoarea gramaticală. **15.** Viaţa ne oferă multe provocări. **16.** *prăpastie întunecoasă şi fără fund* – încercare, probă. **17.** *grav* – Are o voce *gravă*. S-a îmboltăvit *grav*. Mihai este întotdeauna *grav*. **18.** Sufletul doare ca o *fractură* deschisă. *Circul* vieţii ne-a fascinat pe toţi. **19.** viaţa, încercări, curaj, credinţă. **20.** alegoria. **21.** *luptă, speranţă, credinţă.*

Sintaxa propoziţiei şi frazei. Incidenţa. 1. a) P_1 – ***ce vrei*** – propoziţie principală, interogativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată; P_2 – ***să faci*** *aici, măi omule* – secundară, la fel; P_3 – *da* ***nu vezi?*** – simplă, la fel; P_4 – ***stăi,*** *mă!* – principală, enunţiativă imperativă, afirmativă, simplă; P_5 – ***nu te-apuca*** *de năzbâtii* – principală, enunţiativă imperativă, negativă, dezvoltată; *iazul, lacul şi pădurea de pe-aici* ***sunt ale noastre*** – principală, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată. **b)** P_1 – ***izbucneam în râs*** *... cârlionţat* – principală, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată; P_2 – ***închideam*** *ochii* – la fel; P_3 ***schimbam*** *cursul vorbelor* – la fel; P_4 – *moş Creangă, ...* ***dă-mi dumneatale*** *niţel dereluş sub sanie* - principală, enunţiativă, imperativă, afirmativă, dezvoltată; P_5 – ***ziceam*** – principală incidentă, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă; P_6 – ***dă***-mi mereu câte-o poveste – la fel cu P_4; P_7 – ***dă-mi-l*** *pe Harap... Prepeleac*; P_8 – ***pune-l*** *pe Ivan Turbincă*; P_9 – ***să-l taie...*** *Danciu* – secundară; P_{10} – ***du-mă...*** *la Humuleşti!* – toate la fel cu P_4, exclamative. **2. a)** P_1 – *Tu* ***eşti*** *Mircea?* – principală, interogativă propriu-zisă, afirmativă, simplă; P_2 – *Da-mpărate!* – principală, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, simplă, exclamativă; P_3 – ***am venit*** – la fel cu P_2; P_4 – ***să*** *mi-te-nchini* – secundară, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată, exclamativă; P_5 – *De nu* – secundară, enunţiativă propriu-zisă, negativă, simplă; P_6 – ***schimb*** *a ta coroană... spini* – principală, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată. Elemente de relaţie: ***să*** – conjuncţie subordonatoare; ***de*** – conjuncţie subordonatoare. **b)** *predicate*: ***să fiu un preot, rupeam capul, aş fi pierit, nu ... aş fi văzut, aş fi avut***; *elemente de relaţie*: ***decât să, de*** – subordonatoare; ***şi*** – coordonatoare copulativă. Continuă... . **3. a)** P_1 – *Pe când* ***eram copil*** – subordonată lui P_6, introdusă prin adverbul relativ cu prepoziţie; P_2 – *şi* ***înseram*** *... pe buze*; P_3 – *şi* ***îngenunchiam...*** *Dumnezeu* – subordonate lui P_5, coordonate cu P_1, introduse prin conjuncţia coordonatoare copulativă ***şi***; P_4 – *ca să* ***mă rog...*** *culcare* – secundară, subordonată lui P_3, element de relaţie: conjuncţia compusă subordonatoare: ***ca să***; P_5 – izbucneam în râs – principală. **b)** *predicate*: ***se lumină, vede, trăieşte, treieră, se pierde***; *elemente de relaţie subordonatoare*: ***când, până unde*** (adverbe), ***ce, care*** (pronume), ***că*** (conjuncţie simplă). Continuă. **4. a)** P_1 – ***Hai,*** *Petrică* – principală,

Scanned with OKEN Scanner

coordonată prin juxtapunere cu P_2: ***continuăm** la masă*: P_3 – *domnul Petrini **nu are gândul**... ca tine* – principală, coordonată prin juxtapunere cu P_1 şi P_2; P_4 – *ci i **se profilează**... împănat* – principală, coordonată cu P_1, P_2. P_3 prin conjuncţia adversativă ***ci***; P_5 – *care **sunt gata*** – subordonată lui P_4, introdusă prin pronumele relativ ***care***; P_6 – ***poftiţi** la masă!*- principală independentă; ***zise** ea întrerupându-l* – propoziţie incidentă; ***văd** eu-* la fel; ***probabil*** – cuvânt incident (propoziţiile incidente se pot numerota, dar nu intră în schema frazei). **b)** *cuvinte, construcţii incidente: **de pildă**, **şi ca de o enormitate**, **spre mirarea mea**, **pe deasupra***: frază incidentă: ***îl dansa cu surâsuri... cu cifre***. **5. a)** ***zise ea*** – între virgule; ***şi pe urmă*** – urmat de virgulă; ***dacă îmi amintesc bine*** (cu aspect de subordonată, prin conjuncţia ***dacă***, izolată prin virgule de restul enunţului); ***cum i se spune acum*** – propoziţie incidentă, cu aspect de subordonată, prin adverbul relativ *cum*, izolată prin virgule. **b)** ***căci aşa îl chema*** – izolată prin paranteze; aspect de subordonată prin conjuncţia subordonatoare ***căci***; ***în general*** – între virgule; ***hm!*** între două puncte şi semnul exclamării.

Test. Sintaxa propoziţiei şi frazei. Incidenţa. 1. genul epic. **2.** naratorul e şi personaj; un alt personaj feminin (pe nume Suzzi), predomină naraţiunea etc. **3.** naraţiunea şi dialogul. **4.** Marin Preda este un mare scriitor care este atent la ceea ce spune şi mai puţin la felul cum spune „Forţa cuvântului îl împinge la literatură şi îl face scriitor" (Eugen Simion). **5.** ***se opri**, **îşi dădu seama**, **era pe punctul**, **să spună**, **cum sunt**, **n-...încânta**, **n-avea chef**, **spusesem**, **citise**, **ar fi însemnat**, **să rezume**, **ar fi stricat plăcerea**, **resimţise***. **6.** conjuncţii coordonatoare: *şi, sau* (repetate); conjuncţii subordonatoare: *că, să* (repetate); pronume relativ: *pe care*; adverb relativ: *cum*; pronume relative compuse: (*în*) ceea ce. **8. a)** *şi aici se opri*; **b)** *sau n-avea chef*; **c)** *ceea ce iarăşi i-ar fi stricat plăcerea.* **9.** *deodată auzii dincolo un hohot de râs* – principală, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată; *De ce râzi?* – principală independentă, interogativă propriu-zisă, afirmativă, simplă. **10. a)** De ce n-ai râde? **b)** Râzi de mine. **c)** Nu râde de alţii! **11.** propoziţie incidentă: *o întrebai cu blândeţe*; fraze incidente: (*să-i zicem, în realitate cu o dorinţă... bine veselia*): (*să-i zicem, în realitate cu îngrijorare ... câteva file*); *lucru care n-o mai încânta* (se subînţelege predicatul: *era* (verb copulativ) + *lucru* (nume predicativ). **12.** între virgule, între paranteze. **13.** *auzii* – este forma corectă de perfect simplu, persoana I singular (la persoana a III-a – *auzi*). **14.** *cum sunt* – predicat nominal, format din verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, indicativ prezent, persoana a III-a, plural, precedat de numele predicativ *cum* – adverb relativ de mod; *oamenii* – subiect, substantiv comun, simplu, masculin, plural, nominativ, articol hotărât *i*.

Predicatul – 1. predicate verbale: evitase, iată, ar fi dorit, urmărisem, cunoşteam, va face, va tăcea, nu ştiu, simţeam, explodă, antrena, influenţa,

Scanned with OKEN Scanner

erau acompaniate, se organizară, avusesem, era, stârnise, aş fi fost paraşutat (de cineva), e planificată; **predicate nominale**: *aş fi fost în stare, părea o furtună, părea* (predicat nominal incomplet), e neajutorat, erau ritmice, uniforme, sunt nerăbdători. **2.** *evitase* – predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, tranzitiv, mod indicativ, timp mai mult ca perfectul, persoana a III-a, număr singular; *iată* – predicat verbal exprimat prin interjecţie predicativă, la fel ca predicatul *evitase* se analizează şi: *urmărisem, şi-ar fi dorit, cunoşteam, va face, va tăcea, nu ştiu, simţeam, explodă, antrena, influenţa, se organizară, avusesem, era, stârnise; erau acompaniate* – predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza pasivă, intranzitiv, mod indicativ, timp imperfect, persoana a III-a, număr plural; la fel se analizează: *ar fi fost paraşutat, e planificată; ar fi fost în stare* – predicat nominal exprimat prin verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, mod condiţional optativ, timp perfect, persoana a III-a, număr singular, nume predicativ exprimat prin locuţiune adjectivală; la fel cu *ar fi fost în stare* se analizează şi celelalte predicate nominale. Continuă tu! **3. predicate nominale**: *nu însemna nimic, devenisem un obiect, devenise de nepătruns, păreau luminaţi, se făcea ghem, e nemaipomenită, de speriat, nelimitată, este o plagă, este o rană.* **4.** *fusesem surprins, ar fi fost înecată, sunt legat, fusese împinsă; fusesem surprins* – predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza pasivă, intranzitiv, mod indicativ, timp mai mult ca perfectul, persoana a III-a, numărul singular; *ar fi fost înecată* – predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza pasivă, intranzitiv, mod condiţional optativ, timp perfect, persoana a III-a, număr singular; *sunt legat* – predicat verbal exprimat prin verb predicativ, conjugarea I, diateza pasivă, intranzitiv, mod indicativ, timp prezent, persoana a III-a, număr singular etc. **5. a)** *Se aude* ploaia bătând în fereastră. El *este tăcut, timid şi politicos.* **b)** *A luat-o la sănătoasa* spre casă. O dată cu trecerea timpului amintirea *devine părere de rău.* **c)** Lecţia *este ştiută* de elevi. *E bine* să-ţi înveţi lecţiile zilnic. **d)** *Fireşte* că ai greşit. Câmpul *este înverzit.*

Propoziţia subordonată predicativă – 1. a) să merg înainte orb, insensibil, mânat de o forţă neînţeleasă, fantastică; **b)** că arăt altfel, sobru, tăcut, poate puţin îngâmfat; că încerc; **c)** că face parte dintr-un ritual; **d)** să sfârşesc cât mai repede cartea, să scap de obsesia aceasta, să devin din nou liber, tânăr, sănătos. **2. a)** a merge înainte orb, insensibil...; **b)** felul de a arăta altfel sobru, tăcut...; **c)** de a încerca; de a sfârşi cât mai repede cartea, de a scăpa de obsesia aceasta, de a deveni din nou liber, tânăr, sănătos...; **3. a)** (înseamnă) *a şti* → să ştii; înţelepciune. **b)** (păreau) *prea mari şi prea triste* → că sunt prea mari şi prea triste; **c)** (să mă fac) *ofiţer* → ceea ce-mi doream, adică ofiţer; (a însemnat) *zorile* că s-au ivit zorile; **d)** (a devenit)

Scanned with OKEN Scanner

omenesc → ca şi cum ar fi aparţinut oamenilor; **4. a)** Întrebarea este *dacă* va veni. **b)** Întrebarea rămâne *cine* va veni la noi. **c)** Problema era *pentru care* sunt florile. **d)** Întrebarea era *ale căruia* erau cărţile.

Test – Predicatul. 1. predicate verbale: se ferea, să nu ajungă. **2.** *să fie bine* – predicat nominal exprimat prin verbul copulativ *a fi*, conjugarea a IV-a, diateza activă, intranzitiv, mod conjunctiv, timp prezent, persoana a III-a, număr singular şi nume predicativ exprimat prin adverb de mod simplu. **3.** *să fie bine cu toată lumea, să nu jignească pe nimeni, şi astfel să se strecoare mai bine prin viaţa asta plină de dureri.* **4.** a fi bine cu toată lumea, a nu jigni pe nimeni şi a se strecura mai bine prin viaţa asta plină de dureri. **5.** Râvna lui rămânea. **6.** bine → cum se poate mai bine. **7.** Problema era *dacă* vor rămâne la noi peste noapte. Dorinţa profesorilor este *ca* toţi elevii *să* reuşească în viaţă. **8.** Virgula desparte subordonate de acelaşi fel realizând coordonarea prin juxtapunere. **9.** Să fie bine cu toată lumea, să nu jignească pe nimeni... şi să... era râvna lui. Propoziţiile subordonate nu mai sunt predicative. **10.** Cum nu ne aşteptam. **11.** naraţiunea. **12.** Herdelea. **13.** genul epic; personaje. **14.** pentru că soarta îi hărărzise necazuri multe şi avea nevoie de bunăvoinţa tuturor.

Subiectul – 1.a) *Mila şi consolarea* – subiect multiplu; *ultimul* – subiect simplu; *care* – subiect simplu; **b)** *dor, sete* – subiecte simple; **c)** *ai mei, multe* – subiecte simple; **d)** *fiecare, cui, pomi* – subiecte simple; **2. a)** *mila şi consolarea* – subiect multiplu exprimat prin substantive comune simple, gen feminin, număr singular, caz nominativ, articol hotărât „a"; *ultimul* – subiect simplu exprimat prin substantiv comun simplu, gen masculin, număr singular, caz nominativ; *care* – subiect simplu exprimat prin pronume relativ, caz nominativ; **b)** *dor, sete* – subiecte simple exprimate prin substantive; **c)** *ai mei* – subiect simplu exprimat prin pronume posesiv, un posesor, mai multe obiecte posedate, persoana I, caz nominativ; *multe* – subiect, pronume nehotărât, feminin, plural, nominativ; **d)** *cui* – subiect simplu exprimat prin pronume relativ, cazul dativ. **3. a)** B; **b)** B; **c)** B; **d)** A. **4. a)** *Eu, tu şi el* suntem colegi. *Aducerile-aminte* sunt păreri de rău. **b)** *Amândoi* citesc cartea. *A şti, a vrea şi a reuşi* înseamnă a avea succes. **c)** *Ai mei* sunt plecaţi. *Ai casei* sunt plecaţi. **d)** dau premii *cui* le cere. A venit *la lume*. **5. a)** neexprimat (subînţeles); **b)** exprimat (multiplu); **c)** nedeterminat; **d)** propoziţii fără subiect.

Propoziţia subordonată subiectivă – 1. a) că a fost o jale retroactivă; să fii prieten cu Nae Gheorghidiu decât duşman; că era foarte temut ca «gură rea». **b)** să vorbesc oricând despre frânghii; cine crede; **c)** el să ştie; că şi trunchii vecinici poartă suflete sub coajă; **d)** să fiu sfâşiat de un buldog; să-mi recunosc greşeala, şi să-mi spun, să o iau de la capăt. **2. a)** existenţa stării de jale..., a fi prieten cu Nae Gheorghidiu..., temerea de a fi «gură rea»; **b)** a vorbi, credulul; **c)** a şti purtatul sufletelor sub coaja ...; **d)** a fi sfâşiat... a-mi recunoaşte greşeala şi a-mi spune; a o lua de la capăt; **3.** Cine e tânăr; **b)** Să

Scanned with OKEN Scanner

ai..., să-ţi dai seama..., să trăieşti...; **c)** să scrii; **d)** să spui; **4. a)** se părea că are plete peste umeri; **c)** înseamnă cine înţelege o carte.

Test – Subiectul şi propoziţia subiectivă. – 1. *băietul, cartea.* **2.** *cartea* – subiect simplu exprimat prin substantiv comun, gen feminin, număr singular, caz nominativ, articol hotărât *a*. **3.** *să ştie că băietul tău oleacă de carte nu numaidecât pentru popie.* **4.** *a şti şi băietul tău oleacă de carte.* **5.** *eu* → cel ce sunt; *cineva* → oricine ar fi. **6.** trebuie. **7.** *Oricine* vine la noi[1]/ nu pleacă de aici cu mâna goală.[2]/ *Oricare* va veni[1]/ nu va rezolva problema[2]/. **8.** Subiectiva precedă regenta. **9.** Să ştie şi băietul tău oleacă de carte nu-i rău. Nu se produc modificări decât de topică. **10.** *să nu fie, să fie cineva de tot bou.* **11.** dialogul. **12.** lui Ştefan, tatăl povestitorului. **13.** epic; personaje. **14.** *Eu să nu fi ştiut a ceti de mult aş fi înnebunit, câte am avut pe capul meu.*

Predicatul, subiectul şi propoziţiile predicativă şi subiectivă

1. Text literar. **2.** Figuri de stil, propoziţii exclamative şi interogative. **3. epitet**: *viaţă cheltuită fără saţiu*; *tinereţe energică*; **metaforă**: *amurgul (vieţii)*; **comparaţie**: *cât pepenii*. **4.** epitetul *diamantine* sugerează valoarea, strălucirea unor lecţii cu un mare potenţial formativ. **5.** *A găsi e, adesea, o chestiune de timp* ar avea ca echivalent proverbul: Omul, cât trăieşte, învaţă... **6. subiecte**: *linia, bătrâneţea, a cârti, eu, o viaţă*; **predicate:** *limpede e, să fie jegul, înseamnă a nu fi trăit, cred, nu înseamnă frivolitate ci tinereţe.* **7.** *linia* – subiect, substantiv comun, simplu, feminin, singular, nominativ, articol hotărât ***a***; la fel: *bătrâneţea, o viaţă* (articol nehotărât ***o***); *a cârti* – subiect, verb, conjugarea a IV-a, diateza activă, infinitiv prezent; *eu*- subiect, pronume personal, persoana I, singular, nominativ; *limpede e* – predicat nominal, verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, indicativ, prezent, persoana a III-a, singular, precedat de numele predicativ / adjectiv variabil, cu o terminaţie şi două forme flexionare, grad pozitiv, se acordă în gen, număr şi caz cu subiectul *linia*; *înseamnă a nu fi trăit* – predicat nominal / verb copulativ, conjugarea I, diateza activă, indicativ prezent, persoana a III-a, singular şi numele predicativ verb la diateza activă, infinitiv perfect, forma negativă. *cred* – predicat verbal. Continuă... . **8. propoziţii subiective**: *să găseşti*; *că în şcoală nu se mai ţin... aproapelui.* **9.** a găsi. **10, 11.** Să cârteşti[1]/ înseamnă[2]/ să nu-ţi fi trăit timpul[3]/ SB-PP-PR. **12. a)** predicat verbal, verb predicativ, **b)** predicat verbal, verb impersonal; verb auxiliar; **c)** predicat verbal, verb auxiliar (diateza pasivă). **13.** Ce ţi-ai propus[1]/ rămâne[2]/ să înfăptuieşti[3]. **14. a)** E bine[1]/ cum gândeşti; **b)** Vremea a devenit[1]/ cum n-a mai fost demult.

Atributul – 1. a) *cu nuntaşi* – atribut substantival prepoziţional; *Bistriţei* – atribut substantival genitival; *cu capetele* – atribut substantival prepoziţional; *înflorite* – atribut adjectival; **b)** *străini*– atribut adjectival; *de sus* – atribut adverbial; *de la urechile* – atribut substantival prepoziţional; *cailor* – atribut genitival; *fâlfâind* – atribut verbal; **c)** *fumegânde* – atribut adjectival; *adânc* –

Scanned with OKEN Scanner

atribut adjectival; *aeriene* – atribut adjectival; *din dreapta noastră* – atribut adjectival; *frământate* – atribut adjectival; *adânci* – atribut adjectival; *de valuri* – atribut substantival prepoziţional; *încremenite* – atribut adjectival; *ţesută*, *imensă*, *roşietice* – atribute adjectivale; **d)** *din Alăuteşti* – atribut substantival prepoziţional; *-i* – atribut pronominal; *sură* – atribut adjectival; *lui* – atribut pronominal; *sprâncenelor* – atribut substantival genitival. **2. a)** *cu nuntaşi* – atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv comun simplu, gen masculin, număr plural, caz acuzativ precedat de prepoziţia simplă „cu", nearticulat; *Bistriţei* – atribut substantival genitival exprimat prin substantiv propriu, cu formă pentru feminin, singular, caz genitiv, articol hotărât „i"; *cu capetele* – atribut substantival prepoziţional exprimat prin substantiv comun simplu, gen neutru, număr plural, caz acuzativ, precedat de prepoziţia simplă „cu", articol hotărât „le"; *înflorite* – atribut adjectival exprimat prin adjectiv provenit din verb la participiu, variabil cu două terminaţii şi patru forme flexionare, gen neutru, număr plural, caz acuzativ, grad pozitiv; continuă tu! **3. a)** *despre aceştia* – atribut pronominal prepoziţional; *a cărui* – atribut pronominal genitival; **b)** *pentru ai tăi* – atribut pronominal prepoziţional; *ale căror* – atribut pronominal genitival; **c)** *şi* – atribut pronominal; **d)** *-ţi* – atribut pronominal; **4. a)** Cărţile *elevului* sunt îngrijite. Grădina *din faţa casei* avea flori minunate. Cărţile *acestea* sunt îngrijite.; **b)** Efortul *graţie muncii* este recompensat. Efortul *de a scrie* trebuie răsplătit. **c)** Cu mâna *tremurând* l-a mângâiat uşor. *Cu mâna-i tremurândă* l-a mângâiat uşor. **d)** *Îşi* spălă mâinile înainte de masă. Cartea pentru aceştia, adică *pentru Dan şi pentru Ioana*, este nouă.

Propoziţia subordonată atributivă – 1. a) care vorbea, cu care vorbea despre lăzi; **b)** că am îmbătrânit; şi că părul mi-e alb de supărare; **c)** când am împlinit nouăzeci şi nouă de ani; ce întâlnim în cale; **d)** de unde trăsese; pe unde trecuse mistreţul; unde sta Virgil. **2. a)** vorbitor, din vorba despre lăzi; **b)** îmbătrânirii; albirii părului; **c)** împlinirii a nouăzeci şi nouă de ani; **d)** tragerii, trecerii mistreţului; şederii lui Virgil. **3. a)** *natală* → unde / în care te-ai născut; *oamenilor* → celor ce sunt oameni; *aparte* → ce n-are egal; **b)** *de pe masa* – care este pe masa; *mea* – care îmi aparţine; **c)** *de a avea* → ca să ai; *acumulării* → ca să acumulezi; *important* → care este important; **d)** *de cusut* → cu care coşi; *lăcrimând* – care erau scăldaţi în lacrimi; *de altădată* – care erau din alte timpuri. **4. a)** Cunosc omul *pe care* l-ai întâlnit. **b)** Întrebarea *dacă* vine este pe buzele tuturor. **c)** Casa *unde locuieşti* are o înfăţişare modernă. **d)** Personajele cărora le datorezi respectul sunt în primul rând, părinţii.

Test I – Atributul şi propoziţia subordonată atributivă – 1. său, de a sluji. **2.** *spiritului* –atribut substantival genitival exprimat prin substantiv comun simplu, gen neutru, număr singular, caz genitiv, articol hotărât *lui*.

Scanned with OKEN Scanner

3. *a cărei valoare nu o putem aprecia decât închipuindu-ne.* **4.** cu o valoare inestimabilă. **5.** *său* → care este al său; *dăruit* → care este dăruit. **6.** unul / cineva. **7.** Modul[1]/ *cum* priveşti viaţa[2]/ nu este îmbucurător.[1]/ În locul[1]/ *unde* a existat casa sa natală[2]/ astăzi s-a ridicat un monument. **8.** Virgula marchează explicaţia suplimentară pe care o aduce propoziţia atributivă. **9.** Propoziţia AT. care exprimă identificarea sau calificarea nu se desparte prin virgulă de elementul regent, ci propoziţia atributivă explicativă **10.** Mi-a plăcut modul[1]/ în care ai abordat problema[2]/, dorinţa-ţi nestăvilită[1]/ de care ai dat dovadă[3]/ şi temerea[1]/ că totul poate fi zadarnic.[4]/ **11.** devotament dăruit cauzelor bune şi pasiune dezinteresată de a sluji. **12.** epic. **13.** personaj. **14.** persoana a III-a.

Test II. Atributul şi propoziţia atributivă. 1.a) text literar. **2.** folosirea descrierii literare şi a figurilor de stil. **3. comparaţie**: *ca o persecuţie a zilelor uitate-n dealul toamnelor*; **metaforă**: *o scânteie albă...* . **4.** metafora *o scânteie albă...* sugerează visele şi idealurile strălucite ale tinereţii. **5.** preponderenţa substantivelor şi adjectivelor, figurilor de stil, a imaginilor vizuale. **6. atribute substantivale**: a) **apoziţionale**: *fiinţă de brânduşi albastre* (apoziţie dezvoltată); **b) genitivale**: *ai zăpezii, a... amăgiri, a zilelor, toamnelor, Bucureştilor, adolescenţei*; c) **prepoziţionale**: *din Braşov, de ninsoare, de brânduşi*; **atribute adjectivale**. *cele minunate, desenate, albă, toate, toată, agresivă, nesfârşitei, albastre, frumoasă, uitate*; **atribut pronominal**: *lor*. **7.** *atributele substantivale* se exprimă prin substantive în: **a)** *nominativ*; **b)** *genitiv*; **c)** *acuzativ cu prepoziţii*; *atributele adjectivale* se exprimă prin *adjective propriu-zise*(albă, agresivă, albastre, frumoasă); *adjective provenite din verbe la participiu* (cele minunate, desenate, nesfârşite (participiu – formă negativă), uitate; *adjective pronominale* (toate, toată); *atributul pronominal* – pronume personal. **8.** adverb – În chipul *senin* găseşti sinceritatea (adjectiv, atribut adjectival). **9.** *adolescenţei* – când devii adolescent (atributivă). **10.** *după care vor fugi toată viaţa.* **11.** după care vor fugi toată viaţa – râvnită toată viaţa. **12.** Toţi[1]/ care au participat[2]/ au primit[2]/ premii[1]/. Au eliberat patru[1]/ pe care i-au găsit nevinovaţi. [2]/ **13. a)** Acesta este omul[1]/ care-mi inspiră încredere[2]/. Părinţii[1]/ ai căror copii fac greutăţi[2]/ vor fi chemaţi la şcoală[1]/; *care* – subiect; *ai căror* – atribut pronominal.

Complementul direct – 1. a) *ne-*; **b)** *Hupa-ţupa, hupa-ţupa, hop!*; **c)** *vorbă, fata, o, face, nimic*; **d)** *ochii, venind*; **2. a)** *ne* – complement direct exprimat prin pronume personal, persoana I, număr plural, caz acuzativ, forma neaccentuată. **b)** *Hupa-ţupa, hupa-ţupa, hop!* – complemente directe exprimate prin interjecţii compuse (simplă). **c)** *vorbă* – complement direct exprimat prin substantiv comun simplu, gen feminin, număr singular, caz acuzativ, nearticulat; *face* – complement direct exprimat prin verb predicativ, conjugarea a III-a, diateza activă, mod infinitiv, timp prezent; *nimic* –

Scanned with OKEN Scanner

complement direct exprimat prin pronume negativ invariabil, caz acuzativ; Continuă tu! **3. a)** complement direct, complement direct; **b)** complemente directe; **c)** subiect, complement direct; **d)** subiect, complement direct. **4. a)** I-am întâlnit *pe ai mei*. N-am văzut *pe nimeni* la noi. **c)** *Pe cine* ai întâlnit? **d)** Nu ştiu pe cine ai întâlnit.

Propoziţia completivă directă – 1. a) *unde* să se retragă, *să* simtă buzele ei pe obraz; ceea ce spun oamenii despre mine; **b)** cine eşti, de unde vii, şi încotro te duci; **c)** că nu se vor îneca; **d)** râia căprească ... că s-a prins. **2. a)** *loc* de retragere, *a-i simţi* buzele; *spusele* oamenilor; **b)** identitatea ta locul de baştină şi destinaţia plecării tale; **c)** faptul de a nu se îneca; **d)** prinderea râiei căpreşti de mine. **3. a)** cum susură apele, cum murmură pădurea şi cum glăsuieşte tainic depărtarea; **b)** să vină la noi ...; **c)** că este suspicios de ceea ce era ascuns; **4. a)** Nu ştiu *dacă* voi veni.; **b)** Vei afla *cum* vei proceda. **c)** Mi-a spus *ceea ce* ştiam. **d)** Primesc *orice* lucru îmi dai.

Test – Complementul direct şi completiva directă. 1. *încercările, le.* **2.** *încercările* – complement direct exprimat prin substantiv comun, gen feminin, număr plural, caz acuzativ, articol hotărât *le*; *le* – complement direct exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, gen feminin, număr plural, forma neaccentuată. **3.** *o călătorie* – să călătorească. **4.** am băgat de seamă că ... **5.** *că iubirile sunt trecătoare că trebuie; ce găsisem după patru ore... .* **6.** *că iubirile* – efemeritatea iubirilor; *că trebuie* – necesitatea; *ce găsisem* – rezultatul. **7.** Neştiind[1]/ că vei veni[2]/ am plecat mai devreme.[1]/ A şti[1]/ că ai greşit[2]/ înseamnă a-ţi recunoaşte erorile.[1]/. **8.** Nu se desparte prin virgulă de regentă. **9.** Doar la nivelul intonaţiei. **10.** exemplul al II-lea. **11.** la persoana I. **12.** genul epic. **13.** personajele. **14.** să noteze încercările prin care a trecut, haosul de gânduri etc.

Complementul indirect – 1. a) de altceva, de el, -i; **b)** lui Gogu Ionescu, la Baloteanu, cu o cuirasă, împotriva ... consolărilor, -mi, de tânărul, îi, *pe la mine*; **c)** în Iehova, în Buda – Sakya – Muni, în viaţă, în moarte, în stingere. **2. a)** *de altceva* – complement indirect exprimat prin pronume nehotărât, caz acuzativ precedat de prepoziţia simplă „de"; *de el* – complement indirect exprimat prin pronume personal, persoana a III-a, număr singular, gen masculin, forma accentuată, caz acuzativ, precedat de prepoziţia simplă „de". Continuă tu! **3. a)** complemente indirecte; **b)** complemente indirecte; **c)** subiect, complement indirect; **d)** complement direct, subiect. **4. a)** *I*-am dat o carte; **b)** Mi-a vorbit *despre floarea-soarelui* recoltată. **c)** S-a năpustit *asupra amândurora*; **d)** *Alor săi* le-a dat banii.

Propoziţia completivă indirectă – 1. a) Să fac faţă întâmplărilor... extraordinare; **b)** să răspund; şi apoi să mă omor; **c)** să ne despărţim; să se menţină la înălţimea-i de dinainte; **d)** cui are vreme; să-l asculte. **2. a)** a face faţă...; **b)** a răspunde; şi apoi a mă omorî; **c)** a ne despărţi; de a se menţine la

Scanned with OKEN Scanner

înălțimea-i de dinainte; **d)** *celui dispus* a-l asculta. **3. a)** că se apropie; **b)** ce venit lunar va avea; **c)** Asupra cui se afla în dreapta. **d)** cui vă sunt dragi. **4. a)** Îmi este teamă *să* plec. **b)** Nu se hotărăşte *dacă* să plece. **c)** Povestea asta *oricui* este dispus să o asculte. **d)** *De ce* ți-e frică, de aceea nu scapi.

Test – Complementul indirect. Propoziția subordonată completivă indirectă

1. *mi*. **2.** *mi* – complement indirect, exprimat prin pronume personal, persoana I, număr singular, caz dativ, forma neaccentuată. **3.** *să-l trăiască în locul meu*. **4.** *de a-l trăi în locul meu*. **5.** Este capabil[1]/*să* reuşească.[2]/ Vai[1]/ *cui* nu învață[2]/. **6.** Se gândea *că* va veni la noi/ *cum că va* veni la noi. **7.** că era un lucru. **8.** Că era un lucru ..., mi-am dat seama. Propoziția completivă indirectă se desparte prin virgulă de regenta sa. **9.** De ce ți-e frică, de aceea nu scapi. **10.** Că ai venit. **11.** narațiune la persoana I. **12.** epic. **13.** Naratorul este și personaj. **14.** *fiindcă mi-era dat*.

Test - Complementul direct și indirect. Propozițiile subordonate corespunzătoare

1. genul liric. **2.** subiectivismul (prezența persoanei I, a eului liric), figuri de stil. **3. repetiții**: *de ce pana...*, *de ce scrisul...*; **inversiuni**. **4.** tezaurul nesecat al limbii adună întreaga înțelepciune milenară a poporului. **5.** *mă* – pronume personal, persoana I, singular, acuzativ, forma neaccentuată; *problema* – substantiv comun simplu, feminin, singular, acuzativ, articol hotărât *a*; *a turna*, *a lăuda* – verb, conjugarea I, diateza activă, mod infinitiv, timp prezent.**6.** să torn... . **7.** *cu care* – pronume relativ, caz acuzativ; *cu ispita* – substantiv comun simplu, feminin, singular, acuzativ, cu prepoziția simplă *cu* și cu articol hotărât *a*; *mi* – pronume personal, persoana I, singular, dativ, forma neaccentuată. **8.** *cu ispita* – cu ceea ce reprezintă ispita – *completivă, indirectă*. **9.** ***de ce pana mea rămâne în cerneală, să scriu în versuri***. **10.** *a scrie* în versuri. **11.** ***ca nu cumva ... să*** mă-nceap-a lăuda oamenii din ziua de-astăzi – locuțiune conjuncțională. **12.** Omul povestea[1]/ ce a pățit[2]/ cui îl asculta[4] (P_2 – CD, P_3 – CI). **13.** Nu știe[1]/ *cui va răspunde*[2]/. (P_2 – CD). Se întreabă[1]/ *cui va răspunde*[2]/. (P_2 – CI). **14. a)** Nu se știe[1]/ **ce** va face[2]/; (P_2 – SB); **b)** Întrebarea era[1]/ **ce** să-i dăruiască mamei.[2]/ (P_2 – PR); **c)** Culoarea[1]/ ce ți se potrivește[2]/ este albastrul[1]/ (P_2 – AT). **d)** Iulian auzea[1]/ ce se vorbea despre el.[2]/ (P_2 – CD). **e)** Ioana se gândea[1]/ **ce**-i vor reproșa părinții[2]/ (P_2 – CI).

Complementele circumstanțiale de loc, de timp și de mod – 1. *complementele circumstanțiale de loc*: **a)** întru care, aici, la Lehia etc.; **b)** înainte, la Cremuș, pe cale, la hanul, în preajma Colomeei, de acolo; **c)** înaintea noastră etc.; **d)** în juru-mi, în loc etc.; *complemente circumstanțiale de timp*: **a)** când, joi dimineață, adineaori; **b)** după miezul nopții, către ziuă; **c)** înaintea lor; **d)** de (două) zile, niciodată etc. *complemente circumstanțiale de mod*: **a)** ca o fantasmă, cu urechea, cu o mână, pieptiș; **b)** cu luare-aminte, cu sprânceana; **c)** cuprinzând; **d)** unul câte unul, de patru ori etc. **2.** Model de analiză: *întru care* – complement circumstanțial de loc exprimat prin pronume relativ, caz

Scanned with OKEN Scanner

acuzativ, precedat de prepoziția simplă „întru"; *aici* – complement circumstanțial de loc exprimat prin adverb de loc; *când* – complement circumstanțial de timp exprimat prin adverb relativ de timp; la fel se analizează *joi dimineață*; *adineaori*; *ca o fantasmă* – complement circumstanțial de mod exprimat prin substantiv comun simplu, gen feminin, număr singular, caz acuzativ, precedat de adverbul cu valoare de prepoziție „ca", articol nehotărât „o"; *pieptiș* – complement circumstanțial de mod exprimat prin adverb de mod; Continuă tu! **3. a)** *la periferie* – complement circumstanțial de loc; *la nouă* – complement circumstanțial de loc; *la necaz* – complement circumstanțial de timp; *la nesfârșit* – complement circumstanțial de mod; **b)** *din Hotin* – complement circumstanțial de loc; *din tinerețe* – complement circumstanțial de timp; *(ca) din pământ* – complement circumstanțial de mod; **c)** *înaintea ta* – complement circumstanțial de loc; *înaintea voastră* – complement circumstanțial de timp etc.; **4. a)** A plecat *la bunici / la ei. Pe la ora trei* vino la noi. Scrie *cu atenție.* **b)** *Acolo* este țara mea. *Ieri* am coborât grăbit în stradă! Au plecat *rând pe rând.* **c)** *În juru-ne* erau numai gropi. *Înainte de a intra* și-a curățat pantofii de noroi. A intrat *fără a saluta.* **d)** Rușinea l-a țintuit *locului*. A venit *înaintea noastră*. Merge *șchiopătând.*

Propozițiile subordonate circumstanțiale de loc, de timp și de mod – 1. *și* **2. circumstanțiale de loc**: **a)** *pe unde pot* → pe oriunde; **b)** *oriunde ai apune* → acolo; **c)** *de cum stăteam lungit acolo* jos → de acolo / din poziția aceea; **d)** *de unde se ivise întâia dată* → de acolo; **circumstanțiale de timp**: **a)** *când ajunseră destul de departe în fund* → ajungând destul de departe în fund; **b)** *până ce nu suflau în fundul lor* → până la fund; **c)** *cum a auzit Negoiță toate astea* → auzind Negoiță toate astea; *cum a ajuns acolo* → ajungând acolo; **d)** *de cum a dat iarna* → de la venirea iernii; **circumstanțiale de mod**: **a)** *cum nu se deoache călcâiul sau gura sobei* → precum călcâiul nedeocheat; **b)** *ca și când ar fi intrat zilele-n sac* → din greu / până la epuizare; **c)** *cât îi putea* → oricât; **d)** *cum sunt* → neschimbate; **3. a)** *la periferie* → unde se termină orașul; *la nouă* → unde este etajul nouă; **b)** *din Hotin* → de unde începu Hotinul; *din tinerețe* → de când era tânăr; *ca din pământ* → ca și cum ar fi ieșit din pământ; **c)** *înaintea ta* → înainte să vii tu; *înaintea voastră* → înainte ca voi să veniți. **4. a)** A venit acolo[1]/ unde a știut[2]/. Oricând dorește[1]/ poate veni la noi.[2]/ Scrie[1]/ cum vorbește.[2]/; **b)** Oriunde merge[1]/ este recunoscut de ceilalți[2]/. Gândește[1]/ înainte să vorbești[2]/. Muncește[1]/ cât poate[2]/ **c)** Locuiește aici[1]/ unde știu eu[2]/. După șapte zile[1]/ de când a plecat[2]/ ne-a anunțat[1]/ că e bine[3]/. Cum îți așterni[1]/ așa dormi[2]/. **d)** Merge[1]/ oriîncotro vede cu ochii[2]/. Muncește[1]/ până cade de oboseală[2]/. A trudit[1]/ ca și când n-ar fi avut timp de pierdut[2]/.

Scanned with OKEN Scanner

Test - Complementele circumstanţiale de loc, de timp, de mod şi propoziţiile corespunzătoare

1. Dialogul. **2.** Linia de dialog, adresarea la persoana a II-a (cu care se vorbeşte). **3.** dublu epitet al verbului: *nesăţios şi dulce*; comparaţie: *cum vânătoru-ntinde-n crâng la păsărele laţul*. **4.** Jocul iubirii. **5. complemente circumstanţiale**: a) **de loc**: *-n crâng, -n jos, în sus, unde, din goluri*; **b) de timp**: (toată) *viaţa, de mic, când*; c) **de mod**: *cum, nesăţios, dulce, -ncet, în zadar*, **6. a)** *unde* – complement circumstanţial de loc / adverb de loc; *din goluri* – complement circumstanţial de loc / substantiv comun, simplu, neutru, plural, acuzativ, cu prepoziţia *din*; **b)** complemente circumstanţiale de timp: *când* – adverb relativ de timp; *de mic* – adjectiv propriu-zis, variabil cu două terminaţii şi trei forme, masculin, singular, acuzativ, cu prepoziţia *de*; **c)** de mod: *cum* – complement circumstanţial de mod, adverb relativ. **7.** de unde sunt goluri – C.L.; de când eram mic – C.T.; ca şi cum am fi fără saţ (nesăţioşi) – C.M. **8.** C.L.: *unde-ajunge*: C.T. *Când ţi-oi întinde braţul stâng*; *Când faţa mea se pleacă-n jos*; C.M.: *Cum vânătoru-ntinde-n crâng/ La păsărele laţul*. **9.** Fiind antepuse regentelor, se despart prin virgule de acestea. **10.** C.C.L.: acolo; C.C.T.: la întinderea braţului stâng; C.C.M.: asemenea vânătorului întinzând în crâng laţul la păsărele. **11.** Cum a venit, s-a culcat. **12.** *Spune-mi* – PP; *unde* (pot), *când* (pot), *cum* (pot) – completive directe; *să te mai văd o dată* – completivă directă; 5 propoziţii. **13.** În ordine: **a)** completivă directă; subiectivă; atributivă (intercalată); circumstanţială de loc; **b)** completivă directă; subiectivă; atributivă; circumstanţială de timp; **c)** completivă directă; circumstanţială de mod; completivă indirectă; circumstanţială temporală.

Propoziţia subordonată circumstanţială cauzală – 1. 2. a) *că trăiesc* – CZ → de viaţă; *că am scăpat de pădurea spânzuraţilor* – CZ → pentru eliberare; **b)** *pentru că nu au izbutit* – CZ → neizbutind; *să ne doboare altfel* – CD; *care n-au trecut bariera oraşelor de frică* – AT; **c)** *că eu voi fi a lui Allan şi a nimănui altuia* – CI; *că unirea noastră va rodi* – CI; *căci mi-e drag cu voia mea* – CZ → fiindu-mi drag; *dacă va fi* – PS; *căci eu l-am ales* – CZ → alegându-l eu; **d)** *care n-au hodină* – AT; *cât te văd mulţumit* – CZ → văzându-te mulţumit; *dacă* [...] *nu e al tău* – CZ → nefiind al tău; *cine ţi-e pe lume drag* – SB; *nevasta dacă nu ţi-o placi* – CZ → neplăcându-ţi nevasta. **3. a)** *de frică* → din cauză că mi-e frică; *din cauza nervozităţii* → din cauză că e nervos; **b)** *după un dor* → din cauză că avea un dor; *întârziind* → fiindcă a întârziat; **c)** *de fumat* → din cauză că fuma; *de aceea* → pentru că a întârziat; **d)** *obosit* → din cauză că era obosit. **4.** Cauzala se desparte prin virgulă de regentă; ... a plouat, roadele ...; ... răspuns, promit ...; ... aşteptat, pot ...; ... clasă, Ileana ... . **5. a)** Ia note bune *căci* / **întrucât** învaţă zi de zi. **b)** Ia note bune că învaţă. *Dacă* n-ai învăţat, de aceea ai luat notă mică. **c)** *De* nu ai venit,

Scanned with OKEN Scanner

de aia nu ştii decizia. O dată ce ai lipsit, vei suporta consecinţele. **d)** *Cum* e vreme frumoasă, vom merge la peşte. *Unde* i-am înşelat aşteptările, s-a supărat.

Test – Complementul circumstanţial de cauză. Propoziţia subordonată cauzală – 1. naraţiunea. **2.** genul epic: narator, naraţiune, personaje. **3.** câmpul lexical al fenomenelor naturii: *viforul, frigul, vântul.* **4.** Se stabileşte o legătură strânsă între starea sufletească a personajului şi cadrul natural, acesta din urmă fiind parcă un ecou al celui dintâi. **5.** *să fi mers* – conjunctiv, perfect; *creştea, zburau* – indicativ, imperfect; *pătrundea, simţeam* – indicativ, imperfect; *îngheaţă* – indicativ, prezent; *să nu înece* – conjunctiv, prezent; *începui* – indicativ, perfect simplu; *să simţ* – conjunctiv, prezent. **6.** conjuncţii subordonatoare: *că, ca să, să.* **7.** verbe auxiliare: *a fi*; prepoziţii: *de, de pe, în, după, la, din* etc. articole hotărâte şi nehotărâte: *o, unei*; articol posesiv genitival: *a.* **8.** elemente regente: *simţeam, mergând, începui.* **9.** *că-mi îngheaţă pulpele şi braţele* – CD → îngheţându-mi pulpele şi braţele; *ca să nu mă-nece vântul* – circumstanţiala de scop – *pentru a nu mă îneca vântul*; *să simt* – CD – *a simţi.* **10.** A luat-o la fugă pentru că se temea de câine. Fata este tăcută deoarece nu cunoaşte pe nimeni. **11.** Dacă nu înveţi/ De nu înveţi, de aceea iei note mici.

Propoziţia subordonată circumstanţială de scop (finală). 1. 2. a) *să cuprind trunchiul* – CS – pentru a cuprinde trunchiul; *care ca un fior picura din sufletul lemnului în sufletul meu.* – AT; *să-l atingă barem cu un deget* – CD; *ca să-l poată sfârteca în bucăţele* – CS, spre a-l sfârteca; **b).** *să stăm* – SB; *să păzim* – CS, spre a păzi; *să aibă pământ* – CS, spre a avea pământ; *că pământul i-a culeş pe toţi* – CD; **c)** *că trebuie* – CD; *să retrăiesc* – SB; *ca să pot consuma definitiv această dramă* – CS, pentru a consuma; *care-mi schimbase radical viaţa* – AT; *să renunţ la toate proiectele* – CI; *pe care le făcusem ... în India* – AT; **d)** *dacă sunt bine lucrate* – CS, spre a vedea felul lucrăturii; *când vede* – CZ; *că nu sunt toate* – CD; *cum trebuie* – PR; *ca – ajutat de rudele lui Pintea – să se afirme în literatură şi în cariera jurnalistică* – CS, spre a se afirma. **3. 4. a.** *spre a servi* – (element regent *să fie lăsaţi*) complement circumstanţial de scop exprimat prin verb, mod infinitiv, timp prezent, conjugarea a IV-a, însoţit de prepoziţia *spre*; *ca să se servească*; *pentru cercetări* – element regent *să fie adunaţi*; complement circumstanţial de scop exprimat prin substantiv comun, simplu, gen feminin, număr plural, caz acuzativ; *ca să fie cercetaţi*; *pentru a nu obosi* (vezi *spre a servi*) – element regent *cu rândul*; *ca să nu obosească*; *pentru a iubi* (vezi *spre a servi*) – element regent *a deschis*; *ca să iubească*; **b)** *pentru* (...) *cuvânt* – element regent *rămăseserăm*; complement circumstanţial de scop exprimat prin substantiv comun, simplu, gen neutru, număr singular, caz acuzativ; *ca să ştim*; *în vederea organizării* – element regent *a fost formată* , complement circumstanţial de scop exprimat prin substantiv comun, simplu, gen feminin,

Scanned with OKEN Scanner

număr singular, caz genitiv, cu locuţiunea prepoziţională *în vederea*; *ca să organizeze*; **c)** *pentru cele două* – element regent *voi pregăti*; complement circumstanţial de scop exprimat prin numeral cardinal simplu; caz acuzativ; *ca să dau lucrările; la cules* – element regent *hai*; exprimat prin verb la supin; *ca să culegem*; **d)** *pentru asta* – exprimat prin locuţiune adverbială de scop; element regent *m-am grăbit*; *ca să mă întâlnesc cu ea*; *pentru pierirea* – exprimat prin substantiv comun simplu, gen feminin, număr singular, caz acuzativ, element regent *scoate*; *ca să piară*; *de asta* – vezi *pentru asta*; element regent *am luat-o la fugă*. Extinderea presupune introducerea unui element de relaţie şi a unui verb la mod predicativ; *elemente regente*. **5. a)** Plec ca să aduc apă. **b)** Am luat-o la fugă să prind trenul. **c)** Haideţi ca acum să ridicăm masa. **d)** A spălat putina ca să nu cumva să fie prins.

Test – Complementul circumstanţial de scop. Propoziţia subordonată finală

1. naraţiunea; se prezintă întâmplări în ordine cronologică, la care ia parte un personaj. **2.** epitet personificator. **3.** personajul este „în culmea deznădejdei". **5.** *pentru a avea* – c. c. scop exprimat prin verb, mod infinitiv, timp prezent, conjugarea I; *la pescuit* – c.c. scop exprimat prin verb la supin; *în vederea ... examen* – c.c. scop exprimat prin substantiv comun, simplu, gen neutru, număr singular, caz genitiv, cu locuţiunea prepoziţională *în vederea; de asta* – c. c. scop exprimat prin locuţiune adverbială de scop. **6.** predicate verbale: *se lăsă, începu, să plângă, să audă, înconjura, fu zgâlţâit, veni în fire, aprinse, bău, să se încălzească, se culcă, să se încredinţeze, să întoarcă*; predicate nominale: *fu, sunt uscate*. **7. 1)** să plângă tare – CD; **2)** ca să-l audă pustietatea necruţătoare – CS; **3)** care-l înconjura – AT; **4)** când îşi veni puţin în fire – CT; **5)** ca să se mai încălzească – CS; **6)** să se încredinţeze – PR; **7)** că chibriturile sunt uscate – CI; **8)** (şi) să-şi întoarcă ceasul – PR. **8. 1)** a plânge tare; **2)** spre a-l auzi; **3)** înconjurătoare; **4)** venindu-şi în fire; **5)** spre a se încălzi; **6)** a se încredinţa; **7)** de starea chibriturilor; **8)** şi a-şi întoarce ceasul. **9.** PR – Dorinţa este ca să-l audă pustietatea necruţătoare. E bine ca să-l audă pustietatea necruţătoare. **10.** *De asta* vine, ca să te audă. *Pentru aceea* citeşte, ca să ştie. *Anume* te-a chemat, ca să te vadă iar. **11.** CS: ca să nu întârzie; ca s-o ajut; CZ: că a luat notă mică; unde nu a primit scrisoarea. **12.** Modele: E bine ca să fii iertător (SB) Dorinţa credincioşilor este ca în orice situaţie a vieţii să fii răbdător. (PR) etc. Un **text** trebuie să cuprindă propoziţii / fraze care să formeze un tot unitar; aşadar textul prezintă unitate de sens.

Test - Complementele circumstanţiale de cauză şi de scop, propoziţiile circumstanţiale corespunzătoare

1. naraţiunea – verbe ce indică acţiuni succesive; folosirea persoanei a III-a, personaje. **2.** – Mâine, luni, cu acceleratul de după-amiază, ca să am timp să mă pregătesc, voi pleca la Bucureşti etc. ...

– Domnule Herdelea, vrei să-mi fii tovarăş de drum?

– Firește, stimată doamnă, se învoi Herdelea cu entuziasm etc.

Scanned with OKEN Scanner

3. Grig (Grigore Iuga), Titu Herdelea, doamna (Nadina Iuga). **4.** Piteşti, Bucureşti. **5.** atribut apozitional. **6, 7.** *spre a evita* – complement circumstanţial de scop / verb predicativ, conjugarea I, diateza activă, mod infinitiv, timp prezent. *de dragul ei* – complement circumstanţial de cauză / pronume personal, persoana a III-a, feminin, singular, genitiv cu locuţiunea prepoziţională *de dragul*. **8.** ca să evite – C. S.; pentrucă o simpatiza – CZ; *de bucurie* – deoarece era bucuros – CZ. **9.** *ca să aibă timp* – CS; *ca să* – conjuncţie subordonatoare compusă. **10.** pentru a avea timp. **11.** elementul regent: *va pleca* (I); *să se pregătească* (II). Acţiunea din regentă are loc înaintea acţiunii din circumstanţiala de scop. **12.** *că nu mi-ai spus.* **13.** nu ai spus (I); bine-ai făcut (II). acţiunea verbului din CZ are loc înaintea acţiunii verbului regent. **14. a)** *ca să-mpiedice ursita* – CS; *că ţi-oi face şi eu un bine* – CZ; *plăcând* – complement circumstanţial de cauză; *să-l roage* C.S.; *spre a se... cununa* – complement circumstanţial de scop; *de milă* – complement circumstanţial de cauză.

Propoziţia subordonată condiţională – 1. a) *dacă mâine îi daţi pământ de pomană* – CŢ. *dacă un tânăr ar avea răbdarea şi bunătatea lui Pascalopol* – CŢ; **b)** *dacă da* – CŢ; *să mă ierţi* – CD; *dacă nu te-aş fi auzit vorbind cu birjarul* – CŢ; *că visez* – CD; **c)** *pe care aş vrea* – AT; *să ţi-o pun* – CD; *dacă ai avut modele de viaţă* – PR; *dacă ai fost influienţat de anumite persoane în timpul formării tale* – PR; **d)** *ce-o aveam* – AT; *de nu eram daţi în seama lui moş Luca* – CŢ; *de care ne ruşinam ca şi de părinţii noştri* – AT; *să fi ştiut* – CŢ; *că e sinceră* – CD; **2.** conjuncţii subordonatoare: *dacă, să, că, să, de*; pronume relative: *pe care, ce, de care*. **3.** predicate verbale: *daţi, are să ceară, ar avea, aş iubi, îţi aminteşti, să ierţi, începu, se întâmplă, nu ştiu, nu aş fi auzit, aş crede, visez, aş vrea, să pun, ai avut, să spunem, ai fost influienţat, aveam, ne-am fi întors, nu eram daţi, ne ruşinam, aş fi uitat, aş fi iertat, să fi ştiut;* predicate nominale: *e sinceră, , se pare prea pretenţios.* **4.** ... să fi încercat; ... dacă ai nevoie; ... de vei vrea să mă asculţi; În caz că interesele se vor schimba ... . **5.** *Vrei, Merită, Nu merită* – condiţionale juxtapuse. **6.** Nu se ştie *de va veni.* – SB; Întrebarea este _____.– PR; Nu ştiu _____. – CD; Mă gândesc _____ . – CI; Îl voi felicita _____. – CŢ; Fata _____ este nouă în cartier. – AT. E bine să înveţi. – SB; Dorinţa este să înveţi. – PR; Dorinţa să înveţi e încă mică. – AT; Nu poţi să înveţi. – CD; Te gândeşti să înveţi. CI; Te duci să înveţi? – CS. **7. a)** Va veni dacă va învăţa. **b)** De va fi necesar, voi lua-o la fugă. **c)** Să fi avut nevoie, mi-aş fi adus aminte adresa. **d)** Vrei, poţi!

Test I – Propoziţia condiţională. 1. text literar. **2.** Se folosesc verbele şi pronumele la persoana I. **3.** Imposibilitatea atingerii unui ideal. **II. 5.** c. c. de timp: *mai târziu, în viaţă, în jurul vârstei*; *când*; c. c. de mod: *cu iluzia*; c. c. de loc: *undeva, din mizerie şi deşertăciune.* **6.** *după ce mi-am dat seama* →

Scanned with OKEN Scanner

dându-mi seama; *lamentabil* → care este / era lamentabil. **7.** *dar ți se pare* – PP; *că ceva mai poate fi încă salvat* – SB; *și neputința ... te zdrobește* – PP. **8.** Nu se știe dacă vine – SB; Întrebarea este dacă vine. – PR; Dacă va veni, îi voi da cartea. – CȚ; Întrebarea dacă va veni este prezentă în mintea mea. – AT; Nu știu dacă va veni. – CD. **9.** Se zice că ar fi timp. – SB; Mă gândesc că ar fi timp. – CI. **10.** În textul nostru, virgulele marchează de obicei raportul de coordonare; ca semn de punctuație, desparte construcțiile circumstanțiale de restul comunicării. **11.** Ai, n-ai, vrei, fii răbdător! **12.** exemplu: Dacă ai idei și știi să ți le exprimi, nu pentru a le impune, ci pentru a fi punct de plecare altor idei; dacă vrei să fii ajutor altora ca tine sprijinindu-i cu forța cuvântului tău... etc.

Test II - Propoziția subordonată condițională. I. 1. Genul epic, basm. **2. a)** Împăratul îi aduce la cunoștință moșului condițiile pentru realizarea podului de aur; **b)** Când se prezintă cu „feciorul", împăratul se învoiește, în cele din urmă. **3.** intriga. **4.** interjecții: *hai!*; propoziții exclamative și interogative etc. **5.** Porcul, podul de aur. **6.** *hai!* – predicat verbal / interjecție predicativă; *ie-*, *ieși* – predicat verbal / verb predicativ, conjugarea I, a IV-a, diateza activă, mod imperativ, persoana a II-a, singular; n-a fi gata – predicat nominal / verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, indicativ, forma populară de viitor, persoana a III-a, singular și nume predicativ / adverb. **7.** ***dacă până mâine dimineață n-a fi podul gata*** – CȚ. **8.** 12. P_1: *dacă poate* (CȚ); P_2 – *să-l facă* (CD); P_3 – *să-l facă, moșnege* (PP); P_4 – *și atunci fata și jumătate din împărăția mea ale lui are să fie* (PP); P_5 – *iar atunci poate-i fi auzit* (PP); P_6 – ***de nu*** – CȚ; P_7 – *ce-au pățit... dânsul* (CD); P_8 – *Dacă te prinzi așa* (CȚ); P_9 – *apoi mergi* (PP): P_{10} – de-ți adă feciorul încoace (CS); P_{11} – ***de nu*** – CȚ; P_{12} – *iar caută-ți de drum* (PP); P_{13} – *și nu umbla... în cap* (PP). **9.** *de nu* – repetat. **10.** *facă-l* – formă de conjunctiv fără conjuncția *să* și pronumele personal, forma neaccentuată *îl*; cade vocala *î* pentru evitarea hiatului, scăderea numărului de silabe; *înțelesu-m-ai* – formă verbală inversă: m-ai înțeles (verb la indicativ, perfect compus și pronume, forma neaccentuată – la fel). **11.** vezi modelul de la punctul 6. **13. b. 14. c,** pentru că nu se poate stabili niciun raport între această propoziție și restul comunicării, de bază.

Propoziția subordonată circumstanțială concesivă – 1. a) *orice-ar spune însă modernii;* **b)** *oricâtă nevoie vei avea de singurătate; că-i mamă;* **c)** *că vrei / sau nu; să fi așteptat;* **d)** *ori că mori de foame / ori de altceva.* **2.** predicate verbale: **a)** *cunoaște, au, situează, a publicat, ar spune, așază, au primit;* **b)** *voi însoți, vei avea nevoie, ceartă;* **c)** *vrei, trebuie, să muncești, să ajungi, să fi așteptat, nu (ne) întâlneam;* **d)** *mori;* predicate nominale: **a)** *fundamentale rămân, este de prisos;* **b)** *-i mamă;* **d)** *moarte se cheamă;* propoziții fără subiect: *sau nu; ori de alteceva.* **3. a)** Deși m-a supărat ...; **b)** ... chit că voi fi alungată.; **c)** De voi rămâne lefter...; **d)** Fără să învețe...; **e)** ... cu toate că trece prin mari neajunsuri. **4. a)** SB; **b)** CD; **c)** CI; **d)** CV; CV; **e)** CNS;

Scanned with OKEN Scanner

f) CZ. **5.** Pleacă, tot nu te iert! Aşteaptă-mă, tot plec! **6.** Chiar dacă a greşit adesea, tot / totuşi / cu toate acestea am iertat-o. **7.** Exemplu: Chiar dacă s-a întâmplat ca exact atunci tatăl meu să primească o invitaţie, la premiera piesei mele preferate, totuşi am găsit în mine puterea să renunţ... etc.

Propoziţia subordonată circumstanţială consecutivă – 1. a) Propoziţii consecutive: *încât insistenţa lui Bălosu i se păru firească; încât pe faţa pământului n-a mai rămas decât un vid imens, chinuitor de suflete; încât nu pot;* **b)** *încât mă deşteptam câteodată din acest vis indian; (încât) mă întorceam cu gândul la viaţa mea, la viaţa noastră; şi-mi venea; încât îmi pierdeam răsuflarea;* **c)** *să-l rup; să-şi rupă arcuşurile;* **d)** *de nici nu trăia; nici nu murea; că parcă dogorea din el ceva fierbinte.* **2. a)** aşa; CNS; **b)** cu toate acestea; CV; **c)** atunci; CŢ, **d)** aşa; CNS; **e)** aşa; CNS. **3. a)** CD; **b)** CŢ; **c)** CD; CD; **d)** SB; **e)** PR; **f)** SB; SB; **g)** CNS; **h)** CV; CV. **4. a)** Plouă aşa de tare, încât nu vezi la doi paşi. **b)** A luat-o la fugă de n-a mai prins-o nimeni. **c)** E aşa de frumoasă, să o tot priveşti! **d)** A plâns aşa de mult, că are ochii roşii. **5.** exemplu: Şuvoaiele au curs neîncetat, încât lumea întreagă pare scufundată iremediabil... etc.

Test – Propoziţia subordonată consecutivă. 1. text nonliterar. **2.** Satul îşi păstrează datinile, indiferent de greutăţile prin care trece. **3.** *naştere* – În ochii ei au luat *naştere* mari picături de argint. *moartea* – Comportamentul unor tineri marchează *moartea* speranţei într-un viitor mai bun. **4.** *Baltagul* de M. Sadoveanu; *Mioriţa*. **5.** predicate verbale: *fixează, se sting, iau locul, pare, nu s-a schimbat*; predicate nominale: *sunt ... momente, rămâne acelaşi.* **6.** *încât* [...] *alţii le iau locul, în acelaşi sat.* – CNS. **7.** *care fixează cadrul şi pulsul vieţii satului* – AT → fixând...; *dacă oamenii, după legea firii şi în frământarea vieţii, se sting* – CŢ → stingându-se... . **8.** *ce* – Nu se ştie ce lucrează (SB); Nu ştiu ce lucrează. (CD); Întrebarea este ce lucrează. (PR); Mă gândesc ce să fac. (CI). **9.** *că nimic nu s-a schimbat* – SB. **10.** Satul e aşa de conservator, că nimic nu s-a schimbat. **11.** CNS – Eram prea supărată *ca să* mai pot fi dreaptă. E aşa nervos *că* nu se mai înţelege cu nimeni. **12.** exemplu: Cerul i-aşa de albastru că pare oglinda imensă a câmpului de viorele ... etc.

Test - Propoziţiile subordonate concesivă şi consecutivă

I. 1. Sunt folosite două moduri de expunere: naraţiunea şi dialogul (apare ca monolog, dar presupune şi un ascultător). **2. a)** Niculae este martorul „veseliei gâlgâitoare" a unor falşi artişti. **b)** Tânăra se plânge de ingratitudinea unor „nenorociţi". **3.** atitudine critică, ironică. **4.** *tâmpenie nemărginită, nerod, cretin* (sinonime) şi *nenorociţii*. **5.** se păstrează discreţia. **6.** *am uitat, eram necăjită, au lăsat, dor, nu simt; e, eram necăjită, foarte necăjită, râdeam, şi-au bătut joc, au pus, să mă cert, să obţin, au părăsit.* **7.** *şi-au bătut joc* – predicat verbal / locuţiune verbală, diateza reflexivă, mod indicativ, perfect

Scanned with OKEN Scanner

compus, persoana a III-a, plural; *eram necăjită, foarte necăjită* – predicat nominal / verb copulativ, conjugarea a IV-a, diateza activă, indicativ, imperfect, persoana I, singular şi nume predicativ multiplu, obţinut prin repetarea adjectivului provenit din verb la participiu, variabil, cu două terminaţii şi patru forme flexionare, feminin, singular, nominativ, grad pozitiv, superlativ absolut. **8,9.** *că m-au lăsat... de vite* – CZ; *de mă dor picioarele, de nu le mai simt* – CNS; *cu toate că râdeam* CV; *să mă cert pentru ei la contabilitate* – CI; *să le obţin un avans* – CS. **10.** *de* – conjuncţie subordonatoare; *cu toate că* – locuţiune conjuncţională. **11.** *să te fi străduit* – CV; *încât numai doi inşi talentaţi l-ar fi putut imagina* – CNS. **12.** adjectivul *talentaţi*; a). **13.** *încât abia îşi puteau trage sufletul* – CNS; *cu toate că ne întâlnim rar* – CV; **b)** *chiar dacă nu-l cunoşteai* – CV; *de parcă ai fi zis* – CNS. **14. a)** CS; **b)** CŢ; **c)** AT; **d)** CI; **e)** PR; **f)** CD; **g)** SB, SB

PARTEA a III-a: Modele de lucrări semestriale.

Test: I. 1. a. **2.** *fluşturaticii fulgi* – inversiune. *Din caier încâlcit de nouri / toarce vântul* – personificare şi metaforă. **3.** *E vânt şi-i frig – / iar mugurii / prea lacomi de lumină / îşi zgulesc acum / urechile în guler.* **4.** descrie un anotimp; folosirea registrului imagistic. **5.** versul alb. **6.** rămurică, rămurea, rămuros etc. **7.** *fluşturatici* – rătăcitori; *lacomi* – avizi, doritori; *a ridica* – a coborî, *acum* – niciodată. **8.** A cules un *mugur* de brad. *Măgura* este o formă de relief. **9.** *nea, nouri.* **10.** să-şi, dar, cum, iar. **11.** *toarce* – 6 litere, 6 sunete; *încâlcit* – 8 litere, 8 sunete; *fulgi* – 5 litere, 4 sunete; *urechile* – 8 litere, 7 sunete. **12. c. 13.** de coordonare. **14.** *aşeza-n* – căderea unui sunet pentru evitarea hiatului şi păstrarea măsurii.

Test: 2. cinstit, misterios. **3.** Vasile, boierul, cucoana, Sultana etc. **4.** se întoarce, leagă calul, se întinde jos, se înfăşoară cu o manta de şiac. **5.** genul epic: acţiune, personaje. **6.** *pungă* – sacoşă; *copac* – arbore. **7.** *a lega* – a dezlega; *a întinde* – a strânge. **8.** se întoarse, zise, păşi, legă. **9.** *zâmbind, scărpinându-se* – complemente circumstanţiale de timp. **10.** Răcoare – nominativ; în fundul grădinii – genitiv, calul (de un copac, din şa, o manta, de şiac) – acuzativ. **11.** *Vasile* – subiect; *şi* - fără funcţie sintactică; *pe cucoana* – complement direct; *Sultana* – atribut substantival apoziţional; *de la Frasin* – atribut substantival prepoziţional. **12.** de coordonare. **13.** subiect exprimat: *Răcoare*, celelalte sunt neexprimate (subînţelese); predicate verbale. **14.** căderea unei vocale, evitarea hiatului etc. **II.** evidenţierea a patru trăsături, ilustrarea acestora pe baza textului etc.

Semestrul II. Test (varianta I): I. 1. adresarea directă; motivul mândrei. **2.** „ca doi fragi" – comparaţie; „N-am îmbătrânit lucrând / Nici cu coasa fân cosind" – enumeraţie. **3.** folosirea formelor pronominale de persoana I, adresarea directă. **4.** sentimente de dor, de nostalgie. **5.** trecerea zadarnică a timpului. **6.** dragi – 5 litere, 4 sunete; ochii – 5 litere, 4 sunete. **7.** deloc –

Scanned with OKEN Scanner

de + loc, îmbătrânit → prefixul „îm" + radical „bătrân" + sufixul „it". **8.** *Finul* meu m-a vizitat de curând. **9.** *tăi* – adjectiv pronominal nehotărât, *cei* – articol adjectival, *vara* – adverb de timp; *două* – numeral cardinal. **10.** *frumoşi* – nume predicativ; *doi* – atribut adjectival; *ce* – subiect simplu; *lucrând* – complement circumstanţial de timp. **11.** Pânza *se coase* uşor. Pânza *este cusută* de ea. **12.** N-am îmbătrânit lucrând[1]/ Nici cu coasa fân cosind[2]/ – P_2 – predicat subînţeles – coordonare. **13.** Nu ştiu ce-ai făcut. – completivă directă; Se ştie ce-ai făcut. – subiectivă. **14.** Virgula marchează substantivul în cazul vocativ.

(varianta 2) I. 1. *colinele care încing Iaşii, ruinele palatului Ipsilante.* **2.** *„plimbare sentimentală".* **3.** *„căzut în zorii lui"* – căzut în plină înflorire. **4.** datorită frumuseţii panoramei oraşului. **5.** autor cunoscut, limbaj literar. **6.** a-şi da osteneala – a se osteni; a desfăşura – a strânge. **7.** panorama, sentimentală. **8. a, u. 9.** *-ţi* – pronume reflexiv, *şi* - conjuncţie. **10.** *Câţiva* ne-am vizitat. – pronume nehotărât; *Dedesubt* am pus cartea de istorie. – adverb de loc. **11. b). 12.** *ce* – subiect simplu, *pe care* – complement direct. **13.** *uimirea ... e mare*; *Dacă din întâmplare faci o plimbare sentimentală pe colinele* – condiţională; *ce te cuprinde* – atributivă. **14.** Dacă nu abandonezi lupta[1]/ înseamnă[2]/ că nu ţi-ai pierdut speranţa.[3]/

Concursul de limba şi literatura română.

2003 – locală. 1. *M-am băgat surugiu la cuvinte.* – modestia cu care poetul vorbeşte despre arta de a mânui cuvintele. **2.** Cuvintele din sfera basmului au rolul de a potenţa atmosfera fabuloasă pe care poetul încearcă să o refacă prin cuvânt. **4.** *a hrăni* – a alimenta, *a coborî, a decădea, regresa*; *a strânge* – a acumula, *a struni - a domina.* **5.** Poezia modernă renunţă la îngrădirea prozodică, optând fie pentru versul alb lipsit de rimă, fie pentru gruparea versurilor în strofe inegale ca număr de versuri. **6.** a da o mână de ajutor, a da mâna cu cineva, a da din mână-n mână etc. **7.** *se, răzvrătiţi, înapoi.* **8.** nainte – adverb. Înaintea mea sunt colegii tăi – prepoziţie. **9.** *mă* – pronume reflexiv, acuzativ, complement direct; *toate* – adjectiv pronominal, nehotărât, caz nominativ, atribut adjectival; *mi* – pronume personal, caz dativ, atribut pronominal; *rămân* – verb predicativ, predicat verbal; *negre* – adjectiv propriu-zis, caz nominativ, atribut adjectival. **10.** Cuvântul *negre* intercalat între predicat şi subiect se încadrează între virgule. **11.** Îi este dat să reuşească şi asta înseamnă că va continua competiţia.

2003 – judeţeană. I. aspiraţia spre ascensiune în ciuda obstacolelor vieţii, tentaţia de a atinge idealul etc. **III. 1.** dezlega, dezlipi, compatriot, (a) se complace. **2.** Băiatul *cumsecade* este apreciat de ceilalţi. Culoarea *verde-albăstrui* îl avantajează. **3.** Ploua *încet* în ziua aceea. *Primăvara* sosesc păsările călătoare. **4.** *amabilitate* – condescendenţă. lacom – avid, nesăţios. **5.** *„De* treci codrii de aramă de departe vezi albind" (Mihai Eminescu) – conjuncţie subordonatoare. **6.** Mă doare *genunchiul.* În *genunchi* mă-ntorc la tine. **7.** *Era* să cadă pe scară. E rău că te-ai îmbolnăvit. **8.** meu – adjectiv

Scanned with OKEN Scanner

pronominal posesiv, atribut adjectival. **9.** Elevul ales este *acela* despre care ţi-am vorbit. **10.** să urc mereu... spre culmi – propoziţia predicativă.
2004 – judeţeană. III. 1. concitadin, conaţioanl, compatriot (a) răzbuna, (a) răsciti, (a) răsufla **2.** Staţiunile *balneoclimaterice* sunt eficiente în tratarea unor afecţiuni. **3.** *Binele* a învins răul. Hobby-ul său era *pescuitul*. **4.** *Şi* tu mă dezamăgeşti – adverb. **5.** *Lumina* neonului îl enervează. El este *lumina* vieţii mele. **6.** Se pare că voi întârzia. Liviu părea că este obosit. **7.** un zvon, şti, pe care, îl. **8.** *fruntea* – complement direct, *mi* – atribut pronominal, *singur* – nume predicativ; *atâta* – atribut adjectival. **9.** El spune tot[1]/ ce crede de cuviinţă.[2]/ **10.** *că-l doare, ceea ce i-ai spus* – propoziţii subiective.
2005 – judeţeană. Subiectul I (20p). relaţia dintre titlul poeziei şi mesajul comunicat (5p); evidenţierea particularităţilor modului de expunere folosit (5p); selectarea corectă a figurilor de stil, precizarea felului acestora, a elementelor de prozodie şi a valorii lor expresive (8p); exprimarea unui punct de vedere original despre poezie (2p). **Subiectul al II-lea** (40p). **1.** diftongi: *fiu* (2p); *ştiu* (2p) - (4p); **2.** diftongare în locul hiatului, din motive prozodice (4p); **3.** selectarea corectă a celor două cuvinte (de exemplu: *par; fiu*) pentru a ilustra omonimia (1+1); alcătuirea corectă a enunţurilor M-am lovit de un *par*. Eşti un *fiu* model. (1+1) – (4p); **4.** *câţiva* – adjectiv pronominal nehotărât (1p); alcătuirea enunţului cu altă valoare morfologică (1p), *naivii* – substantiv (1p), alcătuirea enunţului cu altă valoare morfologică. *Câţiva* s-au retras (pronume nehotărât). Mă consideri naiv? (adjectiv). (1p) – (4p); **5.** *mi-* atribut pronominal (dativ posesiv)(4p); **6.** exemplu de frază: *Naivii vor citi volumele-mi de versuri pe care le-au cumpărat, le-au împrumutat s-au le-au furat.* (PP - AT – AT - AT) (1x4) (4p); **7.** exemplu de frază: Ceea ce doreşte orice olimpic este să obţină premiul cel mare (2p pentru SB + 2p pentru PR) (4p); **8.** exemplu de răspuns: *M-am resemnat, ca orice bun creştin* – PP (1p); *şi n-am rămas decât cel* – PP (1p); *care sunt* – AT (2p) – (4p); **9.** în context este adjectiv pronominal relativ (2p), funcţia sintactică de atribut adjectival (2p) – (4p); **10.** exemplu de răspuns: *Ce visează el este ce nimeni nu-şi imaginează* (1p pentru SB; 1p pentru PR; 2p pentru PP) – (4p). **Subiectul al III-lea** (16p). respectarea convenţiilor unei scrisori şi a indicaţiilor din repere (4p); prezentarea temei impuse într-un limbaj expresiv, clar şi persuasiv (4p); folosirea unui stil adecvat tipului de scriere, destinatarului şi scopului propus (4p); originalitatea viziunii, varietatea mijloacelor expresive folosite (4p). **Redactare (pentru ambele compuneri 14p)** – unitatea compoziţiei (3p); originalitatea exprimării şi stilul (3p); coerenţa textului (2p); ortografia (2p); punctuaţia (2p); încadrarea în spaţiul indicat (2p) - **10 puncte se acordă din oficiu.**
2003 - Test: I. (46p) **1.** „Frunze cad" – (2p); **2.** rimă îmbrăţişată – (2p); **3.** „sturzii hrăpăreţi" – (2p); **4.** „Marama de aramă" a toamnei reprezintă sugestia covorului arămiu de frunze – (2p); **5.** folosirea imaginilor artistice şi

Scanned with OKEN Scanner

a figurilor de stil specifice – (2p). **6.** trep-tat, um-flă, prid –vo-rul, spe-ri-e (4p); **7.** *pică* = cade, *treptat* = succesiv (4p); **8.** *munte* = muntean, muntos (4p); **9.** *se* – caz acuzativ, *strugurii* = caz nominativ (4p); **10.** taie, cad (4p); **11.** *poteca* – complement direct, *vie* – atribut adjectival (4p); **12.** Mi-a vorbit mult *despre soarele* verii. A făcut insolaţie *din cauza soarelui.* (4p); **13.** „şi sus în vie / Dulci, se pârguiesc în soare strugurii de pe butuci." (4p); **14.** Poteca[1]/ *pe care* a mers[2]/ fusese udată de ploile verii. (4p) **II.** (10p) Vezi varianta 1 din 2005. **III.** (34p)

2004 - Test: I. (48p) **1.** Despărţirea cuvintelor în silabe: *„în-ve-li-tă", „li-niş-ti-te", „su-flet", „du-re-re".* **(1p + 1p + 1p + 1p)** (4p); **2.** Exemple de răspuns: *„iar", „dorului", „călătoare"* etc. **(2p + 2p)** (4p); **3.** Exemple de răspuns: *înălţare, înălţat, înălţător; înălţime, a reînălţa, reînălţare, supraînălţare* etc. **(2p + 2p)** (4p); **4.** Adjective în cazul acuzativ: *„liniştite", „călătoare", „nou".* **(2p + 2p)** (4p); **5.** Valoarea morfologică: *„nostalgic"*- adverb (de mod); *„călătoare"*- adjectiv (propriu-zis/ calificativ). **(2p + 2p)** (4p); **6.** Exemple de răspuns: *Singură ea, lumina aceea, mai strălucea în noapte. Îl deranjează intensitatea luminii. Strălucirea ei, a luminii, îl făcea să nu se simtă singur. În zare se vedeau pâlpâiri de lumină. Dintre nori, apăruseră raze de soare, de lumină dătătoare de viaţă.* (corectitudinea enunţului: **2p.**; folosirea corectă a funcţiei sintactice: **2p**; punctajul nu se acordă pentru corectitudinea enunţului dacă funcţia sintactică nu este selectată în mod corespunzător). (4p); **7.** Funcţia sintactică a cuvintelor subliniate: *„unghiul"* – complement direct; *„stolurile"* – subiect (punctajul nu se acordă pentru identificarea la nivel primar a funcţiei sintactice, de tipul: *„unghiul"*- complement). **(2p + 2p)** (4p); **8.** Transcrierea celei de a doua propoziţii principale: „ *Vin iar carele-ncărcate şi cu spice, şi cu vis..."* (punctajul nu se acordă pentru transcrierea incompletă a propoziţiei). (4p); **9.** Exemplu de răspuns: *Cine este înţelept[1]/ nu lasă pe mâine rezolvarea problemelor.[2]/* (4p); **10.** Măsura celui de al treilea vers: 15 silabe. **11.** Exemple de răspuns: *„Peste dealuri, peste ape, pretutindenea se lasă"; „...şi cu spice, şi cu vis..."* etc. (4p); **12.** Exemple de răspuns: personificarea, epitetul, metafora. (4p); **13.** Exemple de răspuns: insistenţa pe caracteristici/ pe repere ale contextului spaţio-temporal, imagini artistice adresate vizualului, frecvenţa figurilor de stil prin care se sugerează un peisaj etc. **(1p + 1p)** (2p); **14.** Se acordă punctajul pentru oricare răspuns ce se referă la imaginea toamnei/ a bogăţiei recoltei; sugestia unei personificări etc. (*răspuns nuanţat, corect alcătuit logic şi gramatical:* **4p;** *răspuns parţial sau cu imperfecţiuni/ cu greşeli de sens, de sintaxă, de ortografie:* **2p**); **II. 1.** Respectarea convenţiilor specifice scrisorii (*formula de adresare:* **1p**; *formula de încheiere:* **1p**; *data, locul, semnătura* numai dacă apar toate elementele: **1p**). (3p); **2.** Redactarea scrisorii (*unitatea compoziţiei:* **1p**; *conţinutul adecvat cerinţei* - în totalitate: **2p**/ parţial: **1p**; *folosirea unui registru stilistic adecvat relaţiei cu destinatarul:* **1p**) (4p); **3.** Corectitudinea limbii utilizate:

Scanned with OKEN Scanner

– *corectitudinea exprimării* (0 greşeli: **1p**; pentru una sau mai multe greşeli de lexic sau de sintaxă: **0p**); – *ortografia* (0 greşeli: **1p**; pentru una sau mai multe greşeli: **0p**); – *punctuaţia* (0-1 greşeli:**1p**; pentru două sau mai multe greşeli: **0 p**). (3p); **III.** (*32p*) **Conţinut** (*16p*). **1.** Prezentarea oricăror patru caracteristici ale speciei literare: specie a genului epic, de întindere mare; amploarea acţiunii în timp şi în spaţiu; acţiunea este complexă- există un fir narativ central, căruia i se mai adaugă şi altele, colaterale; număr mare de personaje; protagonistul are o viaţă interioară bogată, specificitatea momentelor subiectului etc. (*1p + 1p + 1p + 1p = 4p*). **2.** Exemplificarea caracteristicilor pe textul selectat (alegerea adecvată a exemplelor pentru toate cele patru caracteristici, explicaţii logice, nuanţate: *4p*; alegerea adecvată a exemplelor pentru două-trei caracteristici, explicaţii sumare: *2p*; alegerea adecvată a exemplelor pentru o caracteristică, fără argumentare: *1p* (*4p*). **3.** Prezentarea, succintă, a subiectului (prezentarea succintă, la obiect; referire la momente ale subiectului sau la secvenţe narative reprezentative, în ordine logică şi/sau cronologică: *4p*; prezentarea parţială şi referirea la un moment al subiectului sau la o secvenţă narativă reprezentativă: *2p*; prezentare parţială, fără relevarea momentelor subiectului/a unor secvenţe narative reprezentative: *1p*) (*4p*). **4.** Prezentarea unui personaj, prin raportare la două întâmplări/situaţii semnificative (prezentarea sumară a personajului, prin raportarea la două întâmplări/situaţii semnificative; alegerea adecvată a exemplelor şi referirea la mijloace de portretizare, eventual la relaţiile cu alte personaje: *4p*; prezentarea sumară a personajului, prin raportarea la o întâmplare/situaţie semnificativă: alegerea adecvată a exemplelor, eventual referirea la relaţiile cu alte personaje: *2p*; prezentarea sumară a personajului, fără raportarea la întâmplări/situaţii semnificative, la mijloacele de portretizare sau la relaţiile cu alte personaje: *1p*) (*4p*). **Redactarea** (*16p*) – unitatea compoziţiei (1p); coerenţa textului (3p); registrul de comunicare, stilul, vocabularul adecvat conţinutului (3p); ortografia (4p); punctuaţia (3p); aşezarea în pagină, lizibilitatea (2p).

2005 – judeţeană. Subiectul I (20p). relaţia dintre titlul poeziei şi mesajul comunicat (5p); evidenţierea particularităţilor modului de expunere folosit (5p); selectarea corectă a figurilor de stil, precizarea felului acestora, a elementelor de prozodie şi a valorii lor expresive (8p); exprimarea unui punct de vedere original despre poezie (2p). **Subiectul al II-lea** (40p). **1.** diftongi: *fiu* (2p); *ştiu* (2p) - (4p); **2.** diftongare, din motive prozodice (4p); **3.** selectarea corectă a celor două cuvinte (de exemplu: *par; poate*) pentru a ilustra omonimia (1+1); alcătuirea corectă a enunţurilor (1+1) – (4p); **4.** *câţiva* – adjectiv pronominal nehotărât (1p); alcătuirea enunţului cu altă valoare morfologică (1p), *naivii* – substantiv (1p), alcătuirea enunţului cu altă valoare morfologică (1p) – (4p); **5.** *mi-* atribut pronominal (dativ posesiv)(4p); **6.** exemplu de frază: *Naivii vor citi volumele-mi de versuri pe care le-au cumpărat, le-au împrumutat s-au le-au furat.* (PP - AT – AT - AT)

Scanned with OKEN Scanner

(1x4) (4p); **7.** exemplu de frază: Ceea ce dorește orice olimpic este să obțină premiul cel mare (2p pentru SB + 2p pentru PR) (4p); **8.** exemplu de răspuns: *M-am resemnat, ca orice bun creştin* – PP (1p); *şi n-am rămas decât cel* – PP (1p); *care sunt* – AT (2p) – (4p); **9.** în context este adjectiv pronominal relativ (2p), funcţia sintactică de atribut adjectival (2p) – (4p); **10.** exemplu de răspuns: *Ce visează el este ce nimeni nu-şi imaginează* (1p pentru SB; 1p pentru PR; 2p pentru PP) – (4p). **Subiectul al III-lea** (16p). respectarea convenţiilorunei scrisori şi a indicaţiilor din repere (4p); prezentarea temei impuse într-un limbaj expresiv, clar şi persuasiv (4p); folosirea unui stil adecvat tipului de scriere, destinatarului şi scopului propus (4p); originalitatea viziunii, varietatea mijloacelor expresive folosite (4p). **Redactare (pentru ambele compuneri 14p)** – unitatea compoziţiei (3p); originalitatea exprimării şi stilul (3p); coerenţa textului (2p); ortografia (2p); punctuaţia (2p); încadrarea în spaţiul indicat (2p) - **10 puncte se acordă din oficiu.**

2006 – etapa locală I. Sugestii de răspuns: **1.** Omul raportat la univers. **2.** În comparaţie cu universul planetar, fiinţa umană este măruntă, trecătoare, dar puternică prin raţiune, prin capacitatea de a cunoaşte şi chiar de a cuceri universul. **3.** Personificări: „toate cântau/ ... se preamăreau/ în graiurile lor secrete"; „Pământul ... tăcea"; comparaţie „asemeni unei stele vinovate." **4.** Titlul poeziei este format din substantivul „stea " şi adjectivul cu valoare de epitet „vinovată". În ciuda faptului că Pământul este o planetă „vie", cu vegetaţie şi cu această fiinţă superioară, care este omul, multe lucruri urâte, iraţionale se petrec pe Pământ.

II. Sugestii de răspuns: Titlul: *Singur, printre stele.*

O explozie puternică m-a făcut să-mi pierd cunoştinţa. Când m-am trezit, într-o noapte senină, înstelată, după ore, după ani, în jurul meu era totul ditrus şi singurii mei tovarăşi, cu care puteam conversa erau stelele şi luna;

– Ce s-a întâmplat? Unde mă aflu? Le-am întrebat ...

III. Sugestie de răspuns: *La bunici.*

Noapte, puzderie de stele.

Stau pe pragul casei la bunici „şi-l rog–a câta oară? pe bunicul să-mi spună întâmplările din viaţa sa, pe care cu atâta talent mi le povestise şi altădată. Apelez la bunăvoinţa domniei sale şi ascult, numai ochi şi urechi. Ca orice nepot, fidel celui mai drag bunic, promit, cu o inocenţă puerilă să fiu vindicativ cu cei care l-au năpăstuit ... etc.

20 de puncte vei primi dacă întreaga lucrare va îndeplini următoarele condiţii:

1. *Respectă convenţiile tipului de text* **(1p)**
2. *Textul este aşezat corect în pagină* **(1p)**
3. *Textul este coerent prin* logica şi claritatea enunţurilor, adecvarea conţinutului la cerinţe, registrul de comunicare şi stilul adecvat conţinutului (8p.)

Scanned with OKEN Scanner

4. *Exprimarea scrisă va fi de calitate prin* exprimarea corectă, ortografie, punctuaţie **(10p.) 10 puncte se acordă din oficiu. Punctaj maxim: 100 de puncte**

2006 – etapa judeţeană I. Sugestii de răspuns: *Aşa era Daniel: mic de statură, dar îndesat, cu mâinile şi picioarele parcă prea mari, cu fruntea îngustă, acoperită de un păr stufos, cu ochii căprui, somnolenţi. Avea mişcări lente, leneşe; la fel îi era şi gândirea ...*

II. Personajul principal al romanului este Daniel. Autorul foloseşte, pentru caracterizarea lui, atât mijloace directe: portret fizic şi moral făcut de autor, cât şi mijloace indirecte: descrierea mediului în care trăia, felul cum gândeşte şi acţionează etc.

III. 1. *migălos* – cuvânt derivat de la substantivul cuvânt de bază *migală* + sufixul *os*. **2.** *migală* – răbdare, minuţiozitate. **3.** adjective cu valoare de epitet: *gândire înceată, infantilă*. **4.** gândirea personajului pe care l-a creat autorul era înceată, infantilă. **5.** Acest tânăr rămâne să aibă toată viaţa o gândire înceată, infantilă. **6.** Sunt 4 propoziţii principale, coordonate prin juxtapunere şi prin conjuncţia coordonatoare copulativă **şi**.

20 de puncte vei primi dacă întreaga lucrare va îndeplini următoarele condiţii:

1. *Respectă convenţiile tipului de text* **(lp)**
2. *Textul este aşezat corect în pagină* **(Ip)**
3. *Textul este coerent prin* logica şi claritatea enunţurilor, adecvarea conţinutului la cerinţe, registrul de comunicare şi stilul adecvat conţinutului (8p.)
4. *Exprimarea scrisă va fi de calitate prin* corectitudine, ortografie, punctuaţie **(10p.)**

10 puncte se acordă din oficiu Punctaj maxim: 100 de puncte

Testare naţională

2005 – Varianta I. A. Limba română. 1. po-ia-na; de-par-te; du-ios; des-chi-de. **2.** *tăinuită, nouri, aurite*. **3.** blândeţe, îmblânzi, îmblânzire, îmblânzit, îmblânzitor. **4.** *dungi, buciumul, cartea, munţii*. **5.** *departe* - adverb de loc; *şi* - conjuncţie coordonatoare copulativă; *buciumul* - substantiv; *răsună* - verb. **6.** Aerul *de munte* este mai curat, mai sănătos. Vârful *muntelui* e înzăpezit. **7.** *a lor* - atribut pronominal genitival; *ridicată* - atribut adjectival. **8.** *Când departe-n munţi şi codri duios buciumul sună* - CT. **9.** Am deschis fereastra cu ce-am avut la îndemână. Oricui va suna [1]/ îi voi deschide.[2]/. **10.** Măsura: 16 silabe. **11.** „*Când departe-n munţi şi codri duios buciumul răsună.*" **12.** inversiunea, epitetul, metafora. **13.** frecvenţa figurilor de stil şi a imaginilor artistice prin care se conturează un peisaj; plasarea descrierii într-un context spaţio-temporal. Perspectiva subiectivă a privitorului. **14.** Imaginea cerului înstelat; sugestia unui peisaj implicând solemnitate.

II. 1) Convenţiile specifice unei *cereri*: formula de adresare - 1p (Domnul Director / director); semnătura petiţionarului (locul şi data): 1p; formula finală de adresare a cererii (Domnului Director al Clubului Copiilor...): 1p; dispunerea în pagină: 1p. **2)** Conţinutul şi structura cererii: formula

Scanned with OKEN Scanner

consacrată (Subsemnatul ...; Subsemnata ...); numele şi prenumele petiţionarului: 1p; adresa petiţionarului: 1p; calitatea petiţionarului: 1p; precizarea succintă a motivului solicitării, prin utilizarea formulelor consacrate (vă rog să-mi aprobaţi înscrierea / solicit înscrierea, menţionez că ... etc.) 1p. **3)** Corectitudinea limbii utilizate: exprimarea concisă şi clară: 1p (0 puncte pentru una sau mai multe greşeli de lexic, de sintaxă sau de folosire a stilului); ortografia şi punctuaţia 1p (0 puncte pentru una sau mai multe greşeli). **III. 1)** Precizarea a două caracteristici ale comediei: specie a genului dramatic; didascaliile / indicaţiile scenice; dialogul dramatic: 1p; conflictul dramatic, personajele comice, comicul (de situaţie, de caracter, de limbaj, de nume etc.); mijloace de caracterizare a personajelor: 2 + 2 = 4p. **2)** Exemplificarea acestor caracteristici pe baza operei alese. **3)** Prezentarea a cel puţin două momente ale subiectului sadu a două scene reprezentative: 4p; un moment sau scenă: 2p; prezentarea ezitantă, fără momente ale subiectului, elemenete nesemnificative, improvizaţii: 1p. **4)** Prezentarea unui personaj prin raportare la două scene, două situaţii reprezenetative; locul personajului în conflictul dramatic; prezentarea unor trăsături de caracterb prin raportare la două scene (situaţii semnificative: 4p; prezentarea sumară etc. 2p; prezentarea sumară, fără precizarea unor trăsături de caracter, cu tendinţă evidentă de relatare / de povestire a faptelor: 1p) 4p. **B.** Redacatare: pentru acordarea punctajului, compunerea trefbuie să aibă cel puţin o pagină sau echivalentul a 25 - 30 rânduri scrise. 32p. Din oficiu: 10p.

2005, varianta 2. I. 1. bol-tit; bas-me; des-fă-cu-te; o-dih-na. **2.** s<u>oa</u>rele; fagur<u>ii</u>; m<u>ie</u>re; m<u>eu</u> etc. **3.** *galben* - gălbui, îngălbeni, îngălbenire etc. **4.** *azi* - adverb de timp; *o* - interjecţie. **5.** *desfăcute* - adjectiv provenit din verb la participiu; *uşor* - adverb provenit din adjectiv; *de* - prepoziţie + *mâna* - substantiv; *mea* - adjectiv pronominal posesiv. **6.** Pe masa din sufragerie era o fructieră încărcată *cu mere* roşii (complement indirect). **7.** *odihna* - subiect; *ei* - atribut pronominal genitival. **8.** *să mă reţii* - completivă directă. **9.** Te priveşte[1]/ ce vei face.[2]/ **10.** măsura: 14 silabe. **11.** „*Cu soarele azi galben ca fagurii de miere*". **12.** personificare, epitet. **13.** frecvenţa figurilor de stil şi a imaginilor artistice; plasarea descrierii într-un context spaţio-temporal; perspectiva subiectivă a scriitorului. **14.** Eul liric, în comunicare cu natura, îşi pierde privirea în depărtare, printre nori. **II** – vezi varianta 1 / 2005.

2005 - Varianta 3. 1. tros-net, tru-deş-te; bu-cu; ri-e; a-prin-să. **2.** aud, bucurie. **3.** brădet, brăduţ. **4.** *să* - conjuncţie subordonatoare; *cum* - adverb relativ. **5.** *din* - prepoziţie; *-mi* - pronume personal (în dativul posesiv); *grea* - adjectiv; *bucurie* - substantiv. **6.** Copilul e *soarele* părinţilor. **7.** *mă* - complement direct; *apus* - subiect. **8.** *când steaua pe ceruri răsare*. **9.** Cine nu învaţă cade la primul examen. **10.** 12 silabe măsura versurilor. **11.** *Cu trosnet un brad a căzut şi aud ...* . **12.** personificare. **13.** prezenţa eului liric, prin folosirea persoanei I a verbelor şi a pronumelor; figuri de stil; imagini

Scanned with OKEN Scanner

auditive, vizuale etc. **14.** Eul liric dovedeşte receptivitatea şi sensibilitate la (continuarea) perpetuarea vieţii şi a frumuseţilor lumii, ce renaşte mereu.
2006 - *Varianta 1.* I. A. 1. tre-ceam, pri-po-nit, scă-pă-ra, co-drul. (4p) **2.** Crăişorul, vrei. **3.** *pădure* – păduros, pădurar, împădurire. despădurit etc. (4p) **4.** *ia* – interjecţie; *când* – adverb relativ. **5.** ce – pronume relativ; *-şi* – pronume reflexiv; *departe* – adverb de loc; *dorul* – substantiv. (4p) **6.** Aceasta pare *o frunză* de nufăr. (4p) **7.** *Codrul* – subiect; *tot* – atribut adjectival; *din poale* – complement circumstanţial de loc; *un răspuns* – complement direct. (4p) **8.** *„Când treceam spre Baia dealul".*
S.B.
9. Cine n-a avut jucării în copilărie [1]/ se joacă cu ele la maturitate. (4p)
B. 10. – 9 silabe. (2p) **11.** *„Era seară. calul,/ învelit în neguri sure"...* (2p) **12.** *„ca doina dulce"* – comparaţie (2p) **13.** elementele codrului descris sunt transfigurate artistic; figuri de stil; imagini vizuale şi auditive; perspectiva subiectivă a poetului. (2p) **14.** Exprimă legătura om-natură terestră şi cosmică: calul suferă pentru pierderea stăpânului; luna. *„nebună"* împărtăşeşte aceeaşi durere. (4p) **II.** Exemple de răspuns:

19-06-2006, Râul cu Plopi

Dragă Mădălina

Deşi abia ne-am despărţit, gândul îmi zboară la tine, la anii de şcoală petrecuţi împreună, la toate bucuriile şi necazurile din gimnaziu. De aceea, m-am gândit să-ţi scriu din satul Râul cu Plopi, unde mă aflu la bunici pentru câteva săptămâni.

Este o zonă frumoasă, de câmpie, cu case şi gospodării frumoase, bine întreţinute. Este multă verdeaţă: pomi, grădini de zarzavat, flori ce surâd în culori diferite de după garduri.

În apropiere trece un râu a cărui luncă cu plopi înalţi a dat şi numele satului. Îmi place să merg la râu, la scăldat, împreună cu alte fete; culegem flori de câmp şi ascultăm cântecul păsărilor. Ne bucurăm de soare şi de frumuseţile din jur. Îi ajut şi pe bunici la treburile gospodăreşti.

Tu ce mai faci? Cum îţi petreci vacanţa?

În speranţa revederii, când ne vom spune mai multe, te îmbrăţişez cu drag,

Alina

III. Plan de idei.
Introducere: I.L.Caragiale – reprezentant de seamă al momentelor şi schiţelor; – tematica acestora: înalta societate, justiţia, presa, şcoala, educaţia; – Goe – personajul principal al schiţei *„D-l Goe..."*
– mijloace de caracterizare: – *directă*, de către autor (cu exemple); de către alte personaje: mami mare; – *indirectă*: prin comportament, prin modul nepoliticos de adresare către străini, către cele trei dame (exemplificări, citate comentate).
– din relaţiile cu persoane străine sau cu cele din familie rezultă lipsa educaţiei, incultura etc.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 2. **Partea I (48 de puncte) 1.** Despărţirea cuvintelor în silabe: *„zăvo-râ-tă“, „(se) fu-ri-şea-ză“, „vis-co-li-tă“, „în-chi-se“.* (1p.+ 1p. + 1p. + 1p.) (4p) **2.** Exemple de răspuns: *„readucând“, „împovărat“.* (2p.+ 2p.) (4p) **3.** Exemple de răspuns: *„suflet“* – sufeţel, sufletist, a însufleţi, însufleţire, însufleţit etc. (2p.+ 2p.) (4p) **4.** Transcrierea pronumelui personal *„lui“* şi a adverbului relativ *„când“.* (2p.+ 2p.) (4p) **5.** Valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *„în“* – prepoziţie (simplă); *„iar“* – adverb de mod; *„toamna“* – substantiv (comun); *„trecută“* – adjectiv provenit din participiu/ adjectiv participial/ participiu cu valoare adjectivală. (Punctajul nu se acordă pentru identificarea la nivel primar a valorii morfologice, de tipul: *„iar“* – adverb; *„trecută“* – adjectiv.) (1p.+ 1p. + 1p. + 1p.) (4p) **6.** Exemplu de răspuns: Vom discuta *despre visul* (complement indirect) pe care l-am avut. (Corectitudinea enunţului: 2p.; exemplificarea corectă a funcţiei sintactice: 2p.; punctajul nu se acordă pentru corectitudinea enunţului dacă funcţia sintactică nu este selectată în mod corespunzător.) (4p) **7.** Funcţia sintactică a cuvintelor subliniate: *„(din) cămara“* – complement circumstanţial de loc; *„zăvorâtă“* – atribut adjectival; *„miros“* – subiect; *„(de) mere“* – atribut substantival (prepoziţional). (Punctajul nu se acordă pentru identificarea la nivel primar a funcţiei sintactice, de tipul: *„din cămara“* – complement; *„zăvorâtă“* – atribut; *„(de) mere“* – atribut.) (1p.+ 1p. + 1p. + 1p.) (4p)
8. Transcrierea propoziţiei subordonate şi precizarea felului acesteia; „Când sufletul împovărat venise/ Cu târna lui de poame şi de vise,/ În casa amintirilor închise“. (*Transcrierea corectă/ completă a propoziției subordonate*: 2p; *precizarea felului acesteia – subordonată circumstanțială de timp*: 2p.) **9.** Exemplu de răspuns: *Cine doreşte*[1] *vine la film.*[2] (*Corectitudinea enunțului*: 2p.; *exemplificarea corectă a relației verb regent-subordonată subiectivă nu este făcută în mod corespunzător.*) (4p) **10.** Măsura ultimului vers: 11 silabe. (2p) **11.** Exemple de răspuns: *„Prin iarnă din cămara zăvorâtă“, „Readucând în vremea viscolită“* etc. (2p) **12.** Exemple de răspuns: personificarea, epitetul etc. (2p) **13.** Exemple de răspuns: mărci lexico-gramaticale ale prezenţei eului liric/ exprimarea directă a gândurilor şi a sentimentelor; structură specifică operei lirice; figuri de stil şi imagini artistice prin care se sugerează stări/ atitudini etc. (1p.+ 1p.) (2p) **14.** Se acordă punctajul pentru răspunsul care se referă la păstrarea în amintire a imaginii copilăriei/ la regretul după vârsta copilăriei etc. (*Răspunsul nuanțat, corect alcătuit logic și gramatical*: 4p.; *răspunsul parțial sau cu imperfecțiuni*: 2p.) (4p)

Partea a II-a (10 puncte)

1. Respectarea convenţiilor specifice scrisorii. (*Formula de adresare şi formula de încheiere*: 1p.; *data, locul, semnătura*: 1p.; se acordă punctajul stabilit numai dacă apar toate elementele precizate) (2p) **2.** Redactarea

Scanned with OKEN Scanner

scrisorii. (*Coerența textului și unitatea compoziției*: 1p.; *conținutul adecvat cerinței* – în totalitate: 4p./ parțial: 2p.; *folosirea unui registru stilistic adecvat relației cu destinatarul*: 1p.) (6p)

3. Corectitudinea limbii utilizate:

– *corectitudinea exprimării* (0 greșeli: 1p.; pentru una sau mai multe greșeli de lexic sau sintaxă: 0p.);

– *ortografia și punctuația* (0-1 greșeli: 1p.; pentru două sau mai multe greșeli: 0p.). (2p)

Partea a III-a (32 de puncte)

1. Precizarea a patru caracteristici ale basmului popular: specie a genului epic, în proză; acțiunea este convențională; se relatează întâmplări fabuloase, împletite cu cele reale; lupta se dă între bine și rău, între inteligență și forța fizică brută; personajul principal are frumusețe fizică și morală, istețime; trăsături ale creației populare – caracter oral, anonim, colectiv, tradițional etc. (1p.+ 1p. + 1p. + 1p.) (4p)

2. Exemplificarea acestor caracteristici, pe baza operei alese. (*Alegerea adecvată a exemplelor, în acord cu acele caracteristici selectate, explicații logice, nuanțate*: 4p.; *exemplificarea parțială, explicații sumare*: 2p.; *exemplificarea parțială, fără exemple*: 1p.) (4p) **3.** Prezentarea subiectului prin referirea la cel puțin trei momente ale acestuia sau la trei secvențe reprezentative. (*Prezentarea subiectului prin referire la cel puțin trei momente ale acestuia sau la trei secvențe reprezentative, respectându-se succesiunea logică și/ sau cronologică a evenimentelor*: 4p.; *prezentarea sumară a subiectului, prin referirea la unul-două momente ale subiectului sau la una-două secvențe reprezentative*: 2p.; *prezentarea sumară a subiectului, fără referirea la momentele acestuia sau la secvențele reprezentative*: 1p.) (4p) **4.** Prezentarea unui personaj, punând în evidență semnificația comportamentului acestuia. (*Prezentarea nuanțată a personajului ales din basm și a semnificației comportamentului acestuia*: 4p.; *prezentarea sumară a personajului ales și încercarea de relevare a semnificației comportamentului acestuia*: 2p.; *prezentarea sumară a personajului, fără relevarea semnificației comportamentului acestuia, cu tendința evidentă de relatare/ de povestire a faptelor*: 1p.) (4p) (Pentru acordarea punctajului, compunerea trebuie să aibă cel puțin o pagină sau echivalentul a 25-30 de rânduri scrise) **5.** Unitatea compoziției (introducere – cuprins –încheiere). (1p) **6.** Coerența textului. (*Claritatea enunțului*: 1p.; *varietatea lexicului*: 1p.; *sintaxa adecvată*: 1p.) (3p) **7.** Registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului compunerii. (1p.+ 1p. + 1p.) (3p) **8.** Ortografia. (*0 greșeli*: 4p.; *1 greșeală*: 3p.; *2 greșeli*: 2p.; *3 greșeli*: 1p.; *4 sau mai multe greșeli*: 0p.) (4p) **9.** Punctuația. (*0-1 greșeli*: 3p.; *2 greșeli*: 2p.; *3 greșeli*: 1p.; *4 sau mai multe greșeli*: 0p.) (3p) **10.** Așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. (1p.+ 1p.) (2p)

Scanned with OKEN Scanner

NOTĂ! Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de candidat.

Varianta 3. **I. A.** 1. foa-ie; des-prin-de; aş-tep-ta-se; Sep-tem-vri-e. (4p) **2.** naturii: i_1 – desinenţă de plural; i_2 – articol hotărât. (4p) **3.** *mic* – micuţ, micime, micşora etc. (4p) **4.** *tot* – pronume nehotărât; *tremurând* – verb la gerunziu. (4p) **5.** *o* – articol nehotărât; *se* – pronume reflexiv; *din* – prepoziţie; *şi* – conjuncţie. (4p) **6.** Am participat la ultima serbare de sfârşit *de an* şcolar din gimnaziu. (4p) **7.** *Lumina* – subiect; *mai caldă* – nume predicativ; *e* – predicat verbal; *răcoare* – subiect. (4p) **8.** „Şi tremurând în vântul .../ O pasăre de aur e frunza cea mai mică". (4p) **9.** Să se ridice
P.P. S.B.
în picioare [1]/ cine e vinovat [2]/. (4p) **B.** 10. 13 silabe (2p) **11.** Este prima lună de toamnă; în poezie e simbol pentru anotimp. (2p) **12.** personificare; antiteză. (2p) **13.** existenţa indiciilor spaţio-temporali; imagini artistice adresate vizualului, figuri de stil pentru conturarea peisajului. (2p) **14.** Sugerează căderea frunzei galbene a toamnei. **II.** Vezi varianta I – iunie 2006.

Scanned with OKEN Scanner

Bibliografie

Andrău, I. – *Elemente de teorie literară pentru elevi*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1986

Andrei, M.; Ghiță, I. – *Limba română*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983

Beldescu, G. – *Ortografia actuală a limbii române*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984

Butnaru, E.; Cojocaru, I; Cojocariu, L; Cojocariu, G, *Auxiliar pentru manualele alternative* (clasele a V-a și a VI-a), Editura Taida, Iași, 2004

Hetriuc, L.; Cojocaru, I.; Butnaru, E., *Auxiliar pentru manualele alternative de clasa a VII-a*, Editura Taida, Iași, 2004

Coțofan, M.; Doboș, M., *Ghid de teorie literară*, Editura Porțile Orientului, Iași, 2001

Dimitriu, C., *Gramatica limbii române explicată*, Editura Junimea, Iași, 1982

Dimitriu, C., *Tratat de gramatică a limbii române – Morfologia*, Editura Institutului European, Iași, 1999

Eftenie, N., *Introducere în metodica studierii limbii și literaturii române*, Editura Paralela 45, Pitești, 2000

Hristea, Gh., *Limba și literatura română*, Editura Petrion, 1982

Hristea, Gh., *Sinteze de limba română*, Editura Didactică și Pedagogică, 1982

Ilinca, St., M., *Literatura română – concepte operaționale*, Editura Aramis, București, 2000

Parfene, C., *Literatura română în școală*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1997

Parfene, C., *Compozițiile în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980

Rosetti, Al.; Lăzăroiu, A., *Introducere în fonetică*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982

***, *Gramatica limbii române*, vol. I–II, Editura Academiei, București, 1966

***, *Dicționar explicativ al limbii române*, Editura Academiei, București, 1975

***, *Dicționar de arhaisme și regionalisme*, Editura Academiei, București, 2000

***, *Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, București, 1982

***, *Dicționar de sinonime*, Editura Academiei, București, 2000

***, *Dicționar de termeni literari*, Editura Academiei, București, 1976

***, Manualele școlare pentru clasa a VIII-a, aprobate de M.E.C.

***, Criterii de notare la clasa a VIII-a

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „GH. ASACHI" IAȘI

Scanned with OKEN Scanner

LA EDITURA TAIDA AU MAI APĂRUT:

COLECȚIA DIDACTICA – LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

1. *I. Cojocaru, E. Butnaru* ⇨ *LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ*, Clasa a V-a
2. *I. Cojocaru, E. Butnaru* ⇨ *LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ*. Clasa a VI-a
3. *I. Cojocaru și colaboratorii* ⇨ *LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ*. Clasa a VII-a

COLECȚIA DIDACTICA – MATE BT

1. *A. Bălăucă și colaboratorii* ⇨ *ARITMETICĂ*, Clasa a V-a
2. *A. Bălăucă și colaboratorii* ⇨ *ARITMETICĂ. ALGEBRĂ. GEOMETRIE*, Clasa a VI-a
3. *A. Bălăucă și colaboratorii* ⇨ *ARITMETICĂ. ALGEBRĂ. GEOMETRIE*, Clasa a VII-a
4. *A. Bălăucă și colaboratorii* ⇨ *ALGEBRĂ. GEOMETRIE*, Clasa a VIII-a
5. *A. Bălăucă și colaboratorii* ⇨ *MATEMATICĂ PENTRU ACTIVITĂȚI OPȚIONALE*, Clasele V-VIII

COLECȚIA DIDACTICA – CONCURSURI ȘI OLIMPIADE

1. *A. Bălăucă* ⇨ *MATEMATICĂ. OLIMPIADE ȘI CONCURSURI*, Clasa a V-a
2. *A. Bălăucă* ⇨ *MATEMATICĂ. OLIMPIADE ȘI CONCURSURI*, Clasa a VI-a
3. *A. Bălăucă* ⇨ *MATEMATICĂ. OLIMPIADE ȘI CONCURSURI*, Clasa a VII-a
4. *A. Bălăucă* ⇨ *MATEMATICĂ. OLIMPIADE ȘI CONCURSURI*, Clasa a VIII-a
5. *A. Bălăucă și colaboratorii* ⇨ *MATEMATICĂ. OLIMPIADELE NAȚIONALE ALE ROMÂNIEI ȘI REPUBLICII MOLDOVA. BALCANIADA DE MATEMATICĂ PENTRU JUNIORI*, Clasele VI - VIII
6. *A. Bălăucă* ⇨ *CONCURSURI BOTOȘĂNENE DE MATEMATICĂ*
7. *C. Budeanu, C. Constantin, J. Grigoraș, I. Nechifor, A. Păduraru* ⇨ *CONCURSUL DE MATEMATICĂ „FLORICA T. CÂMPAN"*, Clasele IV-VIII
8. *C. Savu, E. Savu* ⇨ *CONCURSUL DE MATEMATICĂ APLICATĂ „ANGHEL SALIGNY"*

COLECȚIA DIDACTICA – TESTĂRI NAȚIONALE

1. *A. Bălăucă și colaboratorii* ⇨ *ARITMETICĂ. ALGEBRĂ. GEOMETRIE – 182 DE TESTE ȘI SINTEZE PENTRU TESTAREA NAȚIONALĂ*, Clasele V-VIII
2. *I. Cojocaru, E. Butnaru, L. Buhaciuc* ⇨ *LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ – 88 DE TESTE ȘI SINTEZE PENTRU RECAPITULARE ȘI EVALUARE ÎN VEDEREA PREGĂTIRII TESTĂRII NAȚIONALE PENTRU ADMITEREA ÎN LICEU*, Clasele V-VIII
3. *C. Leșan, P. Leșan* ⇨ *ISTORIA ROMÂNILOR – TESTE ȘI SINTEZE PENTRU TESTAREA NAȚIONALĂ*, Clasa a VIII-a
4. *M. Petrea, I. Mintici, D. Mintici* ⇨ *GEOGRAFIA ROMÂNIEI – TESTE ȘI SINTEZE PENTRU TESTAREA NAȚIONALĂ ȘI CONCURSURILE ȘCOLARE*
5. *A. Talașman, V. Ailioaie* ⇨ *CULEGERE DE PROBLEME DE MATEMATICĂ*, Clasele V-VIII

COLECȚIA DIDACTICA

1. *I. Mintici, V. Blândă, L. Cocuți, R. Mihai* ⇨ *GEOGRAFIE GENERALĂ*, Clasa a V-a
2. *E. Asăndulesei, I. Nechifor, A. Păduraru, E. M. Vlasie* ⇨ *GHIDUL PRACTIC AL DIRIGINTELUI*
3. *C. D. Tamaș* ⇨ *100 PROBLEME DE LOGICĂ*, Clasele V-VIII

Scanned with OKEN Scanner

© Editura **TAIDA**
Toate drepturile aparțin Editurii TAIDA. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi retipărită, reprodusă sau utilizată în orice alt fel, inclusiv prin fotocopiere sau în formă electronică, fără avizul prealabil în scris al editurii.

PENTRU COMENZI VĂ RUGĂM SĂ VĂ ADRESAȚI EDITURII TAIDA

- **La adresa:** *Str. Vasile Lupu, nr. 70-74, Bl. P3, sc. 3, et. 3, ap. 12, Iaşi – 700309*
- **Telefonic:** *0232.270250; 0232.270260; 0332.496194*
- **Gsm:** *0744.320323*
- **Prin fax:** *0232-270250*
- **Prin email:** *office@edituratаida.ro; edituratаidaiasi@yahoo.com*
- *Web*: **www.edituratаida.ro; www.eduzone.ro**

Editor: *TUDOR TCACIUC*
Corectura autorilor
Pre-press: *MIHAELA URSULEANU*
Coperta: *MIHAELA URSULEANU*

www.edituratаida.ro
www.eduzone.ro

TIPĂRIT LA:

Tipografia
S.C. PRINT MULTICOLOR S.R.L.
Str. Bucium nr. 34, Cod 700265, IASI
Tel. 0232-211225 / 236388
Fax: 0232-211252

Scanned with OKEN Scanner

Lucrarea de față oferă deopotrivă elevilor și profesorilor o diversitate de exerciții elaborate în conformitate cu Programa pentru Testarea Națională la limba și literatura română și cu Criteriile de notare la clasa a VIII-a.

Autoarele

www.edituratai da.ro
www.eduzone.ro

ISBN 973766908-8

Preț: 7 lei

Scanned with OKEN Scanner